

Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge

DECRET 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual s'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana. [2011/235]

Preàmbul

I

De conformitat amb el que estableix l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, la Generalitat té competències exclusives en matèria d'ordenació del territori i del litoral, urbanisme i habitatge, com també en altres matèries que es veuen afectades per l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana en els termes en què s'assenyala en aquesta. D'altra banda, d'acord amb l'Estatut d'autonomia, segons la reforma efectuada mitjançant la Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril: «En l'àmbit de les seues competències, la Generalitat ha d'impulsar un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible, basat en la incorporació de processos d'innovació, la plena integració en la societat de la informació, la formació permanent, la producció obertament sostenible i una ocupació estable i de qualitat en què es garantisca la seguretat i la salut en el treball. La Generalitat ha de promoure polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les de l'interior» (article 19.1).

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, tal com ho expressa la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge en l'article 37, és l'instrument que defineix un model territorial de futur per a la Comunitat Valenciana amb el màxim consens entre els agents socials que operen al territori. És aquest un model que integra les polítiques sectorials amb projecció territorial, té en compte les amenaces i oportunitats del context exterior, fomenta les accions impulsores de canvis al territori, estableix directrius de planificació i gestió per al sòl no urbanitzable, i defineix els àmbits adequats per a la planificació d'àmbit subregional. Tot això, en un escenari econòmic i social complex en què es produeixen canvis transcendents que tindran grans repercussions en l'estructura i la posició estratègica dels territoris en l'entorn global.

L'evolució recent de la realitat econòmica i social als territoris avançats, i sobretot la crisi econòmica i les seqüeles d'aquesta, han posat de manifest la importància que té el factor territorial com a actiu no deslocalitzable de competitivitat econòmica, trencant una tendència assumida per alguns experts en el sentit que l'aplicació generalitzada de les noves tecnologies al sistema productiu eliminaria la importància d'aquest factor com a avantatge comparatiu a escala planetària. Ben al contrari, i com es demostra en les societats desenvolupades que millor superen la crisi actual, el territori importa més que mai i només aquelles que sàprien utilitzar-lo de forma racional, com a factor de competitivitat i diferenciació en el mercat global, eixiran d'aquest període crític en posicions d'avantatge.

Però, d'altra banda, el territori és un recurs limitat que sustenta el sistema socioeconòmic des d'un punt de vista físic (proveïdor d'aliments, energia, matèries primeres, etc.) i funcional (regulador dels fluxos naturals, manteniment dels ecosistemes, etc.), i és portador de valors ambientals i culturals que doten la societat que acull d'identitat i singularitat; i és el paisatge l'estructura perceptiva del territori i el millor indicador de la qualitat d'aquest. Per això, la utilització racional dels seus recursos i la preservació d'aquests valors són la principal garantia del seu desenvolupament sostenible i de la millora del benestar individual i col·lectiu dels ciutadans que tenen les seues experiències vives en aquest.

Aquest diàleg fructífer entre competitivitat econòmica i protecció de recursos limitats és el marc en què s'insereix l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, com a instrument cabdal de l'ordenació del territori i el que ha d'inspirar la política territorial de la Generalitat per als propers vint anys. La Comunitat Valenciana és un territori que té valors ambientals i paisatgístics excel·lents en el context del món mediterrani europeu i acull una societat dinàmica, emprendedora i tolerant que ha superat històricament els seus períodes crítics desenvolupant projectes de canvi sobre el territori, combinant adequadament criteris d'efi-

Conselleria de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda

DECRETO 1/2011, de 13 de enero, del Consell, por el que se aprueba la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana. [2011/235]

Preámbulo

I

De conformidad con lo establecido en el Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana, la Generalitat tiene competencias exclusivas en materia de ordenación del territorio y del litoral, urbanismo y vivienda, así como en otras materias que se ven afectadas por la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana en los términos en los que se señala en la misma. Por otro lado, de acuerdo con el Estatuto de Autonomía, según reforma efectuada mediante Ley Orgánica 1/2006, de 10 de abril: «En el ámbito de sus competencias la Generalitat impulsará un modelo de desarrollo equitativo, territorialmente equilibrado y sostenible, basado en la incorporación de procesos de innovación, la plena integración en la sociedad de la información, la formación permanente, la producción abiertamente sostenible y una ocupación estable y de calidad en la que se garantice la seguridad y la salud en el trabajo. La Generalitat promoverá políticas de equilibrio territorial entre las zonas costeras y las del interior» (artículo 19.1).

La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, tal y como lo expresa la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje en su artículo 37, es el instrumento que define un modelo territorial de futuro para la Comunitat Valenciana con el máximo consenso entre los agentes sociales que operan en el territorio. Es éste un modelo que integra las políticas sectoriales con proyección territorial, tiene en cuenta las amenazas y oportunidades del contexto exterior, fomenta las acciones impulsoras de cambios en el territorio, establece directrices de planificación y gestión para el suelo no urbanizable, y define los ámbitos adecuados para la planificación de ámbito subregional. Todo ello, en un escenario económico y social complejo en el que se están produciendo cambios trascendentes que van a tener grandes repercusiones en la estructura y posición estratégica de los territorios en el entorno global.

La evolución reciente de la realidad económica y social en los territorios avanzados, y sobre todo la crisis económica y sus secuelas, han puesto de manifiesto la importancia que tiene el factor territorial como activo no deslocalizable de competitividad económica, rompiendo una tendencia asumida por algunos expertos en el sentido de que la aplicación generalizada de las nuevas tecnologías al sistema productivo eliminaría la importancia de dicho factor como ventaja comparativa a escala planetaria. Bien al contrario, y como se demuestra en las sociedades desarrolladas que mejor están superando la actual crisis, el territorio importa más que nunca y sólo aquellas que sepan utilizarlo de forma racional, como factor de competitividad y diferenciación en el mercado global, saldrán de este período crítico en posiciones de ventaja.

Però, por otra parte, el territorio es un recurso limitado que sustenta el sistema socioeconómico desde un punto de vista físico (proveedor de alimentos, energía, materias primas, etc.), funcional (regulador de los flujos naturales, mantenimiento de los ecosistemas, etc.) y es portador de valores ambientales y culturales que dotan a la sociedad que acogen de identidad y singularidad, siendo el paisaje la estructura perceptiva del mismo y el mejor indicador de su calidad. Por ello, la utilización racional de sus recursos y la preservación de estos valores son la principal garantía de su desarrollo sostenible y de la mejora del bienestar individual y colectivo de los ciudadanos que desarrollan sus experiencias vitales en el mismo.

Este diálogo fructífero entre competitividad económica y protección de recursos limitados es el marco en el que se inserta la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, como instrumento cumbre de la ordenación del territorio y el que debe inspirar la política territorial de la Generalitat para los próximos 20 años. La Comunitat Valenciana es un territorio que cuenta con valores ambientales y paisajísticos sobresalientes en el contexto del mundo mediterráneo europeo y acoge a una sociedad dinámica, emprendedora y tolerante que ha superado históricamente sus períodos críticos desarrollando proyectos de cambio

ciència i preservació que, adaptats a la realitat socioeconòmica actual, són ara més necessaris que mai per a situar la Comunitat Valenciana en la posició que els seus ciutadans i els grans potencials que té reclamen.

II

En primer lloc, per a desenvolupar plenament aquest projecte de futur col·lectiu, l'estratègia territorial parteix d'una visió, uns objectius, unes metes i uns principis directores consensuats pel conjunt dels actors socials que operen al territori, els quals són desenvolupats per un conjunt de directrius i projectes territorials que l'estratègia territorial orienta adequadament cap a la consecució de la major eficiència territorial i un major benefici social. És en aquest context on sorgeix el nou paper que la societat global reclama a les administracions públiques com a actius imprescindibles de la competitivitat del territori. L'acció pública no sols ha de limitar-se a garantir la seguretat jurídica i la prestació de determinats béns i serveis bàsics, sinó que ha d'adoptar una posició proactiva i facilitadora de l'activitat econòmica al territori, posant-se al costat dels emprenedors i creant fórmules de col·laboració públicoprivades per a actuar en els projectes que generen grans impactes positius sobre el territori des del punt de vista econòmic, social i ambiental. Aquesta és la base d'aquesta nova governança que proposa l'estratègia territorial des d'una visió supramunicipal que aposta per la constitució d'enters territorials flexibles i operatius per a aconseguir la màxima eficiència en l'execució dels plans, programes i projectes que desenvolupen la necessària planificació del territori en l'escala intermèdia entre el municipi i la comunitat autònoma.

Aquesta governança ha de fomentar la cultura de l'acord entre totes les escales, horitzontals i verticals, de l'administració i procurar la necessària coherència de les seues polítiques territorials. Per a això, la Generalitat farà valdre aquests objectius, metes i principis directores a totes les polítiques de les administracions públiques que tinguen una projecció sobre el territori de la Comunitat Valenciana i amb una especial incidència en aquells plans, programes i projectes que desenvolupen l'estratègia territorial.

El segon gran bloc de continguts del document fa referència a la contribució del territori al desenvolupament econòmic. Prenent com a punt de partida l'estratègia europea 2020, proposa un full de ruta per a aconseguir un creixement econòmic intel·ligent, sostenible i integrador a la Comunitat Valenciana, qualificant els sectors tradicionals i avançant en el nou model basat en la societat del coneixement, que no serà possible sense el manteniment d'una potent base industrial, agrícola i de serveis que demane aquests actius d'alt valor afegit i contingut innovador. Per això, és prioritària la potenciació dels sectors econòmics amb major imbricació en el territori i aquells que aprofiten els productes i els factors naturals favorables de la Comunitat Valenciana.

Aquest creixement econòmic ha de ser també sostenible, deslligant l'increment de la qualitat de vida dels ciutadans de la Comunitat Valenciana del consum de recursos naturals i energètics, reduint les emissions de contaminants i la producció de residus al mínim possible i, per consegüent, evitant totes les externalitats negatives que suposen una càrrega econòmica i social per a la col·lectivitat i amenacen la capacitat del territori per a absorbir-les.

No menys important és el caràcter integrador d'aquest creixement econòmic. No hi ha progrés i benestar sostenible si aquest no ofereix oportunitats perquè tots els ciutadans desenvolupen adequadament els seus projectes vitals. La cohesió social és també un factor crucial de competitivitat territorial en uns moments com els actuals en què s'accentuen les diferències de rendes personals i territorials. La formació adequada, la integració social, les polítiques d'habitatge, entre altres, han de dirigir-se cap a la consecució de millores de les condicions de vida de la població i de l'increment necessari del capital social per a evitar tensions que puguen amenaçar el benestar col·lectiu i produir una pèrdua de recursos humans innecessària.

El tercer bloc de l'estratègia territorial està dedicat a la infraestructura verda del territori com a sistema que incorpora tots els espais de major valor ambiental, paisatgístic i cultural, com també els denominats crítics per ser susceptibles de riscos naturals i induïts. Tots aquests espais han de formar una xarxa contínua en el territori per al qual s'inclouen en

sobre el territori, combinando adecuadamente criterios de eficiencia y preservación que, adaptados a la realidad socioeconómica actual, son hoy más necesarios que nunca para situar a la Comunitat Valenciana en la posición que sus ciudadanos y sus grandes potenciales reclaman.

II

En primer lugar, para desarrollar plenamente este proyecto de futuro colectivo la estrategia territorial parte de una visión, unos objetivos, unas metas y unos principios directores consensuados por el conjunto de los actores sociales que operan en el territorio, los cuales son desarrollados por un conjunto de directrices y proyectos territoriales que la estrategia territorial orienta adecuadamente hacia la consecución de la mayor eficiencia territorial y un mayor beneficio social. Es en este contexto donde surge el nuevo papel que la sociedad global reclama a las administraciones públicas como activos imprescindibles de la competitividad del territorio. La acción pública no sólo debe limitarse a garantizar la seguridad jurídica y la prestación de determinados bienes y servicios básicos sino que debe adoptar una posición proactiva y facilitadora de la actividad económica en el territorio, poniéndose al lado de los emprendedores y desarrollando fórmulas de colaboración público-privadas para actuar en los proyectos que generen grandes impactos positivos sobre el territorio desde el punto de vista económico, social y ambiental. Esta es la base de esta nueva gobernanza que propone la estrategia territorial desde una visión supramunicipal que apuesta por la constitución de entes territoriales flexibles y operativos para alcanzar la máxima eficiencia en la ejecución de los planes, programas y proyectos que desarrollen la necesaria planificación del territorio en la escala intermedia entre el municipio y la comunidad autónoma.

Esta gobernanza tiene que fomentar la cultura del acuerdo entre todas las escalas, horizontales y verticales, de la administración y procurar la necesaria coherencia de sus políticas territoriales. Para ello, la Generalitat hará valer dichos objetivos, metas y principios directores en todas las políticas de las administraciones públicas que tengan una proyección sobre el territorio de la Comunitat Valenciana y con una especial incidencia en aquellos planes, programas y proyectos que desarrollen la estrategia territorial.

El segundo gran bloque de contenidos del documento hace referencia a la contribución del territorio al desarrollo económico. Tomando como punto de partida la Estrategia Europea 2020, propone una hoja de ruta para alcanzar un crecimiento económico inteligente, sostenible e integrador en la Comunitat Valenciana cualificando sus sectores tradicionales y avanzando en el nuevo modelo basado en la sociedad del conocimiento, que no será posible sin el mantenimiento de una potente base industrial, agrícola y de servicios que demande estos activos de alto valor añadido y contenido innovador. Por ello, es prioritaria la potenciación de los sectores económicos con mayor imbricación en el territorio y aquellos que aprovechen los productos y los factores naturales favorables de la Comunitat Valenciana.

Este crecimiento económico tiene que ser también sostenible, desligando el incremento de la calidad de vida de los ciudadanos de la Comunitat Valenciana del consumo de recursos naturales y energéticos, reduciendo las emisiones de contaminantes y la producción de residuos al mínimo posible y, por consiguiente, evitando todas las externalidades negativas que supongan una carga económica y social para la colectividad y amenacen la capacidad del territorio para absorberlas.

No menos importante es el carácter integrador de este crecimiento económico. No existe progreso y bienestar sostenible si éste no ofrece oportunidades para que todos los ciudadanos desarrollen adecuadamente sus proyectos vitales. La cohesión social es también un factor crucial de competitividad territorial en unos momentos como los actuales en los que se acentúan las diferencias de rentas personales y territoriales. La formación adecuada, la integración social, las políticas de vivienda, entre otras, deben dirigirse hacia la consecución de mejoras de las condiciones de vida de la población y del incremento necesario del capital social para evitar tensiones que puedan amenazar el bienestar colectivo y producir una pérdida de recursos humanos innecesaria.

El tercer bloque de la estrategia territorial está dedicado a la Infraestructura Verde del territorio como sistema que incorpora todos los espacios de mayor valor ambiental, paisajístico y cultural, así como los denominados crítics por ser susceptibles de riesgos naturales e inducidos. Todos estos espacios tienen que formar una red continua en el

aquesta infraestructura els elements de connexió biològica i territorial que garantisquen la permeabilitat d'aquest sistema i, al mateix temps, contribuïsquen a millorar la diversitat biològica global del territori.

La infraestructura verda és un concepte innovador en la gestió dels espais oberts del territori i en la seua planificació. Ha de definir-se, a distintes escales territorials, com a pas previ a qualsevol desenvolupament urbanístic que es planifique i el seu grau de protecció s'adaptarà a la prescrita per les distintes legislacions que s'apliquen a cada espai. El que és nou és aquesta forma integral de gestionar el territori, que fins i tot pot contenir elements urbans per a connectar els espais verds de les ciutats amb els del seu entorn rural. L'estratègia territorial defineix aquests àmbits constituents de la infraestructura verda i proposa un conjunt de principis directores i criteris per a l'adequada planificació i gestió de cadascun d'aquests, sense oblidar la seua conservació activa relacionada amb l'ús públic racional i sostenible.

En aquest context, l'estratègia territorial incideix especialment en la importància de l'activitat agrària, des d'un punt de vista multifuncional, per a garantir la viabilitat d'aquesta infraestructura. Tant els paisatges de regadiu de la franja litoral, com els secans de l'interior juguen un paper primordial en la sostenibilitat conjunta del territori i han de ser mantinguts vius i en explotació, la qual cosa implica arbitrar tot tipus de mesures per a procurar la seua rendibilitat econòmica, i incrementar el protagonisme de la figura de l'agricultor com a agent territorial imprescindible per a aconseguir aquests objectius, tant des del punt de vista econòmic com ambiental i social.

El quart bloc de les directrius de l'estratègia territorial està referit al sistema d'assentaments en el territori. La Comunitat Valenciana és un espai de ciutats, especialment de ciutats mitjanes, l'abundància de les quals en constitueix un dels principals actius territorials per a establir un adequat sistema de prestació de béns i serveis supramunicipals al conjunt del territori, i garantir la igualtat quant a l'accés als equipaments de la societat del benestar. En aquesta direcció, l'estratègia territorial defineix 15 àrees funcionals del territori, utilitzant els criteris que exigeix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, amb la finalitat d'establir àmbits territorials que permeten orientar la planificació dels equipaments i serveis de les administracions sectorials de la manera més eficient possible i ser, al mateix temps, una referència espacial per a la planificació subregional.

El sistema urbà de la Comunitat Valenciana es completa amb les àrees urbanes integrades de València, Alacant-Elx i Castelló, autèntica cúspide d'aquest sistema, i la resta de ciutats de dimensions reduïdes, gran part d'aquestes situades al món rural. Aquesta gran diversitat urbana s'ha de potenciar com a factor d'equilibri territorial i factor de cohesió territorial. Per a això, l'estratègia territorial estableix un conjunt de propostes d'activitats econòmiques, d'implantació d'equipaments i de models de creixement urbanístic tendents a reforçar aquest caràcter polinuclear del sistema de ciutats de la Comunitat Valenciana, tal com ho aconsella l'estratègia territorial europea i els múltiples documents que la desenvolupen.

Mereixen una menció especial les noves relacions entre els mons urbà i rural àmpliament recollides en les propostes de cooperació municipal en els àmbits econòmics, ambientals i culturals. El camp i la ciutat són dues realitats territorials indissolubles i complementàries que han de desenvolupar-se de forma harmònica i compatible. Cal que la ciutat reconega la importància dels serveis econòmics ambientals i socials que li ofereix el món rural i que aquest pugua desenvolupar-se plenament sense menyscar els seus espais de més valor natural i paisatgístic.

L'estratègia territorial proposa, a més, una sèrie de criteris per a garantir la sostenibilitat dels creixements urbanístics al territori, tant per a l'ús residencial com per al sòl per a activitats econòmiques. Aquests criteris que orienten el creixement urbanístic de forma flexible estan basats en unes raonables expectatives demogràfiques i econòmiques per a cada municipi des d'una visió conjunta del territori. El que es pretén és harmonitzar aquests creixements basats en una demanda realista de formació de nou sòl, i de l'ús eficient de l'existent, amb l'aprofitament de qualsevol oportunitat que pugua sorgir durant l'horitzó temporal d'aquesta estratègia. En aquest sentit, es proposa un conjunt d'àmbits estratègics en el territori com a espais capaços d'acollir projectes de

territorio para lo que se incluyen en esta infraestructura los elementos de conexión biológica y territorial que garanticen la permeabilidad de este sistema y, al mismo tiempo, contribuyan a mejorar la diversidad biológica global del territorio.

La Infraestructura Verde es un concepto innovador en la gestión de los espacios abiertos del territorio y en su planificación. Tiene que definirse, a distintas escalas territoriales, como paso previo a cualquier desarrollo urbanístico que se planifique y su grado de protección se adaptará a la prescrita por las distintas legislaciones que se apliquen a cada espacio. Lo que es novedoso es esta forma integral de gestionar el territorio, que incluso puede contener elementos urbanos para conectar los espacios verdes de las ciudades con los de su entorno rural. La estrategia territorial define estos ámbitos constituyentes de la Infraestructura Verde y propone un conjunto de principios directores y criterios para la adecuada planificación y gestión de cada uno de ellos, sin olvidar su conservación activa relacionada con su uso público racional y sostenible.

En este contexto, la estrategia territorial incide especialmente en la importancia de la actividad agraria, desde un punto de vista multifuncional, para garantizar la viabilidad de esta infraestructura. Tanto los paisajes de regadío de la franja litoral, como los secanos del interior juegan un papel primordial en la sostenibilidad conjunta del territorio y deben ser mantenidos vivos y en explotación, lo que supone arbitrar todo tipo de medidas para procurar su rentabilidad económica, e incrementar el protagonismo de la figura del agricultor como agente territorial imprescindible para alcanzar estos objetivos, tanto desde el punto de vista económico como ambiental y social.

El cuarto bloque de las directrices de la estrategia territorial está referido al sistema de asentamientos en el territorio. La Comunitat Valenciana es un espacio de ciudades, especialmente de ciudades medias, cuya abundancia constituye uno de sus principales activos territoriales para establecer un adecuado sistema de prestación de bienes y servicios supramunicipales al conjunto del territorio, y garantizar la igualdad en cuanto al acceso a los equipamientos de la sociedad del bienestar. En esta dirección, la estrategia territorial define 15 áreas funcionales del territorio, utilizando los criterios que exige la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, con la finalidad de establecer ámbitos territoriales que permitan orientar la planificación de los equipamientos y servicios de las administraciones sectoriales de la manera más eficiente posible y ser, al mismo tiempo, una referencia espacial para la planificación subregional.

El sistema urbano de la Comunitat Valenciana se completa con las áreas urbanas integradas de Valencia, Alicante-Elche y Castellón, auténtica cúspide de este sistema, y el resto de ciudades de pequeño tamaño, gran parte de ellas situadas en el mundo rural. Esta gran diversidad urbana se tiene que potenciar como factor de equilibrio territorial y factor de cohesión territorial. Para ello, la estrategia territorial establece un conjunto de propuestas de actividades económicas, de implantación de equipamientos y de modelos de crecimiento urbanístico tendentes a reforzar este carácter polinuclear del sistema de ciudades de la Comunitat Valenciana, tal y como lo aconseja la estrategia territorial Europea y los múltiples documentos que la desarrollan.

Mención especial merecen las nuevas relaciones entre los mundos urbano y rural ampliamente recogidas en las propuestas de cooperación municipal en los ámbitos económicos, ambientales y culturales. El campo y la ciudad son dos realidades territoriales indisolubles y complementarias que deben desarrollarse de forma armónica y compatible. Es necesario que la ciudad reconozca la importancia de los servicios económicos ambientales y sociales que le ofrece el mundo rural y que éste pueda desarrollarse plenamente sin menoscabar sus espacios de mayor valor natural y paisajístico.

La estrategia territorial propone además una serie de criterios para garantizar la sostenibilidad de los crecimientos urbanísticos en el territorio, tanto para el uso residencial como para el suelo para actividades económicas. Estos criterios que orientan el crecimiento urbanístico de forma flexible, están basados en unas razonables expectativas demográficas y económicas para cada municipio desde una visión conjunta del territorio. Lo que se pretende es armonizar estos crecimientos basados en una demanda realista de formación de nuevo suelo, y del uso eficiente de l'existent, con el aprovechamiento de cualquier oportunidad que pudiera surgir durante el horizonte temporal de esta Estrategia. En este sentido, se propone un conjunto de ámbitos estratégicos en el terri-

transformació d'aquest amb una clara influència supramunicipal positiva ambiental, econòmica i social.

Des del punt de vista de la qualitat urbana es proposen les àrees d'oportunitat, nova centralitat, intensificació d'usos, regeneració, dinamització del món rural i bulevards metropolitans, totes aquestes a fi de portar a terme usos i elements de qualitat urbana que permeten millorar la qualitat de vida dels ciutadans i l'equilibri del territori. Pel seu caràcter dinamitzador de l'activitat econòmica destaquen les àrees d'activitats econòmiques, els polígons comarcals d'innovació i els polígons industrials i terciaris del món rural, i es localitzen estratègicament en el territori en funció de factors com l'elevada accessibilitat, la presència de centres intermodals de transport, l'existència d'activitats logístiques o, en el cas dels últims, d'àrees de baixa vulnerabilitat ambiental i paisatgística de l'entorn rural. A més, es proposa la figura del projecte territorial estratègic per a acollir aquelles implantacions d'àmbit supramunicipal de gran abast no previstes expressament en els documents de l'estratègia territorial i per als quals es preveu, en funció de la seua magnitud i efecte, avantatges quant a la tramitació administrativa i un suport exprés del Consell.

El cinquè bloc temàtic de l'estratègia territorial es refereix a les infraestructures, diferenciant les de mobilitat de les bàsiques relacionades amb serveis públics. Entre les primeres s'inclouen carreteres, ferrocarril, plataformes reservades de transport públic, ports i aeroports i entre les segones les infraestructures de residus, hidràuliques, energètiques i de telecomunicacions. Sobre aquestes s'estableixen una sèrie de principis i criteris per a millorar la cohesió del territori, garantint la seua disponibilitat per a ciutadans i empreses amb independència de la seua ubicació en el territori, amb especial incidència als municipis de l'interior on la menor rendibilitat de les xarxes podria dificultar l'entrada del sector privat per a satisfer la demanda.

D'altra banda, les infraestructures són elements que produeixen impactes territorials des del punt de vista dels valors ambientals, paisatgístics i culturals per la qual cosa és fonamental analitzar la seua integració en el medi per a evitar una excessiva fragmentació del territori, una afecció a la geomorfologia original d'aquest, a la ruptura d'ecosistemes o als elements visuals de major interès. Per això, les directrius abunden en la consideració de la màxima capacitat i la mínima vulnerabilitat de la infraestructura verda del territori com a criteris orientadors de la seua implantació, donant prioritat, a més, als corredors d'infraestructures ja consolidats, i la compatibilitat entre aquests com a principis directores bàsics d'aquesta necessària integració harmònica entre infraestructures i territori.

En el darrer bloc temàtic l'estratègia territorial preveu una anàlisi integrada del litoral de la Comunitat Valenciana com a espai que té actius ambientals i paisatgístics de gran valor però que es troba sotmés a una gran pressió d'ús com a actiu econòmic on es concentra una gran part del producte interior brut de la Comunitat Valenciana. L'estratègia territorial proposa directrius específiques per a aquesta franja costanera, basades en una gestió integral i integrada de l'espai litoral. Aquestes inclouen la consideració estratègica del sòl no urbanitzable que no està protegit per la legislació ambiental, i també la possibilitat d'efectuar propostes d'elevada qualitat mantenint la integritat de la infraestructura verda, la qual passa necessàriament per la connexió territorial dels espais lliures d'edificació del litoral amb el sistema d'espais oberts de l'interior.

III

L'estratègia territorial tal vegada siga el primer document de planificació espacial adaptat a la nova realitat econòmica i social de la qual, sens dubte, es derivaran grans canvis del model territorial en forma de reptes i oportunitats globals que es plantegen en un horitzó immediat. Del seu aprofitament dependrà que siguem un dels territoris punters en l'àmbit nacional, europeu i mundial o entrem en un declivi constant que faça inviable el manteniment de les quotes de qualitat de vida que hem gaudit els ciutadans de la Comunitat Valenciana en els darrers anys.

És inqüestionable que l'estratègia territorial aposta pel primer escenari, i posa en marxa tota una sèrie de projectes de canvi en el territori i, sobretot, dóna suport a les polítiques públiques tendents a la reducció

torio como espacios capaces de acoger proyectos de transformación del mismo con una clara influencia supramunicipal positiva ambiental, económica y social.

Desde el punto de vista de la calidad urbana se proponen las áreas de Oportunidad, Nueva Centralidad, Intensificación de Usos, Regeneración, Dinamización del Mundo Rural y Bulevares Metropolitanos, todas ellas con el fin de desarrollar usos y elementos de calidad urbana que permitan mejorar la calidad de vida de los ciudadanos y el equilibrio del territorio. Por su carácter dinamizador de la actividad económica destacan las áreas de Actividades Económicas, los Polígonos Comarcales de Innovación y los Polígonos Industriales y Terciarios del Mundo Rural, localizándose estratégicamente en el territorio en función de factores como la elevada accesibilidad, la presencia de centros intermodales de transporte, la existencia de actividades logísticas o, en el caso de los últimos, de áreas de baja vulnerabilidad ambiental y paisajística del entorno rural. Además, se propone la figura de Proyecto Territorial Estratégico para acoger aquellas implantaciones de ámbito supramunicipal de gran alcance no previstas expresamente en los documentos de la estrategia territorial y para los que se prevé, en función de su magnitud y efectos, ventajas en cuanto a su tramitación administrativa y un respaldo expreso del Consell.

El quinto bloque temático de la estrategia territorial se refiere a las infraestructuras, diferenciando las de movilidad de las básicas relacionadas con servicios públicos. Entre las primeras se incluyen carreteras, ferrocarril, plataformas reservadas de transporte público, puertos y aeropuertos y entre las segundas las infraestructuras de residuos, hidráulicas, energéticas y de telecomunicaciones. Sobre ellas se establecen una serie de principios y criterios para mejorar la cohesión del territorio, garantizando su disponibilidad para ciudadanos y empresas con independencia de su ubicación en el territorio, con especial incidencia en los municipios del interior donde la menor rentabilidad de las redes podría dificultar la entrada del sector privado para satisfacer la demanda.

Por otra parte, las infraestructuras son elementos que producen impactos territoriales desde el punto de vista de los valores ambientales, paisajísticos y culturales por lo que es fundamental analizar su integración en el medio para evitar una excesiva fragmentación del territorio, una afcción a la geomorfología original del mismo, a la ruptura de ecosistemas o a los elementos visuales de mayor interès. Por ello, las directrices abundan en la consideración de la máxima capacidad y la mínima vulnerabilidad de la Infraestructura Verde del territorio como criterios orientadores de su implantación dando prioridad, además, a los corredores de infraestructuras ya consolidados, y la compatibilidad entre estas como principios directores básicos de esta necesaria integración armónica entre infraestructuras y territorio.

En el último bloque temático, la estrategia territorial contempla un análisis integrado del litoral de la Comunitat Valenciana como espacio que cuenta con activos ambientales y paisajísticos de gran valor pero que se encuentra sometido a una gran presión de uso como activo económico donde se concentra una gran parte del producto interior bruto de la Comunitat Valenciana. La estrategia territorial propone directrices específicas para esta franja costera, basadas en una gestión integral e integrada del espacio litoral. Éstas incluyen la consideración estratégica del suelo no urbanizable que no está protegido por la legislación ambiental, así como la posibilidad de desarrollar propuestas de elevada calidad manteniendo la integritad de su Infraestructura Verde, la cual pasa necesariamente por la conexión territorial de los espacios libres de edificación del litoral con el sistema de espacios abiertos del interior.

III

La estrategia territorial tal vez sea el primer documento de planificación espacial adaptado a la nueva realidad económica y social de la que, sin ninguna duda, se derivarán grandes cambios del modelo territorial en forma de retos y oportunidades globales que se plantean en un horizonte inmediato. De su aprovechamiento dependerá el ser uno de los territorios punteros en el ámbito nacional, europeo y mundial o el entrar en un declive constante que haga inviable el mantenimiento de las cuotas de calidad de vida que hemos disfrutado los ciudadanos de la Comunitat Valenciana en los últimos años.

Es incuestionable que la estrategia territorial apuesta por el primer escenario poniendo en marcha toda una serie de proyectos de cambio en el territorio y, sobre todo, apoyando las políticas públicas tendentes a la

dels temps administratius per a aquelles iniciatives que pretenen aprofitar de manera sostenible les oportunitats i potencialitats que ofereix el territori. No es tracta d'exigir nous informes o posar més traves burocràtiques als projectes. Cal introduir una nova cultura basada en l'avaluació ambiental estratègica on confluïsquen des del principi, i de forma coherent, les tramitacions urbanístiques, ambientals i paisatgístiques, internalitzant des del principi els objectius, les metes, els principis i els criteris de l'estratègia territorial i donant prioritat als projectes de fort impacte positiu en matèria econòmica, ambiental i social. L'estratègia territorial no és ni un instrument rígid ni un conjunt de disposicions impositives per a dificultar les tasques dels ajuntaments i les administracions sectorials. Tot al contrari, és una eina de foment i de facilitació per al conjunt d'administracions públiques, i agents territorials privats, en totes aquelles actuacions que impliquen la millora continua de la qualitat de vida de les persones i del desenvolupament sostenible del territori, les quals passen per la necessària harmonització de l'augment de la competitivitat econòmica de la Comunitat Valenciana amb la defensa dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del seu territori.

Finalment, i com a instrument de planificació territorial a llarg termini, l'estratègia territorial requereix un procés de seguiment i avaluació exhaustiu, rigorós i transparent perquè aquest document, i les seues determinacions, siguin capaços d'adaptar-se a les conjuntures canviants que, sens dubte, es produiran durant l'horitzó temporal de la seua aplicació. Amb aquest fi, es crea el Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana compost per una representació mixta entre la Generalitat i els agents més representatius de la denominada societat civil. Aquest organisme no només efectuarà el seguiment de l'estratègia Territorial sinó que n'ha de ser un element impulsor i ha de proposar determinades prioritats d'actuació, efectuant noves propostes o millorant les existents, i ha de coordinar els distints sectors econòmics i socials per al desenvolupament de projectes innovadors i eficaços que permeten aconseguir elevades cotes d'excel·lència territorial per a la Comunitat Valenciana.

IV

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es compon de 25 objectius generals, 100 metes amb indicadors de compliment, més de 1.500 projectes de canvi al territori i un conjunt de principis directores i de criteris de planificació territorial que han aconseguit un grau de consens molt elevat entre el conjunt dels agents territorials de la Comunitat. Si algun cosa ha caracteritzat el procediment d'elaboració del document, ha sigut l'elevada participació en totes les fases de consulta pública efectuades. El procés arranca al setembre de 2007 i té la primera fita pública al juny de 2008 amb la presentació del primer document «Objectius i criteris de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana» i la informació pública d'aquest els mesos de juny, juliol i agost del mateix any. Amb aquesta consulta es va aconseguir un elevat consens sobre els objectius que havien de marcar la ruta del procés i es va iniciar el Pla de participació pública establert en la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient i l'Aplicació dels Preceptes de la Llei 4/2004, de 30 de juny, d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i la Llei 11/2008, de 3 de juliol, de la Generalitat, de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana.

Durant aquest procés de participació, que va finalitzar el 30 de setembre de 2010, s'han dut a terme cinc jornades amb experts d'elevada qualificació i coneixement de la realitat territorial de la Comunitat Valenciana, exposicions permanents dels continguts de l'estratègia territorial a les capitals de província, una presentació en cada àrea funcional del territori, tres presentacions en congressos internacionals i diverses jornades amb distints agents territorials públics i privats de la Comunitat Valenciana. A més, durant la totalitat del procés els distints documents han romàs oberts a consultes i suggeriments en la pàgina web de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge amb la finalitat de divulgar-ne àmpliament els continguts i aconseguir el necessari consens per a un projecte tan important per a la qualitat de vida dels ciutadans de la Comunitat Valenciana i el desenvolupament sostenible del territori.

Respecte de la tramitació administrativa, i una vegada emés el document de referència regulat en la Llei 9/2006, sobre l'Avaluació

reducció de los tiempos administrativos para aquellas iniciativas que pretenden aprovechar de manera sostenible las oportunidades y potencialidades que ofrece el territorio. No se trata de exigir nuevos informes o poner más trabas burocráticas a los proyectos. Es necesario introducir una nueva cultura basada en la evaluación ambiental estratégica donde confluyan desde el principio, y de forma coherente, las tramitaciones urbanísticas, ambientales y paisajísticas, internalizando desde el principio los objetivos, metas, principios y criterios de la estrategia territorial y dando prioridad a los proyectos de fuerte impacto positivo en materia económica, ambiental y social. La estrategia territorial no es ni un instrumento rígido ni un conjunto de disposiciones impositivas para dificultar las tareas de los ayuntamientos y las administraciones sectoriales. Todo lo contrario, es una herramienta de fomento y de facilitación para el conjunto de administraciones públicas, y agentes territoriales privados, en todas aquellas actuaciones que supongan la mejora continua de la calidad de vida de las personas y del desarrollo sostenible del territorio, las cuales pasan por la necesaria armonización del aumento de la competitividad económica de la Comunitat Valenciana con la defensa de los valores ambientales, paisajísticos y culturales de su territorio.

Por último, y como instrumento de planificación territorial a largo plazo, la estrategia territorial requiere de un proceso de seguimiento y evaluación exhaustivo, riguroso y transparente para que este documento, y sus determinaciones, sean capaces de adaptarse a las coyunturas cambiantes que, sin ninguna duda, se producirán durante el horizonte temporal de su aplicación. Con este fin, se crea el Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana compuesto por una representación mixta entre la Generalitat y los agentes más representativos de la denominada sociedad civil. Este organismo no solamente efectuará el seguimiento de la estrategia territorial sino que será un elemento impulsor de la misma proponiendo determinadas prioridades de actuación, efectuando nuevas propuestas o mejorando las existentes y coordinando a los distintos sectores económicos y sociales para el desarrollo de proyectos innovadores y eficaces que permitan alcanzar elevadas cotas de excelencia territorial para la Comunitat Valenciana.

IV

La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana se compone de 25 objetivos generales, 100 metas con indicadores de cumplimiento, más de 1.500 proyectos de cambio en el territorio y un conjunto de principios directores y de criterios de planificación territorial que han alcanzado un grado de consenso muy elevado entre el conjunto de los agentes territoriales de la Comunitat. Si algo ha caracterizado al procedimiento de elaboración del documento ha sido su elevada participación en todas las fases de consulta pública efectuadas. El proceso arranca en septiembre de 2007 y tiene su primer hito público en junio de 2008 con la presentación del primer documento Objetivos y Criterios de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana y su información pública en los meses de junio, julio y agosto del mismo año. Con esta consulta se alcanzó un elevado consenso sobre los objetivos que debían de marcar la ruta del proceso y se inició el Plan de Participación Pública establecido en la Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre la evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente y la aplicación de los preceptos de la Ley 4/2004, de 30 de junio, de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje y la Ley 11/2008, de 3 de julio, de la Generalitat, de Participación Ciudadana de la Comunitat Valenciana.

Durante este proceso de participación, que finalizó el 30 de septiembre de 2010, se han llevado a cabo cinco jornadas con expertos de elevada cualificación y conocimiento de la realidad territorial de la Comunitat Valenciana, exposiciones permanentes de los contenidos de la estrategia territorial en las capitales de provincia, una presentación en cada área funcional del territorio, tres presentaciones en congresos internacionales y diversas jornadas con distintos agentes territoriales públicos y privados de la Comunitat Valenciana. Además, durante la totalidad del proceso los distintos documentos han permanecido abiertos a consultas y sugerencias en la página web de la Conselleria de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda con la finalidad de divulgar ampliamente sus contenidos y alcanzar el necesario consenso para un proyecto tan importante para la calidad de vida de los ciudadanos de la Comunitat Valenciana y el desarrollo sostenible de su territorio.

Respecto de la tramitación administrativa, y una vez emitido el documento de referencia regulado en la Ley 9/2006 sobre la evaluación

de Determinats Plans en el Medi Ambient, elaborat l'informe de sostenibilitat ambiental i la versió preliminar de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (metes+propostes de l'estratègia territorial), aquests dos últims documents es van sotmetre a informació pública mitjançant la Resolució de 24 de novembre de 2009, de la directora general de Territori i Paisatge, per un període de 45 dies.

Una vegada inclosos els suggeriments i les observacions, es va elaborar el projecte final de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, i s'hi van incorporar els resultats de la memòria ambiental, i es va sotmetre a la informació pública establida per l'article 41 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana, mitjançant la Resolució de 7 de maig de 2010 del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge. L'anunci es va fer públic en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana* de 20 de maig de 2010, i en els butlletins oficials de les províncies d'Alacant, Castelló i València de 26, 27 i 29 de maig de 2010, respectivament. El període d'informació pública finalitzava inicialment el 31 d'agost, però va ser prorrogat posteriorment fins al 30 de setembre, en atenció a les sol·licituds formulades en aquest sentit. Durant aquest període d'informació pública el Projecte de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ha estat depositat per a la consulta en les direccions territorials de la conselleria a Alacant, Castelló i València.

En el procediment de formulació i elaboració de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana s'han seguit tots els tràmits que estableix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, la Llei 9/2006, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient i la resta de normes d'aplicació.

Mitjançant la Resolució de data 10 de desembre de 2010 del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, s'ha aprovat provisionalment l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

Per tot això, a proposta del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 13 de gener de 2011,

DECRETE

Article 1. Aprovació de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana

1. S'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, les directrius de la qual s'adjunten com a annex a aquest decret.
2. Les directrius incorporen la visió i els vint-i-cinc objectius generals de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana i els principis directores, que recopilen i concreten les determinacions en matèria de planificació territorial emanades de la Unió Europea, i són vinculants per al conjunt de les administracions públiques amb àmbit competencial a la Comunitat Valenciana. Així mateix, estableixen uns criteris d'ordenació del territori que tenen caràcter orientador i recomanatori. Apartar-se del seu contingut en la planificació urbanística i territorial requerirà d'una adequada justificació basada en els objectius i principis directores esmentats.
3. La documentació íntegra de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es pot consultar a la seu central de la conselleria competent en ordenació del territori i protecció del paisatge, i també per Internet en la pàgina web de la conselleria esmentada, inclòs l'informe de sostenibilitat ambiental i la memòria ambiental.

Article 2. Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana

1. Es crea el Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana, de caràcter col·legiat i composició paritària entre l'Administració de la Generalitat i les organitzacions i entitats que s'indiquen a continuació, representades per:
 - a) El/la titular de la conselleria amb competències en medi ambient, territori i paisatge.
 - b) El/la titular de la conselleria amb competències en infraestructures.
 - c) El/la titular de la conselleria amb competències en indústria i comerç.
 - d) El/la titular de la conselleria amb competències en agricultura.
 - e) El/la titular de la conselleria amb competències en cultura.

de determinados planes en medio ambiente, elaborado el Informe de Sostenibilidad Ambiental y la versión preliminar de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana (Metas+Propuestas de la estrategia territorial), estos dos últimos documentos se sometieron a información pública mediante Resolución de la directora general de Territorio y Paisaje de 24 de noviembre de 2009 por un periodo de 45 días.

Una vez incluidas las sugerencias y observaciones, se elaboró el proyecto final de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, incorporando los resultados de la Memoria Ambiental, sometiéndose a la información pública establecida por el artículo 41 de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje de la Comunitat Valenciana, mediante Resolución de 7 de mayo de 2010 del conseller de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda. El anuncio fue hecho público en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana* de 20 de mayo de 2010, y en los boletines oficiales de las provincias de Alicante, Castellón y Valencia de 26, 27 y 29 de mayo de 2010, respectivamente. El periodo de información pública finalizaba inicialmente el 31 de agosto, pero fue prorrogado posteriormente hasta el 30 de septiembre, en atención a las solicitudes formuladas en este sentido. Durante este periodo de información pública el proyecto de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana ha estado depositado para su consulta en las direcciones territoriales de la conselleria en Alicante, Castellón y Valencia.

En el procedimiento de formulación y elaboración de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana se han seguido todos los trámites que establece la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, la Ley 9/2006, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente y demás normas de aplicación.

Mediante resolución de fecha 10 de diciembre de 2010 del conseller de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda, se ha aprobado provisionalmente la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana.

Por todo lo cual, a propuesta del conseller de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda, conforme con el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 13 de enero de 2011,

DECRETO

Artículo 1. Aprobación de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana

1. Se aprueba la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, cuyas directrices se adjuntan como anexo al presente decreto.
2. Las directrices incorporan la visión y los veinticinco objetivos generales de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana y los principios directores, que recopilan y concretan las determinaciones en materia de planificación territorial emanadas de la Unión Europea, y son vinculantes para el conjunto de las administraciones públicas con ámbito competencial en la Comunitat Valenciana. Asimismo, establecen unos criterios de ordenación del territorio que tienen carácter recomendatorio. Apartarse de su contenido en la planificación urbanística y territorial requerirá de una adecuada justificación basada en los mencionados objetivos y principios directores.
3. La documentación íntegra de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana se podrá consultar en la sede central de la conselleria competente en ordenación del territorio y protección del paisaje, así como a través de Internet en la página web de dicha conselleria, incluido el informe de sostenibilidad ambiental y la memoria ambiental.

Artículo 2. Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana

1. Se crea el Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana, de carácter colegiado y composición paritaria entre la Administración de la Generalitat y las organizaciones y entidades que a continuación se señalan, representadas por:
 - a) El/la titular de la conselleria con competencias en medio ambiente, territorio y paisaje.
 - b) El/la titular de la conselleria con competencias en infraestructuras.
 - c) El/la titular de la conselleria con competencias en industria y comercio.
 - d) El/la titular de la conselleria con competencias en agricultura.
 - e) El/la titular de la conselleria con competencias en cultura.

- f) El/la titular de la conselleria amb competències en turisme.
- g) El/la titular de la conselleria amb competències en economia.
- h) El/la titular de la conselleria amb competències en educació.
- i) El/la president/a de la Confederació d'Organitzacions Empresariales de la Comunitat Valenciana, CIERVAL.
- j) El/la president/a del Consell de les Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana.
- k) Un/a rector/a de les universitats de la Comunitat Valenciana en representació de totes aquestes, seguint un torn rotatori anual en funció de l'antiguitat d'aquestes.
- l) El/la president/a de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
- m) El/la president de la Federació Valenciana de Caixes d'Estalvis.

n) El/la president/a del Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana.

o) El/la president/a de l'Autoritat Portuària de València, en representació dels òrgans de direcció dels ports i aeroports de la Comunitat Valenciana.

p) El/la president/a de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana.

2. Ha de presidir el Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana el president de la Generalitat, el qual pot delegar en el/la titular de la conselleria amb competències en matèria de territori i paisatge.

3. Com a secretari/ària del Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana ha d'actuar el/la titular de la direcció general amb competències en matèria de territori i paisatge.

4. El president del Comitè Estratègic de Política Territorial de la Comunitat Valenciana pot convocar representants dels distints col·legis professionals de la Comunitat Valenciana en funció de les matèries que s'hagen de tractar.

5. Les funcions del Comitè Estratègic de Política Territorial, sense perjudici de les que es detallen en les directrius de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, són les següents:

a) Assessorar el Consell en matèria d'accions amb elevada repercussió econòmica, social i ambiental sobre el territori de la Comunitat Valenciana.

b) Assessorar la conselleria competent en ordenació del territori, protecció del paisatge i urbanisme, en aquelles qüestions en què puga instar la seua col·laboració.

c) Proposar accions que actualitzen, milloren i complementen les propostes de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

d) Impulsar accions estratègiques que coordinen adequadament els sectors empresarials, universitaris i financers.

e) Efectuar el seguiment de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, i dictaminar sobre la conveniència i l'oportunitat de la modificació d'aquesta.

f) La creació de les comissions tècniques que es considere que calen per al seguiment, l'avaluació i l'execució de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

6. El Comitè Estratègic de Política Territorial s'ha de reunir com a mínim una vegada a l'any, a convocatòria del seu president, qui pot delegar-la en el/la titular de la conselleria amb competències en matèria d'ordenació del territori i paisatge.

7. En aquestes reunions el/la titular de la conselleria amb competències en matèria d'ordenació del territori i paisatge ha d'informar sobre l'evolució de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.

8. Les normes relatives a convocatòries, adopció d'acords i règim de funcionament són les establides en la legislació reguladora del procediment administratiu.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Habilitació normativa

S'habilita el conseller competent en matèria de territori perquè desenvolupe, mitjançant una ordre, el que disposa aquest decret.

Segona. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

- f) El/la titular de la conselleria con competencias en turismo.
- g) El/la titular de la conselleria con competencias en economía.
- h) El/la titular de la conselleria con competencias en educación.
- i) El/la presidente/a de la Confederación de Organizaciones Empresariales de la Comunitat Valenciana, CIERVAL.
- j) El/la presidente/a del Consejo de las Cámaras de Comercio de la Comunitat Valenciana.
- k) Un/a rector/a de las universidades de la Comunitat Valenciana en representación de todas ellas, siguiendo un turno rotatorio anual en función de la antigüedad de las mismas.
- l) El/la presidente/a de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias.
- m) El/la presidente/a de la Federación Valenciana de Cajas de Ahorros.

n) El/la presidente/a del Comité Económico y Social de la Comunitat Valenciana.

o) El/la presidente/a de la Autoridad Portuaria de Valencia en representación de los órganos de dirección de los puertos y aeropuertos de la Comunitat Valenciana.

p) El/la presidente/a de la Confederación de Cooperativas de la Comunitat Valenciana.

2. Presidirá el Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana el presidente de la Generalitat, que podrá delegar en el/la titular de la conselleria con competencias en materia de territorio y paisaje.

3. Como secretario/a del Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana actuará el/la titular de la dirección general con competencias en materia de territorio y paisaje.

4. El presidente del Comité Estratégico de Política Territorial de la Comunitat Valenciana podrá convocar a representantes de los distintos colegios profesionales de la Comunitat Valenciana en función de las materias a tratar.

5. Las funciones del Comité Estratégico de Política Territorial, sin perjuicio de las que se detallan en las directrices de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, son las siguientes:

a) Asesorar al Consell en materia de acciones con elevada repercusión económica, social y ambiental sobre el territorio de la Comunitat Valenciana.

b) Asesorar a la conselleria competente en ordenación del territorio, protección del paisaje y urbanismo, en aquellas cuestiones en las que pueda instar su colaboración.

c) Proponer acciones que actualicen, mejoren y complementen las propuestas de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana.

d) Impulsar acciones estratégicas que coordinen adecuadamente a los sectores empresariales, universitarios y financieros.

e) Efectuar el seguimiento de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, dictaminando acerca de la conveniencia y oportunidad de la modificación de la misma.

f) La creación de las comisiones técnicas que se considere necesario para el seguimiento, evaluación y ejecución de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana.

6. El Comité Estratégico de Política Territorial se reunirá como mínimo una vez al año, a convocatoria de su presidente, que podrá delegarla en el/la titular de la conselleria con competencias en materia de ordenación del territorio y paisaje.

7. En dichas reuniones el/la titular de la conselleria con competencias en materia de ordenación del territorio y paisaje informará acerca de la evolución de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana.

8. Las normas relativas a convocatorias, adopción de acuerdos y régimen de funcionamiento serán las establecidas en la legislación reguladora del procedimiento administrativo.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Habilitación normativa

Se habilita al conseller competente en materia de territorio para desarrollar, mediante orden, lo dispuesto en el presente decreto.

Segunda. Entrada en vigor

El presente decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 13 de gener de 2011.

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge,
JUAN GABRIEL COTINO FERRER

ANNEX

ESTRATÈGIA TERRITORIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

DIRECTRIUS

ÍNDIX

TÍTOL PRELIMINAR. DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

TÍTOL I. EL GOVERN DEL TERRITORI

TÍTOL II. DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I TERRITORI

TÍTOL III. LA INFRAESTRUCTURA VERDA DEL TERRITORI

Capítol I. Definició i espais que la componen

Capítol II. El patrimoni natural

Capítol III. Els espais forestals

Capítol IV. La infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

Capítol V. El paisatge

Capítol VI. El patrimoni cultural

Capítol VII. Ús públic de la infraestructura verda

Capítol VIII. Els recursos hídrics

Capítol IX. Riscos territorials naturals i induïts

TÍTOL IV. OCUPACIÓ RACIONAL I SOSTENIBLE DEL SÒL

Capítol I. Àmbits territorials

Capítol II. El sistema de ciutats

Capítol III. Criteris de creixement per al sòl residencial

Capítol IV. Criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques

Capítol V. Creixements als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Capítol VI. Els àmbits estratègics del territori

Capítol VII. L'habitatge protegit i el territori

TÍTOL V. INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

Capítol I. Infraestructures de mobilitat

Capítol II. Infraestructures bàsiques

Capítol III. Implantació d'infraestructures al territori

TÍTOL VI. EL LITORAL

Capítol I. Disposicions d'aplicació general al litoral de la Comunitat Valenciana

Capítol II. Criteris d'indole sectorial

Capítol III. Sistema d'assentaments al litoral

TÍTOL PRELIMINAR

DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

Directriu 1. Objecte i naturalesa jurídica

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana és l'instrument que estableix els objectius, les metes, els principis i les directrius per a l'ordenació del territori de la Comunitat Valenciana i la finalitat dels quals és la consecució d'un territori més competitiu en l'àmbit econòmic, més respectuós en l'aspecte ambiental i més integrador en l'àmbit social.

2. Defineix un model territorial de futur consensuat amb el conjunt d'agents socials públics i privats de la Comunitat Valenciana, que serà el marc de referència per a la presa de decisions que tinguen un reflex al territori.

Valencia, 13 de enero de 2011

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Medio Ambiente, Agua, Urbanismo y Vivienda,
JUAN GABRIEL COTINO FERRER

ANEXO

ESTRATEGIA TERRITORIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

DIRECTRICES

ÍNDICE

TÍTULO PRELIMINAR. DISPOSICIONES DE CARÁCTER GENERAL

TÍTULO I. EL GOBIERNO DEL TERRITORIO

TÍTULO II. DESARROLLO ECONÓMICO Y TERRITORIO

TÍTULO III. LA INFRAESTRUCTURA VERDE DEL TERRITORIO

Capítulo I. Definición y espacios que la componen

Capítulo II. El patrimonio natural

Capítulo III. Los espacios forestales

Capítulo IV. La infraestructura verde y la actividad agrícola y ganadera

Capítulo V. El paisaje

Capítulo VI. El patrimonio cultural

Capítulo VII. Uso público de la infraestructura verde

Capítulo VIII. Los recursos hídricos

Capítulo IX. Riesgos territoriales naturales e inducidos

TÍTULO IV. OCUPACIÓN RACIONAL Y SOSTENIBLE DEL SUELO

Capítulo I. Ámbitos territoriales

Capítulo II. El sistema de ciudades

Capítulo III. Criterios de crecimiento para el suelo residencial

Capítulo IV. Criterios de crecimiento del suelo para actividades económicas

Capítulo V. Crecimientos en los municipios del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Capítulo VI. Los ámbitos estratégicos del territorio

Capítulo VII. La vivienda protegida y el territorio

TÍTULO V. INFRAESTRUCTURAS Y TERRITORIO

Capítulo I. Infraestructuras de movilidad

Capítulo II. Infraestructuras básicas

Capítulo III. Implantación de infraestructuras en el territorio

TÍTULO VI. EL LITORAL

Capítulo I. Disposiciones de aplicación general al litoral de la Comunitat Valenciana

Capítulo II. Criterios de indole sectorial

Capítulo III. Sistema de asentamientos en el litoral

TÍTULO PRELIMINAR

DISPOSICIONES DE CARÁCTER GENERAL

Directriz 1. Objeto y naturaleza jurídica

1. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana es el instrumento que establece los objetivos, metas, principios y directrices para la ordenación del territorio de la Comunitat Valenciana y cuya finalidad es la consecución de un territorio más competitivo en lo económico, más respetuoso en lo ambiental y más integrador en lo social.

2. Define un modelo territorial de futuro consensuado con el conjunto de agentes sociales públicos y privados de la Comunitat Valenciana, que será el marco de referencia para la toma de decisiones que tengan un reflejo en el territorio.

3. És un instrument de dinamització territorial, que identifica i analitza les oportunitats que ofereix el territori i desenvolupa un conjunt de propostes i directrius per al seu aprofitament, des de la compatibilitat del desenvolupament econòmic amb la conservació i la millora dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori.

4. Incorpora totes les actuacions sectorials de la Generalitat que tenen una projecció sobre el territori; les integra de forma adequada per a obtenir efectes sinèrgics de la visió conjunta, i les orienta cap a la consecució d'un major benefici col·lectiu i una millor eficiència en l'ús del territori.

5. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana es formula a l'empara del que estableixen els articles 37 i següents de la Llei 4/2004, de 30 de juny, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge.

Directriu 2. Àmbit d'aplicació i desenvolupament

1. L'àmbit geogràfic de l'estratègia territorial és la totalitat del territori de la Comunitat Valenciana, sense perjudici que puguen proposar-se estratègies específiques per a àmbits territorials menors.

2. Pot ser desenvolupada mitjançant els plans d'acció territorial, els plans especials, els plans generals o directament, sense perjudici de la seua consideració per altres plans, programes o projectes de les administracions públiques.

Directriu 3. Visió i objectius generals de l'estratègia territorial

1. L'estratègia territorial té com a visió estratègica fer de la Comunitat Valenciana el territori amb més qualitat de vida de l'arc mediterrani europeu.

2. Els seus objectius generals se sintetitzen en els 25 següents:

Objectiu 1: Mantenir la diversitat i la vertebració del sistema de ciutats.

Objectiu 2: Situar l'àrea urbana de València dins del conjunt de les grans metròpolis europees.

Objectiu 3: Convertir l'àrea urbana d'Alacant i Elx en el gran node de centralitat del sud-est peninsular.

Objectiu 4: Desenvolupar tot el potencial metropolità de l'àrea urbana de Castelló.

Objectiu 5: Millorar les condicions de vida del sistema rural.

Objectiu 6: Gestionar de forma integrada i creativa el patrimoni ambiental.

Objectiu 7: Ser el territori europeu més eficient en la gestió dels recursos hídrics.

Objectiu 8: Reduir al mínim possible l'efecte dels riscos naturals i induïts.

Objectiu 9: Recuperar el litoral com a actiu territorial.

Objectiu 10: Impulsar el model turístic cap a pautes territorials sostenibles.

Objectiu 11: Protegir i valorar el paisatge com a actiu cultural, econòmic i identitari.

Objectiu 12: Aplicar de forma eficient els instruments d'equitat territorial.

Objectiu 13: Gestionar de forma activa i integrada el patrimoni cultural.

Objectiu 14: Preparar el territori per a l'adaptació i lluita contra el canvi climàtic.

Objectiu 15: Afavorir la posada en valor de les noves potencialitats energètiques del territori.

Objectiu 16: Convertir la Comunitat Valenciana en la principal plataforma logística del Mediterrani.

Objectiu 17: Crear un entorn territorial favorable per a la innovació i les activitats creatives.

Objectiu 18: Millorar les connectivitats externa i interna del territori.

Objectiu 19: Satisfer les demandes de mobilitat al territori de forma eficient i integradora.

Objectiu 20: Compatibilitzar la implantació d'infraestructures amb la protecció dels valors del territori.

Objectiu 21: Millorar la cohesió social al conjunt del territori.

Objectiu 22: Utilitzar la planificació territorial per a garantir l'accés a l'habitatge.

3. Es un instrumento de dinamización territorial, que identifica y analiza las oportunidades que ofrece el territorio y desarrolla un conjunto de propuestas y directrices para su aprovechamiento, desde la compatibilización del desarrollo económico con la conservación y mejora de los valores ambientales, paisajísticos y culturales del territorio.

4. Incorpora todas las actuaciones sectoriales de la Generalitat que tienen una proyección sobre el territorio, integrándolas de forma adecuada para obtener efectos sinérgicos de su visión conjunta y orientándolas hacia la consecución de un mayor beneficio colectivo y una mejor eficiencia en el uso del territorio.

5. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana se formula al amparo de lo establecido en los artículos 37 y siguientes de la Ley 4/2004, de 30 de junio, de la Generalitat, de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje.

Directriz 2. Ámbito de aplicación y desarrollo

1. El ámbito geográfico de la estrategia territorial es la totalidad del territorio de la Comunitat Valenciana, sin perjuicio de que puedan proponerse estrategias específicas para ámbitos territoriales menores.

2. Puede ser desarrollada a través de los planes de acción territorial, los planes especiales, los planes generales o directamente, sin perjuicio de su consideración por otros planes, programas o proyectos de las administraciones públicas.

Directriz 3. Visión y objetivos generales de la estrategia territorial

1. La estrategia territorial tiene como visión estratégica hacer de la Comunitat Valenciana el territorio con mayor calidad de vida del arco mediterráneo europeo.

2. Sus objetivos generales se sintetizan en los 25 siguientes:

Objetivo 1: Mantener la diversidad y la vertebración del sistema de ciudades.

Objetivo 2: Situar el área urbana de Valencia dentro del conjunto de las grandes metròpolis europeas.

Objetivo 3: Convertir el área urbana de Alicante y Elx en el gran nodo de centralidad del sudeste peninsular.

Objetivo 4: Desarrollar todo el potencial metropolitano del área urbana de Castellón.

Objetivo 5: Mejorar las condiciones de vida del sistema rural.

Objetivo 6: Gestionar de forma integrada y creativa el patrimonio ambiental.

Objetivo 7: Ser el territorio europeo más eficiente en la gestión de los recursos hídricos.

Objetivo 8: Reducir al mínimo posible los efectos de los riesgos naturales e inducidos.

Objetivo 9: Recuperar el litoral como activo territorial.

Objetivo 10: Impulsar el modelo turístico hacia pautas territoriales sostenibles.

Objetivo 11: Proteger y valorizar el paisaje como activo cultural, económico e identitario.

Objetivo 12: Aplicar de forma eficiente los instrumentos de equidad territorial.

Objetivo 13: Gestionar de forma activa e integrada el patrimonio cultural.

Objetivo 14: Preparar el territorio para su adaptación y lucha contra el cambio climático.

Objetivo 15: Favorecer la puesta en valor de las nuevas potencialidades energéticas del territorio.

Objetivo 16: Convertir a la Comunitat Valenciana en la principal plataforma logística del Mediterráneo.

Objetivo 17: Crear un entorno territorial favorable para la innovación y las actividades creativas.

Objetivo 18: Mejorar las conectividades externa e interna del territorio.

Objetivo 19: Satisfacer las demandas de movilidad en el territorio de forma eficiente e integradora.

Objetivo 20: Compatibilizar la implantación de infraestructuras con la protección de los valores del territorio.

Objetivo 21: Mejorar la cohesión social en el conjunto del territorio.

Objetivo 22: Utilizar la planificación territorial para garantizar el acceso a la vivienda.

Objectiu 23: Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl.

Objectiu 24: Preveure en quantitat suficient i adequada sòl per a l'activitat econòmica.

Objectiu 25: Crear fórmules innovadores de governança territorial.

Directriu 4. Metes de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana

L'estratègia territorial desenvolupa els seus objectius mitjançant un conjunt de 100 metes que s'avaluaran mitjançant un sistema d'indicadors basats en registres estadístics públics, segons són definits en l'estratègia territorial. Aquestes metes i els corresponents indicadors poden ser actualitzats sempre que quede garantit el compliment dels objectius de l'estratègia territorial.

Directriu 5. Efecte

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana formula uns objectius i uns principis directores de l'ordenació del territori vinculants per al conjunt de les administracions públiques amb àmbit competencial a la Comunitat Valenciana. Per a la seua consecució es formulen uns directrius que han de ser tingudes en compte en totes les accions que tinguen incidència en el territori. Apartar-se del que estableixen les directrius requerirà una adequada justificació basada en el compliment dels objectius i principis directores.

2. Els objectius i els principis directores s'han d'incorporar des de l'inici de l'elaboració en tots els plans, programes i projectes del conjunt de les administracions públiques les actuacions dels quals tinguen una projecció sobre el territori de la Comunitat Valenciana.

3. L'administració local, o la competent si és el cas, han de tenir en compte les directrius en els instruments de planejament que desenvolupen l'estratègia territorial en totes les fases d'aquesta planificació, i adaptar-les a la realitat territorial de l'àmbit de planificació respectiu.

4. La consideració del contingut de les directrius no requereix nous informes o tramitacions administratives addicionals, i s'han d'integrar en el procés d'avaluació ambiental estratègica, i també en el mateix instrument de planejament i en els programes o projectes i documents per al seu desenvolupament que els acompanyen.

5. Per a la correcta aplicació en la planificació urbanística i territorial, la Generalitat ha d'elaborar guies, manuals o altres documents amb aquesta finalitat.

6. Les administracions estatal i europea han de prendre en consideració tots els continguts de l'estratègia territorial quan efectuen actuacions en matèria d'ordenació del territori que afecten la Comunitat Valenciana, sense perjudici del respecte als marcs competencials existents, al desenvolupament del principi de subsidiarietat i a les necessàries cooperació i coordinació entre administracions.

Directriu 6. Escala i aplicació de les determinacions gràfiques

1. El major detall de les determinacions gràfiques de l'estratègia territorial és el propi de l'escala 1:100.000. Com a conseqüència d'això, la seua representació és orientativa i no vincula directament la propietat del sòl. En tot cas, la interpretació de les determinacions gràfiques s'ha de fer en funció dels objectius, principis i directrius definits en la documentació de l'estratègia territorial.

2. La concreció de les determinacions gràfiques, quan es faça necessària la seua aplicació a una escala de major detall, la poden dur a terme els plans d'acció territorial, els plans especials, els plans generals o els informes del departament competent en matèria d'ordenació del territori, sense perjudici de la pormenorització que haja d'efectuar l'administració sectorial corresponent en els respectius plans, programes i projectes.

3. Els creixements urbans sostenibles proposats en aquestes directrius han de prendre com a referència la cartografia d'usos del sòl elaborada per l'Institut Cartogràfic Valencià seguint la metodologia determinada per l'Institut Geogràfic Nacional en el seu projecte de Sistema d'Informació d'Ocupació del Sòl a Espanya (SIOSE), o la que el substituisca.

Directriu 7. Documentació

Objetivo 23: Definir unas pautes racionales y sostenibles de ocupación de suelo.

Objetivo 24: Prever en cantidad suficiente y adecuada suelo para la actividad económica.

Objetivo 25: Desarrollar fórmulas innovadoras de gobernanza territorial.

Directriz 4. Metas de la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana

La estrategia territorial desarrolla sus objetivos mediante un conjunto de 100 metas que se evaluarán a través de un sistema de indicadores basados en registros estadísticos públicos, según son definidos en la estrategia territorial. Dichas metas y sus correspondientes indicadores podrán ser actualizados siempre que quede garantizado el cumplimiento de los objetivos de la estrategia territorial.

Directriz 5. Efectos

1. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana formula unos objetivos y unos principios directores de la ordenación del territorio vinculantes para el conjunto de las administraciones públicas con ámbito competencial en la Comunitat Valenciana. Para su consecución se formulan unas directrices que serán tenidas en cuenta en todas las acciones que tengan incidencia en el territorio. Apartarse de lo establecido en las directrices precisará de una adecuada justificación basada en el cumplimiento de los objetivos y principios directores.

2. Los objetivos y los principios directores se incorporarán desde el inicio de su elaboración en todos los planes, programas y proyectos del conjunto de las administraciones públicas cuyas actuaciones tengan una proyección sobre el territorio de la Comunitat Valenciana.

3. La Administración Local, o la competente en su caso, tendrán en cuenta las directrices en los instrumentos de planeamiento que desarrollan la estrategia territorial en todas las fases de dicha planificación, adaptándolas a la realidad territorial del ámbito de planificación respectivo.

4. La consideración del contenido de las directrices no precisará de nuevos informes o tramitaciones administrativas adicionales, debiendo integrarse en el proceso de evaluación ambiental estratégica, así como en el propio instrumento de planeamiento y en los programas o proyectos y documentos para su desarrollo que les acompañan.

5. Para su correcta aplicación en la planificación urbanística y territorial, la Generalitat elaborará guías, manuales u otros documentos con esta finalidad.

6. Las administraciones estatal y europea tomarán en consideración todos los contenidos de la estrategia territorial a la hora de desarrollar sus actuaciones en materia de ordenación del territorio que afecten a la Comunitat Valenciana, sin perjuicio del respeto a los marcos competenciales existentes, al desarrollo del principio de subsidiariedad y a las necesarias cooperación y coordinación entre administraciones.

Directriz 6. Escala y aplicación de las determinaciones gráficas

1. El mayor detalle de las determinaciones gráficas de la estrategia territorial es el propio de la escala 1:100.000. Como consecuencia de ello, su representación es orientativa y no vincula directamente a la propiedad del suelo. En cualquier caso, la interpretación de las determinaciones gráficas se realizará en función de los objetivos, principios y directrices definidos en la documentación de la estrategia territorial.

2. La concreción de las determinaciones gráficas, cuando se haga necesaria su aplicación a una escala de mayor detalle, la podrán llevar a cabo los planes de acción territorial, los planes especiales, los planes generales o los informes del departamento competente en materia de ordenación del territorio, sin perjuicio de la pormenorización que deba realizar la administración sectorial correspondiente en sus respectivos planes, programas y proyectos.

3. Los crecimientos urbanos sostenibles propuestos en estas directrices, tomarán como referencia la cartografía de usos del suelo elaborada por el Instituto Cartográfico Valenciano siguiendo la metodología determinada por el Instituto Geográfico Nacional en su proyecto de Sistema de Información de Ocupación del Suelo en España (SIOSE), o la que le sustituya.

Directriz 7. Documentación

L'estratègia territorial consta dels documents següents amb el contingut que se cita:

a) Dos primers documents que inclouen la visió estratègica proposada per a la Comunitat Valenciana, com també la metodologia i els resultats de la participació pública.

b) Vint-i-cinc documents, en correspondència amb els 25 objectius establits per l'estratègia territorial, els quals comprenen les metes i les propostes que els desenvolupen, a raó de 4 metes per objectiu i més de 1.500 propostes concretes per al desplegament i l'execució de l'estratègia territorial.

Cadascun dels documents esmentats es compon d'una introducció, els resultats de les anàlisis i identificació de les potencialitats, les tendències i reptes de futur, el diagnòstic estratègic DAFO (debilitats, amenaces, fortalezes i oportunitats), la definició de metes i indicadors i les propostes estratègiques.

c) L'informe de sostenibilitat ambiental i tota la documentació que el compon, elaborat d'acord amb la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'Avaluació de l'Efecte de Determinats Plans i Programes en el Medi Ambient.

d) La memòria ambiental acordada amb l'òrgan competent en avaluació ambiental estratègica.

e) Un document que conté les directrius de l'estratègia territorial.

f) Un document en què es recopilen les estratègies i les oportunitats territorials per a cadascuna de les àrees funcionals del territori definides en l'estratègia territorial.

g) Un document que conté els annexos (estadístiques, glossari i bibliografia). Entre els annexos estadístics s'inclou: annex 1: àrees urbanes integrades; annex 2: àrees funcionals; annex 3: àrees de mercat local de treball; annex 4: àmbits territorials (cota 100, franja intermèdia i sistema rural); i annex 5: municipis del sistema rural.

Directriu 8. Actualització

1. L'actualització de l'estratègia territorial comprén la posada al dia de les dades i informacions de base utilitzades per a la seua elaboració, inclosa la representació cartogràfica, el diagnòstic estratègic, les metes i els indicadors del seu compliment, com també les propostes de canvi en el territori que es poden veure afectades per aquesta actualització.

2. Correspon al conseller amb competències en matèria d'ordenació del territori l'actualització de l'estratègia territorial. Aquesta actualització s'ha d'efectuar periòdicament i s'ha de divulgar mitjançant la pàgina web de la conselleria corresponent.

Directriu 9. Modificació

1. Són modificacions els canvis en les directrius que no afecten els objectius i principis directores de l'estratègia territorial.

2. Correspon al conseller amb competències en ordenació del territori la iniciativa en les modificacions a proposta del Comitè Estratègic de Política Territorial. A aquest efecte, el Comitè ha d'emetre cada 2 anys com a mínim un dictamen sobre l'evolució de l'estratègia territorial. La modificació de l'estratègia territorial està subjecta al procediment establert per a l'aprovació en l'article 41 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, tal com estableix l'article 42.3, i no requereix avaluació ambiental de plans i programes.

Directriu 10. Revisió

1. Són circumstàncies per les quals s'ha de revisar l'estratègia territorial, els canvis en els objectius i principis directores.

2. El departament competent en ordenació del territori o l'organisme que delegue, ha d'elaborar un informe de seguiment del desplegament i execució de l'estratègia territorial en què analitze l'evolució de les 100 metes i dels seus indicadors de compliment, sense perjudici de la consideració d'altres indicadors exigits per l'òrgan ambiental.

3. Aquest informe s'ha de redactar com a mínim cada quatre anys i se n'ha de donar trasllat al Comitè Estratègic de Política Territorial perquè dictamine sobre la conveniència i l'oportunitat de la revisió, si és procedent, de l'estratègia territorial.

Directriu 11. Vigència

La estrategia territorial consta de los siguientes documentos con el contenido que se cita:

a) Dos primeros documentos que incluyen la visión estratégica propuesta para la Comunitat Valenciana, así como la metodología y resultados de la participación pública.

b) Veinticinco documentos, en correspondencia con los 25 objetivos establecidos por la estrategia territorial, los cuales comprenden las metas y propuestas que los desarrollan, a razón de 4 metas por objetivo y más de 1.500 propuestas concretas para el desarrollo y ejecución de la estrategia territorial.

Cada uno de los documentos citados se compone de una introducción, los resultados de los análisis e identificación de las potencialidades, las tendencias y retos de futuro, el diagnóstico estratégico DAFO (debilidades, amenazas, fortalezas y oportunidades), la definición de metas e indicadores y las propuestas estratégicas.

c) El informe de sostenibilidad ambiental y toda la documentación que lo compone, elaborado de acuerdo con la Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente.

d) La memoria ambiental acordada con el órgano competente en evaluación ambiental estratégica.

e) Un documento que contiene las directrices de la estrategia territorial.

f) Un documento en el que se recopilan las estrategias y las oportunidades territoriales para cada una de las áreas funcionales del territorio definidas en la estrategia territorial.

g) Un documento que contiene los anexos (estadísticas, glosario y bibliografía). Entre los anexos estadísticos se incluye: anexo 1: áreas urbanas integradas; anexo 2: áreas funcionales; anexo 3: áreas de mercado local de trabajo; anexo 4: ámbitos territoriales (cota 100, franja intermedia y sistema rural); y anexo 5: municipios del sistema rural.

Directriz 8. Actualización

1. La actualización de la estrategia territorial comprende la puesta al día de los datos e informaciones de base utilizadas para su elaboración, incluida su representación cartográfica, el diagnóstico estratégico, las metas y los indicadores de su cumplimiento, así como las propuestas de cambio en el territorio que pudieran verse afectadas por dicha actualización.

2. Corresponde al conseller con competencias en materia de ordenación del territorio la actualización de la estrategia territorial. Esta actualización se efectuará periódicamente y se divulgará a través de la página web de la conselleria.

Directriz 9. Modificación

1. Son modificaciones los cambios en las directrices que no afecten a los objetivos y principios directores de la estrategia territorial.

2. Corresponde al conseller con competencias en ordenación del territorio la iniciativa en las modificaciones a propuesta del Comité Estratégico de Política Territorial. A estos efectos, el Comité emitirá cada 2 años como mínimo un dictamen sobre la evolución de la estrategia territorial. La modificación de la estrategia territorial estará sujeta al procedimiento establecido para su aprobación en el artículo 41 de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, tal y como establece el artículo 42.3 del mismo, no precisando de evaluación ambiental de planes y programas.

Directriz 10. Revisión

1. Son circunstancias por las que se habrá de proceder a la revisión de la estrategia territorial, los cambios en sus objetivos y principios directores.

2. El departamento competente en ordenación del territorio o el organismo en quien delegue, elaborará un informe de seguimiento del desarrollo y ejecución de la estrategia territorial analizando la evolución de las 100 metas y de sus indicadores de cumplimiento, sin perjuicio de la consideración de otros indicadores exigidos por el órgano ambiental.

3. Este informe se deberá redactar como mínimo cada cuatro años y del mismo se dará traslado al Comité Estratégico de Política Territorial para que dictamine sobre la conveniencia y oportunidad de la revisión en su caso de la estrategia territorial.

Directriz 11. Vigencia

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana* i la vigència és indefinida, sense perjudici de l'horitzó final de les seues determinacions, que és l'any 2030.

TÍTOL I EL GOVERN DEL TERRITORI

Directriu 12. La planificació territorial i urbanística

El govern del territori ha d'organitzar-se entorn del planejament urbanístic i territorial, com a procediment de concertació entre els diferents agents que actuen en el territori i l'aportació tecnicocientífica que ha de racionalitzar el procés de construcció d'aquest, d'acord amb els objectius, principis i directrius que estableix l'estratègia territorial.

Directriu 13. Contingut estratègic dels plans d'acció territorial

1. Els plans d'acció territorial, i especialment els de naturalesa integrada, a més del seu contingut normatiu per a la planificació urbanística municipal, han d'incorporar continguts estratègics per a dinamitzar la realitat econòmica i social dels seus àmbits territorials d'aplicació.

2. Aquests plans han de definir, amb la participació del conjunt d'agents socials que actuen al territori, objectius estratègics que s'han de desenvolupar amb plans, programes i projectes.

Directriu 14. Comitès estratègics de política territorial

Per a l'impuls, el seguiment i l'avaluació de l'execució i desenvolupament de l'estratègia territorial es poden crear comitès estratègics de política territorial, que poden tenir àmbit regional o subregional, en els quals han de participar agents territorials representatius de l'administració i del món empresarial, universitari, financer, del treball i altres.

Directriu 15. Contingut estratègic dels plans generals

1. L'estratègia territorial recomana un model de pla general que combine una visió estratègica a llarg termini de les directrius estructurals, amb una altra a curt termini més conjuntural, susceptible de ser modificada per procediments més àgils.

2. L'horitzó de la planificació estratègica es recomana que siga a 20 anys aproximadament, i es fixen per a aquest període els objectius de sostenibilitat territorial del pla general.

Directriu 16. Coherència territorial

1. L'estratègia territorial i els altres instruments d'ordenació del territori han de ser coherents amb les determinacions, les estratègies i les decisions que adopten les administracions públiques d'àmbit territorial major (Unió Europea i administració general de l'estat), sense perjudici de les competències exclusives de la Generalitat en aquesta matèria.

2. Així mateix, és necessari que els instruments d'ordenació del territori siguen coherents amb les polítiques, els plans i els programes de la Generalitat actualment en execució o que s'aproven en el futur.

3. Els ajuntaments i la Generalitat, en l'elaboració, tramitació i aprovació dels plans generals han d'integrar en les seues previsions els continguts i les determinacions que permeten el desenvolupament i l'execució dels plans i programes continguts en l'estratègia territorial.

4. És un objectiu estratègic promoure la cultura de l'acord entre les distintes administracions, millorar la coordinació i la cooperació en les escales verticals i horitzontals de les administracions i promoure pactes i acords per a les qüestions transcendents que afecten el territori.

Directriu 17. Àmbits de planificació territorial

1. L'estratègia territorial defineix com a àmbits subregionals les àrees funcionals i altres definits en aquesta, i proposa un conjunt d'objectius, principis directors i directrius que han de ser considerats per a les seues planificacions urbanístiques i territorials en els termes que estableix la mateixa estratègia territorial i atenent al principi de coordinació des de l'escala regional.

La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana entrarà en vigor el día siguiente de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana* y su vigencia es indefinida, sin perjuicio del horizonte final de sus determinaciones que es el año 2030.

TÍTULO I EL GOBIERNO DEL TERRITORIO

Directriz 12. La planificación territorial y urbanística

El gobierno del territorio tiene que organizarse en torno al planeamiento urbanístico y territorial, como procedimiento de concertación entre los distintos agentes que actúan en el territorio y la aportación técnico-científica que debe racionalizar el proceso de construcción del mismo, de acuerdo con los objetivos, principios y directrices que establece la estrategia territorial.

Directriz 13. Contenido estratégico de los planes de acción territorial

1. Los planes de acción territorial y especialmente los de naturaleza integrada, además de su contenido normativo para la planificación urbanística municipal deben incorporar contenidos estratégicos para dinamizar la realidad económica y social de sus ámbitos territoriales de aplicación.

2. Estos planes deberán definir con la participación del conjunto de agentes sociales que operan en el territorio, objetivos estratégicos que se desarrollarán con planes, programas y proyectos.

Directriz 14. Comitès estratègics de política territorial

Para el impulso, seguimiento y evaluación de la ejecución y desarrollo de la estrategia territorial se podrán crear comités estratégicos de política territorial, que podrán tener ámbito regional o subregional, en el que participarán agentes territoriales representativos de la administración y del mundo empresarial, universitario, financiero, del trabajo y otros.

Directriz 15. Contenido estratégico de los planes generales

1. La estrategia territorial recomienda un modelo de plan general que combine una visión estratégica a largo plazo de las directrices estructurales, con otra a corto plazo más coyuntural susceptible de ser modificada por procedimientos más ágiles.

2. El horizonte de la planificación estratégica se recomienda que sea a 20 años aproximadamente, fijándose para este periodo los objetivos de sostenibilidad territorial del plan general.

Directriz 16. Coherencia territorial

1. La estrategia territorial y los demás instrumentos de ordenación del territorio, serán coherentes con las determinaciones, estrategias y decisiones que adopten las administraciones públicas de ámbito territorial mayor (Unión Europea y administración general del estado), sin perjuicio de las competencias exclusivas de la Generalitat en esta materia.

2. Asimismo es necesario que los instrumentos de ordenación del territorio sean coherentes con las políticas, planes y programas de la Generalitat actualmente en ejecución o que se aprueben en el futuro.

3. Los ayuntamientos y la Generalitat, en la elaboración, tramitación y aprobación de los planes generales integrarán en sus previsiones los contenidos y determinaciones que permitan el desarrollo y la ejecución de los planes y programas contenidos en la estrategia territorial.

4. Es un objetivo estratégico promover la cultura del acuerdo entre las distintas administraciones, mejorando la coordinación y la cooperación en las escalas verticales y horizontales de las administraciones y promoviendo pactos y acuerdos para las cuestiones transcendentales que afectan al territorio.

Directriz 17. Ámbitos de planificación territorial

1. La estrategia territorial define como ámbitos subregionales las áreas funcionales y otros definidos en la misma, proponiendo un conjunto de objetivos, principios directores y directrices que deben ser consideradas para sus planificaciones urbanísticas y territoriales en los términos que establece la propia estrategia territorial y atendiendo al principio de coordinación desde la escala regional.

2. Els àmbits territorials definits en l'estratègia territorial han de ser de necessària observança en les polítiques d'implantació d'equipaments i serveis per part de les administracions sectorials de la Generalitat.

Directriu 18. Entitats gestores de la planificació supramunicipal

1. Per a la gestió de la planificació supramunicipal es poden constituir, sota la fórmula jurídica de mancomunitats o consorcis, organismes per a liderar, en els àmbits supramunicipals definits per l'estratègia territorial, la formulació, elaboració, processos de participació pública i gestió dels programes i projectes que s'hi desenvolupen.

Així mateix, aquests ens han d'exercir una funció promotora de les iniciatives que es generen en aquests àmbits, com també el lideratge i la gestió de les interdependències del conjunt d'actors presents al territori. De forma preferent aquests ens s'han d'adaptar als àmbits supramunicipals definits en l'estratègia territorial.

2. Aquests ens no poden constituir cap estructura política ni desenvolupar grans aparells burocràtics. Han d'estar integrats per tots els municipis que de forma voluntària s'hi incorporen, una representació de la Generalitat i una altra de la diputació provincial o les diputacions provincials les quals han de prestar assistència tècnica a aquestes entitats.

3. En aquests ens les decisions s'han d'adoptar preferentment per consens, sense perjudici de l'establiment de fórmules i instruments que propicien les decisions per majories simples o qualificades.

4. Aquests ens supramunicipals poden exercir la funció d'interlocutors amb la Generalitat i amb l'administració general de l'Estat en les qüestions que afecten els respectius àmbits territorials.

5. Les fórmules de col·laboració i intervenció conjunta de les administracions territorials han d'aconseguir una especial rellevància en la gestió dels espais litorals dels respectius àmbits de planificació territorial.

6. L'àmbit i les funcions d'aquests ens territorials es regula en l'estratègia territorial, en els plans d'acció territorial, en la Llei de Règim Local de la Comunitat Valenciana i la resta de disposicions aplicables.

Directriu 19. Programes i projectes per als àmbits supramunicipals

1. Per a la consecució dels objectius establits en l'estratègia territorial, els ens supramunicipals corresponents a les àrees funcionals o altres àmbits supramunicipals definits en l'estratègia territorial han d'elaborar programes i projectes coherents i adequats a les directrius i pressupostos referits al seu àmbit territorial.

2. Tenint en compte que la delimitació de les àrees funcionals ha tingut molt present mantenir el necessari equilibri entre el medi rural i l'urbà, és per això que aquests àmbits subregionals es converteixen en els més apropiats perquè els plans, programes i projectes que es desenvolupen procuren una discriminació positiva a favor dels municipis del medi rural en benefici de l'equitat territorial.

3. Els projectes d'execució en el marc dels programes poden ser realitzats tant per les administracions públiques com per la iniciativa privada, o mitjançant modalitats mixtes.

4. Els programes han de contenir el conjunt de mesures que s'han de realitzar i assigna a cadascuna d'aquestes els objectius concrets que es pretenen aconseguir. Amb aquesta finalitat, identifica indicadors sobre la seua execució i eficàcia en relació amb els objectius de l'estratègia territorial.

Així mateix, els programes han d'assignar responsabilitats a les administracions públiques i al sector privat que participe en la seua execució sota fórmules de col·laboració públicoprivada.

Els programes elaborats i tramitats per les entitats d'àmbit supramunicipal han de ser aprovats per la Generalitat. Els projectes que es presenten per a l'execució de cadascun dels programes els ha d'aprovar l'ens gestor de la planificació supramunicipal.

5. El control de la correcta execució dels programes correspon en primera instància a l'administració municipal, i en segona instància, a la Generalitat.

6. L'entitat supramunicipal pot realitzar funcions de seguiment i assessorament als particulars i a les administracions municipals.

2. Los ámbitos territoriales definidos en la estrategia territorial serán de necesaria observancia en las políticas de implantación de equipamientos y servicios por parte de las administraciones sectoriales de la Generalitat.

Directriz 18. Entidades gestoras de la planificación supramunicipal

1. Para la gestión de la planificación supramunicipal se podrán constituir bajo la fórmula jurídica de mancomunidades o consorcios, organismos para liderar, en los ámbitos supramunicipales definidos por la estrategia territorial, la formulación, elaboración, procesos de participación pública y gestión de los programas y proyectos que se desarrollen en los mismos.

Asimismo dichos entes ejercerán una función promotora de las iniciativas que se generen en estos ámbitos, así como el liderazgo y la gestión de las interdependencias del conjunto de actores presentes en el territorio. De forma preferente estos entes se adaptarán a los ámbitos supramunicipales definidos en la estrategia territorial.

2. Estos entes no constituirán ninguna estructura política ni desarrollarán grandes aparatos burocráticos. Estarán integrados por todos los municipios que de forma voluntaria se incorporen, una representación de la Generalitat y otra de la diputación/es las cuales prestarán asistencia técnica a estas entidades.

3. En estos entes las decisiones se adoptarán preferentemente por consenso sin perjuicio del establecimiento de fórmulas e instrumentos que propicien las decisiones por mayorías simples o cualificadas.

4. Estos entes supramunicipales podrán desempeñar la función de interlocutores con la Generalitat y con la administración general del estado en las cuestiones que afecten a sus respectivos ámbitos territoriales.

5. Las fórmulas de colaboración e intervención conjunta de las administraciones territoriales deberán alcanzar una especial relevancia en la gestión de los espacios litorales de los respectivos ámbitos de planificación territorial.

6. El ámbito y funciones de estos entes territoriales se regula en la estrategia territorial, en los planes de acción territorial, en la Ley de Régimen Local de la Comunitat Valenciana y demás disposiciones aplicables.

Directriz 19. Programas y proyectos para los ámbitos supramunicipales

1. Para la consecución de los objetivos establecidos en la estrategia territorial, los entes supramunicipales correspondientes a las áreas funcionales u otros ámbitos supramunicipales definidos en la estrategia territorial, elaborarán programas y proyectos coherentes y adecuados a las directrices y presupuestos referidos a su ámbito territorial.

2. Teniendo en cuenta que la delimitación de las áreas funcionales ha tenido muy presente el mantener el necesario equilibrio entre el medio rural y el urbano, es por lo que estos ámbitos subregionales se convierten en los más apropiados para que los planes, programas y proyectos que se desarrollen procuren una discriminación positiva a favor de los municipios del medio rural en beneficio de la equidad territorial.

3. Los proyectos de ejecución en el marco de los programas podrán ser realizados tanto por las administraciones públicas como por la iniciativa privada o mediante modalidades mixtas.

4. Los programas contendrán el conjunto de medidas a realizar asignando a cada una de ellas objetivos concretos que se pretenden alcanzar, identificando para ello indicadores sobre su ejecución y eficacia en relación con los objetivos de la estrategia territorial.

Asimismo los programas asignarán responsabilidades a las administraciones públicas y al sector privado que participe en su ejecución bajo fórmulas de colaboración público-privada.

Los programas elaborados y tramitados por las entidades de ámbito supramunicipal serán aprobados por la Generalitat. Los proyectos que se presenten para la ejecución de cada uno de los programas se aprobarán por el ente gestor de la planificación supramunicipal.

5. El control de la correcta ejecución de los programas corresponderá en primera instancia a la administración municipal y en segunda instancia a la Generalitat.

6. La entidad supramunicipal podrá realizar funciones de seguimiento y asesoramiento a los particulares y administraciones municipales.

7. Una part dels fons assignats a les àrees funcionals del territori i altres àmbits supramunicipals definits en aquesta estratègia territorial s'ha de reservar per a actuacions d'àmbit íntegrament municipal.

Directriu 20. Assignació de recursos per al desenvolupament de les estratègies territorials i la consecució dels objectius

1. Els instruments d'ordenació territorial han de propiciar el finançament econòmic dels projectes des d'una pluralitat d'aportacions: la Unió Europea, mitjançant els diferents instruments de finançament que preveu per a les regions; els ajuntaments i les diputacions; l'administració general de l'Estat, i la Generalitat. També els particulars han de contribuir al finançament mitjançant acords de col·laboració públicoprivada.

2. La participació en el finançament dels projectes ha de comportar compromís, responsabilitat i eficàcia.

3. El Consell de la Generalitat ha d'habilitar recursos pressupostaris per al desenvolupament de les estratègies territorials i la consecució dels objectius previstos en aquestes, els quals han de ser gestionats per l'administració autonòmica que distribuirà els fons a càrrec de les línies pressupostàries assignades a les diferents administracions actuantes en els àmbits supramunicipals definits.

4. S'han d'establir, així mateix intervals percentuals referents als imports que es destinaran a la consecució dels objectius o blocs d'objectius de l'estratègia territorial.

5. En la definició d'objectius del fons s'ha de tenir en compte la situació social i econòmica relativa de les distintes àrees funcionals del territori.

Directriu 21. Col·laboració entre administracions i públicoprivada

1. L'estratègia territorial, o els instruments que la desenvolupen, han d'establir les fórmules de relació funcional i econòmica entre les administracions afectades i amb la iniciativa privada, aplicant en l'adopció de decisions una combinació harmònica de les relacions horitzontals i verticals.

2. La Generalitat ha d'impulsar l'estratègia territorial o els instruments que la desenvolupen, i l'ha de supervisar des del seu àmbit de competències; li correspon la relació principal amb l'administració general de l'Estat i, d'acord amb el marc normatiu, amb la Unió Europea. A aquest respecte, s'ha de tenir en compte el que estableix la Llei 10/2009, de 20 de novembre, de Creació del Comitè Valencià per als Assumptes Europeus.

3. La Generalitat ha de fer valer l'estratègia territorial mitjançant els instruments de participació, cooperació i coordinació amb totes les administracions públiques perquè es tinga en compte en les decisions, estratègies o directrius adoptades per aquestes.

4. S'han d'establir i reforçar els mecanismes que intensifiquen les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'administració general de l'Estat i de la Unió Europea. Les conferències sectorials, els observatoris amb participació de totes les administracions públiques i altres fòrums, són mecanismes necessaris per a assolir els objectius a què es fa referència, sense perjudici del replantejament o la millora del funcionament actual.

En el cas concret de plans, programes i projectes de la competència de l'administració general de l'Estat que s'han d'executar al territori de la Comunitat Valenciana, es poden subscriure convenis de col·laboració per a concretar els aspectes que hagen de ser especificats de forma bilateral.

5. En l'àmbit autonòmic s'han de fomentar fòrums de participació entre les administracions públiques, tant a escala autonòmica com provincial, on les diputacions han de liderar aquests processos de participació tant entre les entitats locals com amb la resta d'institucions públiques del seu àmbit d'actuació, prenent en consideració el que disposa la Llei de Règim Local de la Comunitat Valenciana.

6. Des de la Generalitat i les diputacions provincials s'han de fomentar les associacions voluntàries de municipis o entitats mitjançant fórmules com ara les mancomunitats i els consorcis.

Directriu 22. Participació pública

7. Una parte de los fondos asignados a las áreas funcionales del territorio y otros ámbitos supramunicipales definidos en esta estrategia territorial se reservará para actuaciones de ámbito íntegramente municipal.

Directriz 20. Asignación de recursos para el desarrollo de las estrategias territoriales y consecución de los objetivos

1. Los instrumentos de ordenación territorial deben propiciar la financiación económica de los proyectos desde una pluralidad de aportaciones: la Unión Europea, a través de los diferentes instrumentos de financiación que prevé para las regiones; los ayuntamientos y diputaciones, la administración general del estado y la Generalitat. También los particulares deben contribuir a la financiación mediante acuerdos de colaboración público-privada.

2. La participación en la financiación de los proyectos conllevará compromiso, responsabilidad y eficacia.

3. El Consell de la Generalitat habilitará recursos presupuestarios para el desarrollo de las estrategias territoriales y la consecución de los objetivos previstos en la misma, los cuales serán gestionados por la administración autonómica que distribuirá los fondos con cargo a las líneas presupuestarias asignadas a las diferentes administraciones actuantes en los ámbitos supramunicipales definidos.

4. Se establecerán asimismo horquillas porcentuales referentes a los importes que se destinarán a la consecución de los objetivos o bloques de objetivos de la estrategia territorial.

5. En la definición de objetivos del fondo se tendrá en cuenta la situación social y económica relativa de las distintas áreas funcionales del territorio.

Directriz 21. Colaboración entre administraciones y público-privada

1. La estrategia territorial o los instrumentos que la desarrollen establecerán las fórmulas de relación funcional y económica entre las administraciones afectadas y con la iniciativa privada, aplicando en la adopción de decisiones una combinación armónica de las relaciones horizontales y verticales.

2. La Generalitat impulsará la estrategia territorial o los instrumentos que la desarrollen, y la supervisarà desde su ámbito de competencias, correspondiéndole la relación principal con la administración general del estado y, de acuerdo con el marco normativo, con la Unión Europea. A este respecto se tendrá en cuenta lo establecido en la Ley 10/2009, de 20 de noviembre, de Creación del Comité Valenciano para los Asuntos Europeos.

3. La Generalitat hará valer la estrategia territorial a través de los instrumentos de participación, cooperació y coordinación con todas las administraciones públicas para que se tenga en cuenta en las decisiones, estrategias o directrices adoptadas por éstas.

4. Se deben establecer y reforzar los mecanismos que intensifiquen las relaciones de la Comunitat Valenciana con la administración general del Estado y de la Unión Europea. Las conferencias sectoriales, los observatorios con participación de todas las administraciones públicas y otros foros, son mecanismos necesarios para alcanzar los objetivos a los que se está haciendo referencia, sin perjuicio del replanteamiento o mejora de su funcionamiento actual.

En el caso concreto de planes, programas y proyectos competencia de la administración general del Estado a ejecutar en el territorio de la Comunitat Valenciana, se podrán suscribir convenios de colaboración para concretar aquellos aspectos que hayan de ser especificados de forma bilateral.

5. En el ámbito autonómico se deben fomentar foros de participación entre las administraciones públicas, tanto a escala autonómica como provincial, donde las diputaciones deben liderar estos procesos de participación tanto entre las entidades locales como con las restantes instituciones públicas de su ámbito de actuación, tomando en consideración lo dispuesto en la Ley de Régimen Local de la Comunitat Valenciana.

6. Desde la Generalitat y las diputaciones provinciales se fomentará las asociaciones voluntarias de municipios o entidades mediante fórmulas tales como las mancomunidades y consorcios.

Directriz 22. Participación pública

1. La participació dels agents socials és un dels elements fonamentals del bon govern del territori. Mitjançant aquests es materialitza la participació pública en tot el procés d'ordenació del territori. Aquesta participació pública s'ha de produir en el marc legal vigent, i en particular d'acord amb el que estableix la Llei de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana.

2. Perquè els ciutadans puguen exercir plenament el dret de participació en els processos d'ordenació del territori, cal que tinguen informació suficient, rellevant i accessible. Amb aquesta finalitat les administracions han d'articular els mecanismes necessaris perquè tots els ciutadans amb independència del seu nivell de formació puguen accedir-hi i comprendre la informació.

3. Sense perjudici del que prescriuen les normatives respecte de la participació pública, és recomanable realitzar tantes consultes públiques com siga pertinent per a aconseguir una major legitimitat dels instruments d'ordenació del territori. Aquesta participació ha de realitzar-se en totes les fases d'elaboració i posterior seguiment d'aquests instruments.

4. Els ens supramunicipals han d'establir fórmules que permeten garantir la participació efectiva dels ciutadans, sense perjudici de l'aplicació dels mecanismes ja existents com ara les juntes de participació de territori i paisatge regulades en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana, els requerits per l'avaluació ambiental estratègica, els estudis de paisatge, els estudis d'integració paisatgista, les agendes 21, i els previstos en la Llei de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana, entre altres.

Directriu 23. Participació de la iniciativa privada en l'execució dels instruments d'ordenació territorial

1. A més de la participació de la iniciativa privada en la presa de decisions, els instruments d'ordenació del territori han de fomentar la participació d'aquella en la seua execució i seguiment. L'activitat de les empreses i dels particulars pot contribuir, i ha de fer-ho, de forma determinant en la consecució dels objectius de l'estratègia territorial.

2. Una fórmula específica de col·laboració públicoprivada que cal fomentar és la relativa a la construcció i la gestió d'infraestructures i equipaments, sempre en el marc d'una major eficàcia tant en l'aspecte inversor com en la qualitat del servei per al ciutadà.

TÍTOL II DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I TERRITORI

Directriu 24. Objectiu de l'estratègia territorial en relació amb el desenvolupament econòmic

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, seguint l'esquema plantejat per l'estratègia Europa 2020 de la Unió Europea, proposa un model de desenvolupament que permeta implantar una economia sostenible, intel·ligent i integradora.

2. La consecució d'aquest model està fortament condicionada per la sostenibilitat del territori, entesa com la compatibilitat entre el seu ús lligat a activitats econòmiques i la conservació i posada en valor dels actius ambientals, paisatgístics i culturals dels quals és portador.

3. El territori és l'únic actiu econòmic que no es pot deslocalitzar, i com a tal totes les accions que sobre aquest es produïsquen han de ser avaluades considerant els seus efectes econòmics, ambientals i socials, tant actuals com futurs.

4. Aquest model econòmic, respectuós amb el territori, ha de procurar aconseguir taxes altes d'ocupació qualificada, d'una productivitat en constant increment i d'una elevada cohesió social al territori.

Directriu 25. Creixement sostenible

L'estratègia territorial ha de fomentar una economia verda i productiva que use de forma eficient els recursos naturals i energètics, i considere el territori com un factor clau de competitivitat econòmica.

Directriu 26. Eficiència en l'ús dels recursos

Les actuacions públiques en matèria de l'ús eficient de recursos han de dur a terme les estratègies següents:

1. La participació de los agentes sociales es uno de los elementos fundamentales del buen gobierno del territorio, a través de ellos se materializa la participación pública en todo el proceso de ordenación del territorio. Esa participación pública se habrá de producir en el marco legal vigente y en particular de acuerdo con lo establecido en la Ley de Participación Ciudadana de la Comunitat Valenciana.

2. Para que los ciudadanos puedan ejercer plenamente el derecho de participación en los procesos de ordenación del territorio es necesario que tengan información suficiente, relevante y accesible. Por ello las administraciones deben articular los mecanismos necesarios para que todos los ciudadanos con independencia de su nivel de formación puedan acceder y comprender la información.

3. Sin perjuicio de lo que prescriban las normativas respecto a la participación pública, es recomendable realizar tantas consultas públicas como sea pertinente para alcanzar una mayor legitimidad de los instrumentos de ordenación del territorio. Esta participación debe realizarse en todas las fases de elaboración y posterior seguimiento de dichos instrumentos.

4. Los entes supramunicipales establecerán fórmulas que permitan garantizar la participación efectiva de los ciudadanos, sin perjuicio de la aplicación de los mecanismos ya existentes como las Juntas de Participación de Territorio y Paisaje reguladas en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje de la Comunitat Valenciana, los requeridos por la evaluación ambiental estratégica, los estudios de paisaje, los estudios de integración paisajista, las agendas 21, y los previstos en la Ley de Participación Ciudadana de la Comunitat Valenciana, entre otros.

Directriz 23. Participación de la iniciativa privada en la ejecución de los instrumentos de ordenación territorial

1. Además de la participación de la iniciativa privada en la toma de decisiones, los instrumentos de ordenación del territorio deben fomentar la participación de aquella en su ejecución y seguimiento. La actividad de las empresas y particulares puede y debe contribuir de forma determinante en la consecución de los objetivos de la estrategia territorial.

2. Una fórmula específica de colaboración público-privada que es necesario fomentar es la relativa a la construcción y gestión de infraestructuras y equipamientos, siempre en el marco de una mayor eficacia tanto en el aspecto inversor como en la calidad del servicio para el ciudadano.

TÍTULO II DESARROLLO ECONÓMICO Y TERRITORIO

Directriz 24. Objetivo de la estrategia territorial en relación con el desarrollo económico

1. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana, siguiendo el esquema planteado por la Estrategia Europa 2020 de la Unión Europea, propone un modelo de desarrollo que permita implantar una economía sostenible, inteligente e integradora.

2. La consecución de este modelo está fuertemente condicionada por la sostenibilidad del territorio, entendida como la compatibilidad entre su uso ligado a actividades económicas y la conservación y puesta en valor de los activos ambientales, paisajísticos y culturales de los cuales es portador.

3. El territorio es el único activo económico que no se puede deslocalizar, y como tal todas las acciones que sobre él se produzcan deben ser evaluadas considerando sus efectos económicos, ambientales y sociales, tanto actuales como futuros.

4. Este modelo económico, respetuoso con el territorio, tiene que procurar alcanzar tasas altas de empleo cualificado, de una productividad en constante incremento y de una elevada cohesión social en el territorio.

Directriz 25. Crecimiento sostenible

La estrategia territorial fomentará una economía verde y productiva que use de forma eficiente los recursos naturales y energéticos, y considere al territorio como un factor clave de competitividad económica.

Directriz 26. Eficiencia en el uso de los recursos

Las actuaciones públicas en materia del uso eficiente de recursos deberán llevar a cabo las siguientes estrategias:

a) Deslligar la millora de la qualitat de vida del conjunt de la població de l'increment dels recursos utilitzats pel sistema productiu.

b) Analitzar la viabilitat de la implantació d'instruments fiscals i de contractació pública orientats a adaptar els mètodes de producció i consum a una política d'estalvi de recursos.

c) Fomentar el residu zero, el reciclatge de tots els subproductes de les cadenes productives i la valorització dels residus produïts.

d) Fomentar l'ús de materials locals i de tècniques constructives que faciliten la reutilització.

e) Promoure tecnologies i mètodes de producció que reduïsquen l'ús de materials i energia.

f) Planificar els sistemes de recollida de residus buscant la màxima proximitat als generadors d'aquests.

g) Millorar la cadena de valor de la producció reduint els embalatges.

h) Fomentar un sistema productiu de baixa intensitat energètica, ecoeficient i de baix contingut en carboni.

i) Aconseguir una diversificació energètica amb forta presència d'energies renovables i la menor dependència exterior possible.

j) Potenciar els sistemes energètics distribuïts de forma descentralitzada.

k) Reduir l'empremta ecològica al territori.

l) Potenciar l'efecte sinèrgic de la introducció de les tecnologies de comunicació en el camp de les energies renovables.

m) Desenvolupar les potencialitats de la Comunitat Valenciana per als cultius energètics i la transformació energètica de la biomassa, respectant la diversitat agrícola.

n) Reduir en la mesura que siga possible els moviments de terra per motius d'eficiència energètica, contaminació i qualitat del paisatge.

o) Promoure els sistemes de transport públic i els no motoritzats.

p) Adaptar la morfologia urbana i les tipologies edificatòries a les condicions bioclimàtiques específiques del territori valencià.

q) Fomentar la implantació dels vehicles verds als parcs motoritzats públics i privats.

r) Potenciar sistemes eficients de l'ús de l'aigua en l'edificació i en les infraestructures.

s) Explotar les tecnologies de captura, emmagatzemament i reciclatge del diòxid de carboni.

t) Estudiar la viabilitat d'un instrument fiscal sobre el carboni, que servisca de referència per al conjunt de sectors econòmics.

u) Analitzar el desplaçament de la fiscalitat sobre el treball cap a l'energia i el medi ambient, dins d'un marc de neutralitat fiscal.

v) Millorar el balanç d'emissions de diòxid de carboni en la planificació urbana i territorial.

Directriu 27. Els actius del territori i la competitivitat econòmica

Les actuacions públiques en matèria de territori com a actiu de competitivitat econòmica han de dur a terme les estratègies següents:

a) Situar la qualitat del paisatge i del territori en general com un dels eixos de les polítiques d'atracció de talents i d'inversions en tots els sectors de l'activitat econòmica.

b) Definir una identitat territorial per a la Comunitat Valenciana basada en la qualitat de vida, la capacitat emprendedora dels valencians i la modernitat.

c) Considerar el consum eficient de sòl, aigua i energia com indispensables per a aconseguir un desenvolupament sostenible del territori.

d) Promoure el principi de proximitat territorial entre el treball i la residència, i de la producció respecte del consum.

e) Considerar l'activitat agrària com estratègica per al territori per la funcionalitat econòmica, ambiental i social d'aquest.

f) Fomentar un aprofitament racional i segur dels recursos miners com a matèria primera del sistema productiu i per a la implantació d'infraestructures.

g) Donar suport a les agrupacions d'empreses de fort component territorial.

a) Deslligar la mejora de la calidad de vida del conjunto de la población del incremento de los recursos utilizados por el sistema productivo.

b) Analizar la viabilidad de la implantación de instrumentos fiscales y de contratación pública orientados a adaptar los métodos de producción y consumo a una política de ahorro de recursos.

c) Fomentar el residuo cero, el reciclado de todos los subproductos de las cadenas productivas y la valorización de los residuos producidos.

d) Fomentar el empleo de materiales locales y de técnicas constructivas que faciliten su reutilización.

e) Promover tecnologías y métodos de producción que reduzcan el uso de materiales y energía.

f) Planificar los sistemas de recogida de residuos buscando la máxima proximidad a los generadores de estos.

g) Mejorar la cadena de valor de la producción reduciendo los embalajes.

h) Fomentar un sistema productivo de baja intensidad energética, ecoeficiente y de bajo contenido en carbono.

i) Alcanzar una diversificación energética con fuerte presencia de energías renovables y la menor dependencia exterior posible.

j) Potenciar los sistemas energéticos distribuidos de forma descentralizada.

k) Reducir la huella ecológica en el territorio.

l) Potenciar los efectos sinérgicos de la introducción de las tecnologías de comunicación en el campo de las energías renovables.

m) Desarrollar las potencialidades de la Comunitat Valenciana para los cultivos energéticos y la transformación energética de la biomasa, respetando la diversidad agrícola.

n) Reducir en la medida de lo posible los movimientos de tierra por motivos de eficiencia energética, contaminación y calidad del paisaje.

o) Promover los sistemas de transporte público y los no motorizados.

p) Adaptar la morfología urbana y las tipologías edificatorias a las condiciones bioclimáticas específicas del territorio valenciano.

q) Fomentar la implantación de los vehículos verdes en los parques motorizados públicos y privados.

r) Potenciar sistemas eficientes del uso del agua en la edificación y en las infraestructuras.

s) Explotar las tecnologías de captura, almacenamiento y reciclado del dióxido de carbono.

t) Estudiar la viabilidad de un instrumento fiscal sobre el carbono, que sirva de referencia para el conjunto de sectores económicos.

u) Analizar el desplazamiento de la fiscalidad sobre el trabajo hacia la energía y el medio ambiente, dentro de un marco de neutralidad fiscal.

v) Mejorar el balance de emisiones de dióxido de carbono en la planificación urbana y territorial.

Directriz 27. Los activos del territorio y la competitividad económica

Las actuaciones públicas en materia de territorio como activo de competitividad económica deberán llevar a cabo las siguientes estrategias:

a) Situar la calidad del paisaje y del territorio en general como uno de los ejes de las políticas de atracción de talentos y de inversiones en todos los sectores de la actividad económica.

b) Definir una identidad territorial para la Comunitat Valenciana basada en la calidad de vida, la capacidad emprendedora de los valencianos y la modernidad.

c) Considerar el consumo eficiente de suelo, agua y energía como indispensables para alcanzar un desarrollo sostenible del territorio.

d) Promover el principio de proximidad territorial entre el trabajo y la residencia, y de la producción respecto del consumo.

e) Considerar la actividad agraria como estratégica para el territorio por su funcionalidad económica, ambiental y social.

f) Fomentar un aprovechamiento racional y seguro de los recursos mineros como materia prima del sistema productivo y para la implantación de infraestructuras.

g) Apoyar las agrupaciones de empresas de fuerte componente territorial.

h) Utilitzar el territori com a argument, suport i condicionant de l'activitat turística i dels nous productes turísticoresidencials.

i) Considerar el paisatge i el patrimoni natural i cultural com a elements diferenciadors d'espais i destinacions turístiques.

j) Internalitzar els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i la biodiversitat.

k) Assegurar la restauració dels efectes negatius ocasionats pels impactes ambientals, la recuperació del capital natural i la seua funcionalitat.

l) Realitzar projectes demostratius que siguen transformadors del territori i amb impactes positius en matèria econòmica, ambiental i social.

m) Crear productes turístics basats en la cooperació territorial i en l'articulació d'ofertes complementàries.

n) Garantir una bona qualitat de l'aigua, del sòl i de l'aire, i també del paisatge, com a elements fonamentals de la millora de la salut pública.

o) Fomentar una cultura de la qualitat territorial, paisatgística i de la valoració dels seus elements identitaris.

p) Garantir l'ús públic racional i sostenible del territori per a tots els col·lectius socials, evitant sobrepassar la capacitat de càrrega dels ecosistemes.

q) Potenciar el paisatge i la diversitat urbana i territorial com a recurs de competitivitat econòmica.

r) Garantir el sòl necessari per a la implantació d'activitats amb fort contingut innovador.

s) Fomentar els processos d'innovació en el sistema rural i donar suport als lideratges transformadors en aquest.

t) Fer xarxes de ciutats i pols d'innovació que s'integren en les grans regions mundials del coneixement.

u) Desenvolupar les capacitats de la Comunitat Valenciana per a ser un territori en continu aprenentatge en matèria de creativitat, coneixement i innovació.

v) Fomentar les ciutats tranquil·les, el comerç just, els productes locals, el comerç de proximitat i l'agricultura ecològica.

w) Incorporar a la gestió administrativa, com a factor de competitivitat territorial, els principis d'agilitat, transparència, facilitació, priorització i avaluació.

Directriu 28. Creixement intel·ligent

L'estratègia territorial fomenta la consolidació del coneixement i la innovació com a impulsors del desenvolupament econòmic i social de la Comunitat Valenciana. Amb aquest fi, és prioritari dirigir els esforços cap a la millora de la qualitat de l'educació, el foment de la investigació, la millora de les condicions territorials que afavoreixen la innovació i el suport a les empreses.

Directriu 29. La millora de l'educació

Les actuacions públiques en matèria d'educació, des del punt de vista territorial, han de promoure la implantació d'estratègies tendents a:

a) Fomentar la cultura de l'esforç, de la qualitat del treball i la formació en valors.

b) Potenciar la formació i l'aprenentatge al llarg de la vida.

c) Fomentar la formació professional connectada amb el sistema productiu en el marc d'acords amb els agents econòmics i socials.

d) Promoure l'esperit emprenedor, la creativitat i la innovació en el currículum escolar.

e) Difondre i incentivar els estudis tecnològics i científics en el conjunt de la societat.

f) Fomentar l'ensenyament de les habilitats socials, per a reforçar les capacitats gerencials i de presa de decisions.

g) Fomentar l'ensenyament trilingüe en tots els cicles educatius.

h) Implantar fórmules d'estímul i reconeixement social per al professorat en tots els cicles formatius.

i) Incrementar el nombre de titulats en les disciplines relacionades amb els sectors d'innovació de més potencial al territori.

j) Augmentar la mobilitat nacional i internacional d'estudiants i aprenents.

k) Implantar de forma progressiva les noves tecnologies en l'ensenyament.

h) Utilizar el territorio como argumento, soporte y condicionante de la actividad turística y de los nuevos productos turísticos-residenciales.

i) Considerar el paisaje y el patrimonio natural y cultural como elementos diferenciadores de espacios y destinos turísticos.

j) Internalizar los costes ambientales y el valor de los servicios de los ecosistemas y la biodiversidad.

k) Asegurar la restauración de los efectos negativos ocasionados por los impactos ambientales, la recuperación del capital natural y su funcionalidad.

l) Desarrollar proyectos demostrativos que sean transformadores del territorio y con impactos positivos en materia económica, ambiental y social.

m) Desarrollar productos turísticos basados en la cooperación territorial y en la articulación de ofertas complementarias.

n) Garantizar una buena calidad del agua, del suelo y del aire, y también del paisaje, como elementos fundamentales de la mejora de la salud pública.

o) Fomentar una cultura de la calidad territorial, paisajística y de la valoración de sus elementos identitarios.

p) Garantizar el uso público racional y sostenible del territorio para todos los colectivos sociales, evitando sobrepassar la capacidad de carga de los ecosistemas.

q) Potenciar el paisaje y la diversidad urbana y territorial como recurso de competitividad económica.

r) Garantizar el suelo necesario para la implantación de actividades con fuerte contenido innovador.

s) Fomentar los procesos de innovación en el sistema rural y apoyar los liderazgos transformadores en el mismo.

t) Desarrollar redes de ciudades y polos de innovación que se integren en las grandes regiones mundiales del conocimiento.

u) Desarrollar las capacidades de la Comunitat Valenciana para ser un territorio en continuo aprendizaje en materia de creatividad, conocimiento e innovación.

v) Fomentar las ciudades tranquilas, el comercio justo, los productos locales, el comercio de proximidad y la agricultura ecológica.

w) Incorporar a la gestión administrativa, como factor de competitividad territorial, los principios de agilidad, transparencia, facilitación, priorización y evaluación.

Directriz 28. Crecimiento inteligente

La estrategia territorial fomenta la consolidación del conocimiento y la innovación como impulsores del desarrollo económico y social de la Comunitat Valenciana. Para ello, es prioritario dirigir los esfuerzos hacia la mejora de la calidad de la educación, el fomento de la investigación, la mejora de las condiciones territoriales que favorecen la innovación y el apoyo a las empresas.

Directriz 29. La mejora de la educación

Las actuaciones públicas en materia de educación, desde el punto de vista territorial, promoverán la implantación de estrategias tendentes a:

a) Fomentar la cultura del esfuerzo, de la calidad del trabajo y la formación en valores.

b) Potenciar la formación y el aprendizaje a lo largo de la vida.

c) Fomentar la formación profesional conectada con el sistema productivo en el marco de acuerdos con los agentes económicos y sociales.

d) Promover el espíritu emprendedor, la creatividad y la innovación en el currículum escolar.

e) Difundir e incentivar los estudios tecnológicos y científicos en el conjunto de la sociedad.

f) Fomentar la enseñanza de las habilidades sociales, para reforzar las capacidades gerenciales y de toma de decisiones.

g) Fomentar la enseñanza trilingüe en todos los ciclos educativos.

h) Implantar fórmulas de estímulo y reconocimiento social para el profesorado en todos los ciclos formativos.

i) Incrementar el número de titulados en las disciplinas relacionadas con los sectores de innovación de mayor potencial en el territorio.

j) Aumentar la movilidad nacional e internacional de estudiantes y aprendices.

k) Implantar de forma progresiva las nuevas tecnologías en la enseñanza.

l) Incrementar els mòduls educatius referents a la valoració del territori i del paisatge i, en general, dels elements identitaris de la Comunitat Valenciana en tots els nivells de l'educació.

m) Aconseguir un elevat domini dels idiomes estrangers i de les noves tecnologies en l'ensenyament universitari i professional.

Directriu 30. El foment de la investigació

Les actuacions públiques en matèria de foment de la investigació, des del punt de vista territorial, han de procurar l'aplicació d'estratègies tendents a:

a) Desenvolupar un sistema públic d'investigació eficaç i orientat a la creació de valor.

b) Disposar recursos suficients per a la investigació i la seua transformació en valor social i econòmic.

c) Afavorir els fluxos de talents al territori, i establir polítiques de retenció i atracció dels talents utilitzant els actius del territori.

d) Aprofitar la gran capacitat d'atracció d'estudiants estrangers de les universitats de la Comunitat Valenciana.

e) Fomentar un sistema universitari competitiu, de qualitat, amb capacitat per a l'atracció de professors i investigadors estrangers i amb més flexibilitat quant a finançament i estudis.

f) Potenciar la creació de campus d'excel·lència per a totes les universitats de la Comunitat Valenciana.

g) Desenvolupar una agenda d'investigació centrada en els sectors de major potencialitat de creixement i de generació d'ocupació.

h) Promoure l'accés universal a la banda ampla d'Internet, i evitar discriminacions personals i territorials.

i) Incrementar la inversió en R+D+i de les empreses privades mitjançant incentius fiscals i altres instruments de naturalesa econòmica.

j) Establir normatives favorables a la creació i el desenvolupament d'empreses d'elevat contingut innovador.

Directriu 31. Afavorir l'entorn territorial innovador

Les actuacions públiques en matèria de millora de l'entorn innovador han de fomentar la posada en marxa de les estratègies següents:

a) Potenciar la cultura, el progrés científic i la innovació com a elements estructuradors de la societat.

b) Afavorir que l'acció pública actue com a impulsora de les polítiques d'I+D+i que demane els seus productes.

c) Promoure la innovació en tots els departaments de la Generalitat.

d) Incentivar els instruments financers públics i privats que dinamitzen la innovació al territori.

e) Afavorir l'acostament entre el sistema innovador, el sistema empresarial, el sistema financer i el sistema institucional.

f) Incorporar agents i sistemes de mediació entre el sistema innovador i el sistema empresarial que tinguen una gran visió de les oportunitats del mercat.

g) Promoure les noves tecnologies en les activitats quotidianes de les persones: administració electrònica, salut, llar intel·ligent i seguretat, entre altres.

h) Fomentar un sector de serveis a les empreses potent i competitiu com a suport al conjunt dels sectors econòmics.

i) Reforçar la xarxa d'instituts tecnològics integrats en el teixit productiu de la Comunitat Valenciana.

j) Fomentar els parcs i les xarxes de transferència tecnològica.

k) Facilitar l'accés a les infraestructures punteres en matèria d'investigació i innovació.

l) Identificar i potenciar els espais amb majors possibilitats per a l'atracció de talents i establir processos d'innovació al territori.

m) Relacionar la política d'implantació de parcs científics i tecnològics amb operacions de revitalització urbana i de qualificació del medi ambient i del paisatge.

n) Fomentar el desenvolupament dels espais per a la innovació associats a altres usos industrials i terciaris de l'entorn.

o) Prioritzar els dissenys urbanístics i edificatoris sostenibles, i integradors en el paisatge, en la construcció dels parcs científics i tecnològics.

l) Incrementar los módulos educativos referentes a la valoración del territorio y del paisaje y, en general, de los elementos identitarios de la Comunitat Valenciana en todos los niveles de la educación.

m) Alcanzar un elevado dominio de los idiomas extranjeros y de las nuevas tecnologías en la enseñanza universitaria y profesional.

Directriz 30. El fomento de la investigación

Las actuaciones públicas en materia de fomento de la investigación, desde el punto de vista territorial, procurarán la aplicación de estrategias tendentes a:

a) Desarrollar un sistema público de investigación eficaz y orientado a la creación de valor.

b) Disponer recursos suficientes para la investigación y su transformación en valor social y económico.

c) Favorecer los flujos de talentos en el territorio, estableciendo políticas de retención y atracción de los mismos utilizando los activos del territorio.

d) Aprovechar la gran capacidad de atracción de estudiantes extranjeros de las universidades de la Comunitat Valenciana.

e) Fomentar un sistema universitario competitivo, de calidad, con capacidad para la atracción de profesores e investigadores extranjeros y con mayor flexibilidad en cuanto a financiación y estudios.

f) Potenciar la creación de Campus de Excelencia para todas las universidades de la Comunitat Valenciana.

g) Desarrollar una agenda de investigación centrada en los sectores de mayor potencialidad de crecimiento y de generación de empleo.

h) Promover el acceso universal a la banda ancha de Internet, evitando discriminaciones personales y territoriales.

i) Incrementar la inversión en I+D+i de las empresas privadas mediante incentivos fiscales y otros instrumentos de naturaleza económica.

j) Desarrollar normativas favorables a la creación y desarrollo de empresas de elevado contenido innovador.

Directriz 31. Favorecer el entorno territorial innovador

Las actuaciones públicas en materia de mejora del entorno innovador fomentarán la puesta en marcha de las siguientes estrategias:

a) Potenciar la cultura, el progreso científico y la innovación como elementos estructuradores de la sociedad.

b) Favorecer que la acción pública actúe como impulsora de las políticas de I+D+i y demandante de sus productos.

c) Promover la innovación en todos los departamentos de la Generalitat.

d) Incentivar los instrumentos financieros públicos y privados que dinamicen la innovación en el territorio.

e) Favorecer el acercamiento entre el sistema innovador, el sistema empresarial, el sistema financiero y el sistema institucional.

f) Incorporar agentes y sistemas de mediación entre el sistema innovador y el sistema empresarial que tengan una gran visión de las oportunidades del mercado.

g) Promover las nuevas tecnologías en las actividades cotidianas de las personas: administración electrónica, salud, hogar inteligente, seguridad, entre otras.

h) Fomentar un sector de servicios a las empresas potente y competitivo como apoyo al conjunto de los sectores económicos.

i) Reforzar la red de institutos tecnológicos integrados en el tejido productivo de la Comunitat Valenciana.

j) Fomentar los parques y las redes de transferencia tecnológica.

k) Facilitar el acceso a las infraestructuras punteras en materia de investigación e innovación.

l) Identificar y potenciar los espacios con mayores posibilidades para la atracción de talentos y desarrollar procesos de innovación en el territorio.

m) Relacionar la política de implantación de parques científicos y tecnológicos con operaciones de revitalización urbana y de cualificación del medio ambiente y del paisaje.

n) Fomentar el desarrollo de los espacios para la innovación asociados a otros usos industriales y terciarios del entorno.

o) Priorizar los diseños urbanísticos y edificatorios sostenibles, e integradores en el paisaje, en la construcción de los parques científicos y tecnológicos.

- p) Afavorir els teixits urbans compactes, amables i d'elevada qualitat ambiental i paisatgística.
- q) Establir ordenances urbanes que permeten espais adaptats a les necessitats dels professionals creatius.
- r) Fomentar la creació de xarxes internacionals d'innovació.
- s) Fomentar les polítiques de tolerància i obertura cap a les persones i noves activitats que s'instal·len al territori.
- t) Reforçar les polítiques d'atracció de seus empresarials i inversions exteriors relacionades amb el coneixement i la innovació.

Directriu 32. Suport a l'empresa

Les accions públiques en matèria de suport a l'empresa han de procurar l'aplicació de les estratègies tendents a:

- a) Reforçar la projecció exterior i crear una marca de qualitat de la Comunitat Valenciana.
- b) Fomentar la internacionalització de les empreses mitjançant incentius econòmics i fiscals.
- c) Impulsar la cooperació empresarial en l'àmbit de la internacionalització.
- d) Fomentar la participació de les empreses de la Comunitat Valenciana en les licitacions internacionals.
- e) Impulsar la formació de capital humà per a la internacionalització empresarial.
- f) Recolzar les fusions, adquisicions o acords entre empreses per a guanyar massa crítica empresarial.
- g) Orientar l'estructura administrativa al servei de la competitivitat i la iniciativa emprenedora.
- h) Implantar l'ús generalitzat de les noves tecnologies en les tramitacions administratives.
- i) Promoure la innovació com a estratègia d'èxit empresarial.
- j) Donar suport, des del punt de vista tècnic i financer, als nous emprenedors.
- k) Identificar nous mercats emergents i donar suport a les empreses implicades en aquests.
- l) Promoure la captació d'inversions empresarials d'alt valor afegit.
- m) Establir polítiques de suport, tant a la millora dels productes i dels processos com al conjunt de la cadena de valor, incloent la innovació organitzativa i el màrqueting.
- n) Impulsar grups d'interès de la Comunitat Valenciana en els grans centres de decisió a escala nacional, europea i mundial.
- o) Potenciar la creació de grups empresarials líders en els seus sectors, com també l'agrupació d'aquests per a la defensa dels interessos de la Comunitat Valenciana en els àmbits nacional i internacional.

- p) Fomentar la cooperació internacional de les empreses amb fort contingut en I+D+i.
- q) Facilitar instruments adequats per a les empreses innovadores de forta base tecnològica.
- r) Potenciar accions de diversificació industrial que desenvolupen tecnologies noves amb fort impacte en aquest sector.

Directriu 33. Creixement integrador

L'estratègia territorial fomenta un creixement integrador a través d'una economia amb un alt nivell d'ocupació que promoga la cohesió econòmica, social i territorial. Per a aconseguir aquests objectius és prioritària la consecució de taxes d'ocupació elevades, garantir oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans i millorar la cohesió territorial.

Directriu 34. Consecució d'una elevada taxa d'ocupació

Les actuacions públiques en matèria de consecució d'una elevada taxa d'ocupació han d'impulsar l'aplicació de les estratègies següents:

- a) Modernitzar els sistemes de protecció social a fi d'aconseguir un millor equilibri entre seguretat i flexibilitat.
- b) Prioritzar la protecció del treballador enfront de la protecció del lloc de treball.
- c) Afavorir el treball a temps parcial per a persones o col·lectius específics.
- d) Potenciar sectors i projectes territorials amb major impacte sobre la creació d'ocupació.

- p) Favorecer los tejidos urbanos compactos, amables y de elevada calidad ambiental y paisajística.
- q) Desarrollar ordenanzas urbanas que permitan espacios adaptados a las necesidades de los profesionales creativos.
- r) Fomentar el desarrollo de redes internacionales de innovación.
- s) Fomentar las políticas de tolerancia y apertura hacia las personas y nuevas actividades que se instalen en el territorio.
- t) Reforzar las políticas de atracción de sedes empresariales e inversiones exteriores relacionadas con el conocimiento y la innovación.

Directriz 32. Apoyo a la empresa

Las acciones públicas en materia de apoyo a la empresa procurarán la aplicación de estrategias tendentes a:

- a) Reforzar la proyección exterior y crear una marca de calidad de la Comunitat Valenciana.
- b) Fomentar la internacionalización de las empresas mediante incentivos económicos y fiscales.
- c) Impulsar la cooperación empresarial en el ámbito de la internacionalización.
- d) Fomentar la participación de las empresas de la Comunitat Valenciana en las licitaciones internacionales.
- e) Impulsar la formación de capital humano para la internacionalización empresarial.
- f) Apoyar las fusiones, adquisiciones o acuerdos entre empresas para ganar masa crítica empresarial.
- g) Orientar la estructura administrativa al servicio de la competitividad y la iniciativa emprenedora.
- h) Implantar el uso generalizado de las nuevas tecnologías en las tramitaciones administrativas.
- i) Promover la innovación como estrategia de éxito empresarial.
- j) Apoyar desde el punto de vista técnico y financiero a los nuevos emprenedores.
- k) Identificar nuevos mercados emergentes y apoyar a las empresas implicadas en los mismos.
- l) Promover la captación de inversiones empresariales de alto valor añadido.
- m) Desarrollar políticas de apoyo, tanto a la mejora de los productos y de los procesos como al conjunto de la cadena de valor incluyendo la innovación organizativa y la mercadotécnica.
- n) Impulsar grupos de interés de la Comunitat Valenciana en los grandes centros de decisión a escala nacional, europea y mundial.
- o) Potenciar la creación de grupos empresariales líderes en sus sectores, así como la agrupación de los mismos para la defensa de los intereses de la Comunitat Valenciana en los ámbitos nacional e internacional.
- p) Fomentar la cooperación internacional de las empresas con fuerte contenido en I+D+i.
- q) Facilitar instrumentos adecuados para las empresas innovadoras de fuerte base tecnológica.
- r) Potenciar acciones de diversificación industrial que desarrollen tecnologías novedosas con fuerte impacto en este sector.

Directriz 33. Crecimiento integrador

La estrategia territorial fomenta un crecimiento integrador a través de una economía con un alto nivel de empleo que promueva la cohesión económica, social y territorial. Para alcanzar estos objetivos es prioritaria la consecució de tasas de ocupación elevadas, garantizar oportunidades para todos los colectivos ciudadanos y mejorar la cohesión territorial.

Directriz 34. Consecució de una elevada tasa de ocupació

Las actuaciones públicas en materia de consecució de una elevada tasa de ocupació impulsarán la aplicación de las siguientes estrategias:

- a) Modernizar los sistemas de protección social con el fin de lograr un mejor equilibrio entre seguridad y flexibilidad.
- b) Priorizar la protección del trabajador frente a la protección del puesto de trabajo.
- c) Favorecer el trabajo a tiempo parcial para personas o colectivos específicos.
- d) Potenciar sectores y proyectos territoriales con mayor impacto sobre la creación de empleo.

- e) Facilitar la mobilitat laboral entre territoris.
- f) Millorar l'adaptació de l'oferta i les demandes de treball.
- g) Vincular la regulació salarial a la productivitat.
- h) Crear fórmules de contractació estable més flexibles.
- i) Afavorir un sistema productiu més diversificat i resistent davant de les conjuntures de crisi econòmica.
- j) Reforçar el diàleg social per a la resolució de conflictes.
- k) Reduir la segmentació del mercat laboral i facilitar les transicions dins d'aquest.
- l) Fomentar les polítiques de conciliació entre la vida familiar i laboral.
- m) Promoure polítiques d'envelliment actiu.
- n) Recolzar les iniciatives relacionades amb l'economia social, especialment en els sectors de l'agricultura, turístic i de serveis socials.

- o) Impulsar la rehabilitació d'habitatges com a sector creador d'ocupació.
- p) Fomentar l'habitatge en règim de lloguer en relació amb la major mobilitat laboral al territori.
- q) Recolzar la cultura emprenedora i l'autoocupació.

Directriu 35. Oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans

Les actuacions públiques en matèria de consecució d'oportunitats per a tots els col·lectius ciutadans han de procurar l'aplicació de les estratègies tendents a:

- a) Millorar la lluita contra les distintes formes de discriminació.
- b) Garantir la sostenibilitat dels sistemes de protecció social.
- c) Incrementar els nivells de capital social del territori.
- d) Facilitar la integració social i laboral dels col·lectius immigrants.
- e) Reduir al màxim possible la bretxa digital entre persones i territoris.
- f) Reduir al màxim possible les taxes de fracàs escolar.
- g) Promoure actuacions d'integració escolar per a col·lectius específics com ara persones amb discapacitat i emigrants.
- h) Incorporar la perspectiva de gènere en totes les actuacions que es realitzen al territori.
- i) Incorporar l'experiència de les persones grans en la gestió del territori.
- j) Millorar les condicions de treball i reduir l'ocupació irregular.
- k) Establir mesures preventives en matèria d'inclusió social.
- l) Millora el finançament de les prestacions socials al territori.
- m) Desenvolupar la responsabilitat social corporativa de les empreses.
- n) Implantar programes de formació i ocupació per als col·lectius més vulnerables.
- o) Facilitar la participació en els processos públics amb independència de la condició econòmica i de formació dels ciutadans.

Directriu 36. Millora de la cohesió territorial

Les actuacions públiques en matèria de cohesió territorial han de dur a terme les estratègies següents:

- a) Garantir l'accés universal als serveis bàsics del territori.
- b) Reduir les diferències de renda entre persones i territoris.
- c) Reduir les desigualtats d'ocupació en el territori.
- d) Evitar discriminar el territori quant a la dotació d'infraestructures socials, bàsiques i de mobilitat.
- e) Fomentar l'accés al gaudi del paisatge com a element de benestar individual, social i de millora de la salut pública.
- f) Incrementar el parc públic d'habitatges socials en lloguer.
- g) Potenciar polítiques d'habitatge protegit que afavorisquen els processos d'inclusió social.
- h) Fomentar l'associacionisme i reservar espais per a entitats sense ànim de lucre.
- i) Integrar les polítiques d'habitatge en la millora de la cohesió social i la lluita contra la pobresa.
- j) Consolidar el sector de l'energia sostenible com a oportunitat de creixement econòmic i creació d'ocupació qualificada i factor d'equilibri territorial.

- e) Facilitar la movilidad laboral entre territorios.
- f) Mejorar la adaptación de la oferta y las demandas de trabajo.
- g) Vincular la regulación salarial a la productividad.
- h) Crear fórmulas de contratación estable más flexibles.
- i) Favorecer un sistema productivo más diversificado y resistente ante las coyunturas de crisis económica.
- j) Reforzar el diálogo social para la resolución de conflictos.
- k) Reducir la segmentación del mercado laboral y facilitar las transiciones dentro del mismo.
- l) Fomentar las políticas de conciliación entre la vida familiar y laboral.
- m) Promover políticas de envejecimiento activo.
- n) Apoyar las iniciativas relacionadas con la economía social especialmente en los sectores de la agricultura, turístico y de servicios sociales.
- o) Impulsar la rehabilitación de viviendas como sector creador de empleo.
- p) Fomentar la vivienda en régimen de alquiler en relación con la mayor movilidad laboral en el territorio.
- q) Apoyar la cultura emprendedora y el autoempleo.

Directriz 35. Oportunidades para todos los colectivos ciudadanos
Las actuaciones públicas en materia de consecución de oportunidades para todos los colectivos ciudadanos procurarán la aplicación de las estrategias tendentes a:

- a) Mejorar la lucha contra las distintas formas de discriminación.
- b) Garantizar la sostenibilidad de los sistemas de protección social.
- c) Incrementar los niveles de capital social del territorio.
- d) Facilitar la integración social y laboral de los colectivos inmigrantes.
- e) Reducir al máximo posible la brecha digital entre personas y territorios.
- f) Reducir al máximo posible las tasas de fracaso escolar.
- g) Promover actuaciones de integración escolar para colectivos específicos como personas con discapacidad y emigrantes.
- h) Incorporar la perspectiva de género en todas las actuaciones que se realicen en el territorio.
- i) Incorporar la experiencia de los mayores en la gestión del territorio.
- j) Mejorar las condiciones de trabajo y reducir el empleo irregular.
- k) Desarrollar medidas preventivas en materia de inclusión social.
- l) Mejora la financiación de las prestaciones sociales en el territorio.
- m) Desarrollar la responsabilidad social corporativa de las empresas.
- n) Implantar programas de formación y empleo para los colectivos más vulnerables.
- o) Facilitar la participación en los procesos públicos con independencia de la condición económica y de formación de los ciudadanos.

Directriz 36. Mejora de la cohesión territorial

Las actuaciones públicas en materia de cohesión territorial deberán llevar a cabo las siguientes estrategias:

- a) Garantizar el acceso universal a los servicios básicos del territorio.
- b) Reducir las diferencias de renta entre personas y territorios.
- c) Reducir las desigualdades de empleo en el territorio.
- d) Evitar discriminar el territorio en cuanto a la dotación de infraestructuras sociales, básicas y de movilidad.
- e) Fomentar el acceso al disfrute del paisaje como elemento de bienestar individual, social y de mejora de la salud pública.
- f) Incrementar el parque público de viviendas sociales en alquiler.
- g) Potenciar políticas de vivienda protegida que favorezcan los procesos de inclusión social.
- h) Fomentar el asociacionismo y reservar espacios para entidades sin ánimo de lucro.
- i) Integrar las políticas de vivienda en la mejora de la cohesión social y la lucha contra la pobreza.
- j) Consolidar el sector de la energía sostenible como oportunidad de crecimiento económico y creación de ocupación cualificada y factor de equilibrio territorial.

k) Desenvolupar polítiques laborals per a la fixació de la població als entorns rurals.

l) Mantenir les activitats econòmiques en els teixits urbans dels nuclis antics.

m) Mantenir les fites urbanes que són elements de referència per als seus habitants.

n) Establir fórmules territorials de compensació entre el món urbà i el món rural.

o) Incloure la variable territorial en les polítiques públiques de cohesió social.

p) Aplicar mecanismes d'equitat territorial en àmbits surramunicipals.

TÍTOL III

LA INFRAESTRUCTURA VERDA DEL TERRITORI

CAPÍTOL I

Definició i espais que la componen

Directriu 37. La infraestructura verda del territori

1. L'Administració del Consell ha de definir un sistema territorial d'espais oberts o infraestructura verda, tal com aquesta ha sigut establida en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana. Aquest sistema territorial ha d'incloure els espais amb valors ambientals, paisatgístics i patrimonials, com també les connexions entre aquests, que resulten necessaris per a mantenir els processos ecològics bàsics del territori, a fi de millorar la qualitat de vida dels ciutadans i orientar els futurs desenvolupaments urbans i territorials.

2. La infraestructura verda s'ha de definir a diferents escales en el marc del planejament urbanístic i territorial, i ha de ser ordenada de manera que quede garantida la seua funció territorial, paisatgística, ambiental i cultural, podent-se dur a terme les actuacions que s'autoritzen, si és el cas, en les condicions i circumstàncies que les normes estableixen.

Directriu 38. Espais que integren la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana

En execució i desenvolupament del que estableix l'article 19 bis de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana està integrada per:

a) Els espais que constitueixen la Xarxa Natura 2000 a la Comunitat València, designats o declarats de conformitat amb el que estableix la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.

b) La xarxa que comprén els espais naturals protegits declarats com a tals de conformitat amb la Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, incloent-hi, si és el cas, les àrees d'esmortiment d'impactes.

c) Les àrees protegides formalment designades per instruments internacionals, assenyalades en l'article 49 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.

d) Les zones humides catalogades i les cavitats subterrànies incloses en el corresponent catàleg, tal com es preveu en la Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

e) Les forests de domini públic i d'utilitat pública o protectors que es troben incloses en el corresponent catàleg, com també els terrenys que siguen classificats com a àrees de sòl forestal de protecció en el Pla general d'ordenació forestal de la Comunitat Valenciana formulat en desenvolupament de la Llei 3/1993, Forestal de la Comunitat Valenciana, o instrument d'ordenació que el substituïska.

f) Els espais litorals d'interès ambiental i cultural que no es troben inclosos en cap dels supòsits anteriors.

g) Els espais d'interès cultural a què es refereix l'article 21.3, de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, segons la redacció donada per la Llei 12/2009, de 23 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera, i d'Organització de la Generalitat.

h) Les zones que es troben sotmeses a risc d'inundació, d'acord amb el que estableix al respecte del Pla d'acció territorial de caràcter

k) Desarrollar políticas laborales para la fijación de la población en los entornos rurales.

l) Mantener las actividades económicas en los tejidos urbanos de los cascos antiguos.

m) Mantener los hitos urbanos que son elementos de referencia para sus habitantes.

n) Desarrollar fórmulas territoriales de compensación ente el mundo urbano y el mundo rural.

o) Incluir la variable territorial en las políticas públicas de cohesión social.

p) Aplicar mecanismos de equidad territorial en ámbitos surramunicipales.

TÍTULO III

LA INFRAESTRUCTURA VERDE DEL TERRITORIO

CAPÍTULO I

Definición y espacios que la componen

Directriz 37. La infraestructura verde del territorio

1. La Administración del Consell definirá un sistema territorial de espacios abiertos o infraestructura verde, tal y como la misma ha sido establecida en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje de la Comunitat Valenciana. Sistema territorial que incluirá los espacios con valores ambientales, paisajísticos y patrimoniales, así como sus conexiones, que resulten necesarios para mantener los procesos ecológicos básicos del territorio, a fin de mejorar la calidad de vida de los ciudadanos y orientar los futuros desarrollos urbanos y territoriales.

2. La infraestructura verde se definirá a diferentes escalas en el marco del planeamiento urbanístico y territorial, y deberá ser ordenada de forma que quede garantizada su función territorial, paisajística, ambiental y cultural, pudiéndose llevar a cabo las actuaciones que se autoricen, en su caso, en las condiciones y circunstancias que las normas establezcan.

Directriz 38. Espacios que integran la infraestructura verde de la Comunitat Valenciana

En ejecución y desarrollo de lo establecido en el artículo 19 bis de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, la infraestructura verde de la Comunitat Valenciana está integrada por:

a) Los espacios que constituyen la Red Natura 2000 en la Comunitat València, designados o declarados de conformidad con lo establecido en la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y Biodiversidad.

b) La red que comprende los espacios naturales protegidos declarados como tales de conformidad con la Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunitat Valenciana, incluyendo, en su caso, sus áreas de amortiguación de impactos.

c) Las áreas protegidas formalmente designadas por instrumentos internacionales, señaladas en el artículo 49 de la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

d) Las zonas húmedas catalogadas y las cavidades subterráneas incluidas en el correspondiente catálogo, tal y como se prevé en la Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunitat Valenciana.

e) Los montes de dominio público y de utilidad pública o protectores que se encuentren incluidos en el correspondiente catálogo, así como los terrenos que sean clasificados como áreas de suelo forestal de protección en el Plan General de Ordenación Forestal de la Comunitat Valenciana formulado en desarrollo de la Ley 3/1993, Forestal de la Comunitat Valenciana, o instrumento de ordenación que le sustituya.

f) Los espacios litorales de interés ambiental y cultural que no se encuentren incluidos en ninguno de los supuestos anteriores.

g) Los espacios de interés cultural a los que se refiere el artículo 21.3, de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, según redacción dada por la Ley 12/2009, de 23 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización de la Generalitat.

h) Las zonas que se encuentren sometidas a riesgo de inundación, de acuerdo con lo establecido al respecto en el Plan de Acción Territorial

sectorial sobre prevenció del risc d'inundació a la Comunitat Valenciana i les modificacions i revisions.

i) Les zones que presenten un risc significatiu d'erosió o contaminació d'aqüífers, definides i delimitades d'acord amb els criteris i normes establides en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i, si és el cas, per un pla d'acció territorial confeccionat a l'efecte.

j) Les zones crítiques respecte a qualsevol risc natural i induït significatiu, definides i delimitades d'acord amb els criteris i normes establides en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i, si és procedent, per un pla d'acció territorial confeccionat a l'efecte.

k) Les àrees en què el planejament territorial, ambiental i urbanístic, en desplegament de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge i de les respectives normatives sectorials, estableisca explícitament com a adequades per a la incorporació a la infraestructura verda esmentada, pel seu interès per a la conservació i el gaudi del paisatge, per a la protecció de terrenys que tenen especials valors agraris la preservació dels quals és convenient per al medi rural o per a la protecció d'espais naturals que, sense haver sigut declarats expressament com a protegits, reunits valors naturals mereixedors de protecció o es troben profundament transformats, i en els quals calga establir mesures de rehabilitació destinades a disminuir els impactes paisatgístics existents.

l) Els espais de la zona marina, tenint en compte que la delimitació, l'ordenació i la gestió d'aquests ha de fer-se de forma conjunta amb els terrenys litorals a què es troben associats.

m) Les àrees, espais i elements que garantisquen l'adequada connectivitat territorial i funcional entre els diversos elements constitutius de la infraestructura verda, amb especial referència a les àrees fluvials i els connectors ecològics i territorials.

Directriu 39. Infraestructura verda del territori i desenvolupament de l'estratègia territorial

Tots els instruments que desenvolupen l'estratègia territorial, com també els previstos en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, han de definir la infraestructura verda del territori del seu àmbit d'actuació amb caràcter previ al disseny de les actuacions transformadores del territori que s'hi proposen.

Directriu 40. Pla d'acció territorial de la infraestructura verda

El Consell de la Generalitat ha d'elaborar un pla d'acció territorial de la infraestructura verda en què:

a) S'han d'identificar les àrees i els elements que han de formar part de la infraestructura verda.

b) S'hi han de concretar els mecanismes d'incorporació de nous espais i àrees territorials.

c) S'han establir els criteris integrats de gestió que hagen d'aplicar-se al conjunt de la infraestructura verda, sense detriment del que disposen la legislació i les normes sectorials que regulen cadascun dels seus elements constitutius, amb els quals en tot cas han de coordinar-se.

CAPÍTOL II El patrimoni natural

Directriu 41. Principis directors del patrimoni natural

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de patrimoni natural els principis directors següents:

a) Incorporar la política de protecció del patrimoni natural en el marc general de la política d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, mitjançant la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana.

b) Millorar progressivament la integració d'aquesta política en el marc normatiu de la Unió Europea, mitjançant el desenvolupament de la Xarxa Natura 2000.

c) Garantir la conservació activa dels espais naturals, amb els seus ecosistemes, hàbitats, espècies, paisatges, elements geològics i béns culturals materials i intangibles.

d) Assegurar l'adequada aplicació de les mesures de protecció del patrimoni natural en les distintes polítiques i estratègies sectorials, amb

de caràcter sectorial sobre Prevenció del Risc de Inundació en la Comunitat Valenciana y sus modificaciones y revisiones.

i) Las zonas que presenten un riesgo significativo de erosión o contaminación de acuíferos, definidas y delimitadas de acuerdo con los criterios y normas establecidas en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje y, en su caso, por un Plan de Acción Territorial confeccionado a tal efecto.

j) Las zonas críticas respecto a cualquier riesgo natural e inducido significativo, definidas y delimitadas de acuerdo con los criterios y normas establecidas en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje y, en su caso, por un Plan de Acción Territorial confeccionado al efecto.

k) Las áreas en las que el planeamiento territorial, ambiental y urbanístico, en desarrollo de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje y de las respectivas normativas sectoriales, establezca explícitamente como adecuadas para su incorporación a la mencionada infraestructura verde, por su interés para la conservación y disfrute del paisaje, para la protección de terrenos que presenten especiales valores agrarios cuya preservación sea conveniente para el medio rural o para la protección de espacios naturales que, sin haber sido declarados expresamente como protegidos, reúnan valores naturales merecedores de protección o se hallen profundamente transformados y en los que sea necesario establecer medidas de rehabilitación destinadas a disminuir los impactos paisajísticos existentes.

l) Los espacios de la zona marina, teniendo en cuenta que la delimitación, ordenación y gestión de los mismos deberá hacerse de forma conjunta con los terrenos litorales a los que se encuentren asociados.

m) Las áreas, espacios y elementos que garanticen la adecuada conectividad territorial y funcional entre los diferentes elementos constitutivos de la infraestructura verde, con especial referencia a las áreas fluviales y los conectores ecológicos y territoriales.

Directriz 39. Infraestructura verde del territorio y desarrollo de la estrategia territorial

Todos los instrumentos que desarrollan la estrategia territorial, así como los contemplados en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, deberán definir la infraestructura verde del territorio de su ámbito de actuación con carácter previo al diseño de las actuaciones transformadoras del territorio que en ellos se propongan.

Directriz 40. Plan de Acción Territorial de la infraestructura verde
El Consell de la Generalitat elaborará un Plan de Acción Territorial de la infraestructura verde en el que:

a) Se identificarán las áreas y elementos que deben formar parte de la infraestructura verde.

b) Se concretarán los mecanismos de incorporación de nuevos espacios y áreas territoriales a la misma.

c) Se establecerán los criterios integrados de gestión que deban aplicarse al conjunto de la infraestructura verde, sin menoscabo de lo dispuesto en las legislaciones y normas sectoriales que regulan cada uno de sus elementos constitutivos, con los que en todo caso deberán coordinarse.

CAPÍTULO II El patrimonio natural

Directriz 41. Principios directores del patrimonio natural

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de patrimonio natural a los siguientes principios directores:

a) Incorporar la política de protección del patrimonio natural en el marco general de la política de ordenación del territorio y protección del paisaje, a través de la infraestructura verde de la Comunitat Valenciana.

b) Mejorar progresivamente la integración de dicha política en el marco normativo de la Unión Europea, mediante el desarrollo de la Red Natura 2000.

c) Garantizar la conservación activa de los espacios naturales, con sus ecosistemas, hábitats, especies, paisajes, elementos geológicos y bienes culturales materiales e intangibles.

d) Asegurar la adecuada aplicación de las medidas de protección del patrimonio natural en las distintas políticas y estrategias sectoriales, con

especial atenció a la gestió dels recursos naturals, a l'activitat urbanística i a la dotació d'infraestructures.

e) Promoure l'aprofitament sostenible dels recursos naturals, de forma responsable i ordenada sota criteris de solidaritat i equitat intrageneracional i intergeneracional.

f) Impulsar la implicació de la societat civil en la gestió de les àrees protegides.

g) Promoure la posada en valor dels valors ambientals amb finalitat social, i permetre'n la conservació compatible amb l'aprofitament ordenat dels recursos naturals i amb la seua funció com a recurs científic, educatiu, cultural, estètic i recreatiu de primer ordre.

h) Impulsar l'establiment de vies administratives per a la coordinació i la concurrència d'iniciatives entre les distintes administracions implicades en la conservació i l'ús i el gaudi públic del patrimoni natural.

Directriu 42. Criteris per a la gestió territorial del patrimoni natural

1. Establir mecanismes de coordinació, administratius i gestors, per a la incorporació efectiva de la xarxa d'espais naturals de la Comunitat Valenciana a la infraestructura verda, en el marc de les polítiques generals sobre ordenació i gestió del territori, el paisatge i els recursos naturals. Aquesta xarxa està formada pels elements següents:

a) Espais naturals protegits: reserva natural, parc natural, paisatge protegit, monument natural i paratge natural municipal.

b) Espais protegits de la Xarxa Natura 2000: llocs d'importància comunitària (LIC), zones especials de conservació (ZEC) i zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA)

c) Àrees protegides per instruments internacionals.

d) Zones humides catalogades i cavitats subterrànies catalogades.

e) Zones perifèriques de protecció dels espais naturals protegits.

f) Connectors ecològics.

2. Impulsar la coordinació administrativa per a assegurar la integració efectiva en l'estratègia territorial de les polítiques tendents a conservar, acréixer i regenerar la diversitat dels ecosistemes, els paisatges, les espècies i el medi geològic.

3. Aplicar i desenvolupar la Xarxa Natura 2000 a la Comunitat Valenciana, mitjançant la declaració pel Consell de les zones especials de conservació (a partir dels llocs d'importància comunitària), i l'aprovació i posterior aplicació i desenvolupament de les normes de gestió dels espais d'aquesta xarxa.

4. Establir mecanismes tècnics i administratius adreçats a mantenir els processos i les relacions ecològiques que permeten el funcionament dels ecosistemes, i tenir en compte així els aspectes dinàmics del patrimoni natural. Incorporar aquests mecanismes en la planificació i la gestió d'aquest patrimoni, i també en l'avaluació ambiental dels plans i projectes que l'afecten.

5. Establir mecanismes tècnics i administratius per a incorporar adequadament a la planificació territorial i a l'avaluació ambiental els elements del patrimoni natural que, per raó de les normatives europea, estatal i autonòmica, han de considerar-se àmbits genèrics de protecció encara que no estiguen inclosos en la xarxa d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana. Estan en aquest cas els hàbitats naturals i les espècies d'interès comunitari europeu, com també les zones humides i les cavitats subterrànies no catalogades.

6. Promoure la integració, en les distintes polítiques sectorials, dels requisits derivats de la conservació i l'ús sostenible del patrimoni natural, amb especial referència a les estratègies d'ordenació del territori i desenvolupament sostenible de la Comunitat Valenciana.

7. Promoure l'ús generalitzat del principi de precaució en les actuacions sobre el territori i els recursos naturals, tant públiques com privades, susceptibles d'afectar substancialment els valors ambientals.

8. Garantir, en els termes establits per la legislació ambiental, la prevalença de la protecció dels valors naturals significatius sobre altres estratègies sectorials que puguen entrar en conflicte amb aquesta protecció, especialment en matèria d'ordenació territorial i gestió dels recursos naturals.

especial atenció a la gestió de los recursos naturales, a la actividad urbanística y a la dotación de infraestructuras.

e) Promover el aprovechamiento sostenible de los recursos naturales, en forma responsable y ordenada bajo criterios de solidaridad y equidad intra e intergeneracional.

f) Impulsar la implicación de la sociedad civil en la gestión de las áreas protegidas.

g) Promover la puesta en valor de los valores ambientales con finalidad social, permitiendo su conservación compatible con el aprovechamiento ordenado de los recursos naturales y con su función como recurso científico, educativo, cultural, estético y recreativo de primer orden.

h) Impulsar el establecimiento de cauces administrativos para la coordinación y la concurrencia de iniciativas entre las distintas administraciones implicadas en la conservación y el uso y disfrute público del patrimonio natural.

Directriz 42. Criterios para la gestión territorial del patrimonio natural

1. Establecer mecanismos de coordinación, administrativos y gestores, para la incorporación efectiva de la Red de Espacios Naturales de la Comunitat Valenciana a la infraestructura verde, en el marco de las políticas generales sobre ordenación y gestión del territorio, el paisaje y los recursos naturales. Dicha red está formada por los siguientes elementos:

a) Espacios naturales protegidos: reserva natural, parque natural, paisaje protegido, monumento natural y paraje natural municipal.

b) Espacios protegidos de la Red Natura 2000: Lugares de Importancia Comunitaria (LIC), Zonas Especiales de Conservación (ZEC) y Zonas de Especial Protección para las Aves (ZEPA)

c) Áreas protegidas por instrumentos internacionales.

d) Zonas húmedas catalogadas y cavidades subterráneas catalogadas.

e) Zonas periféricas de protección de los espacios naturales protegidos.

f) Conectores ecológicos.

2. Impulsar la coordinación administrativa para asegurar la integración efectiva en la estrategia territorial de las políticas tendentes a conservar, acrecentar y regenerar la diversidad de los ecosistemas, los paisajes, las especies y el medio geológico.

3. Aplicar y desarrollar la Red Natura 2000 en la Comunitat Valenciana, mediante la declaración por el Consell de las Zonas Especiales de Conservación (a partir de los Lugares de Importancia Comunitaria), y la aprobación y posterior aplicación y desarrollo de las normas de gestión de los espacios de dicha red.

4. Establecer mecanismos técnicos y administrativos dirigidos a mantener los procesos y las relaciones ecológicas que permiten el funcionamiento de los ecosistemas, contemplando así los aspectos dinámicos del patrimonio natural. Incorporar estos mecanismos a la planificación y la gestión de dicho patrimonio, así como en la evaluación ambiental de los planes y proyectos que lo afecten.

5. Establecer mecanismos técnicos y administrativos para incorporar adecuadamente a la planificación territorial y a la evaluación ambiental los elementos del patrimonio natural que, en virtud de las normativas europea, estatal y autonómica, deben considerarse ámbitos genéricos de protección aún cuando no estén incluidos en la Red de Espacios Naturales Protegidos de la Comunitat Valenciana. Están en este caso los hábitats naturales y las especies de interés comunitario europeo, así como las zonas húmedas y las cavidades subterráneas no catalogadas.

6. Promover la integración, en las distintas políticas sectoriales, de los requisitos derivados de la conservación y uso sostenible del patrimonio natural, con especial referencia a las estrategias de ordenación del territorio y desarrollo sostenible de la Comunitat Valenciana.

7. Promover el uso generalizado del principio de precaución en las actuaciones sobre el territorio y los recursos naturales, tanto públicas como privadas, susceptibles de afectar sustancialmente a los valores ambientales.

8. Garantizar, en los términos establecidos por la legislación medioambiental, la prevalencia de la protección de los valores naturales significativos sobre otras estrategias sectoriales que puedan entrar en conflicto con dicha protección, especialmente en materia de ordenación territorial y gestión de los recursos naturales.

9. Fomentar models innovadors de desenvolupament rural basats en l'ús sostenible dels recursos ambientals, entesos com a motor de l'activitat socioeconòmica de les comunitats locals.

10. Impulsar, davant de les distintes administracions competents, l'establiment i el desenvolupament d'incentius per a la conservació del patrimoni natural, mitjançant programes de foment i dinamització de l'activitat econòmica, prioritització de l'execució d'actuacions públiques i altres iniciatives públiques, privades o mixtes.

11. Impulsar la implicació dels agents socials i econòmics en la conservació dels recursos ambientals. En particular, fomentar la iniciativa privada en la gestió de les àrees protegides, mitjançant mecanismes com ara la delegació en entitats privades d'aspectes concrets de la gestió, les iniciatives de custòdia del territori, les activitats de voluntariat ambiental, el suport a determinades iniciatives privades i el foment del patrocini i el mecenatge en relació amb la conservació i l'ús sostenible del patrimoni natural.

12. Garantir l'accés a la informació en els processos de planificació i de gestió del patrimoni natural, en particular a les àrees protegides. Millorar els mecanismes de participació pública durant totes les fases d'aquests processos.

13. Establir mecanismes administratius i gestors per a mantenir i acréixer l'accés als serveis ambientals derivats dels ecosistemes, tant materials com immaterials, entesos com a recurs necessari per al benestar humà. En aquests s'ha de prestar especial atenció a la investigació, l'ensenyament i el gaudi ordenat del medi natural.

14. Impulsar la implicació, la cooperació i la coordinació de les administracions públiques responsables de les distintes polítiques sectorials i territorials, en la conservació d'aquest patrimoni.

Directriu 43. Connectors biològics i territorials d'escala regional

1. L'estratègia territorial defineix un conjunt de corredors biològics i territorials d'escala regional. Aquests i els que puguen definir els instruments de desenvolupament de l'estratègia territorial, com també els derivats de la legislació ambiental, tenen com a funció garantir la permeabilitat del territori en el seu conjunt, connectant espais naturals protegits i altres àmbits de gran valor ambiental i paisatgístic.

2. Aquests corredors han de tenir una amplària variable en funció dels ecosistemes que connecten, i dels fluxos de matèria, energia i informació que canalitzen; l'ample mínim recomanat és de 500 metres, llevat d'excepcions degudament justificades en la realitat territorial.

3. El planejament urbanístic i territorial ha d'establir una adequada ordenació i regulació dels usos del sòl i activitats per a garantir la permeabilitat i la connectivitat dels corredors biològics i territorials, amb aquesta finalitat:

a) Ha de concretar el traçat dels corredors biològics i territorials, i ajustar-los a límits recognoscibles del territori, i identificar els punts conflictius que requerisquen accions per a la permeabilització.

b) Ha de definir altres corredors biològics i territorials de menor escala territorial que completen la xarxa d'àmbit regional proposada per l'estratègia territorial, els seus instruments de desenvolupament i la legislació ambiental.

c) Ha d'identificar els instruments de gestió que han de desenvolupar-se per al necessari manteniment d'aquesta funció de connexió, especialment a les zones crítiques d'interacció del corredor biològic i territorial amb el teixit urbà.

d) Ha d'establir una classificació i qualificació dels terrenys tenint en compte la funció concreta que tenen dins de la finalitat connectora atribuïda al corredor, i els usos i les característiques d'aquests.

Directriu 44. Criteris d'implantació d'usos en els connectors biològics i territorials

1. Als espais identificats com a connectors biològics i territorials s'ha de donar prioritat a l'aprofitament sostenible dels recursos naturals, paisatgístics i agrícoles i als usos del sòl compatibles amb la conservació de les funcions ecològiques i territorials dels connectors.

2. Els desenvolupaments urbanístics en aquests espais han de ser excepcionals, i convenientment justificats de ser la millor alternativa en la realitat territorial existent i a no generar un impacte significatiu en

9. Fomentar modelos innovadores de desarrollo rural basados en el uso sostenible de los recursos ambientales, entendidos como motor de la actividad socioeconómica de las comunidades locales.

10. Impulsar, ante las distintas administraciones competentes, el establecimiento y desarrollo de incentivos para la conservación del patrimonio natural, mediante programas de fomento y dinamización de la actividad económica, priorización de la ejecución de actuaciones públicas y otras iniciativas públicas, privadas o mixtas.

11. Impulsar la implicación de los agentes sociales y económicos en la conservación de los recursos ambientales. En particular, fomentar la iniciativa privada en la gestión de las áreas protegidas, mediante mecanismos tales como la delegación en entidades privadas de aspectos concretos de la gestión, las iniciativas de custodia del territorio, las actividades de voluntariado ambiental, el apoyo a determinadas iniciativas privadas y el fomento del patrocinio y el mecenazgo en relación con la conservación y uso sostenible del patrimonio natural.

12. Garantizar el acceso a la información en los procesos de planificación y de gestión del patrimonio natural, en particular en las áreas protegidas. Mejorar los mecanismos de participación pública durante todas las fases de dichos procesos.

13. Establecer mecanismos administrativos y gestores para mantener y acrecentar el acceso a los servicios ambientales derivados de los ecosistemas, tanto materiales como inmateriales, entendidos como recurso necesario para el bienestar humano. En ellos se dará especial atención a la investigación, la enseñanza y el disfrute ordenado del medio natural.

14. Impulsar la implicación, la cooperación y la coordinación de las administraciones públicas responsables de las distintas políticas sectoriales y territoriales, en la conservación de dicho patrimonio.

Directriz 43. Conectores biológicos y territoriales de escala regional

1. La estrategia territorial define un conjunto de corredores biológicos y territoriales, de escala regional. Estos y los que puedan definir los instrumentos de desarrollo de la estrategia territorial, así como los derivados de la legislación ambiental, tienen como función garantizar la permeabilidad del territorio en su conjunto, conectando espacios naturales protegidos y otros ámbitos de gran valor ambiental y paisajístico.

2. Estos corredores tendrán una anchura variable en función de los ecosistemas que conectan, y de los flujos de materia, energía e información que canalicen, siendo 500 metros el ancho mínimo recomendado, salvo excepciones debidamente justificadas en la realidad territorial.

3. El planeamiento urbanístico y territorial establecerá una adecuada ordenación y regulación de los usos del suelo y actividades para garantizar la permeabilidad y la conectividad de los corredores biológicos y territoriales, a tales efectos:

a) Concretará los trazados de los corredores biológicos y territoriales, ajustándolos a límites reconocibles del territorio e identificando los puntos conflictivos que precisen acciones para su permeabilización.

b) Definirá otros corredores biológicos y territoriales de menor escala territorial que completen la red de ámbito regional propuesta por la estrategia territorial, sus instrumentos de desarrollo y la legislación ambiental.

c) Identificará los instrumentos de gestión que deben desarrollarse para el necesario mantenimiento de esta función de conexión, especialmente en las zonas críticas de interacción del corredor biológico y territorial con el tejido urbano.

d) Establecerá una clasificación y calificación de los terrenos teniendo en cuenta la función concreta que desarrollen dentro de la finalidad conectora atribuida al corredor, y los usos y características de los mismos.

Directriz 44. Criterios de implantación de usos en los conectores biológicos y territoriales

1. En espacios identificados como conectores biológicos y territoriales, se dará prioridad al aprovechamiento sostenible de los recursos naturales, paisajísticos y agrícolas y a los usos del suelo compatibles con la conservación de las funciones ecológicas y territoriales de los conectores.

2. Los desarrollos urbanísticos en estos espacios serán excepcionales, y convenientemente justificados en ser la mejor alternativa, en la realidad territorial existente y en no generar un impacto significativo en

funcions de connectivitat que realitzen aquests espais. En aquests casos s'han d'observar els criteris d'ordenació següents:

a) Les zones verdes i els espais oberts s'han de situar preferentment en els connectors biològics i territorials, i limitar les edificacions i els creixements del sòl impermeabilitzat.

b) Les infraestructures lineals que s'instal·len als corredors territorials han de minimitzar l'efecte barrera, per a això cal procurar la continuïtat de la xarxa de camins i sendes; executar mesures correctores de permeabilitat amb un disseny adequat a la seua finalitat, i adoptar criteris de manteniment de la connectivitat ecològica i territorial en totes les fases de planificació, construcció i gestió de les infraestructures.

3. Els trams dels corredors fluvials urbans han de ser tractats amb el major grau de naturalització possible, en aquest sentit cal plantejar:

a) Actuacions de revegetació amb espècies de ribera fluvial semblants a les existents aigües amunt i avall del nucli urbà, i reduint al mínim possible la presència de mobiliari urbà.

b) La no-construcció d'edificacions a menys de 20 metres de la ribera del llit. Quan aquests connectors transcorreguen per sòls urbanitzables i no urbanitzables aquesta franja es pot elevar fins a 50 metres.

4. S'admeten camps de golf en l'àmbit dels corredors biològics i territorials sempre que no se n'altere substancialment la funcionalitat connectora, i s'hi han d'utilitzar espècies vegetals semblants a les de la zona, i emplaçar-les de manera que s'assegure la màxima continuïtat possible respecte a les masses vegetals de l'entorn del camp.

CAPÍTOL III Els espais forestals

Directriu 45. Principis directors dels espais forestals

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'espais forestals els principis directors següents:

a) Procurar la conservació, la millora i la reconstrucció de la coberta vegetal natural dels terrenys forestals a fi d'aconseguir les formacions vegetals potencials en la mesura que siga possible.

b) Potenciar les masses forestals des del punt de vista de la defensa del sòl contra l'erosió, de la reducció del risc d'inundació i de la millora de la seua funció en la lluita contra el canvi climàtic.

c) Regular l'aprofitament ordenat de les forests com a font de recursos naturals renovables, fent-ho compatible amb la protecció del medi natural i l'ús social.

d) Desenvolupar accions de silvicultura preventiva que protegissen i milloren la coberta vegetal contra incendis, plagues, contaminació atmosfèrica i altres agents nocius.

e) Determinar les activitats de primera transformació dels productes de la forest que fomenten el desenvolupament rural i la creació d'ocupació.

Directriu 46. El Pla d'acció territorial forestal

El Pla d'acció territorial forestal de la Comunitat Valenciana constitueix el marc de la planificació i gestió dels espais forestals en aquesta Comunitat. El pla ha de desenvolupar les estratègies següents:

a) Establiment d'un marc d'objectius i criteris de gestió forestal, amb capacitat per a adaptar-se a la dinàmica rural, des del punt de vista socioeconòmic i ambiental.

b) Creació i foment de models de governança forestal participatius i adaptats a les diferents realitats i estructures de la propietat.

c) Aclariment del marc normatiu i simplificació del marc procedimental, facilitant la seua aplicabilitat i proximitat de cara al ciutadà.

d) Foment de la participació dels agents territorials que integren el sector.

Directriu 47. Criteris territorials per a la gestió dels espais forestals

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana reconeix la contribució del silvicultor al manteniment i la millora de les masses

las funciones de conectividad que realizan estos espacios. En tales casos se deberán observar los siguientes criterios de ordenación:

a) Las zonas verdes y espacios abiertos se situarán preferentemente en los conectores biológicos y territoriales, limitándose las edificaciones y los crecimientos del suelo impermeabilizado.

b) Las infraestructuras lineales que se instalen en los corredores territoriales minimizarán el efecto barrera, procurando la continuidad de la red de caminos y sendas, ejecutando medidas correctoras de permeabilidad con diseño adecuado a su finalidad, adoptando criterios de mantenimiento de la conectividad ecológica y territorial en todas las fases de planificación, construcción y gestión de dichas infraestructuras.

3. Los tramos de los corredores fluviales urbanos deberán de ser tratados con el mayor grado de naturalización posible, en este sentido se planteará:

a) Actuaciones de revegetación con especies de ribera fluvial similares a las existentes aguas arriba y abajo del núcleo urbano, y reduciendo al mínimo posible la presencia de mobiliario urbano.

b) La no construcción de edificaciones a menos de 20 metros de la ribera del cauce. Cuando estos conectores transcurran por suelos urbanizables y no urbanizables dicha franja se podrá elevar hasta 50 metros.

4. Se admitirán campos de golf en el ámbito de los corredores biológicos y territoriales siempre que no se altere sustancialmente su funcionalidad conectora, debiendo utilizarse en ellos especies vegetales similares a las de la zona, emplazándolas de forma que se asegure la máxima continuidad posible respecto a las masas vegetales del entorno del campo.

CAPÍTULO III Los espacios forestales

Directriz 45. Principios directores de los espacios forestales

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de espacios forestales a los siguientes principios directores:

a) Procurar la conservación, mejora y reconstrucción de la cubierta vegetal natural de los terrenos forestales con el fin de conseguir las formaciones vegetales potenciales en la medida de lo posible.

b) Potenciar las masas forestales desde el punto de vista de la defensa del suelo contra la erosión, de la reducción del riesgo de inundación y de la mejora de su función en la lucha contra el cambio climático.

c) Regular el aprovechamiento ordenado de los montes como fuente de recursos naturales renovables, haciéndolo compatible con la protección del medio natural y su uso social.

d) Desarrollar acciones de silvicultura preventiva que protejan y mejoren la cubierta vegetal contra incendios, plagas, contaminación atmosférica y otros agentes nocivos.

e) Determinar las actividades de primera transformación de los productos del monte que fomenten el desarrollo rural y la creación de empleo.

Directriz 46. El Plan de Acción Territorial Forestal

El Plan de Acción Territorial Forestal de la Comunitat Valenciana constituye el marco de la planificación y gestión de los espacios forestales en esta Comunitat. El plan desarrollará las siguientes estrategias:

a) Establecimiento de un marco de objetivos y criterios de gestión forestal, con capacidad para adaptarse a la dinámica rural, desde el punto de vista socioeconómico y ambiental.

b) Creación y fomento de modelos de gobernanza forestal participativos y adaptados a las diferentes realidades y estructuras de la propiedad.

c) Clarificación del marco normativo y simplificación del marco procedimental, facilitando su aplicabilidad y proximidad de cara al ciudadano.

d) Fomento de la participación de los agentes territoriales que integran el sector.

Directriz 47. Criterios territoriales para la gestión de los espacios forestales

1. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana reconoce la contribución del silvicultor al mantenimiento y mejora de las masas

forestals de la Comunitat Valenciana, les quals presten uns serveis ambientals de gran valor per al conjunt de la societat.

2. En el marc del Pla d'acció territorial forestal de la Comunitat Valenciana s'han d'establir els adequats sistemes de compensació territorial mitjançant fórmules com el pagament per serveis ambientals o altres.

3. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana proposa un conjunt d'àmbits territorials que han de ser observats per a la planificació i gestió dels espais forestals.

4. És prioritària la recuperació de les zones agrícoles abandonades enfront de la seua conversió en terrenys forestals i, en alguns casos, fomentar la reversió de terrenys forestals a l'anterior ús agrícola, especialment a l'interior de la Comunitat Valenciana on la seua presència és fonamental per a la millora de la biodiversitat i la protecció enfront dels riscos.

5. S'han de fomentar les actuacions sobre les masses forestals en sòl no urbanitzable del litoral, de forma especial en les que disten menys de 15 quilòmetres de la costa i les dels voltants dels grans corredors d'infraestructures.

6. S'han de prioritzar les actuacions en matèria de correcció hidrolo-gicoforestal que tinguen impacte directe en la reducció del risc d'inundació i sobre els sòls de més risc d'erosió, actual i potencial, i de menor aptitud agrícola.

7. Cal analitzar la viabilitat econòmica, ambiental i social de la implantació d'una xarxa territorial d'instal·lacions d'aprofitament de la biomassa pròxima als espais forestals.

8. La caça i la pesca fluvial, en tant que sectors d'importància econòmica i territorial, s'han d'ordenar de forma racional, i donar prioritat a les espècies cinegètiques i piscícoles autòctones.

CAPÍTOL IV

La infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

Directriu 48. Principis directores de la infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'activitat agrícola i ramadera els principis directores següents:

a) Contribuir al manteniment de l'activitat agrícola i ramadera des d'un punt de vista multifuncional i, en especial, en relació amb la producció d'aliments, la fixació de la població en el territori i la salvaguarda del paisatge.

b) Conservar com a actiu territorial estratègic la major part possible de sòl agrícola d'alta capacitat agrològica, orientant els desenvolupaments urbanístics cap als sòls que no tinguen aquesta consideració.

c) Conservar i posar en valor els mosaics agroforestals, espais agropecuaris i horts, ja que són espais d'elevada biodiversitat, valor estètic i interès interpretatiu de la contribució humana sobre el paisatge.

d) Desenvolupar la transformació dels productes agropecuaris i la investigació alimentària formant agrupacions d'empreses competitives i asentades al territori.

e) Fomentar el consum de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana, especialment a col·legis, hospitals, restaurants i altres centres públics o privats de pública concurrència.

Directriu 49. Compatibilitat entre la infraestructura verda i l'activitat agrícola i ramadera

1. L'activitat agropecuària ocupa una gran part del territori de la Comunitat Valenciana i es caracteritza per ser una activitat multifuncional. Més enllà de les tasques productives i de la dimensió econòmica d'aquesta activitat, l'agricultor i el ramader, com a agents fonamentals de la gestió sostenible de la seua explotació, tenen una responsabilitat insubstituïble en la salvaguarda dels valors ambientals i paisatgístics del territori.

2. És una prioritat estratègica per a la Comunitat Valenciana el manteniment de l'activitat agropecuària, i amb aquest fi:

a) S'ha de promoure la implantació de parcs agraris, entesos com a figures que combinen de forma harmònica els objectius de rendiment econòmic de les explotacions amb la preservació dels valors ambientals i paisatgístics d'aquestes.

forestals de la Comunitat Valenciana, las cuales prestan unos servicios ambientales de gran valor para el conjunto de la sociedad.

2. En el marco del Plan de Acción Territorial Forestal de la Comunitat Valenciana, se establecerán los adecuados sistemas de compensación territorial mediante fórmulas como el pago por servicios ambientales u otras.

3. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana propone un conjunto de ámbitos territoriales que deben ser observados para la planificación y gestión de los espacios forestales.

4. Es prioritaria la recuperación de las zonas agrícolas abandonadas frente a su conversión en terrenos forestales y, en algunos casos, fomentar la reversión de terrenos forestales a su anterior uso agrícola, especialmente en el interior de la Comunitat Valenciana donde su presencia es fundamental para la mejora de la biodiversidad y la protección frente a los riesgos.

5. Se fomentarán las actuaciones sobre las masas forestales en suelo no urbanizable del litoral, de forma especial en las que disten menos de 15 kilómetros de la costa y las de los entornos de los grandes corredores de infraestructuras.

6. Se priorizarán las actuaciones en materia de corrección hidro-lógica-forestal que tengan impacto directo en la reducción del riesgo de inundación y sobre los suelos de mayor riesgo de erosión, actual y potencial, y de menor aptitud agrícola.

7. Se analizará la viabilidad económica, ambiental y social de la implantación de una red territorial de instalaciones de aprovechamiento de la biomasa próxima a los espacios forestales.

8. La caza y la pesca fluvial, en cuanto sectores de importancia económica y territorial deberán ser ordenados de forma racional, dando prioridad a las especies cinegéticas y piscícolas autóctonas.

CAPÍTULO IV

La infraestructura verde y la actividad agrícola y ganadera

Directriz 48. Principios directores de la infraestructura verde y la actividad agrícola y ganadera

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de actividad agrícola y ganadera a los siguientes principios directores:

a) Contribuir al mantenimiento de la actividad agrícola y ganadera desde un punto de vista multifuncional y, en especial, en relación con la producción de alimentos, la fijación de la población en el territorio y la salvaguarda del paisaje.

b) Conservar como activo territorial estratégico la mayor parte posible de suelo agrícola de alta capacidad agrológica, orientando sus desarrollos urbanísticos hacia los suelos que no tengan tal consideración.

c) Conservar y poner en valor los mosaicos agroforestales, espacios agropecuarios y huertos, en tanto que espacios de elevada biodiversidad, valor estético e interés interpretativo de la contribución humana sobre el paisaje.

d) Desarrollar la transformación de los productos agropecuarios y la investigación alimentaria formando agrupaciones de empresas competitives y asentadas en el territorio.

e) Fomentar el consumo de productos agroalimentarios de la Comunitat Valenciana, especialmente en colegios, hospitales, restaurantes y otros centros públicos o privados de pública concurrència.

Directriz 49. Compatibilidad entre la infraestructura verde y la actividad agrícola y ganadera

1. La actividad agropecuaria ocupa una gran parte del territorio de la Comunitat Valenciana y se caracteriza por ser una actividad multifuncional. Más allá de las tareas productivas y de la dimensión económica de esta actividad, el agricultor y el ganadero, en cuanto que agentes fundamentales de la gestión sostenible de su explotación, tienen una responsabilidad insustituible en la salvaguarda de los valores ambientales y paisajísticos del territorio.

2. Es una prioridad estratégica para la Comunitat Valenciana el mantenimiento de la actividad agropecuaria, y con este fin:

a) Se promoverá la implantación de Parques Agrarios, entendidos como figuras que combinan de forma armónica los objetivos de rendimiento económico de las explotaciones con la preservación de los valores ambientales y paisajísticos de las mismas.

b) S'ha de fomentar la col·laboració publicoprivada en el manteniment d'explotacions agropecuàries i la recuperació dels sòls i cultius abandonats.

c) S'ha de fomentar la conservació i la posada en valor de les espècies autòctones agrícoles i ramaderes.

d) S'han d'impulsar les actuacions de cultiu i explotació en comú mitjançant les associacions de productors i les cooperatives agràries.

e) S'han de promoure els canvis estructurals necessaris, des de la producció fins al consum, per al manteniment de les activitats agropecuàries i un nivell de renda adequat per a l'agricultor i el ramader.

3. S'ha de fomentar la producció agrícola i ramadera de qualitat, i també l'agricultura i ramaderia sostenible i integrada, i s'ha d'afavorir la implantació de models d'eficiència energètica i l'ús d'energies alternatives.

4. Cal concretar en els documents de planificació urbanística i territorial els sòls d'alta capacitat agrològica i aquells imprescindibles per a la viabilitat de productes agrícoles i ramaders de reconeguda excel·lència.

5. S'han de posar en valor els elements culturals de suport a l'activitat agrícola i ramadera, com ara l'arquitectura de pedra seca, o les infraestructures d'aprofitament de l'aigua, entre altres, per a obrir noves vies de desenvolupament rural relacionades amb el turisme cultural. Una d'aquestes vies és la promoció de l'agroturisme com una oportunitat de complementaritat econòmica per al manteniment de les explotacions familiars agropecuàries en actiu.

6. S'ha de fomentar el pasturatge tradicional i els sistemes de ramaderia extensiva com a instrument de gestió forestal i prevenció d'incendis.

7. Cal donar valor afegit als productes primaris de les zones agropecuàries mitjançant estratègies de valoració del paisatge, diferenciació del tipus de producció i el foment de la gastronomia autòctona.

8. Cal mantenir la vocació agropecuària de les àrees que envolten els espais protegits per la seua funció d'àrees de contacte, i establir franges de transició i connectivitat.

9. Les transformacions i moviments de terra que es realitzen a les explotacions agrícoles han de respectar al màxim la topografia del lloc i els materials utilitzats han de ser coherents amb els valors paisatgístics de l'entorn.

10. El tractament dels teixits urbans disseminats en el sòl no urbanitzable ha de compatibilitzar la viabilitat de les explotacions agràries i la connectivitat amb la resta de la infraestructura verda del territori.

CAPÍTOL V El paisatge

Directriu 50. Marc d'actuació i objectius de la política de paisatge

En el marc del Conveni europeu del paisatge, i d'acord amb el que estableix la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, s'estableixen els grans objectius de la política de paisatge de la Comunitat Valenciana següents:

a) Protegir i posar en valor els paisatges més valuosos i socialment apreciats de la Comunitat Valenciana.

b) Salvaguardar, gestionar i millorar els valors del paisatge en els processos de planificació territorial i urbanística, amb l'objectiu d'incrementar-ne la qualitat a tota la Comunitat Valenciana, tant als espais naturals i rurals, com als urbans i periurbans.

c) Coordinar l'actuació de les distintes administracions públiques en matèria de paisatge, mitjançant la definició de criteris i objectius de qualitat paisatgística concrets.

Directriu 51. Principis directores per al desenvolupament de la política de paisatge de la Comunitat Valenciana

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de política de paisatge els principis directores següents:

b) Se fomentará la colaboración público-privada en el mantenimiento de explotaciones agropecuarias y la recuperación de los suelos y cultivos abandonados.

c) Se fomentará la conservación y puesta en valor de las especies autóctonas agrícolas y ganaderas.

d) Se impulsarán las actuaciones de cultivo y explotación en común, a través de las asociaciones de productores y de las cooperativas agrarias.

e) Se promoverán los cambios estructurales necesarios, desde la producción hasta el consumo, para el mantenimiento de las actividades agropecuarias y un nivel de renta adecuado para el agricultor y ganadero.

3. Se fomentará la producción agrícola y ganadera de calidad, así como la agricultura y ganadería sostenible e integrada, y se favorecerá la implantación de modelos de eficiencia energética y el empleo de energías alternativas.

4. Se concretarán en los documentos de planificación urbanística y territorial los suelos de alta capacidad agrológica y aquellos imprescindibles para la viabilidad de productos agrícolas y ganaderos de reconocida excelencia.

5. Se deben poner en valor los elementos culturales de soporte a la actividad agrícola y ganadera, tales como la arquitectura de piedra seca o las infraestructuras de aprovechamiento del agua, entre otros, para abrir nuevas vías de desarrollo rural relacionadas con el turismo cultural. Una de estas vías es la promoción del agroturismo como una oportunidad de complementariedad económica para el mantenimiento de las explotaciones familiares agropecuarias en activo.

6. Se fomentará el pastoreo tradicional y los sistemas de ganadería extensiva como instrumento de gestión forestal y prevención de incendios.

7. Se dará valor añadido a los productos primarios de las zonas agropecuarias mediante estrategias de valorización del paisaje, diferenciación del tipo de producción y el fomento de la gastronomía autóctona.

8. Se mantendrá la vocación agropecuaria de las áreas que rodean los espacios protegidos por su función de áreas de contacto, estableciendo franjas de transición y conectividad.

9. Las transformaciones y movimientos de tierra que se realicen en las explotaciones agrícolas respetarán al máximo la topografía del lugar y los materiales utilizados deberán ser coherentes con los valores paisajísticos del entorno.

10. El tratamiento de los tejidos urbanos disseminados en el suelo no urbanizable deberá compatibilizar la viabilidad de las explotaciones agrarias y su conectividad con el resto de la infraestructura verde del territorio.

CAPÍTULO V El paisaje

Directriz 50. Marco de actuación y objetivos de la política de paisaje

En el marco del Convenio Europeo del Paisaje y de acuerdo con lo establecido en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, se establecen los siguientes grandes objetivos de la Política de Paisaje de la Comunitat Valenciana:

a) Proteger y poner en valor los paisajes más valiosos y socialmente apreciados de la Comunitat Valenciana.

b) Salvaguardar, gestionar y mejorar los valores del paisaje en los procesos de planificación territorial y urbanística, con el objetivo de incrementar su calidad en toda la Comunitat Valenciana, tanto en los espacios naturales y rurales, como en los urbanos y periurbanos.

c) Coordinar la actuación de las distintas administraciones públicas en materia de paisaje, mediante la definición de criterios y objetivos de calidad paisajística concretos.

Directriz 51. Principios directores para el desarrollo de la política de paisaje de la Comunitat Valenciana

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de política de paisaje a los siguientes principios directores:

a) Promover e impulsar el conocimiento del paisaje como base de la política paisajista de la Generalitat, fomentando el estudio, divulgación y sensibilización de la población en esta materia.

a) Promoure i impulsar el coneixement del paisatge com a base de la política paisatgista de la Generalitat, fomentant l'estudi, la divulgació i la sensibilització de la població en aquesta matèria.

b) Garantir la protecció i l'adequada gestió dels conjunts paisatgístics de la Comunitat Valenciana, especialment dels definits com de rellevància regional, atenent als seus valors intrínsecs, a la integritat del seu caràcter, a la seua singularitat i a l'estima social que mereixen.

c) Definir i ordenar la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana com a sistema continu i integrat de les àrees de major valor ambiental i paisatgístic, que afavoreix, entre altres aspectes, el gaudi del paisatge.

d) Salvaguardar la riquesa i la diversitat dels paisatges lligats a l'aigua, al seu ús i aprofitament, considerant en la planificació el paper determinant de les xarxes hídriques i dels seus elements associats, tant naturals com artificials, en la configuració del paisatge.

e) Conservar, millorar i posar en valor el paisatge del litoral, i vetllar per l'alternança d'espais edificats i no edificats, tractant amb especial atenció els fronts marítims i requalificant ambientalment i paisatgísticament els assentaments turístics.

f) Conservar i fomentar la diversitat i multifuncionalitat del paisatge rural, en particular dels espais agraris amb major significat històric, patrimonial i identitari, com les hortes, les vinyes tradicionals, les oliveres i els paisatges de pedra seca.

g) Promoure, a través de la política forestal de la Comunitat Valenciana, la incorporació de criteris i objectius paisatgístics en l'ordenació, la gestió i l'ús públic de les forests, i reconèixer, si escau, la remuneració de les externalitats ambientals i paisatgístiques positives dels terrenys forestals.

h) Promoure la integració dels béns d'interès cultural en una xarxa territorial i paisatgística, considerant especialment el cas dels béns amb major significat perceptiu, impulsant la salvaguarda i ordenació dels seus entorns visuals, funcionals i interpretatius.

i) Incorporar criteris i objectius de qualitat en la planificació dels creixements urbans, procurant la integració dels nous teixits en la trama urbana preexistent, mantenint les fites i escenes urbanes més característiques, la qualitat de les noves vores urbanes i procurant la transició entre el paisatge de la ciutat i el seu entorn.

j) Promoure i prioritzar les accions de recuperació o de creació de nous valors paisatgístics en les àrees deteriorades, especialment als entorns urbans i periurbans, als accessos a la poblacions i, en general, a les àrees més visibles del territori.

k) Impulsar la integració en el paisatge, o la requalificació, si és procedent, de les àrees destinades a albergar les principals activitats econòmiques, com ara els polígons industrials, els pols energètics i les àrees logístiques i comercials.

l) Impulsar la integració paisatgística de les infraestructures bàsiques i de mobilitat, com també de les instal·lacions vinculades a les d'obtenció d'energies renovables, considerant com a referències paisatgístiques rellevants la topografia natural, la vegetació existent i l'organització visual del paisatge.

m) Promoure i potenciar l'accés públic a la contemplació, la interpretació i el gaudi dels paisatges més valuosos, mitjançant la creació d'itineraris i rutes de paisatge i d'una xarxa de miradors des dels quals es puguen contemplar les principals fites i vistes de la Comunitat Valenciana.

Directriu 52. Criteris paisatgístics per a la implantació de noves actuacions al territori

La planificació urbanística i territorial ha de preservar i potenciar la qualitat dels diferents paisatges que configuren el territori de la Comunitat Valenciana. Amb aquest fi, les noves actuacions han de tenir en compte els criteris següents:

1. Respectar la topografia i la vegetació del lloc. S'ha de considerar la topografia integrant els seus elements més significatius, naturals i artificials, i respectant en qualsevol cas les seues funcions com a referències visuals del territori i espais de gaudi escenogràfic. Així mateix, s'ha d'integrar la vegetació i l'arbratge existents que siguen determinants del caràcter i la singularitat dels paisatges.

2. Definir adequadament les vores urbanes i els espais de transició entre usos. Per a aconseguir la integració dels nuclis de població en el paisatge de l'entorn s'ha de propiciar una estructura urbana adequada i

b) Garantizar la protección y la adecuada gestión de los conjuntos paisajísticos de la Comunitat Valenciana, especialmente de los definidos como de relevancia regional, atendiendo a sus valores intrínsecos, a la integridad de su carácter, a su singularidad y al aprecio social que merecen.

c) Definir y ordenar la infraestructura verde de la Comunitat Valenciana como sistema continuo e integrado de las áreas de mayor valor ambiental y paisajístico, que favorece, entre otros aspectos, el disfrute del paisaje.

d) Salvaguardar la riqueza y diversidad de los paisajes ligados al agua, a su uso y aprovechamiento, considerando en la planificación el papel determinante de las redes hídricas y de sus elementos asociados, tanto naturales como artificiales, en la configuración del paisaje.

e) Conservar, mejorar y poner en valor el paisaje del litoral, velando por la alternancia de espacios edificados y no edificados, tratando con especial cuidado los frentes marítimos y requalificando ambiental y paisajísticamente los asentamientos turísticos.

f) Conservar y fomentar la diversidad y multifuncionalidad del paisaje rural, en particular de aquellos espacios agrarios con mayor significado histórico, patrimonial e identitario, como las huertas y vegas, los viñedos tradicionales, los olivares y los paisajes de la piedra en seco.

g) Promover, a través de la política forestal de la Comunitat Valenciana, la incorporación de criterios y objetivos paisajísticos en la ordenación, gestión y uso público de los montes, reconociendo, en su caso, la remuneración de las externalidades ambientales y paisajísticas positivas de los terrenos forestales.

h) Promover la integración de los bienes de interés cultural en una red territorial y paisajística, considerando especialmente el caso de aquellos bienes con mayor significado perceptivo, impulsando la salvaguarda y ordenación de sus entornos visuales, funcionales e interpretativos.

i) Incorporar criterios y objetivos de calidad en la planificación de los crecimientos urbanos, procurando la integración de los nuevos tejidos en la trama urbana preexistente, manteniendo los hitos y escenas urbanas más características, la calidad de los nuevos bordes urbanos y procurando la transición entre el paisaje de la ciudad y su entorno.

j) Promover y priorizar las acciones de recuperación o de creación de nuevos valores paisajísticos en las áreas deterioradas, especialmente en los entornos urbanos y periurbanos, en los accesos a la poblaciones y, en general, en las áreas más visibles del territorio.

k) Impulsar la integración en el paisaje, o la requalificación, en su caso, de las áreas destinadas a albergar las principales actividades económicas, como los polígonos industriales, los polos energéticos y las áreas logísticas y comerciales.

l) Impulsar la integración paisajística de las infraestructuras básicas y de movilidad, así como de las instalaciones vinculadas a las obtención de energías renovables, considerando como referencias paisajísticas relevantes la topografía natural, la vegetación existente y la organización visual del paisaje.

m) Promover y potenciar el acceso público a la contemplación, interpretación y disfrute de los paisajes más valiosos, mediante la creación de itinerarios y rutas de paisaje y de una red de miradores desde los que se puedan contemplar los principales hitos y vistas de la Comunitat Valenciana.

Directriz 52. Criterios paisajísticos para la implantación de nuevas actuaciones en el territorio

La planificación urbanística y territorial preservará y potenciará la calidad de los distintos paisajes que configuran el territorio de la Comunitat Valenciana. Para ello, las nuevas actuaciones tendrán en cuenta los siguientes criterios:

1. Respetar la topografía y la vegetación del lugar. Se considerará la topografía integrando sus elementos más significativos, naturales y artificiales, y respetando en cualquier caso sus funciones, como referencias visuales del territorio y espacios de disfrute escenográfico. Asimismo, se deberá integrar la vegetación y el arbolado existentes que sean determinantes del carácter y la singularidad de los paisajes.

2. Definir adecuadamente los bordes urbanos y espacios de transición entre usos. Para lograr la integración de los núcleos de población en el paisaje de su entorno se deberá propiciar una estructura urbana adecuada, definiendo los espacios de transición, los bordes urbanos y su silueta, atendiendo a las particularidades de cada uno de ellos.

definir els espais de transició, les vores urbanes i la seua silueta, atenent a les particularitats de cadascun.

3. Tractar adequadament els accessos a municipis i la seua seqüència visual. S'han de protegir i ordenar les vistes cap als recursos paisatgístics, des dels accessos i vies de comunicació, i preservar amb aquestes franges d'afecció que s'han de definir en funció de la conca visual de les infraestructures esmentades, i de les principals vistes cap als recursos que s'obtenen des d'aquestes.

4. Integrar paisatgísticament i visualment les noves implantacions al territori quant a volumetries, materials i colors. Qualsevol excepció a aquest criteri s'ha de justificar adequadament en el marc de l'estratègia territorial.

5. Preservar les vistes cap als paisatges de més valor. S'han de considerar les vistes cap als recursos paisatgístics des dels principals punts d'observació. Cal garantir que la planificació, els creixements i les infraestructures mantinguen les condicions de visibilitat pròpies dels paisatges de major valor, procurant la seua localització en àrees de menor exposició visual o prèviament alterades per altres motius, i escollir les alternatives que presenten un major potencial d'integració paisatgística.

6. Ubicar les àrees per a activitats econòmiques, de forma preferent, a zones d'ombra visual. Cal prioritzar la ubicació d'aquestes àrees a les zones de menor exposició visual i, en especial, fora dels principals accessos als nuclis urbans respectant franges d'afecció visual de com a mínim 100 metres en aquestes àrees, i dotant-les d'un adequat tractament paisatgístic.

7. Potenciar el paisatge del municipi zonificant de manera adequada el sòl no urbanitzable. S'han de limitar les activitats que puguen alterar la percepció del paisatge, i s'han de proposar mesures que incentiven el manteniment d'aquest. S'han de valorar, per a la inclusió en la infraestructura verda, les àrees que s'hagen de preservar per a protegir el patró ecològic, millorar el paisatge visual del nucli o preservar zones de transició física i visual entre distints usos i activitats.

8. Afavorir l'accés i el gaudi als paisatges de major valor en un marc de mobilitat sostenible. La planificació territorial i urbanística ha de contribuir a la consecució de la mobilitat sostenible, tractant-la de manera conjunta amb els usos al territori, tendint al consum de recursos pròxims, a la reducció del model dispers, de l'empremta ecològica i de les emissions de diòxid de carboni, i incrementant la participació del transport públic i del no motoritzat. La potenciació de la mobilitat sostenible ha de comportar la millora de l'accessibilitat, funcional i visual, als paisatges de major valor, compatibilitzant qualsevol proposta amb la infraestructura verda del territori.

Directriu 53. Paisatges de rellevància regional de la Comunitat Valenciana

1. A l'efecte d'aquesta estratègia territorial es consideren de rellevància regional aquells paisatges que compleixen les condicions següents:

a) Tenen una dimensió i escala territorial d'àmbit supramunicipal, i expressen el caràcter i la identitat d'una determinada part del territori.

b) Són representatius de la diversitat dels paisatges de la Comunitat Valenciana.

c) Presenten importants valors i es troben en bon estat de conservació.

d) Tenen una elevada estima social per la seua representativitat i pels seus valors.

e) Són considerats singulars, per ser excepcionals i únics en el conjunt de la regió.

2. A la Comunitat Valenciana s'han identificat 40 paisatges de rellevància regional (PRR), agrupats en 14 grans conjunts paisatgístics, per les seues similituds morfològiques, funcionals i de continuïtat. Sense perjudici que l'estratègia territorial pugua identificar-ne d'altres. De nord a sud, són els següents:

- a) Els paisatges agroforestals de l'interior de Castelló
 - PRR 01, entorn del Forcall i riera del Bergantes
 - PRR 02, entorn de la Pobla i monestir de Benifassà. Entorn de Morella
 - PRR 03, el Bovalar, la Menadella, el Turmell
 - PRR 04, paisatge de la pedra seca i entorn d'Ares, Castellfort, Vilafranca, Culla i Benasal

3. Tratar adequadament los accesos a municipios y su secuencia visual. Se protegerán y ordenarán las vistas hacia los recursos paisajísticos, desde los accesos y vías de comunicación, preservando para ello franjas de afección que se definirán en función de la cuenca visual de las citadas infraestructuras, y de las principales vistas hacia los recursos que se obtienen desde ellas.

4. Integrar paisajística y visualmente las nuevas implantaciones en el territorio en cuanto a volumetrías, materiales y colores. Cualquier excepción a este criterio se deberá justificar adecuadamente en el marco de la estrategia territorial.

5. Preservar las vistas hacia los paisajes de mayor valor. Se considerarán las vistas hacia los recursos paisajísticos desde los principales puntos de observación. Se garantizará que la planificación, los crecimientos y las infraestructuras, mantengan las condiciones de visibilidad propias de los paisajes de mayor valor, procurando su localización en áreas de menor exposición visual o previamente alteradas por otros motivos, eligiendo las alternativas que presenten un mayor potencial de integración paisajística.

6. Ubicar las áreas para actividades económicas, de forma preferente, en zonas de sombra visual. Se priorizará la ubicación de estas áreas en las zonas de menor exposición visual y, en especial, fuera de los principales accesos a los núcleos urbanos respetando franjas de afección visual de al menos 100 metros en estas áreas, y dotándolas de un adecuado tratamiento paisajístico.

7. Potenciar el paisaje del municipio zonificando de manera adecuada el suelo no urbanizable. Se limitarán las actividades que puedan alterar la percepción del paisaje, y se propondrán medidas que incentiven el mantenimiento del mismo. Se valorarán, para su inclusión en la infraestructura verde, las áreas que se deban preservar para proteger el patrón ecológico, mejorar el paisaje visual del núcleo o preservar zonas de transición física y visual entre distintos usos y actividades.

8. Favorecer el acceso y disfrute a los paisajes de mayor valor en un marco de movilidad sostenible. La planificación territorial y urbanística contribuirá a la consecución de la movilidad sostenible, tratándola de manera conjunta con los usos en el territorio, tendiendo al consumo de recursos próximos, a la reducción del modelo disperso, de la huella ecológica y de las emisiones de dióxido de carbono, e incrementando la participación del transporte público y del no motorizado. La potenciación de la movilidad sostenible debe llevar aparejada la mejora de la accesibilidad, funcional y visual, a los paisajes de mayor valor, compatibilizando cualquier propuesta con la infraestructura verde del territorio.

Directriz 53. Paisajes de relevancia regional de la Comunitat Valenciana.

1. A efectos de esta estrategia territorial se consideran de relevancia regional a aquellos paisajes que cumplen las siguientes condiciones:

a) Tienen una dimensión y escala territorial de ámbito supramunicipal, y expresan el carácter y la identidad de una determinada parte del territorio.

b) Son representativos de la diversidad de los paisajes de la Comunitat Valenciana.

c) Presentan importantes valores y se encuentran en buen estado de conservación.

d) Tienen un elevado aprecio social por su representatividad y sus valores.

e) Son considerados singulares, por ser excepcionales y únicos en el conjunto de la región.

2. En la Comunitat Valenciana se han identificado 40 Paisajes de Relevancia Regional (PRR), agrupados en 14 grandes conjuntos paisajísticos, por sus similitudes morfológicas, funcionales y de continuidad. Sin perjuicio de que los instrumentos de desarrollo de la estrategia territorial puedan identificar otros. De norte a sur, son los siguientes:

- a) Los paisajes agroforestales del interior de Castellón.
 - PRR 01, Entorno de Forcall y Riera del Bergantes.
 - PRR 02, Entorno de la Pobla y Monasterio de Benifassà. Entorno de Morella.
 - PRR 03, Bovalar, Menadella, Turmell.
 - PRR 04, Paisaje de la piedra seca y entorno de Ares, Castellfort, Vilafranca, Culla y Benasal.
 - PRR 05, Benasal. Macizo del Penyagolosa y entorno de Vista-bella.

- PRR 05, Benassal. Massís del Penyagolosa i entorn de Vistabella
- PRR 06, Alt Millars
- b) Corredors prelitorals de Castelló
- PRR 07, oliverars de Sant Rafel
- PRR 08, entorn de Sant Mateu, Tírig i la Salzadella.
- c) Serres litorals de Castelló
- PRR 09, serra d'Irta i Peníscola
- PRR 10, Desert de les Palmes.
- d) Serres d'Espadà i Calderona
- PRR 11, serra d'Espadà
- PRR 12, serra Calderona
- e) Alt Túria
- PRR 13, entorn d'Ademús i savinars de la Pobla de Sant Miquel

- PRR 14, planures d'Alpont i Titaigües i serra d'Andilla
- PRR 15, goles del Túria i entorn de Xera
- f) Paisatges associats al corredor del Xúquer
- PRR 16, les gorges del Cabriol, la mola de Cortes i el massís del Caroig
- PRR 17, secans i serres de l'entorn de Carcelén i Alpera.
- g) Montdúver-Benicadell
- PRR 18, Montdúver
- PRR19, Benicadell
- h) Foies, serres i valls de l'interior d'Alacant
- PRR 20, serres de l'interior d'Alacant, Mariola, el Maigmó i Penya Roja
- PRR 21, foies d'Alcoi i Castalla, i la vall de Bocairent
- i) Muntanya d'Alacant
- PRR 22, vall de Guadalest i serres de d'Aitana, la Serrella i de la Xortà
- PRR 23, depressions i serres des de Gallinera a Castell de Castells
- j) Litoral de la Marina
- PRR 24, el Montgó
- PRR 25, penya-segats del cap de la Nau i cap d'Or
- PRR 26, serra Gelada
- PRR 27, penyal d'Ifac i terrasses litorals de Benissa i Teulada
- k) Paisatges culturals de les vinyes de l'interior
- PRR 28, vinyes d'Utiel-Requena
- PRR 29, vinyes de les Alcusses i els Alforins
- PRR 30, vinyes d'Alacant (Novelda, el Pinós).
- l) Aiguamolls del litoral valencià i sistemes agraris pròxims
- PRR 31, el Prat de Cabanes
- PRR 32, l'Albufera i arrossars de València
- PRR 33, la Marjal de Pego-Oliva
- PRR 34, els aiguamolls d'Elx i Santa Pola
- PRR 35, les Salines de la Mata i Torrevella
- m) Hortes de la Comunitat Valenciana
- PRR 36, horta de la Plana de Castelló
- PRR 37, horta de València
- PRR 38, ribera del Xúquer
- PRR 39, horta del Baix Segura
- n) Illes de la Comunitat Valenciana
- PRR 40, illes Columbretes i de Tabarca

CAPÍTOL VI El patrimoni cultural

Directriu 54. Sistema territorial del patrimoni cultural

1. El sistema territorial del patrimoni històric i cultural constitueix una xarxa d'enclavaments estratègics caracteritzats pels seus valors patrimonials i culturals units per un conjunt de connectors que poden tenir valor cultural per si mateixos.

2. Són elements integrants d'aquest sistema:

a) El patrimoni arqueològic lligat a jaciments, coves i pintures rupestres.

b) El patrimoni arquitectònic civil, militar i religiós (palaus, cases senyoriales, nuclis urbans històrics, alqueries, barraques, masies, corrals, sistemes de bancals, cementeris, castells, fortaleses, trinxeres, torres de vigilància, ermites, esglésies, catedrals, calvaris, entre altres) que

- PRR 06, Alto Mijares.
- b) Corredores prelitorales de Castellón.
- PRR 07, Olivares de San Rafael.
- PRR 08, Entorno de San Mateu, Tírig y La Salzadella.
- c) Sierras litorales de Castellón.
- PRR 09, Serra d'Irta y Peníscola.
- PRR 10, Desert de les Palmes.
- d) Sierras de Espadán y Calderona.
- PRR 11, Serra d'Espadà
- PRR 12, Serra Calderona.
- e) Alto Turia.
- PRR 13, Entorno de Ademuz y sabinars de la Pobla de San Miguel.
- PRR 14, Llanos de Alpuente y Titaguas y Sierra de Andilla
- PRR 15, Gargantas del Turia y entorno de Chera.
- f) Paisajes asociados al corredor del Júcar.
- PRR 16, Hocoes del Cabriel y Muelas de Cortes y Macizo del Caroig.
- PRR 17, Secanos y sierras del entorno de Carcelén y Alpera.
- g) Montdúver-Benicadell
- PRR 18, Montdúver
- PRR19, Benicadell
- h) Hoyas, sierras y valles del interior de Alicante.
- PRR 20, Sierras del interior de Alicante, Mariola, Maigmó y Penya Roja.
- PRR 21, Foies d'Alcoi y Castalla, y Vall de Bocairent.
- i) Montaña de Alicante.
- PRR 22, Vall de Guadalest y Serres de d'Aitana, Serrella y Aixortà.
- PRR 23, Depresiones y sierras desde Gallinera a Castell de Castells.
- j) Litoral de la Marina.
- PRR 24, El Montgó.
- PRR 25, Acantilados del Cap de la Nao y Cap d'Or.
- PRR 26, Serra Gelada.
- PRR 27, Penyal d'Ifach y terrazas litorales de Benissa y Teulada.
- k) Paisajes culturales de los viñedos del interior.
- PRR 28, Viñedos de Utiel-Requena.
- PRR 29, Viñedos de les Alcusses y els Alforins.
- PRR 30, Viñedos de Alicante (Novelda, Pinoso).
- l) Humedales del litoral valenciano y sistemas agrarios pròximos.
- PRR 31, Prat de Cabanes.
- PRR 32, Albufera y arrozales de Valencia.
- PRR 33, Marjal de Pego-Oliva.
- PRR 34, Humedales d'Elx y Santa Pola.
- PRR 35, Salinas de la Mata y Torreveja.
- m) Huertas y vegas de la Comunitat Valenciana.
- PRR 36, Huerta de la Plana de Castellón.
- PRR 37, Huerta de Valencia.
- PRR 38, Ribera del Xúquer.
- PRR 39, Huerta de la Vega Baja del Segura.
- n) Islas de la Comunitat Valenciana.
- PRR 40, Islas Columbretes y de Tabarca.

CAPÍTULO VI El patrimonio cultural

Directriz 54. Sistema territorial del patrimonio cultural

1. El Sistema Territorial del Patrimonio Histórico y Cultural constituye una red de enclaves estratégicos caracterizados por sus valores patrimoniales y culturales unidos por un conjunto de conectores que pueden tener valor cultural por sí mismos.

2. Son elementos integrantes de este sistema:

a) El patrimonio arqueológico ligado a yacimientos, cuevas y pinturas rupestres.

b) El patrimonio arquitectónico civil, militar y religioso (palacios, casas señoriales, cascos urbanos históricos, alquerías, barracas, masías, corrales, sistemas de bancales, cementerios, castillos, fortalezas, trincheras, torres de vigilancia, ermitas, iglesias, catedrales, calvarios, entre otros) que esté declarado bien de interés cultural o forme parte del Inventario General de Patrimonio Cultural Valenciano.

estiga declarat bé d'interés cultural o forme part de l'Inventari general de patrimoni cultural valencià.

c) El patrimoni hidràulic vinculat a la gestió de les aigües superficials i subterrànies per al desenvolupament d'una agricultura de regadiu o per a l'abastiment humà, que estiga inclòs en l'Inventari general de patrimoni cultural: salines, pous de neu, molins, fàbriques de llum, siderúrgies o magatzems, entre altres.

d) El substrat territorial i immoble al que es vinculen els costums, les tècniques agrícoles de cultiu, les tècniques industrials, cants, receptes culinàries, llegendes, processons, romeries, festes, entre altres.

e) Les vies de comunicació: canals, assegadors, senderes, camins agrícoles i sendes amb interés cultural, entre altres.

Directriu 55. Principis directores de planificació i gestió del sistema territorial del patrimoni cultural

Les administracions públiques s'han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de patrimoni cultural als principis directores següents:

a) Integrar el sistema territorial del patrimoni cultural dins de la infraestructura verda del territori, establint una planificació, gestió i valoració conjunta del patrimoni ambiental, paisatgístic i cultural.

b) Definir perímetres de protecció dels béns culturals de rellevància local i regional, per a una millor integració d'aquests amb l'entorn ambiental i paisatgístic.

c) Promoure el coneixement i el gaudi de la dimensió social, històrica, espiritual i simbòlica del patrimoni arquitectònic i dels paisatges culturals agraris.

d) Definir itineraris, rutes i xarxes tematitzades d'escala regional que incloguen actius ambientals, culturals, històrics i paisatgístics, cooperant amb altres territoris per a evitar-ne la ruptura temàtica per límits administratius.

Directriu 56. Perímetres de protecció dels béns d'interés cultural

La planificació urbanística i territorial per a protegir els béns de valor cultural en relació amb el seu entorn, sense perjudici del que preveu la legislació en matèria de protecció del patrimoni històric, han de definir un perímetre de protecció que permeta regular els usos en funció de les característiques del bé catalogat. Amb aquest fi, cal elaborar un estudi visual que establisca jerarquies de protecció en funció de la proximitat i la vinculació a les estructures paisatgístiques a què l'element patrimonial estiga lligat.

Directriu 57. Les rutes històriques i culturals

La Generalitat ha de definir rutes històriques i culturals per a la posada en valor del patrimoni ambiental i cultural del territori. En particular, pel seu àmbit territorial i rellevància històrica per a la identitat dels valencians, l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana desenvolupar rutes d'aquesta naturalesa al voltant de la figura del rei Jaume I, la Via Augusta i la Ruta dels Monestirs, entre altres.

Directriu 58. Criteris de protecció dels paisatges culturals agraris

La planificació urbanística i territorial respecte dels paisatges culturals agraris com a paisatges de rellevància regional ha d'adoptar els criteris següents:

1. Definir directrius generals per a la protecció, conservació i millora d'aquests paisatges en cadascuna de les àrees funcionals, o dels àmbits paisatgísticopatrimonials que s'identifiquen, com a referència per a la planificació territorial del patrimoni cultural i establiment d'objectius per a aquests paisatges.

2. Definir els criteris i les mesures que, amb l'objecte de mantenir els elements estructurants del paisatge cultural agrari, hagen d'adoptar els plans amb incidència territorial.

3. Delimitar els àmbits de valor singular a fi d'establir per a aquests mesures concretes per a la conservació o millora del paisatge.

4. Protegir els paisatges agraris locals de valor extraordinari quant a les seues característiques productives o estètiques mitjançant el manteniment i la millora dels seus elements estructurants.

c) El patrimonio hidráulico vinculado a la gestión de las aguas superficiales y subterráneas para el desarrollo de una agricultura de regadío o para el abastecimiento humano, que esté incluido en el Inventario General de Patrimonio Cultural: salinas, pozos de nieve, molinos, fábricas de luz, siderurgias o almacenes, entre otros.

d) El substrato territorial e inmueble al que se vinculan las costumbres, las técnicas agrícolas de cultivo, las técnicas industriales, cantos, recetas culinarias, leyendas, procesiones, romerías, fiestas, entre otros.

e) Las vías de comunicación: cañadas, cordeles, veredas, caminos agrícolas y senderos con interés cultural, entre otros.

Directriz 55. Principios directores de planificación y gestión del Sistema Territorial del Patrimonio Cultural

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de patrimonio cultural a los siguientes principios directores:

a) Integrar el Sistema Territorial del Patrimonio Cultural dentro de la infraestructura verde del territorio, estableciendo una planificación, gestión y valorización conjunta del patrimonio ambiental, paisajístico y cultural.

b) Definir perímetros de protección de los bienes culturales de relevancia local y regional, para una mejor integración de éstos con su entorno ambiental y paisajístico.

c) Promover el conocimiento y disfrute de la dimensión social, histórica, espiritual y simbólica del patrimonio arquitectónico y de los paisajes culturales agrarios.

d) Definir itinerarios, rutas y redes tematizadas de escala regional que incluyan activos ambientales, culturales, históricos y paisajísticos, cooperando con otros territorios para evitar su ruptura temática por límites administrativos.

Directriz 56. Perímetros de protección de los bienes de interés cultural

La planificación urbanística y territorial para proteger los bienes de valor cultural en relación con su entorno, sin perjuicio de lo previsto en la legislación en materia de protección del patrimonio histórico, deben definir un perímetro de protección que permita regular los usos en función de las características del bien catalogado. A tales efectos, es necesario elaborar un estudio visual que establezca jerarquías de protección en función de la proximidad y la vinculación a las estructuras paisajísticas a las que el elemento patrimonial esté ligado.

Directriz 57. Las rutas históricas y culturales

La Generalitat definirá rutas históricas y culturales para la puesta en valor del patrimonio ambiental y cultural del territorio. En particular, por su ámbito territorial y relevancia histórica para la identidad de los valencianos, la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana recomienda desarrollar rutas de esta naturaleza en torno a la figura del rey Jaume I, la Via Augusta y la Ruta dels Monestirs, entre otras.

Directriz 58. Criterios de protección de los paisajes culturales agrarios

La planificación urbanística y territorial respecto de los paisajes culturales agrarios como paisajes de relevancia regional adoptará los siguientes criterios:

1. Definir directrices generales para la protección, conservación y mejora de estos paisajes en cada una de las áreas funcionales, o de los ámbitos paisajísticos-patrimoniales que se identifiquen, como referencia para la planificación territorial del patrimonio cultural y establecimiento de objetivos para esos paisajes.

2. Definir criterios y medidas que, con el objeto de mantener los elementos estructurantes del paisaje cultural agrario, hayan de adoptar los planes con incidencia territorial.

3. Delimitar los ámbitos de valor singular con el fin de establecer para ellos medidas concretas para la conservación o mejora del paisaje.

4. Proteger los paisajes agrarios locales de valor extraordinario en cuanto a sus características productivas o estéticas mediante el mantenimiento y mejora de sus elementos estructurantes.

5. Incorporar en las medidas de política agraria la toma en consideración de las características del paisaje rural, impulsando medidas y

5. Incorporar en les mesures de política agrària la presa en consideració de les característiques del paisatge rural, impulsant mesures i programes que, a partir de mesures agroambientals, influïsquen positivament en la pervivència d'aquests paisatges.

6. Fomentar la creació de parcs agraris com a elements de conservació activa d'aquestes grans mostres del patrimoni cultural.

7. Integrar en el planejament urbanístic i territorial, per a la seua conservació, els camins tradicionals que tinguen un reconeixement cultural i articulen el territori com ara els assegadors reials, els camins de ronda i els camins històrics, entre altres.

8. Reutilitzar i rehabilitar edificacions ja existents en aquests paisatges culturals a l'hora d'instal·lar equipaments públics o privats o altres activitats que impulsen el desenvolupament econòmic de forma compatible i complementària amb l'entorn.

9. Procurar que els materials que conformen els paisatges agraris de gran valor cultural siguen respectuosos amb els elements del medi natural i coherents amb els valors paisatgístics de l'entorn.

10. Potenciar les actuacions de custòdia del territori i la participació de les administracions locals en la gestió de tots aquests espais.

CAPÍTOL VII

Ús públic de la infraestructura verda

Directriu 59. Principis directores de l'ús públic de la infraestructura verda

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ús públic de la infraestructura verda els principis directores següents:

a) Definir i desenvolupar un conjunt de xarxes d'itineraris principals com a elements estructurants de l'ús públic de la infraestructura verda que connecten els paisatges i elements de més valor ambiental, cultural i visual del territori.

b) Fomentar el coneixement i respecte dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori de la Comunitat Valenciana.

c) Implantar els equipaments necessaris per a permetre un ús públic racional en tota la xarxa d'espais que constitueix la infraestructura verda.

d) Incorporar a la gestió de l'ús públic sostenible de la infraestructura verda la població rural de la Comunitat Valenciana.

Directriu 60. Criteris territorials i paisatgístics per a l'ús públic de la infraestructura verda

1. Els usos terciaris i recreatius que estiguen vinculats als espais naturals i que puguen afectar els valors objecte de la protecció, han d'integrar-se paisatgísticament, emplaçar-se preferentment en la zona d'esmoreïment d'impactes o zonificació equivalent i ser compatible, si escau, amb el pla d'ús públic de l'espai natural protegit permetent el gaudi de la naturalesa pel públic en general sense amenaçar les característiques del sistema.

2. Són elements estructurants de l'ús públic de la infraestructura verda, entre altres, la ruta cultural i paisatgística de Jaume I, la Via Litoral, la Via Augusta, la Ruta dels Monestirs, els camins ramaders principals i els camins de l'aigua.

3. S'han de crear connexions blanques que permeten integrar els espais verds urbans amb els paisatges de valor en l'entorn de les ciutats, i facilitar el seu recorregut per sistemes de transport no motoritzat.

4. Les edificacions, instal·lacions i infraestructures que s'autoritzen en la infraestructura verda del territori han de ser qualificadores del medi natural, cultural o econòmic on s'ubiquen, o de conformitat amb el que estableix l'estratègia territorial i la legislació vigent.

5. S'han d'establir miradors i itineraris i s'han d'identificar els trams des d'on la percepció del paisatge siga més suggeridor.

6. S'ha de procurar que els itineraris connecten edificis d'interès, miradors, centres d'interpretació, parcs periurbans i àrees recreatives, organitzant-se en forma de xarxa.

7. Als miradors i itineraris s'han de fomentar les actuacions necessàries de condicionament, senyalització, manteniment i difusió a fi de facilitar la percepció dels valors del paisatge, i evitar una artificialitat excessiva.

programas que, a partir de medidas agroambientales, influyan positivamente en la pervivencia de estos paisajes.

6. Fomentar la creación de Parques Agrarios como elementos de conservación activa de estas grandes muestras del patrimonio cultural.

7. Integrar en el planeamiento urbanístico y territorial, para su conservación, los caminos tradicionales que tengan un reconocimiento cultural y articulen el territorio tales como las cañadas reales, los caminos de ronda y los caminos históricos, entre otros.

8. Reutilizar y rehabilitar edificaciones ya existentes en estos paisajes culturales a la hora de instalar equipamientos públicos o privados u otras actividades que impulsen el desarrollo económico de forma compatible y complementaria con el entorno.

9. Procurar que los materiales que conforman los paisajes agrarios de gran valor cultural sean respetuosos con los elementos del medio natural y coherentes con los valores paisajísticos del entorno.

10. Potenciar las actuaciones de custodia del territorio y la participación de las administraciones locales en la gestión de todos estos espacios.

CAPÍTULO VII

Uso público de la infraestructura verde

Directriz 59. Principios directores del uso público de la infraestructura verde

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de uso público de la infraestructura verde a los siguientes principios directores:

a) Definir y desarrollar un conjunto de redes de itinerarios principales como elementos estructurantes del uso público de la infraestructura verde, que conecten los paisajes y elementos de mayor valor ambiental, cultural y visual del territorio.

b) Fomentar el conocimiento y respeto de los valores ambientales, paisajísticos y culturales del territorio de la Comunitat Valenciana.

c) Implantar los equipamientos necesarios para permitir un uso público racional en toda la red de espacios que constituye la infraestructura verde.

d) Incorporar a la gestión del uso público sostenible de la infraestructura verde la población rural de la Comunitat Valenciana.

Directriz 60. Criterios territoriales y paisajísticos para el uso público de la infraestructura verde

1. Los usos terciarios y recreativos que estén vinculados a los espacios naturales y que puedan afectar a los valores objeto de la protección, deberán integrarse paisajísticamente, emplazarse preferentemente en la zona de amortiguación de impactos o zonificación equivalente y ser compatible, en su caso, con el plan de uso público del espacio natural protegido permitiendo el disfrute de la naturaleza por el público en general sin amenazar las características del sistema.

2. Son elementos estructurantes del uso público de la infraestructura verde, entre otros, la ruta cultural y paisajística de Jaume I, la Vía Litoral, la Vía Augusta, la Ruta dels Monestirs, las vías pecuarias principales y los caminos del agua.

3. Se crearán conexiones blandas que permitan integrar los espacios verdes urbanos con los paisajes de valor en el entorno de las ciudades, facilitando su recorrido por sistemas de transporte no motorizado.

4. Las edificaciones, instalaciones e infraestructuras que se autoricen en la infraestructura verde del territorio deberán ser cualificadoras del medio natural, cultural o económico donde se ubiquen o de conformidad con lo establecido en la estrategia territorial y la legislación vigente.

5. Se establecerán miradores e itinerarios y se identificarán los tramos desde donde la percepción del paisaje sea más sugerente.

6. Se procurará que los itinerarios conecten edificios de interés, miradores, centros de interpretación, parques periurbanos y áreas recreativas, organizándose en forma de red.

7. En los miradores e itinerarios se fomentarán las actuaciones necesarias de acondicionamiento, señalización, mantenimiento y difusión a fin de facilitar la percepción de los valores del paisaje, y se evitará una artificialización excesiva.

8. Para la mejora de la percepción del paisaje se procurará evitar la presencia de elementos situados en primera línea que irrumpen negativamente en el campo visual de los miradores e itinerarios.

8. Per a la millora de la percepció del paisatge s'ha de procurar evitar la presència d'elements situats en primera línia que irrompen negativament en el camp visual dels miradors i itineraris.

9. A fi de millorar la percepció dels recursos paisatgístics s'han d'adoptar estratègies d'harmonització, mimesi, ocultació o, fins i tot, supressió dels elements de major impacte.

10. S'ha de fomentar la restauració dels camins i itineraris paisatgístics amb tècniques de revegetació, i utilitzar espècies representatives dels ecosistemes on s'ubiquen.

Capítol VIII Els recursos hídrics

Directriu 61. Principis directores de la planificació i gestió dels recursos hídrics

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de gestió de recursos hídrics, els principis directores següents:

a) Garantir la seguretat hídrica a llarg termini, desenvolupant una gestió integral dels recursos hídrics, basada en l'ús racional i sostenible d'aquests i exigir l'aplicació del dret de redistribució dels sobrants d'aigua de les conques excedentàries.

b) Satisfer les demandes de recursos hídrics en quantitat, qualitat i temporalitat necessària per al consum humà, l'activitat econòmica i les demandes de cabal ambiental.

c) Protegir la qualitat de totes les aigües continentals i dels ecosistemes aquàtics a llits i aiguamolls que en depenen, com també dels ecosistemes terrestres associats. Aquesta protecció s'ha d'estendre a les aigües del litoral.

d) Mantenir els sistemes històrics d'explotació com a base territorial per a l'adequada gestió dels recursos hídrics.

e) Preservar els paisatges de l'aigua de la Comunitat Valenciana com a elements de gran valor ambiental i cultural, garantint la seua connectivitat i desenvolupar xarxes de camins, itineraris i altres elements paisatgístics que permeten un ús racional.

Directriu 62. Seguretat hídrica per al territori

1. La planificació hidrològica ha de tenir com a objectiu satisfer les demandes socials, econòmiques i ambientals, actuals i futures, de la Comunitat Valenciana en el marc d'una gestió racional i sostenible dels recursos hídrics.

2. La gestió de la demanda s'ha de basar en l'estalvi, l'eficiència i l'adequada contribució dels usos de l'aigua a la recuperació de costos, i garantir la sostenibilitat financera.

3. L'eficiència energètica i la sostenibilitat ambiental han de ser les bases per a la definició de subministraments hídrics addicionals, una vegada adoptades totes les mesures preventives de gestió de la demanda.

4. En el marc de les competències de la Generalitat, les actuacions en matèria hídrica han de fomentar la interconnexió de les diferents fonts de recursos i sistemes, per a aconseguir un sistema hídric més robust davant de les situacions de sequera i escassetat d'aigua.

5. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana, amb les necessàries cauteles ambientals, la interconnexió entre els sistemes hidràulics per a la totalitat del territori nacional com a forma més adequada de garantir la seguretat hídrica conjunta.

6. Prenent com a base les restriccions ambientals i mantenint l'abastiment com a prioritari, ha d'establir-se una prioritització de la resta de demandes amb criteris socials i econòmics.

Directriu 63. Increment dels recursos hídrics de la Comunitat Valenciana

1. En un marc de gestió eficaç de la demanda, i tenint en compte la situació d'escassetat d'aigua a la Comunitat, la Generalitat ha de realitzar les actuacions necessàries per a incrementar el volum de recursos hídrics disponibles. Amb aquest fi s'ha de procurar la reutilització de l'aigua regenerada, la garantia del manteniment de les aportacions externes vigents i l'obtenció de nous recursos de conques nacionals excedentàries, com també de recursos no convencionals, en un marc d'eficiència energètica i sostenibilitat ambiental i financera.

9. Con el fin de mejorar la percepción de los recursos paisajísticos se adoptarán estrategias de armonización, mimesis, ocultación o, incluso, supresión de los elementos de mayor impacto.

10. Se fomentará la restauración de los caminos e itinerarios paisajísticos con técnicas de revegetación, utilizando especies representativas de los ecosistemas donde se ubiquen.

Capítulo VIII Los recursos hídricos

Directriz 61. Principios directores de la planificación y gestión de los recursos hídricos

Las administraciones públicas, integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de gestión de recursos hídricos, los siguientes principios directores:

a) Garantizar la seguridad hídrica a largo plazo, desarrollando una gestión integral de los recursos hídricos, basada en el uso racional y sostenible de los mismos y exigiendo la aplicación del derecho de redistribución de los sobrantes de agua de las cuencas excedentarias.

b) Satisfacer las demandas de recursos hídricos en cantidad, calidad y temporalidad necesaria para el consumo humano, la actividad económica y las demandas de caudal ambiental.

c) Proteger la calidad de todas las aguas continentales y de los ecosistemas acuáticos en cauces y humedales que dependen de ellas, así como de los ecosistemas terrestres asociados. Esta protección se extenderá a las aguas del litoral.

d) Mantener los sistemas históricos de explotación como base territorial para la adecuada gestión de los recursos hídricos.

e) Preservar los paisajes del agua de la Comunitat Valenciana como elementos de gran valor ambiental y cultural, garantizando su conectividad y desarrollando redes de caminos, itinerarios y otros elementos paisajísticos que permitan un uso racional.

Directriz 62. Seguridad hídrica para el territorio

1. La planificación hidrológica tendrá como objetivo satisfacer las demandas sociales, económicas y ambientales, actuales y futuras, de la Comunitat Valenciana en el marco de una gestión racional y sostenible de los recursos hídricos.

2. La gestión de la demanda se apoyará en el ahorro, la eficiencia y la adecuada contribución de los usos del agua a la recuperación de costes garantizando la sostenibilidad financiera.

3. La eficiencia energética y la sostenibilidad ambiental serán las bases para la definición de suministros hídricos adicionales, una vez adoptadas todas las medidas preventivas de gestión de la demanda.

4. En el marco de las competencias de la Generalitat, las actuaciones en materia hídrica fomentarán la interconexión de las diferentes fuentes de recursos y sistemas, para conseguir un sistema hídrico más robusto frente a las situaciones de sequía y escasez de agua.

5. La Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomienda, con las necesarias cauteles ambientales, la interconexión entre los sistemas hidràulicos para la totalidad del territorio nacional como forma más adecuada de garantizar la seguridad hídrica conjunta.

6. Tomando como base las restricciones ambientales y manteniendo el abastecimiento como prioritario, debe establecerse una prioritización del resto de demandas con criterios sociales y económicos.

Directriz 63. Incremento de los recursos hídricos de la Comunitat Valenciana

1. En un marco de gestión eficaz de la demanda y habida cuenta de la situación de escasez de agua en la Comunitat, la Generalitat realizará las actuaciones necesarias para incrementar el volumen de recursos hídricos disponibles. Para ello se procurará la reutilización del agua regenerada, la garantía del mantenimiento de las aportaciones externas vigentes y la obtención de nuevos recursos de cuencas nacionales excedentarias así como de recursos no convencionales, en un marco de eficiencia energética y sostenibilidad ambiental y financiera.

2. Se deben contemplar todos los sistemas posibles de obtención de recursos externos siempre que sean viables desde el punto de vista económico, ambiental y social.

Directriz 64. Gestión racional de los recursos hídricos

2. S'han de preveure tots els sistemes possibles d'obtenció de recursos externs sempre que siguen viables des del punt de vista econòmic, ambiental i social.

Directriu 64. Gestió racional dels recursos hídrics

1. L'Administració de la Generalitat ha de protegir els regadius amb valors culturals, paisatgístics o econòmics. Amb aquest fi ha de continuar fomentant-ne la modernització i rehabilitació, en la mesura que això proporcione millores ambientals, d'estalvi hídric i de productivitat.

2. És recomanable el manteniment de l'actual superfície regable amb les excepcions degudament justificades quant a disponibilitat de recursos hídrics i els seus efectes econòmics, ambientals i socials.

3. Cal promoure i millorar l'ús social dels rius i masses d'aigua, com ara les zones de bany, zones de pesca controlada, trams navegables, entre altres, i les làmines d'aigua, com a zones d'interés social per a itineraris lúdics i pedagògics.

4. Les administracions públiques amb competència en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i edificació han d'impulsar sistemes d'eficiència hídrica en els àmbits urbans, encaminats a reduir consums, minorar les pèrdues i fomentar la reutilització i el reciclatge.

5. L'Administració ha de disposar els sistemes de control i tractament necessaris per a garantir la qualitat del nostre litoral, zones de bany i zones protegides, fomentar la reutilització per a evitar abocaments i procurar els sistemes de tractament més adequats.

6. La recuperació integral dels costos econòmics i ambientals dels serveis relacionats amb l'aigua s'ha d'aplicar de forma progressiva modulant aquest procés en funció de les seues repercussions territorials i tenint en compte les excepcions previstes en la legislació vigent.

CAPÍTOL IX

Riscos territorials naturals i induïts

Directriu 65. Principis directores de la planificació i gestió dels riscos naturals i induïts

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de riscos naturals i induïts els principis directores següents:

a) Orientar els futurs desenvolupaments urbanístics i territorials cap a les zones exemptes de risc o, en cas d'adequada justificació, cap a les zones de menor risc, sempre que es permeten els assentaments d'acord amb el conjunt de directrius, principis directores, objectius i metes de l'estratègia territorial; es tracte de creixements eficients tenint en compte l'afectació dels terrenys per riscos naturals i induïts i la necessitat d'adoptar mesures correctores del risc, i, en el cas en particular d'usos del sòl per a activitats econòmiques, que responga a criteris de concentració supramunicipal.

b) Evitar la generació d'altres riscos induïts al mateix lloc, o a altres àrees, derivades de les actuacions sobre el territori.

c) Incloure els efectes derivats del canvi climàtic en la planificació territorial dels riscos naturals i induïts.

d) Aplicar estrictament el principi de precaució als territoris amb elevats riscos naturals i induïts.

e) Delimitar de manera preferent les «zones de sacrifici per risc» enfront d'altres actuacions amb fort impacte econòmic, ambiental i social.

f) Gestionar la infraestructura verda per a desenvolupar al màxim la seua capacitat de protecció de la població enfront de riscos naturals i induïts.

g) Adequar les actuacions en matèria de riscos per a afavorir els processos naturals sempre que siguen viables des del punt de vista econòmic, ambiental i social.

Directriu 66. Planificació sobre riscos territorials naturals i induïts

1. Les recomanacions i criteris d'aquesta estratègia territorial en matèria de riscos naturals i induïts s'han d'aplicar fins al moment de l'aprovació del pla d'acció territorial del risc corresponent. En concret, la Generalitat ha de formular i aprovar, o revisar, plans d'acció territorial referits com a mínim als riscos següents:

a) Pla d'acció Territorial sobre Prevenció del Risc d'Inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) que preveja les afeccions de l'elevació del nivell del mar per temporals i canvi climàtic.

1. La Administración de la Generalitat protegerá los regadíos con valores culturales, paisajísticos o económicos. Para ello, continuará fomentando su modernización y rehabilitación, en la medida que ello proporcione mejoras ambientales, de ahorro hídrico y de productividad.

2. Es recomendable el mantenimiento de la actual superficie regable con las excepciones debidamente justificadas en cuanto a disponibilidad de recursos hídricos y sus efectos económicos, ambientales y sociales.

3. Se promoverá y mejorará el uso social de los ríos y masas de agua, tales como las zonas de baño, zonas de pesca controlada, tramos navegables, entre otros, y las láminas de agua, como zonas de interés social para itinerarios lúdicos y pedagógicos.

4. Las administraciones públicas con competencia en materia de ordenación del territorio, urbanismo y edificación impulsarán sistemas de eficiencia hídrica en los ámbitos urbanos, encaminados a reducir consumos, minorar las pérdidas y fomentar la reutilización y el reciclado.

5. La administración dispondrá los sistemas de control y tratamiento necesarios para garantizar la calidad de nuestro litoral, zonas de baño y zonas protegidas, fomentando la reutilización para evitar vertidos y procurando los sistemas de tratamiento más adecuados.

6. La recuperación integral de los costes económicos y ambientales de los servicios relacionados con el agua se aplicará de forma progresiva modulando este proceso en función de sus repercusiones territoriales y teniendo en cuenta las excepciones previstas en la legislación vigente.

CAPÍTULO IX

Riesgos territoriales naturales e inducidos

Directriz 65. Principios directores de la planificación y gestión de los riesgos naturales e inducidos

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de riesgos naturales e inducidos a los siguientes principios directores:

a) Orientar los futuros desarrollos urbanísticos y territoriales hacia las zonas exentas de riesgo o, en caso de adecuada justificación, hacia las zonas de menor riesgo, siempre que: se permitan los asentamientos de acuerdo con el conjunto de directrices, principios directores, objetivos y metas de la estrategia territorial; se trate de crecimientos eficientes teniendo en cuenta la afectación de los terrenos por riesgos naturales e inducidos y la necesidad de adoptar medidas correctoras del riesgo; y, en el caso en particular de usos del suelo para actividades económicas, que responda a criterios de concentración supramunicipal.

b) Evitar la generación de otros riesgos inducidos en el mismo lugar, o en otras áreas, derivadas de las actuaciones sobre el territorio.

c) Incluir los efectos derivados del cambio climático en la planificación territorial de los riesgos naturales e inducidos.

d) Aplicar estrictamente el principio de precaución en los territorios con elevados riesgos naturales e inducidos.

e) Delimitar de manera preferente las «zonas de sacrificio por riesgo» frente a otras actuaciones con fuerte impacto económico, ambiental y social.

f) Gestionar la infraestructura verde para desarrollar al máximo su capacidad de protección de la población frente a riesgos naturales e inducidos.

g) Adequar las actuaciones en materia de riesgos para favorecer los procesos naturales siempre que sean viables desde el punto de vista económico, ambiental y social.

Directriz 66. Planificación sobre riesgos territoriales naturales e inducidos

1. Las recomendaciones y criterios de esta estrategia territorial en materia de riesgos naturales e inducidos se aplicarán hasta el momento de la aprobación del plan de acción territorial del riesgo correspondiente. En concreto, la Generalitat deberá formular y aprobar, o revisar, planes de acción territorial referidos como mínimo a los riesgos siguientes:

a) Plan de Acción Territorial sobre Prevención del Riesgo de Inundación en la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) que contemple las afecciones de la elevación del nivel del mar por temporales y cambio climático.

b) Plan de Acción Territorial de Prevención y Actuación sobre el riesgo por Regresión Costera.

b) Pla d'Acció Territorial de Prevenció i Actuació sobre el Risc per Regressió Costanera.

c) Pla d'Acció Territorial contra el Risc Sísmic (previst en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge de la Comunitat Valenciana).

d) Pla d'Acció Territorial sobre el Risc de Sequera, que preveja mesures de reducció i gestió del risc des de la perspectiva de l'ordenació del territori.

e) Pla d'Acció Territorial sobre el Risc de Lliscament que preveja mesures de reducció i gestió del risc dels moviments de vessants.

f) Pla d'Acció Territorial del Risc d'Incendis Forestals que preveja mesures de reducció d'aquest risc des de l'ordenació del territori, que pot ser subsumit en el Pla d'Acció Territorial Forestal.

g) Pla d'Acció Territorial dels Riscos Induïts, incloent-hi les catàstrofes tecnològiques.

2. Aquests plans han d'incloure mesures de reducció del risc, tant estructurals com d'ordenació del territori, gestió d'emergències, comunicació i conscienciació pública.

3. Complementàriament als plans d'acció territorial referits en l'apartat 1 d'aquesta directriu, la Generalitat ha de millorar les cartografies de riscos com a eina d'acreditació legal del nivell de perillositat i vulnerabilitat d'un territori davant d'un episodi de rang extraordinari. Els mapes de risc, convenientment actualitzats, han de formar part dels continguts dels plans d'ordenació urbana i territorial.

4. Així mateix, la Generalitat ha d'elaborar un pla de divulgació de la informació sobre els riscos existents al territori a diferents escales: regional, comarcal i local, amb la participació del conjunt d'agents socials que actuen al territori.

Directriu 67. Riscos derivats del canvi climàtic

1. En relació amb la gestió dels riscos derivats del canvi climàtic, els plans generals i els plans d'acció territorial han d'adoptar les mesures següents:

a) Han d'evitar, excepte justificació suficient i amb l'adopció de les adequades mesures correctores, nous desenvolupaments urbanístics per davall de la cota d'un metre sobre el nivell mitjà del mar en sòls no urbanitzables. En el cas que siguin sòls urbanitzables, sense el corresponent programa aprovat, els terrenys situats per davall d'aquesta cota poden formar part de la xarxa primària d'espais oberts i zones verdes. Aquestes prescripcions s'han d'aplicar als nous campaments de turisme o instal·lacions semblants o equiparables.

b) Han de reflectir, en la documentació corresponent al procediment d'avaluació ambiental estratègica, l'estat actual i previsible de les emissions de gasos d'efecte hivernacle en l'àmbit de cada pla; proposar escenaris de baixes emissions d'aquest tipus de gasos; fomentar models compactes i estalviadors de sòl, aigua i energia; aplicar la mobilitat sostenible; primar l'economia de proximitat, i potenciar l'arquitectura sostenible, els sistemes energètics descentralitzats i d'altres d'anàlegs.

c) S'ha de tendir a l'increment zero de les emissions de diòxid de carboni en els nous desenvolupaments urbanístics i territorials. En tot cas, l'increment d'aquestes emissions de diòxid de carboni ha de tenir com a límit màxim les establides en la legislació sectorial, i és recomanable el corresponent a la taxa de creixement de població prevista. Les emissions s'han de justificar en la documentació del pla.

2. L'ordenació urbanística del territori ha d'establir també mesures sobre la ciutat i el patrimoni edificat adequades a les seues característiques, entre les quals s'han de considerar:

a) La protecció de les zones verdes urbanes. En el desenvolupament de noves zones verdes i en el condicionament de les existents, s'ha de promoure l'ús de vegetació autòctona i s'ha de prioritzar la capacitat d'aquesta per al processament de diòxid de carboni i el baix consum d'aigua.

b) L'elaboració d'una norma tècnica sobre eficiència i estalvi energètic en l'enllumenat públic.

c) La definició en plans i ordenances de determinacions que fomenten l'arquitectura bioclimàtica i la utilització d'energies renovables de

c) Plan de Acción Territorial contra el Riesgo Sísmico previsto en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje de la Comunidad Valenciana).

d) Plan de Acción Territorial sobre el Riesgo de Sequía, que contemple medidas de reducción y gestión del riesgo desde la perspectiva de la ordenación del territorio.

e) Plan de Acción Territorial sobre el Riesgo de Deslizamiento que contemple medidas de reducción y gestión del riesgo de los movimientos de laderas.

f) Plan de Acción Territorial del Riesgo de Incendios Forestales que contemple medidas de reducción de este riesgo desde la ordenación del territorio, que podrá ser subsumido en el Plan de Acción Territorial Forestal.

g) Plan de Acción Territorial de los Riesgos Inducidos, incluyendo las catástrofes tecnológicas.

2. Estos planes incluirán medidas de reducción del riesgo, tanto estructurales como de ordenación del territorio, gestión de emergencias, comunicación y concienciación pública.

3. Complementariamente a los planes de acción territorial referidos en el apartado 1 de esta directriz, la Generalitat mejorará las cartografías de riesgos como herramienta de acreditación legal del nivel de peligrosidad y vulnerabilidad de un territorio ante un episodio de rango extraordinario. Los mapas de riesgo, convenientemente actualizados, deben formar parte de los contenidos de los planes de ordenación urbana y territorial.

4. Asimismo, la Generalitat elaborará un plan de divulgación de la información sobre los riesgos existentes en el territorio a diferentes escalas: regional, comarcal y local, con la participación del conjunto de agentes sociales que operan en el territorio.

Directriz 67. Riesgos derivados del cambio climático

1. En relación con la gestión de los riesgos derivados del cambio climático, los planes generales y los planes de acción territorial adoptarán las siguientes medidas:

a) Evitarán, salvo justificación suficiente y la adopción de las adecuadas medidas correctoras, nuevos desarrollos urbanísticos por debajo de la cota de 1 metro sobre el nivel medio del mar en suelos no urbanizables. En el caso de ser suelos urbanizables, sin el correspondiente programa aprobado, los terrenos situados por debajo de esta cota podrán formar parte de la red primaria de espacios abiertos y zonas verdes. Estas prescripciones se aplicarán a los nuevos campamentos de turismo o instalaciones similares o equiparables.

b) Reflejarán, en la documentación correspondiente al procedimiento de evaluación ambiental estratégica, el estado actual y previsible de las emisiones de gases de efecto invernadero en el ámbito de cada plan, proponiendo escenarios de bajas emisiones de este tipo de gases, fomentando modelos compactos y ahorradores de suelo, agua y energía, aplicando la movilidad sostenible, primando la economía de proximidad, potenciando la arquitectura sostenible, los sistemas energéticos descentralizados y otros análogos.

c) Se deberá tender al incremento cero de las emisiones de dióxido de carbono en los nuevos desarrollos urbanísticos y territoriales. En cualquier caso, el incremento de estas emisiones de dióxido de carbono tendrán como límite máximo las establecidas en la legislación sectorial, siendo recomendable el correspondiente a la tasa de crecimiento de población prevista. Las emisiones se justificarán en la documentación del plan.

2. La ordenación urbanística del territorio establecerá también medidas sobre la ciudad y el patrimonio edificado adecuadas a sus características, entre las cuales se considerarán:

a) La protección de las zonas verdes urbanas. En el desarrollo de nuevas zonas verdes y en el acondicionamiento de las existentes, se promoverá el uso de vegetación autóctona primando la capacidad de ésta para el procesamiento de dióxido de carbono y el bajo consumo de agua.

b) La elaboración de una norma técnica sobre eficiencia y ahorro energético en el alumbrado público.

c) La definición en planes y ordenanzas de determinaciones que fomenten la arquitectura bioclimática y la utilización de energías renovables de forma adecuada a las condiciones climáticas de la Comunidad Valenciana y al uso de los edificios.

forma adequada a les condicions climàtiques de la Comunitat Valenciana i a l'ús dels edificis.

d) El foment d'actuacions d'augment de l'eficiència energètica en edificis antics i històrics o en altres edificacions de baixa eficiència energètica, mitjançant subvencions o incentius, i en les infraestructures urbanes.

TÍTOL IV OCUPACIÓ RACIONAL I SOSTENIBLE DEL SÒL

CAPÍTOL I Àmbits territorials

Directriu 68. Els grans àmbits territorials de la Comunitat Valenciana: Plana Litoral, Franja Intermedà i Sistema Rural

1. Els grans àmbits territorials de la Comunitat Valenciana són zones geogràfiques de la Comunitat que sintetitzen el conjunt d'elements urbans, ambientals i paisatgístics que configuren el territori. Són la Plana Litoral, també denominat Cota 100, format pels municipis que de manera aproximada se situen per davall d'aquesta altitud sobre el nivell del mar; el Sistema Rural, format per municipis de l'interior amb uns atributs especials, precisament definits en l'estratègia territorial, i la resta del territori, denominat la Franja Intermedà.

2. A l'efecte d'una major vertebració i eficiència territorial del conjunt de la Comunitat Valenciana, aquests tres àmbits territorials han de ser tinguts en compte a l'hora d'establir els nous desenvolupaments urbanístics i territorials. Els municipis integrants de cadascun d'aquests grans àmbits territorials estan especificats en la documentació de l'estratègia territorial.

Directriu 69. Les àrees funcionals del territori

1. Les àrees funcionals són àmbits territorials intermedis entre l'espai regional i el municipal, definits en la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge com els adequats per a la gestió i la planificació territorial supramunicipal, capaces d'articular el territori de manera efectiva i delimitades d'acord amb criteris que reflecteixen la funcionalitat del territori, com ara els desplaçaments obligats i no obligats, els processos d'expansió urbana, l'optimització de les àrees de prestació de serveis supramunicipals i els corredors de transport públic.

2. En el marc de les àrees funcionals es poden desenvolupar plans o estratègies territorials que compreguen àmbits geogràfics menors respectant les determinacions que l'estratègia territorial proposa per a les àrees funcionals respectives.

3. L'estratègia territorial proposa les següents àrees funcionals:

- a) Àrea funcional dels Ports-Baix Maestrat
- b) Àrea funcional de Castelló
- c) Àrea funcional de la vall del Palància
- d) Àrea funcional de València
- e) Àrea funcional de Requena-Utiel
- f) Àrea funcional de la Ribera del Xúquer
- g) Àrea funcional de Xàtiva
- h) Àrea funcional de la Safor
- i) Àrea funcional de la vall d'Albaida
- j) Àrea funcional de la Marina Alta
- k) Àrea funcional d'Alcoi
- l) Àrea funcional de la Marina Baixa
- m) Àrea funcional del Vinalopó
- n) Àrea funcional d'Alacant-Elx
- o) Àrea funcional del Baix Segura

Integren cadascuna de les àrees funcionals esmentades, els municipis enumerats en l'annex corresponent de l'estratègia territorial.

Directriu 70. Modificació de les àrees funcionals del territori

d) El fomento de actuaciones de aumento de la eficiencia energética en edificios antiguos e históricos o en otras edificaciones de baja eficiencia energética, mediante subvenciones o incentivos, y en las infraestructuras urbanas.

TÍTULO IV OCUPACIÓN RACIONAL Y SOSTENIBLE DEL SUELO

CAPÍTULO I Ámbitos territoriales

Directriz 68. Los grandes ámbitos territoriales de la Comunitat Valenciana: plana litoral, franja intermedia y sistema rural

1. Los grandes ámbitos territoriales de la Comunitat Valenciana son zonas geográficas de la Comunitat que sintetizan el conjunto de elementos urbanos, ambientales y paisajísticos que configuran el territorio. Son la Plana Litoral, también denominado Cota 100, formado por los municipios que de manera aproximada se sitúan por debajo de esta altitud sobre el nivel del mar; el sistema rural, formado por municipios del interior con unos atributos especiales, precisamente definidos en la estrategia territorial, y el resto del territorio denominado la Franja Intermedia.

2. A efectos de una mayor vertebración y eficiencia territorial del conjunto de la Comunitat Valenciana, estos tres ámbitos territoriales serán tenidos en cuenta a la hora de establecer los nuevos desarrollos urbanísticos y territoriales. Los municipios integrantes de cada uno de estos grandes ámbitos territoriales vienen especificados en la documentación de la estrategia territorial.

Directriz 69. Las áreas funcionales del territorio

1. Las áreas funcionales son ámbitos territoriales intermedios entre el espacio regional y el municipal, definidos en la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje como los adecuados para la gestión y planificación territorial supramunicipal, capaces de articular el territorio de manera efectiva y delimitadas de acuerdo con criterios que reflejan la funcionalidad del territorio, tales como los desplazamientos obligados y no obligados, los procesos de expansión urbana, la optimización de las áreas de prestación de servicios supramunicipales y los corredores de transporte público.

2. En el marco de las áreas funcionales se podrán desarrollar planes o estrategias territoriales que comprendan ámbitos geográficos menores respetando las determinaciones que la estrategia territorial propone para sus áreas funcionales respectivas.

3. La estrategia territorial propone las siguientes áreas funcionales:

- a) Área Funcional de Els Ports-Baix Maestrat.
- b) Área Funcional de Castellón.
- c) Área Funcional del Valle del Palancia.
- d) Área Funcional de Valencia.
- e) Área Funcional de Requena-Utiel.
- f) Área Funcional de La Ribera del Xúquer.
- g) Área Funcional de Xàtiva.
- h) Área Funcional de La Safor.
- i) Área Funcional de La Vall d'Albaida.
- j) Área Funcional de La Marina Alta.
- k) Área Funcional de Alcoi.
- l) Área Funcional de La Marina Baixa.
- m) Área Funcional del Vinalopó.
- n) Área Funcional de Alicante-Elx.
- o) Área Funcional de La Vega Baja.

Integran cada una de las áreas funcionales citadas, los municipios enumerados en el anexo correspondiente de la estrategia territorial.

Directriz 70. Modificación de las áreas funcionales del territorio

Los instrumentos que desarrollan la estrategia territorial y, en particular, los planes de acción territorial, podrán ajustar la delimitación de las áreas funcionales del territorio.

Els instruments que desenvolupen l'estratègia territorial i, en particular, els plans d'acció territorial, poden ajustar la delimitació de les àrees funcionals del territori.

CAPÍTOL II El sistema de ciutats

Directriu 71. Les àrees urbanes integrades

1. Les àrees urbanes integrades són àmbits territorials formats per agrupacions de municipis definits per criteris morfològics, de mobilitat, d'activitat econòmica i mercat de treball, entre altres, que poden considerar-se, amb independència dels seus límits administratius, com a cèl·lules urbanes de funcionament conjunt.

Les àrees urbanes integrades de la Comunitat Valenciana i els municipis que les componen, estan identificats en l'annex corresponent de l'estratègia territorial, sense perjudici que la seua delimitació puga ser ajustada per un pla d'acció territorial.

2. Aquests àmbits constitueixen el primer nivell de la planificació supramunicipal i són els espais adequats per a l'ordenació, entre altres, dels sistemes de transport públic, la infraestructura verda, els bulevards metropolitans, els processos de conurbació, els equipaments supramunicipals, l'habitatge amb algun tipus de protecció pública i les fórmules de cooperació i govern intermunicipal.

Directriu 72. El sistema nodal de referència

El sistema nodal de referència està format per aquells municipis i àrees urbanes integrades que creen polaritat territorial respecte a les prestacions de béns i serveis al conjunt del territori i han de ser utilitzats com a referència per a la planificació supramunicipal.

L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana classifica aquest sistema nodal distingint els tipus següents: sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans, Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes i nodes de suport al sistema rural.

Directriu 73. Sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans

1. El sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans està format per les àrees urbanes integrades de Castelló, València i Alacant-Elx. Comprenen una gran quantitat de municipis i tenen masses crítiques suficients per a implantar sistemes de transport públic supramunicipal.

2. Les ciutats d'Alacant, Castelló, Elx i València han d'acollir de forma preferent equipaments d'elevat grau de qualificació, sent recomanable no continuar implantant equipaments supramunicipals de caràcter bàsic, una vegada que s'assolisquen les dotacions necessàries respecte a la seua població, i derivar aquests equipaments a altres municipis de l'àrea urbana integrada.

3. Sense perjudici que tots els municipis de l'àrea urbana integrada tenen el mateix valor a l'efecte de la ubicació d'equipaments supramunicipals, és recomanable identificar polaritats dins de l'àrea urbana integrada amb l'objectiu de crear i potenciar la policentralitat d'aquesta.

4. La planificació territorial ha d'identificar centres de polaritat metropolitana en municipis de l'àrea urbana integrada que exercisquen, o que puguen exercir, polaritat sobre altres de la mateixa àrea, o de fora d'aquesta, per tal de donar prioritat en aquests la ubicació d'equipaments supramunicipals bàsics.

Directriu 74. Sistema nodal de referència de ciutats mitjanes

1. El Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes està format per municipis o àrees urbanes integrades de poblacions aproximades entre els 20.000 i 150.000 habitants, i disposa d'una sèrie d'atributs favorables per a polaritzar els municipis del seu entorn. L'estratègia territorial en proposa dos tipus: els centres de polaritat principal i els centres de polaritat complementària, identificats en la documentació de l'estratègia territorial.

2. Els centres de polaritat principal són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen una forta polaritat sobre el conjunt de la seua àrea funcional i són àmbits idonis per a ubicar equipaments de caràcter supramunicipal vertebradors del territori. Quan el node urbà de referència estiga constituït per més d'un municipi, aquests equipaments es poden localitzar en qualsevol d'aquests municipis, sense perjudici dels

CAPÍTULO II El sistema de ciudades

Directriz 71. Las áreas urbanas integradas

1. Las áreas urbanas integradas son ámbitos territoriales formados por agrupaciones de municipios definidos por criterios morfológicos, de movilidad, de actividad económica y mercado de trabajo, entre otros, que pueden considerarse, con independencia de sus límites administrativos, como células urbanas de funcionamiento conjunto.

Las áreas urbanas integradas de la Comunitat Valenciana y los municipios que las componen, vienen identificados en el anexo correspondiente de la estrategia territorial, sin perjuicio de que su delimitación pueda ser ajustada por un plan de acción territorial.

2. Estos ámbitos constituyen el primer nivel de la planificación supramunicipal y son los espacios adecuados para la ordenación de, entre otros, los sistemas de transporte público, la infraestructura verde, los bulevares metropolitanos, los procesos de conurbación, los equipamientos supramunicipales, la vivienda con algún tipo de protección pública y las fórmulas de cooperación y gobierno intermunicipal.

Directriz 72. El Sistema Nodal de Referencia

El Sistema Nodal de Referencia está formado por aquellos municipios y áreas urbanas integradas que crean polaridad territorial respecto a las prestaciones de bienes y servicios al conjunto del territorio y deben ser utilizados como referencia para la planificación supramunicipal.

La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana clasifica este sistema nodal distinguiendo los siguientes tipos: Sistema Nodal de Referencia de los Sistemas Urbanos Metropolitanos, Sistema Nodal de Referencia de Ciudades Medias y Nodos de Apoyo al Sistema Rural.

Directriz 73. Sistema Nodal de Referencia de los Sistemas Urbanos Metropolitanos

1. El Sistema Nodal de Referencia de los Sistemas Urbanos Metropolitanos está formado por las áreas urbanas integradas de Castellón, Valencia y Alicante-Elx. Abarcan una gran cantidad de municipios y tienen masas críticas suficientes para implantar sistemas de transporte público supramunicipal.

2. Las ciudades de Alicante, Castellón, Elx y Valencia deben acoger de forma preferente equipamientos de elevado grado de cualificación, siendo recomendable no seguir implantando equipamientos supramunicipales de carácter básico, una vez se alcancen las dotaciones necesarias respecto a su población, derivando éstos equipamientos a otros municipios del área urbana integrada.

3. Sin perjuicio de que todos los municipios del área urbana integrada tienen el mismo valor a efectos de la ubicación de equipamientos supramunicipales, es recomendable identificar polaridades dentro del área urbana integrada con el objetivo de crear y potenciar la policentralidad del área urbana integrada.

4. La planificación territorial identificará centros de polaridad metropolitana en municipios del área urbana integrada que ejerzan, o puedan ejercer polaridad sobre otros de la misma Área, o de fuera de la misma, a efectos de dar prioridad en éstos en la ubicación de equipamientos supramunicipales básicos.

Directriz 74. Sistema Nodal de Referencia de Ciudades Medias

1. El Sistema Nodal de Referencia de Ciudades Medias está formado por municipios o áreas urbanas integradas de tamaños de población aproximada entre los 20.000 y 150.000 habitantes, y cuenta con una serie de atributos favorables para polarizar a los municipios de su entorno. La estrategia territorial propone dos tipos: los centros de polaridad principal y los centros de polaridad complementaria, identificados en la documentación de la estrategia territorial.

2. Los centros de polaridad principal son municipios o áreas urbanas integradas que ejercen una fuerte polaridad sobre el conjunto de su área funcional y son ámbitos idóneos para ubicar equipamientos de carácter supramunicipal vertebradores del territorio. Cuando el nodo urbano de referencia esté constituido por más de un municipio, estos equipamientos se podrán localizar en cualquiera de estos municipios, sin perjuicio de los necesarios criterios de racionalidad en cuanto a la accesibilidad respecto del conjunto del área funcional.

3. Los centros de polaridad complementaria son municipios o áreas urbanas integradas que ejercen polaridad territorial sobre municipios de

necessaris criteris de racionalitat quant a l'accessibilitat respecte del conjunt de l'àrea funcional.

3. Els centres de polaritat complementària són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat territorial sobre municipis de la seua àrea funcional, i han d'albergar almenys un equipament supramunicipal vertebrador del territori la localització del qual ha de seguir els criteris expressats respecte dels centres de polaritat principal.

Directriu 75. Nodos de suport al sistema rural

1. Els nodes de suport al sistema rural són aquells municipis o àrees urbanes integrades que disposen d'atributs favorables per a polaritzar els municipis constituents d'aquest sistema. L'estratègia territorial en proposa dos tipus: els centres de polaritat comarcal i els centres de polaritat comarcal complementaris.

2. Els centres de polaritat comarcal són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat territorial sobre un àmbit ampli de municipis del sistema rural respecte a la prestació de béns i serveis. Aquests municipis han d'acollir els equipaments de caràcter supramunicipal de suport al sistema rural.

3. Els centres de polaritat comarcal complementaris són municipis o àrees urbanes integrades que exerceixen polaritat sobre algun municipi del sistema rural respecte de la prestació de béns i serveis. Aquests municipis han d'acollir almenys un equipament de caràcter supramunicipal de suport al sistema rural.

Directriu 76. Tipologies de nuclis urbans del litoral

1. L'estratègia territorial considera quatre tipus de municipis litorals:

a) Tipus A, format per municipis litorals els teixits del nucli urbà dels quals, definit segons la metodologia SIOSE, disten menys de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris està per sota de la mitjana de la Comunitat Valenciana.

b) Tipus B, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten menys de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris supera la mitjana de la Comunitat Valenciana.

c) Tipus C, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten més de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris està per sota de la mitjana de la Comunitat Valenciana.

d) Tipus D, format per municipis litorals els teixits de nucli urbà dels quals, definit segons metodologia SIOSE, disten més de 1.000 metres de la línia de costa i el percentatge d'habitatges secundaris supera la mitjana de la Comunitat Valenciana.

2. Els municipis del litoral integrants de cadascuna de les tipologies descrites estan especificats en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 23: «Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl».

CAPÍTOL III

Criteris de creixement per al sòl residencial

Directriu 77. Objectiu dels criteris de creixement per al sòl residencial

1. L'estratègia territorial proposa un conjunt de criteris de creixement de sòl per a ús residencial, i de les dotacions que l'acompanyen, amb la finalitat d'orientar els municipis cap a la consecució d'unes pautes d'ocupació racional i sostenible del sòl per a aquests usos.

2. Aquests criteris han de ser considerats en el procés d'elaboració i aprovació de la planificació urbana i territorial.

3. El sòl és un recurs no renovable a escala humana i portador de valors ambientals i culturals i, com a tal, el seu desenvolupament ha de ser compatible amb la conservació i millora d'aquests valors.

Directriu 78. Principis directores de l'ocupació racional i sostenible de sòl per a ús residencial

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ocupació de sòl per a ús residencial els principis directores següents:

a) Compatibilitzar el creixement urbanístic amb el manteniment de la funcionalitat de la infraestructura verda del territori.

su área funcional, y deben albergar al menos un equipamiento supramunicipal vertebrador del territorio cuya localización seguirá los criterios expresados respecto de los centros de polaridad principal.

Directriz 75. Nodos de apoyo al sistema rural

1. Los nodos de apoyo al sistema rural son aquellos municipios o áreas urbanas integradas que cuentan con atributos favorables para polarizar los municipios constituyentes de este sistema. La estrategia territorial propone dos tipos: los centros de polaridad comarcal y los centros de polaridad comarcal complementarios.

2. Los centros de polaridad comarcal son municipios o áreas urbanas integradas que ejercen polaridad territorial sobre un ámbito amplio de municipios del sistema rural respecto a la prestación de bienes y servicios. Estos municipios deben acoger equipamientos de carácter supramunicipal de apoyo al sistema rural.

3. Los centros de polaridad comarcal complementarios son municipios o áreas urbanas integradas que ejercen polaridad sobre algún municipio del sistema rural respecto de la prestación de bienes y servicios. Estos municipios deben acoger al menos un equipamiento de carácter supramunicipal de apoyo al sistema rural.

Directriz 76. Tipologías de núcleos urbanos del litoral

1. La estrategia territorial considera cuatro tipos de municipios litorales:

a) Tipo A, formado por municipios litorales cuyos tejidos de casco urbano definido según metodología SIOSE distan menos de 1.000 metros de la línea de costa y su porcentaje de viviendas secundarias está por debajo de la media de la Comunitat Valenciana.

b) Tipo B, formado por municipios litorales cuyos tejidos de casco urbano definido según metodología SIOSE distan menos de 1.000 metros de la línea de costa y su porcentaje de viviendas secundarias supera la media de la Comunitat Valenciana.

c) Tipo C, formado por municipios litorales cuyos tejidos de casco urbano definido según metodología SIOSE distan más de 1.000 metros de la línea de costa y su porcentaje de viviendas secundarias está por debajo de la media de la Comunitat Valenciana.

d) Tipo D, formado por municipios litorales cuyos tejidos de casco urbano definido según metodología SIOSE distan más de 1.000 metros de la línea de costa y su porcentaje de viviendas secundarias supera la media de la Comunitat Valenciana.

2. Los municipios del litoral integrantes de cada una de las tipologías descritas vienen especificados en el documento de la estrategia territorial correspondiente al objetivo 23: «Definir unes pautes racionales y sostenibles de ocupación de suelo».

CAPÍTULO III

Criterios de crecimiento para el suelo residencial

Directriz 77. Objetivo de los criterios de crecimiento para el suelo residencial

1. La estrategia territorial propone un conjunto de criterios de crecimiento de suelo para uso residencial, y de las dotaciones que le acompañan, con la finalidad de orientar a los municipios hacia la consecución de unas pautes de ocupación racional y sostenible del suelo para estos usos.

2. Dichos criterios serán considerados en el proceso de elaboración y aprobación de la planificación urbana y territorial.

3. El suelo es un recurso no renovable a escala humana y portador de valores ambientales y culturales y, como tal, su desarrollo debe ser compatible con la conservación y mejora de estos valores.

Directriz 78. Principios directores de la ocupación racional y sostenible de suelo para uso residencial

1. Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de ocupación de suelo para uso residencial a los siguientes principios directores:

a) Compatibilizar el crecimiento urbanístico con el mantenimiento de la funcionalidad de la infraestructura verde del territorio.

b) Integrar el crecimiento de los usos residenciales en el paisaje considerando su localización en el territorio, ordenación pormenorizada y calidad arquitectónica de forma que se preserve la identidad y los valores del paisaje donde se ubiquen.

b) Integrar el creixement dels usos residencials en el paisatge considerant la seua localització al territori, ordenació detallada i qualitat arquitectònica de manera que es preserve la identitat i els valors del paisatge on s'ubiquen.

c) Donar suport als creixements urbans en el sistema de ciutats, reforçant les polaritats dels nodes que produïsquen una vertebració territorial més eficient.

d) Reforçar el caràcter polinuclear de la Comunitat Valenciana i la seua diversitat urbana.

e) Aconseguir masses crítiques en els teixits urbans que permeten rendibilitzar els sistemes de transport públic i els equipaments de cohesió social.

f) Procurar la creació de cinturons verds al voltant dels nuclis urbans, que poden estar formats pels paisatges agrícoles habituals de cada zona, afavorint la singularitat física i visual.

g) Afavorir la diversitat urbana mitjançant la mescla d'usos, de tipologies, de rendes, de comunitats, i d'un model urbanístic que preserve i estenga la ciutat mediterrània tradicional.

h) Evitar els continus urbans i conurbacions no desitjades, afavorint models compactes discontinus basats en l'estructura urbana existent.

i) Considerar l'oferta d'habitatges sense ocupar i el sòl urbà vacant a l'hora de planificar nous desenvolupaments.

j) Fer excepcional les noves peces urbanes al territori prioritzant la consolidació i extensió dels teixits urbans existents.

k) Harmonitzar el creixement dels nous desenvolupaments urbanístics amb el creixement de la població al territori.

l) Garantir la correcta integració en el paisatge dels desenvolupaments dels municipis rurals preservant-ne la silueta tradicional i les característiques i el paisatge de l'entorn.

m) Potenciar el desenvolupament del territori en xarxa, de manera que les ciutats siguen nodes d'una densa malla de relacions generadora d'un major valor afegit al conjunt del territori.

n) Estendre la infraestructura verda del territori als teixits urbans, connectant i integrant paisatgísticament els espais verds urbans amb els elements d'aquesta infraestructura a l'exterior d'aquests teixits.

o) Desenvolupar itineraris de vianants i carrils bici per a comunicar els nuclis urbans entre si i aquests amb altres implantacions al territori.

p) Preservar les vistes principals cap als elements i paisatges més significatives evitant-ne l'ocultació per noves edificacions, i en especial en els accessos als municipis.

q) Fomentar la reconversió d'espais urbans degradats o obsolets, adaptant-los a nous usos més qualificats.

2. Aquests principis directores s'han de tenir en compte en la formulació i aprovació del planejament urbanístic i territorial, sense perjudici de disposicions normatives més específiques.

Directriu 79. Infraestructura verda i creixement de sòl per a ús residencial

1. El primer condicionant dels nous desenvolupaments residencials és la capacitat d'acollida del territori, determinada en funció de la conservació dels valors ambientals, paisatgístics, econòmics i culturals, i la integritat dels processos associats a aquests, materialitzats en la infraestructura verda.

2. La planificació territorial i urbanística ha de definir la infraestructura verda amb caràcter previ a l'anàlisi i la determinació de les necessitats de sòl per a futurs desenvolupaments residencials.

Directriu 80. Índex d'ocupació de sòl per a ús residencial

1. En desplegament del que estableixen l'article 13.4 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, i article 45.1 de la Llei 16/2005, de 30 de desembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planejament ha de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial.

La classificació de nous sòls urbans o urbanitzables d'ús residencial pel planejament urbanístic i territorial ha d'atendre aquest índex, que ha d'adoptar com a primer criteri per a la determinació del creixement previsible de la població en l'horitzó temporal que preveuen aquests instruments d'ordenació.

c) Apoyar los crecimientos urbanos en el sistema de ciudades, reforzando las polaridades de los nodos que produzcan una vertebración territorial más eficiente.

d) Reforzar el caràcter polinuclear de la Comunitat Valenciana y su diversidad urbana.

e) Alcanzar masas críticas en los tejidos urbanos que permitan rentabilizar los sistemas de transporte público y los equipamientos de cohesión social.

f) Procurar la creación de cinturones verdes alrededor de los núcleos urbanos, que pueden estar formados por los paisajes agrícolas habituales de cada zona, favoreciendo su singularidad física y visual.

g) Favorecer la diversidad urbana mediante la mezcla de usos, de tipologías, de rentas, de comunidades y de un modelo urbanístico que preserve y extienda la ciudad mediterránea tradicional.

h) Evitar los continuos urbanos y conurbaciones no deseadas favoreciendo modelos compactos discontinuos apoyados en la estructura urbana existente.

i) Considerar la oferta de viviendas sin ocupar y el suelo urbano vacante a la hora de planificar nuevos desarrollos.

j) Excepcionar las nuevas piezas urbanas en el territorio priorizando la consolidación y extensión de los tejidos urbanos existentes.

k) Armonizar el crecimiento de los nuevos desarrollos urbanísticos con el crecimiento de la población en el territorio.

l) Garantizar la correcta integración en el paisaje de los desarrollos de los municipios rurales preservando su silueta tradicional y características y el paisaje del entorno.

m) Potenciar el desarrollo del territorio en red, de forma que las ciudades sean nodos de una densa malla de relaciones generadora de un mayor valor añadido al conjunto del territorio.

n) Extender la infraestructura verde del territorio a los tejidos urbanos, conectando e integrando paisajísticamente los espacios verdes urbanos con los elementos de esta infraestructura en el exterior de dichos tejidos.

o) Desarrollar itinerarios peatonales y carriles bici para comunicar los núcleos urbanos entre sí y de estos con otras implantaciones en el territorio.

p) Preservar las vistas principales hacia los elementos y paisajes más significativas evitando su ocultación por nuevas edificaciones, y en especial en los accesos a los municipios.

q) Fomentar la reconversión de espacios urbanos degradados u obsoletos, adaptándolos a nuevos usos de mayor cualificación.

2. Estos principios directores deben ser tenidos en cuenta en la formulación y aprobación del planeamiento urbanístico y territorial, sin perjuicio de disposiciones normativas más específicas.

Directriz 79. Infraestructura verde y crecimiento de suelo para uso residencial

1. El primer condicionante de los nuevos desarrollos residenciales es la capacidad de acogida del territorio, determinada en función de la conservación de los valores ambientales, paisajísticos, económicos y culturales, y la integridad de los procesos asociados a los mismos, materializados en la infraestructura verde.

2. La planificación territorial y urbanística deberá definir la infraestructura verde con carácter previo al análisis y determinación de las necesidades de suelo para futuros desarrollos residenciales.

Directriz 80. Índice de ocupación de suelo para uso residencial

1. En desarrollo de lo establecido en el artículo 13.4 de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, y artículo 45.1 de la Ley 16/2005, de 30 de diciembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planeamiento determinará el índice máximo de ocupación de suelo para uso residencial.

La clasificación de nuevos suelos urbanos o urbanizables de uso prioritario residencial por el planeamiento urbanístico y territorial se atenderá a ese índice, que adoptará como primer criterio para su determinación el crecimiento previsible de la población en el horizonte temporal que contemplan dichos instrumentos de ordenación.

2. El crecimiento previsible de la población en el horizonte temporal del plan, como criterio para la determinación del índice máximo de ocupación de suelo racional y sostenible para uso residencial, se corregirá tomando en consideración los siguientes tres factores:

a) Un factor determinado por el distinto tamaño de los municipios.

2. El creixement previsible de la població en l'horitzó temporal del pla, com a criteri per a la determinació de l'índex màxim d'ocupació de sòl racional i sostenible per a ús residencial, s'ha de corregir prenent en consideració els tres factors següents:

- a) Un factor determinat per la distinta grandària dels municipis.
- b) Un factor determinat pels objectius de vertebració territorial.
- c) Un factor determinat per la flexibilització del sòl residencial.

Directriu 81. Marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de població anual

1. L'estratègia territorial preveu, en funció dels escenaris demogràfics que s'han tingut en compte, una taxa anual de creixement global de la població de la Comunitat Valenciana. Aquesta taxa es pot actualitzar en funció de les distintes conjuntures socioeconòmiques.

2. L'estratègia territorial dona compte, així mateix, d'unes taxes de creixement demogràfic anual per a cada comarca, segons les defineix l'Institut Valencià d'Estadística, taxes que han de tenir en compte els municipis en les revisions i modificacions dels planejaments urbanístics. Aquestes taxes de creixement de població per comarques tenen caràcter orientatiu i es poden consultar en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 23: «Definir unes pautes racionals i sostenibles d'ocupació de sòl».

3. Aquestes taxes anuals de creixement demogràfic –la global de la Comunitat Valenciana i la taxa per comarques-, que poden ser concretes pels plans d'acció territorial, són el marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement demogràfic anual municipal. Com que són anuals, s'acumulen pel nombre d'anys a què cada pla estén el període de vigència. Es recomana l'adopció de períodes màxims de 20 anys.

Directriu 82. Fórmula per al càlcul de l'índex d'ocupació de sòl per a usos residencials

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a satisfer les demandes municipals i territorials per a ús residencial proposat per l'estratègia territorial s'ha de calcular d'acord amb la següent fórmula empírica:

$$\text{IMOS} = \text{TCD} \times \text{FCDM} \times \text{FCVT}$$

Sent IMOS l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial; TCD la taxa de creixement demogràfic; FCDM el factor de correcció per dimensió municipal, i FCVT el factor de correcció per vertebració territorial.

Directriu 83. El factor de correcció per dimensió municipal

La taxa de creixement demogràfic s'ha de corregir, a l'efecte de calcular l'índex màxim d'ocupació de sòl, per un factor que reflectisca la dimensió municipal que s'ha de calcular d'acord amb la fórmula següent:

$$\text{FCDM} = -0,1914 \times \text{Ln}(X) + 3,007$$

Sent X la població actual del municipi i Ln(X) el logaritme neperià de X.

Directriu 84. El factor de correcció per vertebració territorial

1. La taxa de creixement demogràfic s'ha de corregir igualment amb un factor de vertebració territorial aplicable als nuclis urbans constituents del sistema nodal de referència, previstos per l'estratègia territorial en els termes següents:

- a) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la Pla litoral – cota 100 s'ha d'aplicar un increment del 10 per cent.
- b) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la franja intermèdia del territori s'ha d'aplicar un increment del 25 per cent.
- c) Als nuclis urbans pertanyents al sistema rural s'ha d'aplicar un increment del 50 per cent.

2. Per tal de determinar el factor de correcció per vertebració territorial en el cas del sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans cal tenir en compte el que estableix l'estratègia territorial, en el sentit que el seu creixement no ha de ser potenciat més enllà del que els correspon pels criteris demogràfics i econòmics.

Directriu 85. Sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex d'ocupació de sòl per a ús residencial

- b) Un factor determinado por los objetivos de vertebración territorial.
- c) Un factor determinado por la flexibilización del suelo residencial.

Directriz 81. Marco de referencia para el cálculo de la tasa de crecimiento de población anual

1. La estrategia territorial prevé, en función de los escenarios demográficos contemplados, una tasa anual de crecimiento global de la población de la Comunitat Valenciana. Esta tasa se podrá actualizar en función de las distintas coyunturas socioeconómicas.

2. La estrategia territorial da cuenta asimismo de unas tasas de crecimiento demográfico anual para cada comarca, según las define el Instituto Valenciano de Estadística, tasas que deberán tener en cuenta los municipios en las revisiones y modificaciones de sus planeamientos urbanísticos. Estas tasas de crecimiento de población por comarcas tienen carácter orientativo y se pueden consultar en el documento de la estrategia territorial correspondiente al objetivo 23: «Definir unas pautas racionales y sostenibles de ocupación de suelo».

3. Estas tasas anuales de crecimiento demográfico, la global de la Comunitat Valenciana y la tasa por comarcas, que podrán ser concretadas por los Planes de Acción Territorial, son el marco de referencia para el cálculo de la tasa de crecimiento demográfico anual municipal. Al ser anuales, se acumularán por el número de años al que cada plan extienda su periodo de vigencia. Se recomienda la adopción de periodos máximos de 20 años.

Directriz 82. Fórmula para el cálculo del índice de ocupación de suelo para usos residenciales

El índice máximo de ocupación de suelo para satisfacer las demandas municipales y territoriales para uso residencial propuesto por la estrategia territorial, se calculará de acuerdo con la siguiente fórmula empírica:

$$\text{IMOS} = \text{TCD} \times \text{FCMT} \times \text{FCVT}$$

Siendo IMOS el índice máximo de ocupación de suelo para uso residencial; TCD la tasa de crecimiento demográfico; FCMT el factor de corrección por tamaño municipal; y FCVT el factor de corrección por vertebración territorial.

Directriz 83. El factor de corrección por tamaño municipal

La tasa de crecimiento demográfico se corregirá, a los efectos de calcular el índice máximo de ocupación de suelo, por un factor que refleje el tamaño municipal que se calculará de acuerdo con la siguiente fórmula:

$$\text{FCMT} = -0,1914 \times \text{Ln}(X) + 3,007$$

Siendo X la población actual del municipio y Ln(X) el logaritmo neperiano de X.

Directriz 84. El factor de corrección por vertebración territorial

1. La tasa de crecimiento demográfico se corregirá igualmente con un factor de vertebración territorial aplicable a los núcleos urbanos constituyentes del Sistema Nodal de Referencia, previstos por la estrategia territorial en los siguientes términos:

- a) En los núcleos urbanos situados en el ámbito de la Plan Litoral – Cota 100 se aplicará un incremento del 10 por ciento.
- b) En los núcleos urbanos situados en el ámbito de la Franja Intermèdia del territorio se aplicará un incremento del 25 por ciento.
- c) En los núcleos urbanos pertenecientes al sistema rural se aplicará un incremento del 50 por ciento.

2. A los efectos de determinar el factor de corrección por vertebración territorial en el caso del Sistema Nodal de Referencia de los Sistemas Urbanos Metropolitanos, se tendrá en cuenta lo establecido en esta estrategia territorial, en el sentido de que su crecimiento no debe ser potenciado más allá del que les corresponde por los criterios demográficos y económicos.

Directriz 85. Suelo computable a los efectos de la aplicación del índice de ocupación de suelo para uso residencial

1. El índice máximo de ocupación de suelo resultante de la ponderación de los factores de crecimiento demográfico, tamaño municipal y vertebración territorial, se aplicará tomando como base de cálculo los tejidos urbanos en los que predomine la categoría de centro histórico y ensanche definido según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciana-

1. L'índex màxim d'ocupació de sòl resultant de la ponderació dels factors de creixement demogràfic, dimensió municipal i vertebració territorial s'ha d'aplicar prenent com a base de càlcul els teixits urbans en què predomine la categoria de centre històric i eixample definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, incloent-hi la superfície d'infraestructures, zones verdes urbanes, equipaments i dotacions integrades en aquestes trames urbanes. Aquest sòl és l'existent a la data d'aprovació de l'estratègia territorial.

2. Com a marge de seguretat per al càlcul del sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial, es recomana el traçat d'una envolupant al sòl corresponent a les categories de centre històric i eixample definit segons la cartografia SIOSE, de 500 metres d'ample, comptabilitzant els teixits urbans residencials existents corresponents a qualsevol categoria de les definides segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià en aquest perímetre, incloent-hi la superfície d'infraestructures, les zones verdes urbanes i els equipaments i les dotacions integrades en la trama urbana.

El sòl computat d'acord amb la regla anterior, dins de l'envolupant de 500 metres, no podrà augmentar en més d'un 50 per cent el sòl resultant de l'aplicació de la regla establida en l'apartat primer.

3. Els municipis que tinguen diversos nuclis urbans han de computar la superfície d'aquests i poden aplicar els mateixos criteris que al nucli principal.

4. Als municipis del litoral se'ls aplica un factor de correcció específic en funció de la tipologia d'aquests, definida en donar compte del sistema de ciutats en aquest títol, d'acord amb els criteris següents:

a) Als municipis litorals del tipus A se'ls han d'aplicar els criteris generals definits en les directrius anteriors.

b) Als municipis litorals del tipus B, als teixits urbans residencials de la franja de 500 metres de la línia de costa, se'ls ha d'aplicar un coeficient de ponderació d'1 si és teixit de nucli urbà, de 0,50 si és teixit d'eixample i 0,25 si és teixit urbà discontinu.

c) Als municipis litorals dels tipus C i D, en els teixits urbans residencials de la franja de 500 metres de la línia de costa, se'ls ha d'aplicar un coeficient de 0,25 al teixit d'eixample i un 0,10 al teixit urbà discontinu.

Directriu 86. Factor de correcció de flexibilitat del sòl residencial

1. Els resultats que done el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a ús residencial d'acord amb les regles anteriors es pot incrementar fins a un 25 per cent en funció de les necessitats de cada municipi o àmbit territorial específic, per a evitar rigideses en el mercat de sòl i l'aparició de processos especulatiu sobre aquest.

El factor de correcció de flexibilitat del sòl residencial es pot utilitzar entre altres finalitats per a satisfer increments de població no previstos, cobrir les possibles variacions de la mitjana familiar i l'efecte d'això en les demandes d'habitatge, o atendre la demanda d'habitatge secundari.

2. De forma justificada, aquest factor de correcció pot arribar fins al 50 per cent als municipis localitzats a la franja intermèdia del territori, i augmentar fins al 100 per cent als municipis que no superen una taxa de sòl segellat del 2,5 per cent de la superfície del terme municipal, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià.

3. El coeficient corrector de flexibilitat del sòl residencial a què fan referència els apartats anteriors no és aplicable als municipis de la Comunitat Valenciana la taxa de sòl segellat dels quals, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, supere el 10 per cent de la superfície del seu terme municipal.

Directriu 87. Estudis de demanda de sòl amb més precisió

1. La planificació municipal i territorial pot proposar justificadament l'evolució de les seues demandes de sòl residencial amb més precisió.

2. Els estudis que es realitzen han de seguir els principis directores de l'estratègia territorial i, en tot cas, els criteris següents:

no, incluyendo la superficie de infraestructuras, zonas verdes urbanas, equipamientos y dotaciones integradas en esas tramas urbanas. Este suelo es el existente a la fecha de aprobación de la estrategia territorial.

2. Como margen de seguridad para el cálculo del suelo computable a los efectos de la aplicación del índice máximo de ocupación de suelo para uso residencial, se recomienda el trazado de una envolvente al suelo correspondiente a las categorías de centro histórico y ensanche definido según la cartografía SIOSE, de 500 metros de ancho, contabilizando los tejidos urbanos residenciales existentes correspondientes a cualquier categoría de las definidas según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano en dicho perímetro, incluyendo la superficie de infraestructuras, zonas verdes urbanas y equipamientos y dotaciones integradas en la trama urbana.

El suelo computado de acuerdo con la regla anterior, dentro de la envolvente de 500 metros, no podrá aumentar en más de un 50 por ciento el suelo resultante de la aplicación de la regla establecida en el apartado primero.

3. Los municipios que cuenten con varios núcleos urbanos computarán la superficie de éstos y podrán aplicar los mismos criterios que al núcleo principal.

4. A los municipios del litoral se les aplica un factor de corrección específico en función de la tipología de éstos, definida al dar cuenta del sistema de ciudades en el presente Título, de acuerdo con los siguientes criterios:

a) A los municipios litorales del tipo A se les aplicarán los criterios generales definidos en las directrices anteriores.

b) A los municipios litorales del tipo B, en los tejidos urbanos residenciales de la franja de 500 metros de la línea de costa se les aplicará un coeficiente de ponderación de 1 si es tejido de casco, de 0,50 si es tejido de ensanche y 0,25 si es tejido urbano discontinuo.

c) A los municipios litorales de los tipos C y D, en los tejidos urbanos residenciales de la franja de 500 metros de la línea de costa se les aplicará un coeficiente de 0,25 al tejido de ensanche y un 0,10 al tejido urbano discontinuo.

Directriz 86. Factor de corrección de flexibilidad del suelo residencial

1. Los resultados que arroje el cálculo del índice máximo de ocupación de suelo para uso residencial de acuerdo con las reglas anteriores, se podrá incrementar hasta un 25 por ciento en función de las necesidades de cada municipio u ámbito territorial específico, para evitar rigideces en el mercado de suelo y la aparición de procesos especulativos sobre el mismo.

El factor de corrección de flexibilidad del suelo residencial se puede utilizar entre otros fines, para satisfacer incrementos de población no previstos, cubrir las posibles variaciones del tamaño medio familiar y sus efectos en las demandas de viviendas, o atender la demanda de vivienda secundaria.

2. De forma justificada, este factor de corrección podrá alcanzar hasta el 50 por ciento en los municipios localizados en la Franja Intermedia del territorio, aumentando hasta el 100 por ciento en aquellos municipios que no superen una tasa de suelo sellado del 2,5 por ciento de la superficie de su término municipal, definido según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano.

3. El coeficiente corrector de flexibilidad del suelo residencial a que se hace referencia en los apartados anteriores, no será de aplicación a los municipios de la Comunitat Valenciana cuya tasa de suelo sellado, definido según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano, supere el 10 por ciento de la superficie de su término municipal.

Directriz 87. Estudios de demanda de suelo con mayor precisión

1. La planificación municipal y territorial podrá proponer justificadamente la evolución de sus demandas de suelo residencial con mayor precisión.

2. Los estudios que se realicen tendrán que seguir los principios directores de la estrategia territorial y, en cualquier caso, los siguientes criterios:

a) Se analizará el suelo urbanizado no edificado, los instrumentos de planeamiento aprobados y no ejecutados y el parque de viviendas vacías con el fin de evaluar su oferta actual y potencial de viviendas y su consideración en las futuras demandas.

a) S'ha d'analitzar el sòl urbanitzat no edificat, els instruments de planejament aprovats i no executats i el parc d'habitatges buits a fi d'avaluar-ne l'oferta actual i el potencial d'habitatges i la seua consideració en les futures demandes.

b) Els resultats de les previsions demogràfiques o de demandes d'habitatges han d'expressar-se en quantitat de sòl o en índex màxim d'ocupació d'aquest.

c) El sòl urbà edificat i urbanitzat que es justifique a l'efecte de còmput per a l'aplicació de l'índex màxim d'ocupació de sòl determinat per al municipi ha d'excloure els teixits urbans residencials amb densitats inferiors als 25 habitatges per hectàrea o aquells que superant aquesta densitat no disposen de dotacions mínimes d'equipaments sanitaris i educatius per a la població potencial que poden albergar.

d) Les metodologies que s'utilitzen han de tenir en compte els processos socials i econòmics dels últims 20 anys.

e) Els càlculs de les demandes d'habitatge secundari (segons la definició de l'Institut Nacional d'Estadística) han de respondre a expectatives racionals, i han de justificar de forma rigorosa l'increment de sòl per a aquesta tipologia d'habitatge.

Directriu 88. Altres creixements

La planificació municipal i territorial pot plantejar una ocupació de sòl per a ús residencial superior al resultant de l'aplicació dels preceptes anteriors, sempre que es justifique adequadament en un o més dels motius següents:

- a) Tancament de trames urbanes i racionalitat del creixement.
- b) Previsió d'habitatge protegit.
- c) Localització d'equipaments de caràcter supramunicipal.
- d) Dotacions qualificadores del municipi o àmbit territorial.
- e) Actuacions estratègiques definides com a tals en l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.
- f) Processos urbanístics de compactació d'assentaments urbans de baixa densitat.
- g) Altres motius d'interès públic.

Directriu 89. Les noves peces urbanes aïllades d'ús residencial

La implantació de noves peces urbanes aïllades dels teixits existents, i d'ús residencial monofuncional, ha de ser una excepció, i es desaconsella expressament quan el municipi tinga més d'un 10 per cent del sòl artificial segons la cartografia de l'Institut Cartogràfic Valencià elaborada segons la metodologia SIOSE, i el sòl artificial pertanyent a la categoria d'urbà discontinu supere la suma de les categories de centre històric i eixample segons l'esmentada cartografia.

No obstant això, s'exceptuen les actuacions estratègiques definides com a tals en l'estratègia territorial, en els seus instruments de desenvolupament o en la planificació sectorial corresponent.

En tot cas, aquestes peces aïllades dels teixits existents han de seguir els criteris següents:

- a) Ordenació d'acord amb un cert grau de diversitat, és a dir, d'integració d'usos i activitats compatibles.
- b) Compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.
- c) Possibilitat d'integració física i funcional amb la trama urbana existent.
- d) Previsió de connexions amb la trama urbana existent mitjançant sistemes no motoritzats, i en transport públic quan la dimensió de la població ho necessite.

Directriu 90. Criteris per a evitar les conurbacions al territori

Els plans territorials i urbanístics han d'establir, com a mínim, una franja de sòl no urbanitzable de 500 metres entre els sòls urbans i urbanitzables d'uns nuclis urbans amb els altres, sempre que la realitat física i ambiental ho permeta.

CAPÍTOL IV

Criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques

Directriu 91. Objectiu dels criteris de creixement del sòl per a activitats econòmiques

L'estratègia territorial proposa un model de creixement de sòl per a activitats econòmiques, industrials i terciàries a fi d'orientar els muni-

b) Los resultados de las previsiones demográficas o de demandas de viviendas tienen que expresarse en cantidad de suelo o en índice máximo de ocupación del mismo.

c) El suelo urbano edificado y urbanizado que se justifique a efectos de cómputo para la aplicación del índice máximo de ocupación de suelo determinado para el municipio, deberá excluir los tejidos urbanos residenciales con densidades inferiores a las 25 viviendas por hectárea o aquellos que superando esta densidad no cuenten con dotaciones mínimas de equipamientos sanitarios y educativos para la población potencial que puedan albergar.

d) Las metodologías que se utilicen deberán tener en cuenta los procesos sociales y económicos de los últimos 20 años.

e) Los cálculos de las demandas de viviendas secundarias (según definición del Instituto Nacional de Estadística) deberán responder a expectativas racionales, debiéndose justificar de forma rigurosa el incremento de suelo para dicha tipología de vivienda.

Directriz 88. Otros crecimientos

La planificación municipal y territorial podrá plantear una ocupación de suelo para uso residencial superior al resultante de la aplicación de los preceptos anteriores, siempre que se justifique adecuadamente en uno o varios de los siguientes motivos:

- a) Cierre de tramas urbanas y racionalidad del crecimiento.
- b) Previsión de vivienda protegida.
- c) Localización de equipamientos de carácter supramunicipal.
- d) Dotaciones cualificadoras del municipio o ámbito territorial.
- e) Actuaciones estratégicas definidas como tales en la Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana.
- f) Procesos urbanísticos de compactación de asentamientos urbanos de baja densidad.
- g) Otros motivos de interés público.

Directriz 89. Las nuevas piezas urbanas aisladas de uso residencial

La implantación de nuevas piezas urbanas aisladas de los tejidos existentes, y de uso residencial monofuncional, debe ser una excepción, desaconsejándose expresamente cuando el municipio tenga más de un 10 por ciento del suelo artificial según la cartografía del Instituto Cartográfico Valenciano elaborada según la metodología SIOSE, y el suelo artificial perteneciente a la categoría de urbano discontinuo supere a la suma de las categorías de centro histórico y ensanche según la citada cartografía.

No obstante, se excepcionan aquellas actuaciones estratégicas definidas como tales en la estrategia territorial, en sus instrumentos de desarrollo o en la planificación sectorial correspondiente.

En cualquier caso, estas piezas aisladas de los tejidos existentes deben seguir los siguientes criterios:

- a) Ordenación de acuerdo con un cierto grado de diversidad, es decir, de integración de usos y actividades compatibles.
- b) Compatibilidad con la infraestructura verde del territorio.
- c) Posibilidad de integración física y funcional con la trama urbana existente.
- d) Previsión de conexiones con la trama urbana existente mediante sistemas no motorizados, y en transporte público cuando la dimensión de la población lo precise.

Directriz 90. Criterios para evitar las conurbaciones en el territorio

Los Planes territoriales y urbanísticos establecerán, como mínimo, una franja de suelo no urbanizable de 500 metros entre los suelos urbanos y urbanizables de unos núcleos urbanos con otros, siempre que la realidad física y ambiental lo permitan.

CAPÍTULO IV

Criterios de crecimiento del suelo para actividades económicas

Directriz 91. Objetivo de los criterios de crecimiento del suelo para actividades económicas

La estrategia territorial propone un modelo de crecimiento de suelo para actividades económicas, industriales y terciarias, con el fin de orientar a los municipios hacia la consecución de unas pautas de ocupación racional y sostenible del suelo para estos usos.

La definición de suelo para actividades económicas deberá de compatibilizar la máxima eficiencia de las actividades económicas con el

cipis cap a la consecució d'unes pautes d'ocupació racional i sostenible del sòl per a aquests usos.

La definició de sòl per a activitats econòmiques ha de compatibilitzar la màxima eficiència de les activitats econòmiques amb el respecte als valors, ambientals, culturals i paisatgístics del territori.

Directriu 92. Principis directores de l'ocupació racional i sostenible del sòl per a activitats econòmiques

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques els principis directores següents:

a) Compatibilitzar el creixement del sòl per a activitats econòmiques amb el manteniment de la integritat de la infraestructura verda del territori.

b) Incentivar la promoció i gestió mancomunada de polígons per a activitats econòmiques a fi de minimitzar l'ocupació del sòl i la fragmentació paisatgística.

c) Reduir el nombre i la distància dels desplaçaments per motius de treball mitjançant l'equilibri entre la localització de la població i el treball.

d) Compatibilitzar, quan siga possible, els usos residencials amb els del sòl per a activitats econòmiques.

e) Concentrar les actuacions estratègiques en matèria de sòl per a activitats econòmiques en emplaçaments d'elevada accessibilitat i disponibilitat de sistemes de transport intermodal.

f) Fomentar la integració paisatgística dels desenvolupaments del sòl per a activitats econòmiques preservant en la mesura que es puga els elements propis i de valor singular del paisatge on s'ubiquen, com també els accessos a aquests.

g) Procurar condicions d'urbanització i dissenys arquitectònics de qualitat a les àrees d'activitat econòmica que tenen especial incidència en els fronts visibles des de les carreteres.

h) Evitar com a regla general els continus urbanitzats i la formació de cinturons urbans d'usos del sòl industrials i terciaris.

i) Desenvolupar els nous creixements de sòl per a activitats econòmiques partint dels teixits existents i procurant evitar la dispersió d'aquests usos al territori.

j) Facilitar la connexió d'aquests sòls amb les zones residencials mitjançant sistemes de transport públic i formes no motoritzades.

k) Permetre creixements adaptats a les necessitats i característiques dels municipis integrants del sistema rural.

l) Reubicar els teixits industrials i terciaris obsolets o de localització inadequada.

m) Afavorir el subministrament de matèries primeres minerals per a activitats econòmiques bàsiques o estratègiques sense menyscar els valors ambientals i paisatgístics del territori.

n) Considerar l'oferta d'instal·lacions per a activitats econòmiques sense ocupar i el sòl urbà vacant a l'hora de planificar nous desenvolupaments.

o) Fomentar la rehabilitació i la integració paisatgística dels teixits industrials i terciaris en desús i orientar-los cap a funcions d'acord amb la nova realitat econòmica.

2. Aquests principis directores, en absència de disposicions normatives més específiques, han de ser incorporats al planejament urbà i territorial.

Directriu 93. Infraestructura verda i increment de l'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

1. La capacitat d'acollida del territori en funció de la conservació dels valors ambientals, paisatgístics, econòmics i culturals de la infraestructura verda i de la integritat dels seus processos és el primer condicionant dels nous desenvolupaments dels usos industrials i terciaris al territori.

2. La planificació territorial i urbanística ha de definir aquesta infraestructura verda en els documents de planificació amb caràcter previ a l'anàlisi i determinació de les necessitats de sòl per a futurs desenvolupaments per a activitats econòmiques.

Directriu 94. La gestió compartida del sòl per a les activitats econòmiques

respeto a los valores, ambientales, culturales y paisajísticos del territorio.

Directriz 92. Principios directores de la ocupación racional y sostenible del suelo para actividades económicas

1. Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de ocupación de suelo para actividades económicas a los siguientes principios directores:

a) Compatibilizar el crecimiento del suelo para actividades económicas con el mantenimiento de la integridad de la infraestructura verde del territorio.

b) Incentivar la promoción y gestión mancomunada de polígonos para actividades económicas con el fin de minimizar la ocupación del suelo y la fragmentación paisajística.

c) Reducir el número y la distancia de los desplazamientos por motivos de trabajo mediante el equilibrio entre la localización de la población y el empleo.

d) Compatibilizar, cuando sea posible, los usos residenciales con los del suelo para actividades económicas.

e) Concentrar las actuaciones estratégicas en materia de suelo para actividades económicas en emplazamientos de elevada accesibilidad y disponibilidad de sistemas de transporte intermodal.

f) Fomentar la integración paisajística de los desarrollos del suelo para actividades económicas preservando en lo posible los elementos propios y de valor singular del paisaje donde se ubican, así como los accesos a los mismos.

g) Procurar condiciones de urbanización y diseños arquitectónicos de calidad en las áreas de actividad económica con especial incidencia en los frentes visibles desde las carreteras.

h) Evitar como regla general los continuos urbanizados y la formación de cinturones urbanos de usos del suelo industriales y terciarios.

i) Desarrollar los nuevos crecimientos de suelo para actividades económicas partiendo de los tejidos existentes procurando evitar la dispersión de estos usos en el territorio.

j) Facilitar la conexión de estos suelos con las zonas residenciales mediante sistemas de transporte público y modos no motorizados.

k) Permitir crecimientos adaptados a las necesidades y características de los municipios integrantes del sistema rural.

l) Reubicar los tejidos industriales y terciarios obsoletos o de localización inadecuada.

m) Favorecer el suministro de materias primas minerales para actividades económicas básicas o estratégicas sin menoscabar los valores ambientales y paisajísticos del territorio.

n) Considerar la oferta de instalaciones para actividades económicas sin ocupar y el suelo urbano vacante a la hora de planificar nuevos desarrollos.

o) Fomentar la rehabilitación y la integración paisajística de los tejidos industriales y terciarios en desuso orientándolos hacia funciones acordes con la nueva realidad económica.

2. Estos principios directores, en ausencia de disposiciones normativas más específicas, deberán ser incorporados al planeamiento urbano y territorial.

Directriz 93. Infraestructura verde e incremento de la ocupación de suelo para actividades económicas

1. La capacidad de acogida del territorio en función de la conservación de los valores ambientales, paisajísticos, económicos y culturales de la infraestructura verde y de la integridad de sus procesos, es el primer condicionante de los nuevos desarrollos de los usos industriales y terciarios en el territorio.

2. La planificación territorial y urbanística deberá definir esta infraestructura verde en sus documentos de planificación con carácter previo al análisis y determinación de las necesidades de suelo para futuros desarrollos para actividades económicas.

Directriz 94. La gestión compartida del suelo para las actividades económicas

La estrategia territorial propone la aplicación de fórmulas de gestión mancomunadas o consorciadas para las actuaciones en materia de suelo para actividades económicas previstas en la misma que tengan alcance supramunicipal.

L'estratègia territorial proposa l'aplicació de fórmules de gestió mancomunades o consorciades per a les actuacions en matèria de sòl per a activitats econòmiques previstes en aquesta que tinguen abast supramunicipal.

La participació dels municipis en aquestes fórmules de gestió serà voluntària, sense perjudici que el Consell la fomenta en les seues iniciatives de planificació i gestió d'aquest tipus de sòl.

Qualsevol fórmula de gestió que s'aplique ha de tenir com a punt de partida el repartiment equitatiu de les càrregues i els beneficis entre les entitats que hi participen.

Directriu 95. Índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

1. En desplegament del que estableixen l'article 13.4 de la Llei d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge, i article 45.1 de la Llei 16/2005, de 30 de desembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planejament ha de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a usos econòmics.

La classificació de nous sòls urbans o urbanitzables per a usos industrials i terciaris del planejament urbanístic i territorial s'ha d'ajustar a aquest índex, el qual ha d'adoptar com a primer criteri per a la seua determinació el creixement previsible de les ocupacions dels sectors industrial i terciari en l'horitzó temporal que prevegen aquests instruments d'ordenació.

2. El creixement de l'ocupació en els sectors industrial i terciari s'ha de corregir prenent en consideració els tres factors següents:

a) Un factor relacionat amb el nombre d'ocupacions actuals del municipi.

b) Un factor relacionat amb els objectius de vertebració territorial.

c) Un factor relacionat amb la flexibilització del sòl per a activitats econòmiques.

Directriu 96. Marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària anual

1. L'estratègia territorial preveu, en funció dels escenaris econòmics tinguts en compte, una taxa anual de creixement global de l'ocupació industrial i terciària a la Comunitat Valenciana.

Aquesta taxa es pot revisar en funció de les distintes conjuntures socioeconòmiques.

2. L'estratègia territorial dóna compte, així mateix, d'unes taxes de creixement de l'ocupació anual en els sectors industrial i terciari per a cada comarca, segons les defineix l'Institut Valencià d'Estadística, taxes que han de tenir en compte els municipis en les revisions i modificacions dels seus planejaments urbanístics. Aquestes taxes de creixement de l'ocupació per comarques tenen caràcter orientatiu i es poden consultar en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 24: «Preveure sòl per a l'activitat econòmica en quantitat suficient i adequada».

3. Aquestes taxes anuals de creixement de l'ocupació industrial i terciari –global de la Comunitat Valenciana i per comarques–, que poden ser concretades pels plans d'acció territorial, són el marc de referència per al càlcul de la taxa de creixement de l'ocupació anual municipal. En ser anuals s'han d'acumular pel nombre d'anys a què cada pla estenga el seu període de vigència. Es recomana l'adopció de períodes màxim de 20 anys.

Directriu 97. Fórmula per al càlcul de l'índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a satisfer les demandes municipals i territorials per a l'exercici d'activitats econòmiques proposat per l'estratègia territorial es calcula d'acord amb la fórmula següent:

$$\text{IMOSE} = \text{TCO} \times \text{FCOA} \times \text{FCVT}$$

Sent IMOSE l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques; TCO la taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària; FCOA el factor de correcció per ocupacions municipals actuals, i FCVT el factor de correcció per vertebració territorial.

La participació de los municipios en estas fórmulas de gestión será voluntaria, sin perjuicio de que el Consell la fomenta en sus iniciativas de planificación y gestión de este tipo de suelo.

Cualquier fórmula de gestión que se aplique tendrá como punto de partida el reparto equitativo de las cargas y beneficios entre las entidades que participen en la misma.

Directriz 95. Índice de ocupación de suelo para actividades económicas

1. En desarrollo de lo establecido en el artículo 13.4 de la Ley de Ordenación del Territorio y Protección del Paisaje, y artículo 45.1 de la Ley 16/2005, de 30 de diciembre, de la Generalitat, Urbanística Valenciana, el planeamiento determinará el índice máximo de ocupación de suelo para usos económicos.

La clasificación de nuevos suelos urbanos o urbanizables para usos industriales y terciarios por el planeamiento urbanístico y territorial se atenderá a ese índice, que adoptará como primer criterio para su determinación el crecimiento previsible de los empleos de los sectores industrial y terciario en el horizonte temporal que contemplen dichos instrumentos de ordenación.

2. El crecimiento del empleo en los sectores industrial y terciario se corregirá tomando en consideración los siguientes tres factores:

a) Un factor relacionado con el número de empleos actuales del municipio.

b) Un factor relacionado con los objetivos de vertebración territorial.

c) Un factor relacionado con la flexibilización del suelo para actividades económicas.

Directriz 96. Marco de referencia para el cálculo de la tasa de crecimiento del empleo industrial y terciario anual

1. La estrategia territorial prevé, en función de los escenarios económicos contemplados, una tasa anual de crecimiento global del empleo industrial y terciario en la Comunitat Valenciana.

Esta tasa se podrá revisar en función de las distintas coyunturas socioeconómicas.

2. La estrategia territorial da cuenta asimismo de unas tasas de crecimiento del empleo anual en los sectores industrial y terciario para cada comarca, según las define el Instituto Valenciano de Estadística, tasas que deberán tener en cuenta los municipios en las revisiones y modificaciones de sus planeamientos urbanísticos. Estas tasas de crecimiento del empleo por comarcas tienen carácter orientativo y se pueden consultar en el documento de la estrategia territorial correspondiente al Objetivo 24: "Prever suelo para la actividad económica en cantidad suficiente y adecuada".

3. Estas tasas anuales de crecimiento del empleo industrial y terciario global de la Comunitat Valenciana y por comarcas, que podrán ser concretadas por los planes de acción territorial, son el marco de referencia para el cálculo de la tasa de crecimiento del empleo anual municipal. Al ser anuales se acumularán por el número de años al que cada plan extienda su periodo de vigencia. Se recomienda la adopción de periodos máximo de 20 años.

Directriz 97. Fórmula para el cálculo del índice de ocupación de suelo para actividades económicas

El índice máximo de ocupación de suelo para satisfacer las demandas municipales y territoriales para el desarrollo de actividades económicas propuesto por la estrategia territorial, se calculará de acuerdo con la siguiente fórmula:

$$\text{IMOSE} = \text{TCE} \times \text{FCEA} \times \text{FCVT}$$

Siendo IMOSE el índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas; TCE la tasa de crecimiento del empleo industrial y terciario; FCEA el factor de corrección por empleos municipales actuales; y FCVT el factor de corrección por vertebración territorial.

Directriz 98. El factor de corrección por el número de empleos industriales y terciarios actuales del municipio

La tasa de crecimiento del empleo se corregirá, a los efectos de determinar el índice máximo de ocupación de suelo para actividades

Directriu 98. El factor de correcció pel nombre d'ocupacions industrials i terciàries actuals del municipi

La taxa de creixement de l'ocupació s'ha de corregir, a l'efecte de determinar l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, per un factor que reflectisca les ocupacions municipals actuals, factor que es calcula d'acord amb la fórmula següent:

$$FCOA = -0,2957 \times \ln(X) + 3,9719$$

Sent X les ocupacions en els sectors industrial i terciari del municipi actualment existents i $\ln(X)$ el logaritme neperià de X.

Directriu 99. El factor de correcció per vertebració territorial per a activitats econòmiques

1. La taxa de creixement de l'ocupació industrial i terciària s'ha de corregir igualment amb un factor de vertebració territorial aplicable en el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques en els termes següents:

a) Als nuclis urbans situats en l'àmbit del Pla litoral – cota 100 s'aplica un increment del 10 per cent.

b) Als nuclis urbans situats en l'àmbit de la franja intermèdia del territori s'aplica un increment del 25 per cent.

c) Als nuclis urbans pertanyents al sistema rural s'aplica un increment del 50 per cent.

2. A l'efecte de determinar el factor de correcció per vertebració territorial aplicable al càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, en el cas del sistema nodal de referència dels sistemes urbans metropolitans cal tenir en compte el que estableix aquesta estratègia territorial, en el sentit que el seu creixement no deu ser potenciat més enllà del que els correspon pels criteris demogràfics i econòmics.

Directriu 100. Sòl computable a l'efecte de l'aplicació de l'índex d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques

L'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques resultant de la ponderació dels factors de creixement de l'ocupació en els sectors industrial i terciari, nombre d'ocupacions municipals actuals en aquests sectors i vertebració territorial, s'ha d'aplicar prenent com a base de càlcul tot el sòl industrial i terciari determinat segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià en la data aprovació de l'estratègia territorial corresponent a cada municipi o àmbit territorial específic, incloent-hi la superfície d'infraestructures, zones verdes i equipaments integrats en la trama urbana en què l'ús prioritari siga l'industrial o terciari.

Directriu 101. Factor de correcció de flexibilitat del sòl per a activitats econòmiques

1. Als resultats que done el càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques d'acord amb les regles anteriors es pot afegir un increment de fins a un 25 per cent en funció de les necessitats de cada municipi, o àmbit territorial específic, per a evitar rigideses en el mercat de sòl i l'aparició de processos especulatius sobre aquest.

2. De forma justificada aquest factor de correcció pot arribar fins al 50 per cent als municipis localitzats a la franja intermèdia del territori, i augmentar fins al 100 per cent als municipis que no superen una taxa de sòl artificial del 2,5 per cent de la superfície del seu terme municipal.

3. Aquest coeficient no serà aplicable als municipis de la Comunitat Valenciana la taxa de sòl segellat dels quals, definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, supere el 10 per cent de la superfície del seu terme municipal.

Directriu 102. Municipis sense sòl per a activitats econòmiques

Els municipis que no tinguen sòl industrial i terciari definit segons la cartografia SIOSE de l'Institut Cartogràfic Valencià, a considerar com a base per al càlcul de l'índex màxim d'ocupació de sòl per a activitats econòmiques, poden preveure sòl per a aquests usos en una extensió que no supere el 20 per cent del nou sòl total planificat.

Directriu 103. Estudis de demanda de sòl per a activitats econòmiques amb més precisió

econòmiques, por un factor que refleje los empleos municipales actuales que se calculará de acuerdo con la siguiente fórmula:

$$FCEA = -0,2957 \times \ln(X) + 3,9719$$

Siendo X los empleos en los sectores industrial y terciario del municipio actualmente existentes y $\ln(X)$ el logaritmo neperiano de X.

Directriz 99. El factor de corrección por vertebración territorial para actividades económicas

1. La tasa de crecimiento del empleo industrial y terciario se ha de corregir igualmente con un factor de vertebración territorial aplicable en el cálculo del índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas en los siguientes términos:

a) En los núcleos urbanos situados en el ámbito de la Plan Litoral – Cota 100 se aplicará un incremento del 10 por ciento.

b) En los núcleos urbanos situados en el ámbito de la Franja Intermedia del territorio se aplicará un incremento del 25 por ciento.

c) En los núcleos urbanos pertenecientes al sistema rural se aplicará un incremento del 50 por ciento.

2. A los efectos de determinar el factor de corrección por vertebración territorial, aplicable al cálculo del índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas, en el caso del Sistema Nodal de Referencia de los Sistemas Urbanos Metropolitanos, se tendrá en cuenta lo establecido en esta estrategia territorial, en el sentido de que su crecimiento no debe ser potenciado más allá del que les corresponde por los criterios demográficos y económicos.

Directriz 100. Suelo computable a los efectos de la aplicación del índice de ocupación de suelo para actividades económicas

El índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas resultante de la ponderación de los factores de crecimiento del empleo en los sectores industrial y terciario, número de empleos municipales actuales en estos sectores y vertebración territorial, se aplicará tomando como base de cálculo todo el suelo industrial y terciario determinado según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano a fecha de aprobación de la estrategia territorial, correspondiente a cada municipio u ámbito territorial específico, incluyendo la superficie de infraestructuras, zonas verdes y equipamientos integrados en la trama urbana en que el uso prioritario sea el industrial o terciario.

Directriz 101. Factor de corrección de flexibilidad del suelo para actividades económicas

1. A los resultados que arroje el cálculo del índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas de acuerdo con las reglas anteriores, se le podrá añadir un incremento de hasta un 25 por ciento en función de las necesidades de cada municipio, u ámbito territorial específico, para evitar rigideces en el mercado de suelo y la aparición de procesos especulativos sobre el mismo.

2. De forma justificada este factor de corrección podrá alcanzar hasta el 50 por ciento en los municipios localizados en la Franja Intermedia del territorio, aumentando hasta el 100 por ciento en aquellos municipios que no superen una tasa de suelo artificial del 2,5 por ciento de la superficie de su término municipal.

3. Este coeficiente no será de aplicación a los municipios de la Comunitat Valenciana cuya tasa de suelo sellado, definido según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano, supere el 10 por ciento de la superficie de su término municipal.

Directriz 102. Municipios sin suelo para actividades económicas

Los municipios que carezcan de suelo industrial y terciario definido según la cartografía SIOSE del Instituto Cartográfico Valenciano, a considerar como base para el cálculo del índice máximo de ocupación de suelo para actividades económicas, podrán prever suelo para estos usos en una extensión que no supere el 20 por ciento del nuevo suelo total planificado.

Directriz 103. Estudios de demanda de suelo para actividades económicas con mayor precisión

1. La planificación municipal y territorial podrá proponer justificadamente la evolución de sus demandas de suelo para actividades económicas con mayor precisión.

2. Los estudios que se realicen tendrán que seguir los principios de la estrategia territorial y, en cualquier caso, los siguientes criterios:

1. La planificació municipal i territorial pot proposar justificadament l'evolució de les seues demandes de sòl per a activitats econòmiques amb més precisió.

2. Els estudis que es realitzen han de seguir els principis de l'estratègia territorial i, en tot cas, els criteris següents:

a) Cal analitzar el sòl terciari i industrial urbà i urbanitzat vacant als seus municipis, o àmbits territorials específics, per a la consideració en les futures demandes.

b) Les metodologies que s'utilitzen per a preveure el nombre d'ocupacions, quan consideren situacions passades, han de tenir en compte els processos econòmics i socials dels últims 20 anys.

c) S'ha d'estimar la proporció de les ocupacions localitzades en els teixits urbans residencials del municipi i als polígons d'activitats econòmiques.

d) S'han d'aplicar estàndards reconeguts de metre quadrat de sostre per treballador als polígons industrials i terciaris, tenint en compte els distints sectors, la seua evolució en el futur, i tenint en compte la màxima eficiència en l'ús del sòl.

e) S'ha de calcular el pas de metres quadrats de sostre a metres quadrats de sòl necessari per a satisfer aquesta demanda de sòl per a activitats econòmiques.

Directriu 104. Altres creixements per a usos econòmics

La planificació municipal i territorial pot plantejar una ocupació de sòl per a activitats econòmiques superior al que resulta de l'aplicació dels preceptes anteriors sempre que es justifique adequadament d'acord amb la regulació continguda en aquestes directrius per als àmbits estratègics.

Directriu 105. Sòl per a activitats econòmiques i mobilitat sostenible

1. Els nous desenvolupaments de sòl per a activitats econòmiques, sempre que el tipus d'activitat i la integració paisatgística ho permeten, han de tendir a ubicar-se pròxims als teixits urbans residencials per a facilitar la mobilitat i l'accés mitjançant mitjans de transport no motoritzat.

Aquest condicionant es pot modular en el cas d'ampliacions de teixits existents o quan la realitat física ho demane.

2. Cal preveure l'existència d'una connexió en transport públic a menys de 500 metres de l'accés principal a les àrees de sòl per a activitats econòmiques generadores d'una elevada mobilitat, i és especialment exigible a les d'implantació de més de 500 treballadors, a les que generen més de 5.000 viatges al dia o a les que prescriba l'administració sectorial competent.

3. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana recomana l'elaboració de plans de mobilitat sostenible per a les implantacions industrials i terciàries, especialment per a les d'àmbit o abast supramunicipal.

Directriu 106. Implantació de grans superfícies comercials d'impacte supramunicipal

1. A l'efecte de l'estratègia territorial es defineixen com a grans superfícies comercials d'impacte territorial supramunicipal les implantacions de sòl terciari d'ús predominantment comercial de més de 2.500 metres quadrats de superfície de venda o les que així considere un futur Pla d'Acció Territorial de l'Activitat Comercial a la Comunitat Valenciana.

2. Com que tenen un caràcter vertebrador del territori, aquestes grans superfícies s'han de localitzar preferentment als municipis o àrees urbanes integrades que constitueixen els sistemes urbans metropolitanos com també els centres de polaritat principal i polaritat complementària del Sistema Nodal de Referència de Ciutats Mitjanes.

3. En els sistemes urbans metropolitanos s'ha de valorar el pes d'aquestes implantacions comercials en la creació de nous nodes de centralitat supramunicipal per a reforçar el caràcter polinuclear de les àrees metropolitanos de la Comunitat Valenciana.

4. Aquestes instal·lacions, a les quals en general s'han d'aplicar els criteris de sòl per a activitats econòmiques, s'han de localitzar preferentment al costat de corredors o punts centrals dels sistemes de transport públic d'alta capacitat i prestacions.

5. La implantació de noves superfícies comercials amb independència de la seua dimensió reforçarà el model urbà proposat per l'estratègia

a) Se analizará el suelo terciario e industrial urbano y urbanizado vacante en sus municipios, o ámbitos territoriales específicos, para su consideración en las futuras demandas.

b) Las metodologías que se utilicen para prever el número de empleos, cuando consideren situaciones pasadas, deberán tener en cuenta los procesos económicos y sociales de los últimos 20 años.

c) Se estimará la proporción de los empleos localizada en los tejidos urbanos residenciales del municipio y en los polígonos de actividades económicas.

d) Se aplicarán estándares reconocidos de metro cuadrado de techo por trabajador en los polígonos industriales y terciarios, atendiendo a los distintos sectores, a su evolución en el futuro y atendiendo a la máxima eficiencia en el uso del suelo.

e) Se calculará el paso de metros cuadrados de techo a metros cuadrados de suelo necesario para satisfacer esta demanda de suelo para actividades económicas.

Directriz 104. Otros crecimientos para usos económicos

La planificación municipal y territorial podrá plantear una ocupación de suelo para actividades económicas superior al resultante de la aplicación de los preceptos anteriores, siempre que se justifique adecuadamente de acuerdo con la regulación contenida en estas directrices para los ámbitos estratégicos.

Directriz 105. Suelo para actividades económicas y movilidad sostenible

1. Los nuevos desarrollos de suelo para actividades económicas siempre que el tipo de actividad y su integración paisajística lo permitan, tenderán a ubicarse próximos a los tejidos urbanos residenciales para facilitar la movilidad y el acceso mediante medios de transporte no motorizado.

Este condicionante se podrá modular en el caso de ampliaciones de tejidos existentes o cuando la realidad física lo demande.

2. Se contemplará la existencia de una conexión en transporte público a menos de 500 metros del acceso principal a las áreas de suelo para actividades económicas generadoras de una elevada movilidad, siendo especialmente exigible a las de implantación de más de 500 trabajadores, a las que generen más de 5.000 viajes al día o las que prescriba la administración sectorial competente.

3. La Estrategia Territorial de la Comunitat Valenciana recomienda la elaboración de planes de movilidad sostenible para las implantaciones industriales y terciarias, especialmente para las de ámbito o alcance supramunicipal.

Directriz 106. Implantación de grandes superficies comerciales de impacto supramunicipal

1. A los efectos de la estrategia territorial, se definen como grandes superficies comerciales de impacto territorial supramunicipal aquellas implantaciones de suelo terciario de uso predominantemente comercial de más de 2.500 metros cuadrados de superficie de venta o las que así considere un futuro Plan de Acción Territorial sobre la Actividad Comercial en la Comunitat Valenciana.

2. Debido a su carácter vertebrador del territorio, estas grandes superficies se deben localizar preferentemente en los municipios o áreas urbanas integradas que constituyen los sistemas urbanos metropolitanos así como los centros de polaridad principal y polaridad complementaria del Sistema Nodal de Referencia de Ciudades Medias.

3. En los sistemas urbanos metropolitanos se deberá valorar el peso de estas implantaciones comerciales en la creación de nuevos nodos de centralidad supramunicipal para reforzar el carácter polinuclear de las áreas metropolitanas de la Comunitat Valenciana.

4. Estas instalaciones, a las que en general se les aplicarán los criterios de suelo para actividades económicas, se localizarán preferentemente junto a corredores o puntos centrales de los sistemas de transporte público de alta capacidad y prestaciones.

5. La implantación de nuevas superficies comerciales con independencia de su tamaño reforzará el modelo urbano propuesto por la estrategia territorial, sus ámbitos estratégicos y en particular la convivencia de todas las opciones comerciales.

6. El Plan de Acción Territorial de la Actividad Comercial en la Comunitat Valenciana modulará estas determinaciones y criterios en

territorial, els seus àmbits estratègics i en particular la convivència de totes les opcions comercials.

6. El Pla d'Acció Territorial de l'Activitat Comercial a la Comunitat Valenciana ha de modular aquestes determinacions i criteris en funció de les condicions específiques dels diferents àmbits territorials de la Comunitat Valenciana.

Directriu 107. Aprofitament sostenible dels recursos naturals minerals

1. Són objectius bàsics de l'aprofitament sostenible dels recursos naturals minerals els següents:

a) La ponderació i conciliació dels interessos públics ambientals, territorials, paisatgístics i miners.

b) La millora de la infraestructura geològicomina i investigació i planificació sectorial que identifique recursos i necessitats.

c) L'aprofitament racional i segur dels recursos minerals integrant la gestió dels residus miners.

d) L'aprofitament òptim i integral de jaciments minerals, amb preferència per l'ampliació de les explotacions existents, fins i tot la posada en marxa d'explotacions abandonades, enfront de l'obertura de noves activitats extractives.

e) L'exigència de capacitat i solvència tècnica, econòmica i financera a les empreses mineres.

f) La integració i coordinació dels treballs d'explotació i de restauració amb el menor desfasament temporal tècnicament viable.

g) La connexió de l'explotació minera amb les compensacions als municipis on s'ubica.

h) L'optimització de les distàncies entre les zones d'extracció i les de consum o transformació, en particular en el cas dels àrids.

i) L'extensió de sistemes de logística avançada i de R+D+i a les distintes fases del cicle vital d'aquests productes.

j) La millora de la gestió d'estèrils miners, potenciant la valorització dels residus i del reciclatge per a disminuir la necessitat d'extracció de matèries primeres d'origen natural.

k) El desenvolupament de plans d'integració dels espais miners abandonats i degradats, la seua integració en la infraestructura verda i la reconversió d'aquests, especialment de les explotacions mineres pròximes als nuclis urbans, espais naturals protegits i al litoral.

l) La selecció de models d'explotació sostenible que produïsquen efectes demostratius d'eficiència minera i sostenibilitat ambiental.

m) La limitació de noves autoritzacions d'explotació d'activitats extractives en espais i paisatges singulars del territori de la Comunitat Valenciana, que en cap cas podran establir-se en el planejament urbanístic municipal amb caràcter general.

n) La definició de plans d'acció territorial de caràcter sectorial per a facilitar l'explotació ordenada i racional dels recursos, la garantia dels subministraments, la seua priorització com també la regeneració i incorporació a la infraestructura verda del territori. Igualment es poden elaborar i aprovar plans especials amb aquestes finalitats o altres de major detall. El planejament territorial i urbanístic ha de tenir en compte les peculiaritats de cada classe de recurs mineral, en particular, el marbre, les argiles ceràmiques i els àrids.

o) L'elaboració d'una guia metodològica respecte del procediment per a desenvolupar l'activitat extractiva i respecte de la corresponent documentació que s'ha d'elaborar, i també l'objectivació de criteris que s'han d'aplicar.

2. Els anteriors objectius bàsics seran aplicables també a l'aprofitament de les aigües minerindustrials i termals, adaptats a les condicions específiques.

CAPÍTOL V

Creixements als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Directriu 108. Criteris de creixement de l'ocupació de sòl residencial i per a activitats econòmiques als municipis del sistema rural de la Comunitat Valenciana

1. Els municipis integrants del sistema rural de la Comunitat Valenciana tindran com a creixement màxim de referència el 0,5 per cent quant a la població i el 0,6 per cent quant a l'ocupació per a definir els

funció de les condicions específiques de los distintos ámbitos territoriales de la Comunitat Valenciana.

Directriz 107. Aprovechamiento sostenible de los recursos naturales minerales

1. Son objetivos básicos del aprovechamiento sostenible de los recursos naturales minerales los siguientes:

a) La ponderación y conciliación de los intereses públicos medioambientales, territoriales, paisajísticos y mineros.

b) La mejora de la infraestructura geológico-minera e investigación y planificación sectorial que identifique recursos y necesidades.

c) El aprovechamiento racional y seguro de los recursos minerales integrando la gestión de los residuos mineros.

d) El aprovechamiento óptimo e integral de yacimientos minerales, con preferencia por la ampliación de las explotaciones existentes, incluso puesta en marcha de explotaciones abandonadas, frente a la apertura de nuevas actividades extractivas.

e) La exigencia de capacidad y solvencia técnica, económica y financiera a las empresas mineras.

f) La integración y coordinación de los trabajos de explotación y de restauración con el menor desfase temporal técnicamente viable.

g) La conexión de la explotación minera con las compensaciones a los municipios en los que se ubica.

h) La optimización de las distancias entre las zonas de extracción y las de consumo o transformación, en particular en el caso de los áridos.

i) La extensión de sistemas de logística avanzada y de I+D+i a las distintas fases del ciclo vital de estos productos.

j) La mejora de la gestión de estériles mineros, potenciando la valorización de los residuos y del reciclaje para disminuir la necesidad de extracción de materias primas de origen natural.

k) El desarrollo de planes de integración de los espacios mineros abandonados y degradados, su integración en la infraestructura verde y reconversión de los mismos, especialmente de las explotaciones mineras próximas a los núcleos urbanos, espacios naturales protegidos y en el litoral.

l) La selección de modelos de explotación sostenible que produzcan efectos demostrativos de eficiencia minera y sostenibilidad ambiental.

m) La limitación de nuevas autorizaciones de explotación de actividades extractivas en espacios y paisajes singulares del territorio de la Comunitat Valenciana, que en ningún caso podrán establecerse en el planeamiento urbanístico municipal con carácter general.

n) La definición de planes de acción territorial de carácter sectorial para facilitar la explotación ordenada y racional de los recursos, la garantía de los suministros, su priorización así como su regeneración e incorporación a la infraestructura verde del territorio. Igualmente se podrán elaborar y aprobar planes especiales con estos fines u otros de mayor detalle. El planeamiento territorial y urbanístico habrá de tener en cuenta las peculiaridades de cada clase de recurso mineral, en particular, el mármol, las arcillas cerámicas y los áridos.

o) La elaboración de una guía metodológica respecto del procedimiento para desarrollar la actividad extractiva y respecto de la documentación a elaborar con dicho fin, así como la objetivación de criterios que deben aplicarse.

2. Los anteriores objetivos básicos serán de aplicación también al aprovechamiento de las aguas minero-industriales y termales, adaptados a sus condiciones específicas.

CAPÍTULO V

Crecimientos en los municipios del sistema rural de la Comunitat Valenciana

Directriz 108. Criterios de crecimiento de la ocupación de suelo residencial y para actividades económicas en los municipios del sistema rural de la Comunitat Valenciana

1. Los municipios integrantes del sistema rural de la Comunitat Valenciana tendrán como crecimiento máximo de referencia el 0,5 por ciento en cuanto a la población y el 0,6 por ciento en cuanto al empleo, para definir sus futuros crecimientos en la ocupación de suelo para uso residencial y para actividades económicas respectivamente, con independencia de las comarcas en las que se encuentren ubicados.

seus futurs creixements en l'ocupació de sòl per a ús residencial i per a activitats econòmiques respectivament, amb independència de les comarques en què estiguen ubicats.

2. Als municipis integrants del sistema rural s'han d'analitzar, amb caràcter previ, totes les possibilitats d'activació dels habitatges desocupats, i les estratègies de planificació han d'atendre, de forma prioritària, el manteniment i la regeneració de les trames urbanes existents i les tipologies arquitectòniques de l'entorn.

3. Els desenvolupaments proposats per a aquests municipis han de tenir en compte la disposició dels nuclis urbans respecte al seu entorn rural, de manera que els creixements no trenquen aquest conjunt harmònic. S'han de preveure distintes alternatives de creixement, incloent-hi el model compacte discontinu separat del nucli principal però connectat funcionalment amb aquest.

4. Les noves extensions urbanes, contigües als teixits urbans existents, en cap cas han de menyscar el caràcter rural d'aquests nuclis, i han de mantenir una proporció coherent amb aquests de manera que la seua implantació no reduïska els valors culturals i paisatgístics de l'entorn.

5. Aquestes noves peces urbanes de creixement contigu als teixits urbans existents als nuclis del sistema rural no han de superar la tercera part de la superfície del sòl segellat, i poden arribar fins a la meitat d'aquest sòl si les condicions d'urbanització fa inviable l'actuació en els termes de la condició primera.

6. Si les necessitats de creixement exigeixen una superfície més gran, les noves peces urbanes han d'incorporar-se de forma successiva, i fins que no es consolide el 75 per cent de la urbanització i l'edificació de la primera peça no es podran desenvolupar les següents.

7. El desenvolupament d'aquestes noves peces urbanes successives requereix, prèviament a la programació, unes condicions d'integració paisatgística respecte al total del conjunt edificat que inclou l'estudi d'emplaçaments alternatius i l'elecció del que millor satisfaga la incorporació física i funcional amb el conjunt i amb l'entorn ambiental i paisatgístic.

8. En el cas de nous teixits urbans separats del nucli urbà principal cal procurar-ne la connexió mitjançant sistemes de transport no motoritzat.

9. Els criteris desenvolupats per als municipis del sistema rural poden ser aplicats totalment o en part als municipis o nuclis urbans que, sense formar part d'aquest àmbit territorial, tinguen conjunts urbans de gran interès cultural, paisatgístic o patrimonial.

10. La resta de criteris aplicables als municipis del sistema rural són els de caràcter general per a tots els municipis de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTOL VI

Els àmbits estratègics del territori

Directriu 109. Definició i classes d'àmbits estratègics del territori

1. L'estratègia territorial defineix com a àmbits estratègics aquells el desenvolupament la regeneració o la qualificació dels quals són prioritaris per al compliment dels objectius i les metes d'aquest instrument d'ordenació territorial.

2. Aquests àmbits territorials es caracteritzen per acollir usos i activitats que generen un impacte ambiental, econòmic i social positiu, que va més enllà d'un sol municipi, i que es poden desenvolupar en tots aquests actuacions d'iniciativa pública i privada.

3. L'estratègia territorial localitza de forma aproximada alguns d'aquests àmbits estratègics, sense perjudici que altres puguin ser declarats com a tals per complir els principis i criteris de l'estratègia territorial.

4. L'estratègia territorial diferencia entre àmbits estratègics per a la qualificació del teixit urbà i aquells altres relacionats amb la implantació d'activitats econòmiques al territori.

Directriu 110. Els àmbits estratègics de qualificació urbana

L'estratègia territorial defineix àrees de nova centralitat, àrees d'oportunitat, àrees d'intensificació d'usos, àrees de regeneració, bulevards metropolitans i àrees de dinamització del medi rural:

2. En los municipios integrantes del sistema rural se deberán analizar, con carácter previo, todas las posibilidades de activación de las viviendas desocupadas, y las estrategias de planificación atenderán, de forma prioritaria, al mantenimiento y regeneración de las tramas urbanas existentes y las tipologías arquitectónicas del entorno.

3. Los desarrollos propuestos para estos municipios tendrán en cuenta la disposición de los núcleos urbanos respecto a su entorno rural, de forma que los crecimientos no rompan este conjunto armónico. Se deberán contemplar distintas alternativas de crecimiento, incluyendo el modelo compacto discontinuo separado del casco principal pero conectado funcionalmente con el mismo.

4. Las nuevas extensiones urbanas, contiguas a los tejidos urbanos existentes, en ningún caso menoscabarán el carácter rural de estos núcleos, manteniendo una proporción coherente con éstos de forma que su implantación no reduzca los valores culturales y paisajísticos del entorno.

5. Estas nuevas piezas urbanas de crecimiento contiguo a los tejidos urbanos existentes en los núcleos del sistema rural, no superarán la tercera parte de la superficie del suelo sellado, pudiendo llegar hasta la mitad de dicho suelo si las condiciones de urbanización hace inviable la actuación en los términos de la condición primera.

6. Si las necesidades de crecimiento exigieran una superficie mayor, las nuevas piezas urbanas deben incorporarse de forma sucesiva, y hasta que no se consolide por la urbanización y la edificación el 75 por ciento de la primera pieza no se podrán desarrollar las siguientes.

7. El desarrollo de estas nuevas piezas urbanas sucesivas requerirá, previo a su programación, de unas condiciones de integración paisajística respecto al total del conjunto edificado, estudiándose emplazamientos alternativos y eligiendo el que mejor satisfaga su incorporación física y funcional con dicho conjunto y con su entorno ambiental y paisajístico.

8. En el caso de nuevos tejidos urbanos separados del núcleo urbano principal se procurará su conexión mediante sistemas de transporte no motorizado.

9. Los criterios desarrollados para los municipios del sistema rural podrán ser aplicados en su totalidad o en parte a los municipios o núcleos urbanos que, sin formar parte de este ámbito territorial, cuenten con conjuntos urbanos de gran interés cultural, paisajístico o patrimonial.

10. El resto de criterios aplicables a los municipios del sistema rural son los de carácter general para todos los municipios de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTULO VI

Los ámbitos estratégicos del territorio

Directriz 109. Definición y clases de ámbitos estratégicos del territorio

1. La estrategia territorial define como ámbitos estratégicos aquellos cuyo desarrollo, regeneración o cualificación son prioritarios para el cumplimiento de los objetivos y metas de este instrumento de ordenación territorial.

2. Estos ámbitos territoriales se caracterizan por acoger usos y actividades que generan un impacto ambiental, económico y social positivo, que va más allá de un solo municipio, pudiéndose desarrollar en todos ellos actuaciones de iniciativa pública y privada.

3. La estrategia territorial localiza de forma aproximada algunos de estos ámbitos estratégicos, sin perjuicio de que otros puedan ser declarados como tales por cumplir los principios y criterios de la estrategia territorial.

4. La estrategia territorial diferencia entre ámbitos estratégicos para la cualificación del tejido urbano y aquellos otros relacionados con la implantación de actividades económicas en el territorio.

Directriz 110. Los ámbitos estratégicos de cualificación urbana

La estrategia territorial define áreas de nueva centralidad, áreas de oportunidad, áreas de intensificación de usos, áreas de regeneración, bulevares metropolitanos y áreas de dinamización del medio rural:

a) Las áreas de nueva centralidad son aquellas que actual o potencialmente disponen de buena accesibilidad de escala supramunicipal y facilidad de integración con los tejidos urbanos preexistentes, siendo idóneas para albergar equipamientos de escala comarcal o regional, así

a) Les àrees de nova centralitat són aquelles que actualment o potencialment disposen de bona accessibilitat d'escala supramunicipal i facilitat d'integració amb els teixits urbans preexistents, i són idònies per a albergar equipaments d'escala comarcal o regional, com també activitats residencials i econòmiques generadores de grans fluxos de transport.

b) Les àrees d'oportunitat són aquelles el desenvolupament de les quals està hipotecat per usos urbans o infraestructures obsoletes i d'escassa viabilitat, però que posseeixen una elevada renda de situació que els permeten ser suport d'actuacions estratègiques per a qualificar el territori.

c) Les àrees d'intensificació d'usos són aquelles d'ús residencial de baixa densitat que, per la proximitat a teixits urbans compactes o per la transformació en primers habitatges, permeten operacions d'increment de densitat o dotacions per a millorar-ne la qualitat urbana. També poden ser inclosos en aquesta tipologia els àmbits pròxims a punts nodals de càrrega de transport de passatgers.

d) Les àrees de regeneració són aquelles amb diverses problemàtiques socials, com ara dèficit d'equipaments i espais públics, habitatges de baixa qualitat, entre altres, que requereixen d'intervencions urbanes amb caràcter integral per a la seua restauració i integració amb la resta de teixits urbans.

e) Els bulevards metropolitanos i els seus entorns són aquells àmbits l'eix central dels quals correspon a un viari que ha perdut la funcionalitat original, però que posseeix una gran capacitat per a articular teixits urbans o acollir elements de centralitat urbana i sistemes de transport col·lectiu.

f) Les àrees de dinamització del medi rural són aquelles amb aptitud per a acollir desenvolupaments urbans selectius de qualitat, d'elevada integració paisatgística i compatibilitat amb la infraestructura verda.

Directriu 111. Els àmbits estratègics per a les activitats econòmiques al territori

L'estratègia territorial defineix nodes d'activitat econòmica, parcs comarcals d'innovació i polígons industrials i terciaris al medi rural.

a) Els nodes d'activitat econòmica són aquells àmbits territorials de superfície normalment superior a les 150 hectàrees que combinen diversos usos industrials, logístics, comercials, parcs científics, incubadores d'empreses, parcs de proveïdors, equipaments i centres de serveis públics entre altres, que tenen la possibilitat d'estar dotats amb sistemes internodals de transport.

b) Els parcs comarcals d'innovació són aquells àmbits territorials de superfície normalment inferior a les 100 hectàrees, que poden estar continguts en els àmbits anteriors, i que poden incloure els mateixos usos que l'àmbit anterior encara que amb una orientació molt marcada cap a les activitats innovadores i, si és procedent, la compatibilitat amb els teixits residencials.

c) Els polígons industrials i terciaris al medi rural són aquells àmbits territorials, implantats a l'interior de la Comunitat Valenciana, la finalitat dels quals és la racionalització de les demandes supramunicipals de sòl per a activitats econòmiques en punts del medi rural amb elevada accessibilitat i compatibilitat amb la protecció dels valors ambientals del territori.

Directriu 112. Altres àmbits estratègics

L'estratègia territorial inclou com a àmbits estratègics els sòls no urbanitzables de la franja litoral de 500 metres des de la línia interior de la ribera del mar, els quals es regeixen per les directrius sobre el litoral.

Directriu 113. Gestió dels àmbits estratègics del territori

1. Els criteris de limitació de creixement, distància o integració en els teixits urbans existents no són aplicables als municipis inclosos en actuacions públiques o privades en àmbits estratègics prèviament definits encara que siga de forma aproximada en l'estratègia territorial, o posteriorment mitjançant el desenvolupament d'aquesta.

Aquestes actuacions d'iniciativa pública o privada poden tenir caràcter d'interès públic i acollir-se als règims preferents quant a tramitació, avantatges fiscals, exempcions de càrregues urbanístiques i altres, previstes en l'actual legislació vigent o les seues modificacions.

como actividades residenciales y económicas generadoras de grandes flujos de transporte.

b) Las áreas de oportunidad son aquellas cuyo desarrollo está hipotecado por usos urbanos o infraestructuras obsoletas y de escasa viabilidad, pero que poseen una elevada renta de situación que le permiten ser soporte de actuaciones estratégicas para cualificar el territorio.

c) Las áreas de intensificación de usos son aquellas de uso residencial de baja densidad que, por su proximidad a tejidos urbanos compactos o por su transformación en primeras viviendas, permiten operaciones de incremento de densidad y/o dotaciones para mejorar su calidad urbana. También pueden ser incluidos en esta tipología a los ámbitos cercanos a puntos nodales de carga de transporte de pasajeros.

d) Las áreas de regeneración son aquellas con diversas problemáticas sociales, tales como déficit de equipamientos y espacios públicos, viviendas de baja calidad, entre otras, que requieren de intervenciones urbanas con carácter integral para su restauración e integración con el resto de tejidos urbanos.

e) Los bulevares metropolitanos y sus entornos son aquellos ámbitos cuyo eje central corresponde a un viario que ha perdido su funcionalidad original, pero posee una gran capacidad para articular tejidos urbanos o acoger elementos de centralidad urbana y sistemas de transporte colectivo.

f) Las áreas de dinamización del medio rural son aquellas con aptitud para acoger desarrollos urbanos selectivos de calidad, de elevada integración paisajística y compatibilidad con la infraestructura verde.

Directriz 111. Los ámbitos estratégicos para las actividades económicas en el territorio

La estrategia territorial define nodos de actividad económica, parques comarcales de innovación y polígonos industriales y terciarios en el medio rural.

a) Los nodos de actividad económica son aquellos ámbitos territoriales de superficie normalmente superior a las 150 hectáreas que combinan diversos usos industriales, logísticos, comerciales, parques científicos, incubadoras de empresas, parques de proveedores, equipamientos y centros de servicios públicos entre otros, contando con la posibilidad de estar dotados con sistemas intermodales de transporte.

b) Los parques comarcals de innovació son aquells àmbits territorials de superfície normalment inferior a les 100 hectàrees, que poden estar continguts en els àmbits anteriors, i poden incloure els mateixos usos que el àmbit anterior aunque con una orientación muy marcada hacia las actividades innovadoras y en su caso la compatibilidad con los tejidos residenciales.

c) Los polígonos industriales y terciarios en el medio rural son aquellos ámbitos territoriales, implantados en el interior de la Comunitat Valenciana, cuya finalidad es la racionalización de las demandas supramunicipales de suelo para actividades económicas en puntos del medio rural con elevada accesibilidad y compatibilidad con la protección de los valores ambientales del territorio.

Directriz 112. Otros ámbitos estratégicos

La estrategia territorial incluye como ámbitos estratégicos a los suelos no urbanizables de la franja litoral de 500 metros desde la línea interior de la ribera del mar, los cuales se rigen por las directrices sobre el litoral.

Directriz 113. Gestión de los ámbitos estratégicos del territorio

1. Los criterios de limitación de crecimiento, distancia o integración en los tejidos urbanos existentes, no serán de aplicación a los municipios incluidos en actuaciones públicas o privadas en ámbitos estratégicos previamente definidos siquiera sea de forma aproximada en la estrategia territorial, o posteriormente mediante el desarrollo de la misma.

Esas actuaciones de iniciativa pública o privada podrán tener carácter de interés público y acogerse a los regímenes preferentes en cuanto a tramitación, ventajas fiscales, exenciones de cargas urbanísticas y otras, previstas en la actual legislación vigente o sus modificaciones.

2. Los parques comarcals de innovació i els polígons industrials i terciaris en el medi rural serán gestionados de forma preferente por sistemas mancomunados o consorciados, sin que la ubicación de los mismos en un único municipio suponga ninguna ventaja respecto a la distribución de cargas y beneficios.

2. Els parcs comarcals d'innovació i els polígons industrials i terciaris al medi rural han de ser gestionats de forma preferent per sistemes mancomunats o consorciats, sense que la ubicació d'aquests en un únic municipi implique cap avantatge respecte a la distribució de càrregues i beneficis.

3. En tot cas, totes les actuacions descrites han de ser compatibles amb la preservació, millora i posada en valor de la infraestructura verda del territori.

Directriu 114. Els projectes territorials estratègics

1. Són projectes territorials estratègics aquelles actuacions excepcionals d'iniciativa pública o privada que, malgrat no estar previstes en l'estratègia territorial, presenten un elevat interès per al desenvolupament del territori dins del marc dels objectius, principis directores i criteris de l'estratègia territorial.

2. Per a la incorporació als règims preferents previstos en la directriu anterior, i iniciar-ne la tramitació, han de tenir l'informe del municipi o municipis afectats, l'informe de compatibilitat amb els objectius de l'estratègia territorial emès pel departament competent en ordenació del territori i l'acord del Consell.

Es pot crear un organisme d'experts per a dictaminar des d'un punt de vista tècnic i científic la viabilitat i l'adequació a les característiques del territori dels projectes territorials estratègics.

3. Els projectes territorials estratègics, per a poder ser classificats com a tals, han de complir els requisits següents:

a) Una dimensió i uns requeriments que justifiquen una localització al marge de les pautes establides per la planificació urbanística i territorial.

b) Un impacte supramunicipal positiu i permanent des del punt de vista econòmic, ambiental o social.

c) Una compatibilitat amb els objectius, principis directores i criteris de l'estratègia territorial especialment pel que fa a creació d'ocupació, generació de valor afegit i qualificació del territori.

d) L'actuació ha de ser un model demostratiu d'una òptima integració territorial, ambiental i paisatgística en la infraestructura verda del territori.

e) Aquests projectes s'han d'ubicar prioritàriament a la franja intermèdia del territori.

4. En aquestes actuacions l'habitatge ha de ser una excepció, si bé es poden admetre com a complement o per raons d'interès públic. En qualsevol cas ha de quedar limitat a un 25 per cent del total del sostre edificable de l'actuació.

CAPÍTOL VII

L'habitatge protegit i el territori

Directriu 115. Principis directores de l'habitatge amb algun tipus de protecció pública

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'habitatge protegit els principis directores següents:

a) Fer efectiu el dret de tots els ciutadans al gaudi d'un habitatge digne i adequat a les seues necessitats.

b) Adaptar els instruments legislatius en matèria d'urbanisme i territori per a satisfer els objectius de les polítiques públiques en matèria d'habitatge.

c) Integrar les actuacions en matèria d'habitatge amb algun tipus de protecció pública a les polítiques de millora de la cohesió social al territori.

d) Inscriure les polítiques d'habitatge en els objectius de sostenibilitat ambiental, com ara l'accessibilitat, l'ús racional dels recursos i la reducció de les emissions contaminants.

e) Col·laborar amb les polítiques d'habitatge protegit al desenvolupament econòmic del sector, potenciant la innovació en aquest i les actuacions que generen una gran demanda de llocs de treball.

Directriu 116. Criteris territorials en matèria d'habitatge amb algun tipus de protecció pública

1. Les necessitats d'habitatge protegit, sense perjudici de les competències de l'administració local, s'han d'analitzar des d'un àmbit supra-

3. En cualquier caso, todas las actuaciones descritas deberán ser compatibles con la preservación, mejora y puesta en valor de la infraestructura verde del territorio.

Directriz 114. Los proyectos territoriales estratégicos

1. Son proyectos territoriales estratégicos aquellas actuaciones excepcionales de iniciativa pública o privada que, a pesar de no estar previstas en la estrategia territorial, presentan un elevado interés para el desarrollo del territorio dentro del marco de los objetivos, principios directores y criterios de la estrategia territorial.

2. Para su incorporación a los regímenes preferentes previstos en la directriz anterior, e iniciar su tramitación, deberán tener informe del municipio o municipios afectados, informe de compatibilidad con los objetivos de la estrategia territorial emitido por el departamento competente en ordenación del territorio, y acuerdo del Consell.

Se podrá crear un organismo de expertos a los efectos de dictaminar desde un punto de vista técnico y científico sobre la viabilidad y adecuación a las características del territorio de los proyectos territoriales estratégicos.

3. Los proyectos territoriales estratégicos deberán cumplir los siguientes requisitos para poder ser clasificados como tales:

a) Una dimensión y requerimientos que justifiquen una localización al margen de las pautas establecidas por la planificación urbanística y territorial.

b) Un impacto supramunicipal positivo y permanente desde el punto de vista económico, ambiental o social.

c) Una compatibilidad con los objetivos, principios directores y criterios de la estrategia territorial especialmente por lo que respecta a creación de empleo, generación de valor añadido y cualificación del territorio.

d) La actuación deberá ser un modelo demostrativo de una óptima integración territorial, ambiental y paisajística en la infraestructura verde del territorio.

e) Estos proyectos se ubicarán prioritariamente en la franja intermedia del territorio.

4. En estas actuaciones la vivienda tiene que ser una excepción, si bien se pueden admitir como complemento o por razones de interés público. En cualquier caso debe quedar limitada a un 25 por ciento del total del techo edificable de la actuación.

CAPÍTULO VII

La vivienda protegida y el territorio

Directriz 115. Principios directores de la vivienda con algún tipo de protección pública

Las administraciones públicas, integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de vivienda protegida, a los siguientes principios directores:

a) Hacer efectivo el derecho de todos los ciudadanos al disfrute de una vivienda digna y adecuada a sus necesidades.

b) Adaptar los instrumentos legislativos en materia de urbanismo y territorio para satisfacer los objetivos de las políticas públicas en materia de vivienda.

c) Integrar las actuaciones en materia de vivienda con algún tipo de protección pública a las políticas de mejora de la cohesión social en el territorio.

d) Inscribir las políticas de vivienda en los objetivos de sostenibilidad ambiental, tales como la accesibilidad, el uso racional de los recursos y la reducción de las emisiones contaminantes.

e) Colaborar con las políticas de vivienda protegida al desarrollo económico del sector, potenciando la innovación en el mismo y las actuaciones que generen una gran demanda de puestos de trabajo.

Directriz 116. Criterios territoriales en materia de vivienda con algún tipo de protección pública

1. Las necesidades de vivienda protegida, sin perjuicio de las competencias de la administración local, se deben analizar desde un ámbito supramunicipal, siendo recomendables los ámbitos de las áreas urbanas integradas y las áreas funcionales del territorio.

2. Adecuar las políticas de vivienda protegida a las pautas de movilidad en el territorio, acercando, en lo posible, los usos residenciales y los relacionados con la actividad económica en el territorio.

municipal, sent recomanables els àmbits de les àrees urbanes integrades i les àrees funcionals del territori.

2. Adequar les polítiques d'habitatge protegit a les pautes de mobilitat al territori, i acostar, en la mesura que es puga, els usos residencials i els relacionats amb l'activitat econòmica al territori.

3. Mitjançant la planificació urbana i territorial s'ha de promoure la diversitat d'usos urbans, les formes de tinença i les tipologies d'habitatge protegit, a fi de fomentar la mescla de grups socials i la lluita contra la segregació urbana.

4. Utilitzar la planificació urbana i territorial per a equilibrar adequadament la distribució de l'habitatge protegit al territori i la seua connexió amb els equipaments i serveis.

5. Les polítiques d'habitatge amb algun tipus de protecció han de reforçar els objectius en matèria de sostenibilitat ambiental, en particular els referits a les energies renovables i el confort bioclimàtic.

6. Utilitzar les polítiques d'habitatge protegit per a reforçar els àmbits estratègics del territori definits en l'estratègia territorial.

7. En àmbits concrets de la Comunitat Valenciana s'ha de procurar activar el parc d'habitatges no principals per a la conversió en habitatges amb algun tipus de protecció pública

8. L'habitatge protegit ha de contribuir a la millora del paisatge urbà i al respecte del patrimoni de valor historicocultural, al manteniment de centres històrics com a teixits urbans vius i diversos i a les polítiques de retenció i atracció de joves talents i professionals creatius.

9. Cal connectar les polítiques d'habitatge protegit amb els processos d'innovació en el sector de l'edificació residencial, i desenvolupar nous materials, la domòtica, l'habitatge com a productors d'energia i els edificis intel·ligents, entre altres.

10. Considerar la ciutat existent com a aportació fonamental a la sostenibilitat territorial, i fomentar actuacions de rehabilitació d'edificis i habitatges.

TÍTOL V INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

CAPÍTOL I Infraestructures de mobilitat

Directriu 117. Definició i objectius del sistema d'infraestructures de mobilitat

1. El sistema d'infraestructures de mobilitat comprén la xarxa viària, la xarxa ferroviària, la xarxa de plataformes reservades de transport públic, la xarxa de vies de transport no motoritzat, els ports, els aeroports i altres instal·lacions fixes. També inclou la xarxa logística i els intercanviadors modals associats amb el conjunt de modes descrit.

2. Aquest sistema té com a objectiu satisfer les demandes de mobilitat de les persones i de les mercaderies en coherència amb els objectius d'ordenació del territori i en condicions adequades d'equitat social i compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.

Directriu 118. Principis directores en matèria d'infraestructures de mobilitat

Les administracions públiques han d'integrar en les seues polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'infraestructures de mobilitat els principis directores següents:

a) Contribuir a la vertebració territorial del sistema de ciutats de la Comunitat Valenciana reforçant el sistema nodal de referència proposat per l'estratègia territorial.

b) Vincular l'accessibilitat als nous usos al territori, tant als sòls d'ús residencial com als sòls per a l'activitat econòmica.

c) Potenciar els sistemes de transport no motoritzats i fomentar l'ús del transport públic per a tots els col·lectius ciutadans, i adequar-lo a les demandes territorials específiques.

d) Incloure la infraestructura verda en les polítiques de mobilitat sostenible, connectant els centres de mobilitat del transport públic amb vies verdes, itineraris paisatgístics i sendes adaptats a sistemes de transport no motoritzats i de vianants.

3. Mediante la planificación urbana y territorial se promoverá la diversidad de usos urbanos, las formas de tenencia y las tipologías de vivienda protegida, con el fin de fomentar la mezcla de grupos sociales y la lucha contra la segregación urbana.

4. Utilizar la planificación urbana y territorial para equilibrar adecuadamente la distribución de la vivienda protegida en el territorio y su conexión con los equipamientos y servicios.

5. Las políticas de vivienda con algún tipo de protección deben reforzar los objetivos en materia de sostenibilidad ambiental, en particular los referidos a las energías renovables y el confort bioclimático.

6. Utilizar las políticas de vivienda protegida para reforzar los ámbitos estratégicos del territorio definidos en la estrategia territorial.

7. En ámbitos concretos de la Comunitat Valenciana se procurará activar el parque de viviendas no principales para su conversión en viviendas con algún tipo de protección pública

8. La vivienda protegida debe contribuir a la mejora del paisaje urbano y al respeto del patrimonio de valor histórico-cultural, al mantenimiento de centros históricos como tejidos urbanos vivos y diversos y a las políticas de retención y atracción de jóvenes talentos y profesionales creativos.

9. Es necesario conectar las políticas de vivienda protegida con los procesos de innovación en el sector de la edificación residencial, desarrollando nuevos materiales, la domótica, la vivienda como productora de energía y los edificios inteligentes, entre otros.

10. Considerar la ciudad existente como aportación fundamental a la sostenibilidad territorial, fomentando actuaciones de rehabilitación de edificios y viviendas.

TÍTULO V INFRAESTRUCTURAS Y TERRITORIO

CAPÍTULO I Infraestructuras de movilidad

Directriz 117. Definición y objetivos del sistema de infraestructuras de movilidad

1. El sistema de infraestructuras de movilidad comprende la red viaria, la red ferroviaria, la red de plataformas reservadas de transporte público, la red de vías de transporte no motorizado, los puertos, los aeropuertos y otras instalaciones fijas. También incluye la red logística y los intercambiadores modales asociados con el conjunto de modos descrito.

2. Este sistema tiene como objetivo satisfacer las demandas de movilidad de las personas y de las mercancías en coherencia con los objetivos de ordenación del territorio y en condiciones adecuadas de equidad social y compatibilidad con la infraestructura verde del territorio.

Directriz 118. Principios directores en materia de infraestructuras de movilidad

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de infraestructuras de movilidad a los siguientes principios directores:

a) Contribuir a la vertebración territorial del sistema de ciudades de la Comunitat Valenciana reforzando el Sistema Nodal de Referencia propuesto por la estrategia territorial.

b) Vincular la accesibilidad a los nuevos usos en el territorio, tanto a los suelos de uso residencial como a los suelos para la actividad económica.

c) Potenciar los sistemas de transporte no motorizados y fomentar el uso del transporte público para todos los colectivos ciudadanos, adecuándolo a las demandas territoriales específicas.

d) Incluir la infraestructura verde en las políticas de movilidad sostenible, conectando los centros de movilidad del transporte público con vías verdes, itinerarios paisajísticos y sendas adaptados a sistemas de transporte no motorizados y peatonales.

e) Fomentar sistemas de transporte cada vez más eficientes desde el punto de vista del consumo energético y de la disminución de los niveles de ruido y emisiones atmosféricas con efectos negativos sobre la salud y el bienestar de las personas.

f) Fomentar los tejidos urbanos que mejoren la movilidad no motorizada, recuperar la calle para el peatón e integrar en su trama, de forma

e) Fomentar sistemes de transport cada vegada més eficients des del punt de vista del consum energètic i de la disminució dels nivells de soroll i emissions atmosfèriques amb efectes negatius sobre la salut i el benestar de les persones.

f) Fomentar els teixits urbans que milloren la mobilitat no motoritzada, recuperar el carrer per al vianant i integrar en la seua trama, de forma prioritària, els equipaments i els serveis generadors d'un gran nombre de desplaçaments.

g) Desenvolupar plans de mobilitat per a municipis, àrees urbanes integrades i àrees funcionals del territori i fomentar la creació d'ens de coordinació del transport per al desenvolupament dels esmentats plans.

h) Prioritzar la millora de la gestió de l'actual parc d'infraestructures de mobilitat i, si és procedent, els desdoblaments de les vies actuals enfront de la construcció de noves vies.

Directriu 119. Les tipologies de la xarxa viària

1. L'estratègia territorial i els instruments que la desenvolupen han d'establir la tipologia següent sense perjudici de la seua titularitat o de les classificacions que, si escau, establisquen altres administracions públiques:

a) Xarxa de carreteres de vertebració externa. Connecten els grans centres urbans del sistema nodal de referència amb l'exterior de la Comunitat Valenciana. Han de tenir criteris de disseny corresponent a autovia o autopista (120 km/h): calçades separades, limitació d'accessos a les propietats limítrofes i absència d'encreuaments a nivell. Aquests requisits poden limitar-se per condicionants ambientals o paisatgístics.

b) Xarxa de carreteres de vertebració interna. Distingim entre les de primer i de segon ordre:

– Les de primer ordre connecten les capçaleres del sistema nodal de referència corresponents als sistemes urbans metropolitans i de ciutats mitjanes, amb disseny d'autovia (120 km/h) o via ràpida (100 km/h), condicions que poden limitar-se per motius ambientals o paisatgístics.

– Les de segon ordre connecten els punts de suport al sistema rural de l'esmentat sistema nodal de referència, encara que poden incloure trams de carreteres que exerceixen una funció molt important des del punt de vista de la vertebració territorial. Els criteris de disseny d'aquestes vies s'han d'adaptar a les característiques específiques de cada tram i a la màxima compatibilitat amb la infraestructura verda del territori.

2. Els plans d'acció territorial i els plans generals completen aquesta estructura amb la definició d'altres vies que permeten garantir el dret d'accessibilitat en condicions d'equitat per a tota la població.

3. Les vies pròpies del medi rural, com ara camins agrícoles, pistes forestals o camins ramaders, s'han de preveure i incloure en els documents de planificació urbanística i territorial.

Els camins rurals amb rellevància social i cultural constitueixen un element estructurant i un actiu de primera magnitud, per això se'n recomana la preservació i posada en valor. La planificació territorial ha d'inventariar aquesta xarxa, garantir-ne la funcionalitat i conservació, i compensar els trams desafectats per motius urbanístics, territorials o sectorials amb nous trams amb característiques i funcionalitat semblant.

4. Els projectes de noves vies han de tenir una integració paisatgística correcta i considerar la seua funció com a itineraris de percepció del territori.

5. Les noves infraestructures viàries de vertebració interna de primer ordre, com també les que connecten municipis dins d'una àrea urbana integrada o els bulevards metropolitans han d'analitzar la viabilitat d'incorporar en la secció transversal plataformes reservades de transport públic i mitjans no motoritzats en tot o part del seu recorregut.

6. L'estratègia territorial proposa en la seua documentació un esquema orientatiu de les vies de vertebració externa i interna de la Comunitat Valenciana.

Directriu 120. Tipologia de xarxa ferroviària

L'estratègia territorial i els instruments que la desenvolupen han d'establir per a la xarxa ferroviària la tipologia següent, sense perjudici

prioritària, los equipamientos y servicios generadores de un gran número de desplazamientos.

g) Desarrollar planes de movilidad para municipios, áreas urbanas integradas y áreas funcionales del territorio y fomentar la creación de entes de coordinación del transporte para el desarrollo de dichos planes.

h) Priorizar la mejora de la gestión del actual parque de infraestructuras de movilidad y, en su caso, los desdoblamientos de las vías actuales frente a la construcción de nuevas vías.

Directriz 119. Las tipologías de la red viaria

1. La estrategia territorial y los instrumentos que la desarrollen establecerán la siguiente tipología sin perjuicio de su titularidad o de las clasificaciones que en su caso establezcan otras administraciones públicas:

a) Red de carreteras de vertebración externa. Conectan los grandes centros urbanos del Sistema Nodal de Referencia con el exterior de la Comunitat Valenciana. Tienen que tener criterios de diseño correspondiente a autovia o autopista (120 km/h): calzadas separadas, limitación de accesos a las propiedades colindantes y ausencia de cruces a nivel. Estos requisitos pueden limitarse por condicionantes ambientales o paisajísticos.

b) Red de carreteras de vertebración interna, distinguiéndose las de primero y segundo orden:

– Las de primer orden conectan las cabeceras del sistema nodal de referencia correspondientes a los sistemas urbanos metropolitanos y de ciudades medias, con diseño de autovia (120 km/h) o vía rápida (100 km/h), condiciones que pueden limitarse por motivos ambientales o paisajísticos.

– Las de segundo orden conectan los puntos de apoyo al sistema rural del mencionado sistema nodal de referencia, aunque pueden incluir tramos de carreteras que desempeñan una función muy importante desde el punto de vista de la vertebración territorial. Los criterios de diseño de estas vías se adaptarán a las características específicas de cada tramo y a la máxima compatibilidad con la infraestructura verde del territorio.

2. Los planes de acción territorial y los planes generales completarán esta estructura con la definición de otras vías que permitan garantizar el derecho de accesibilidad en condiciones de equidad para toda la población.

3. Las vías propias del medio rural, como caminos agrícolas, pistas forestales o vías pecuarias, deben contemplarse e incluirse en los documentos de planificación urbanística y territorial.

Los caminos rurales con relevancia social y cultural constituyen un elemento estructurante y un activo de primera magnitud por lo que se recomienda su preservación y puesta en valor. La planificación territorial deberá inventariar dicha red, garantizar su funcionalidad y conservación, y compensar los tramos desafectados por motivos urbanísticos, territoriales o sectoriales con nuevos tramos con características y funcionalidad similar.

4. Los proyectos de nuevas vías deberán tener una integración paisajística correcta y considerar su función como itinerarios de percepción del territorio.

5. Las nuevas infraestructuras viarias de vertebración interna de primer orden, así como las que conecten municipios dentro de un área urbana integrada o los bulevares metropolitanos, deberán analizar la viabilidad de incorporar a su sección transversal plataformas reservadas de transporte público y medios no motorizados en todo o parte de su recorrido.

6. La estrategia territorial propone un esquema orientativo de las vías de vertebración externa e interna de la Comunitat Valenciana en la documentación de la misma.

Directriz 120. Tipología de red ferroviaria

La estrategia territorial y los instrumentos que la desarrollen establecerán para la red ferroviaria la siguiente tipología, sin perjuicio de su titularidad o de las clasificaciones que en su caso establezcan otras administraciones públicas:

a) Red ferroviaria de altas prestaciones. Esta formada prioritariamente por vías de ancho internacional (UCI) con características que le permiten desarrollar altas velocidades y tiene que ser utilizada de forma preferente para el tráfico de pasajeros. Esta red permitirá las conexiones de la Comunitat Valenciana con el exterior, y la vertebración interior de

de la seua titularitat o de les classificacions que, si escau, establisquen altres administracions públiques:

a) Xarxa ferroviària d'altres prestacions. Està formada prioritàriament per vies d'ample internacional (UCI) amb característiques que permeten aconseguir grans velocitats i ha de ser utilitzada de forma preferent per al trànsit de passatgers. Aquesta xarxa permetrà les connexions de la Comunitat Valenciana amb l'exterior, i la vertebració interior dels principals nuclis urbans mitjançant el sistema denominat Alta Velocitat Regional.

b) Xarxa ferroviària de mercaderies. Està formada per vies d'ample divers dedicades al transport de mercaderies compatibles amb el trànsit de passatgers, sense perjudici de la consolidació d'una xarxa exclusiva de mercaderies a llarg termini.

Aquesta xarxa ha de permetre la circulació de trens de 750 metres de longitud i ha de disposar de canviadors d'ample quan existisquen diferents amplituds de via. Així mateix, és recomanable que la xarxa estiga electricificada i que s'analitze en cada cas la possibilitat d'augmentar la longitud dels trens (superior a 750 metres).

c) Xarxa ferroviària de rodalia i regional. Està formada per la xarxa, que en l'actualitat disposa d'ample ibèric, dedicada al trànsit de passatgers compatible amb el tràfic de mercaderies, sense perjudici de la conversió a llarg termini, totalment o parcialment, en via d'ús exclusiu per al transport de viatgers, podent adoptar altres amplituds de via.

d) Xarxa de metro, metro lleuger i tramvia. Està formada per una xarxa de plataformes sobre les quals circulen vehicles ferroviaris en els àmbits urbà o metropolità de les àrees urbanes integrades d'Alacant-Elx i València.

Directriu 121. La xarxa de plataformes reservades de transport públic

La xarxa de plataformes reservades de transport públic està formada per una xarxa de plataformes sobre la qual circulen vehicles de transport públic no ferroviaris, amb mitjans fixos de captació d'energia o sense. En condicions excepcionals, en l'àmbit urbà, determinats trams d'aquestes plataformes poden ser compartides amb el trànsit privat però sempre mantenint amb caràcter general la circulació reservada al transport públic. Aquests mitjans de transport són recomanables per a satisfer les demandes de mobilitat de l'Àrea Urbana Integrada de Castelló, com també per a determinades relacions a les ciutats mitjanes i per a complementar l'oferta de transport públic a les àrees urbanes integrades d'Alacant-Elx i València.

Directriu 122. La xarxa d'intercanviadors de transport públic de passatgers

1. La xarxa d'intercanviadors de transport inclou les estacions i baixadors de la xarxa ferroviària definida anteriorment, com també els baixadors i parades d'altres mitjans de transport públic, i integra els aparcaments dissuasoris de l'entorn per a possibilitar i facilitar l'intercanvi.

2. La planificació territorial i urbana ha de procurar en les àrees de baixa densitat la interconnexió d'aquests teixits amb els intercanviadors de transport públic, i pot, de forma raonada, augmentar les densitats urbanes residencials als voltants d'aquests intercanviadors de transport per a optimitzar els recursos del transport públic.

Directriu 123. La xarxa de vies de transport no motoritzat de la Comunitat Valenciana

1. La xarxa de vies de transport no motoritzat de la Comunitat Valenciana està formada pel conjunt de rutes per al transport ciclista, de vianants o a cavall proposades per les distintes administracions i institucions que actuen a la Comunitat Valenciana.

2. Aquesta xarxa forma part de la infraestructura verda del territori i connectarà amb altres rutes definides en l'estratègia territorial com ara la Via Litoral, la Via Augusta i la ruta de Jaume I, entre altres.

3. La xarxa de vies de transport no motoritzat s'ha de complementar amb instal·lacions adequades per a la contemplació del paisatge, com ara punts d'accés, miradors i àrees de servei.

Directriu 124. Els ports de la Comunitat Valenciana

1. El sistema portuari de la Comunitat Valenciana està integrat pel conjunt de ports i instal·lacions nàutiques ubicades al seu territori. La jerarquia i la tipologia de les instal·lacions portuàries a la Comunitat

de la seua titularitat o de les classificacions que, si escau, establisquen altres administracions públiques:

a) Xarxa ferroviària d'altres prestacions. Està formada prioritàriament per vies d'ample internacional (UCI) amb característiques que permeten aconseguir grans velocitats i ha de ser utilitzada de forma preferent per al trànsit de passatgers. Aquesta xarxa permetrà les connexions de la Comunitat Valenciana amb l'exterior, i la vertebració interior dels principals nuclis urbans mitjançant el sistema denominat Alta Velocitat Regional.

b) Red ferroviaria de mercancías. Està formada por vías de diverso ancho dedicadas al transporte de mercancías compatibles con el tráfico de pasajeros, sin perjuicio de la consolidación de una red exclusiva de mercancías a largo plazo.

Esta red debe permitir la circulación de trenes de 750 metros de longitud y debe disponer de cambiadores de ancho cuando existan diferentes anchos de vía. Asimismo, es recomendable que la red esté electricificada y se analice en cada caso la posibilidad de aumentar la longitud de los trenes (superior a 750 metros).

c) Red ferroviaria de cercanías y regional. Està formada por la red, que en la actualidad dispone de ancho ibérico, dedicada al tráfico de pasajeros compatible con el tráfico de mercancías, sin perjuicio de su conversión a largo plazo, total o parcialmente, en vías de uso exclusivo para el transporte de viajeros, pudiendo adoptar otros anchos de vía.

d) Red de metro, metro ligero y tranvía. Està formada por una red de plataformas sobre las que circulan vehículos ferroviarios en los ámbitos urbano o metropolitano de las áreas urbanas integradas de Alicante-Elx y Valencia.

Directriz 121. La red de plataformas reservadas de transporte público

La red de plataformas reservadas de transporte público está formada por una red de plataformas sobre las que circulan vehículos de transporte público no ferroviarios, con o sin medios fijos de captación de energía. En condiciones excepcionales, en el ámbito urbano, determinados tramos de estas plataformas pueden ser compartidas con el tráfico privado manteniendo no obstante con carácter general la circulación reservada al transporte público. Estos medios de transporte son recomendables para satisfacer las demandas de movilidad del Área Urbana Integrada de Castellón, así como para determinadas relaciones en las ciudades medias y para complementar la oferta de transporte público en las áreas urbanas integradas de Alicante-Elx y Valencia.

Directriz 122. La red de intercambiadores de transporte público de pasajeros

1. La red de intercambiadores de transporte incluye las estaciones y apeaderos de la red ferroviaria definida anteriormente, así como los apeaderos y paradas de otros medios de transporte público, integrando los aparcamientos disuasorios en sus entornos para posibilitar y facilitar el intercambio.

2. La planificación territorial y urbana procurará en las áreas de baja densidad la interconexión de estos tejidos con los intercambiadores de transporte público, y podrá, de forma razonada, aumentar las densidades urbanas residenciales en los entornos de estos intercambiadores de transporte para optimizar los recursos del transporte público.

Directriz 123. La red de vías de transporte no motorizado de la Comunitat Valenciana

1. La red de vías de transporte no motorizado de la Comunitat Valenciana está formada por el conjunto de rutas para los modos de transporte ciclista, peatonal o a caballo propuestas por las distintas administraciones e instituciones que operan en la Comunitat Valenciana.

2. Esta red forma parte de la infraestructura verde del territorio y se conectará con otras rutas definidas en la estrategia territorial como la Via Litoral, la Via Augusta y la Ruta de Jaume I, entre otras.

3. La red de vías de transporte no motorizado se complementará con instalaciones adecuadas para la contemplación del paisaje, tales como puntos de acceso, miradores y áreas de servicio.

Directriz 124. Los puertos de la Comunitat Valenciana

1. El sistema portuario de la Comunitat Valenciana está integrado por el conjunto de puertos e instalaciones náuticas ubicadas en su territorio. La jerarquía y tipología de las instalaciones portuarias en la Comunitat Valenciana se definirán en los planes de acción territorial sectorial sobre las instalaciones portuarias de la Comunitat Valenciana.

2. Las actuaciones públicas en materia portuaria, desde el punto de vista de la ordenación territorial, adecuarán sus actuaciones a las siguientes estrategias:

a) Potenciar las líneas de tráfico transoceánicas con los territorios más dinámicos en el contexto económico mundial.

Valenciana s'han de definir en els plans d'acció territorial sectorial sobre les instal·lacions portuàries de la Comunitat Valenciana.

2. Les actuacions públiques en matèria portuària, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les actuacions a les estratègies següents:

a) Potenciar les línies de trànsit transoceàniques amb els territoris més dinàmics en el context econòmic mundial.

b) Prioritzar el trànsit de cabotatge per a les relacions comercials dels ports de la Comunitat Valenciana.

c) Integrar els ports amb els teixits urbans per a permetre l'ús públic del front litoral i fomentar la implantació d'usos terciaris i els relacionats amb les noves tecnologies en els espais desafectats de l'activitat portuària convencional.

d) Evitar les actuacions que impliquen un menyscabament de la qualitat del front litoral per la gran importància estratègica d'aquest.

e) Aprofitar al màxim l'espai portuari construït i donar prioritat a l'ampliació de les instal·lacions enfront de les de nova construcció.

f) Implantar als ports accessos terrestres adequats als teixits urbans i amb la xarxa d'infraestructures de mobilitat, incloent-hi les àrees logístiques.

g) Potenciar els ports com a instruments de dinamització de l'activitat turística. Aquestes demandes d'ús s'han de satisfer dins del marc de la preservació ambiental i paisatgística de l'entorn.

h) Mantenir l'activitat pesquera tradicional i millorar les seues instal·lacions, serveis i els aspectes ambientals que aquesta activitat comporta.

Directriu 125. Els aeroports de la Comunitat Valenciana

1. El sistema aeroportuari de la Comunitat Valenciana està integrat pel conjunt d'aeroports i altres instal·lacions aeronàutiques ubicades al seu territori. La jerarquia i tipologia d'aquestes instal·lacions es defineixen en els plans d'acció territorial sectorial d'instal·lacions aeronàutiques de la Comunitat Valenciana.

2. Les actuacions públiques en matèria aeronàutica, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les seues actuacions a les estratègies següents:

a) Procurar que els models de gestió aeroportuària tinguen una major participació de la Generalitat, especialment en la definició de rutes estratègiques per als interessos del sistema productiu de la Comunitat.

b) Integrar els aeroports en el sistema intermodal de transport de la Comunitat Valenciana mitjançant la connexió amb la xarxa viària i ferroviària.

c) Potenciar les funcions econòmiques i logístiques de les instal·lacions aeronàutiques de la Comunitat Valenciana.

d) Fomentar l'ampliació dels espais aeroportuaris enfront de la construcció de nous aeroports, sense perjudici d'altres instal·lacions aeronàutiques com els aeròdroms i els heliports.

e) Augmentar les connexions aeroportuàries directes amb les ciutats europees, nord-africanes i les àrees metropolitanes més dinàmiques del context mundial.

Directriu 126. La xarxa logística de la Comunitat Valenciana

1. La xarxa logística de la Comunitat Valenciana està formada per les instal·lacions definides com a tals en els plans i programes del departament de la Generalitat competent en aquesta matèria.

2. Les actuacions públiques en matèria d'activitats logístiques, des del punt de vista de l'ordenació territorial, han d'adequar les actuacions a les estratègies següents:

a) Garantir un nivell de servei òptim per als sectors productius de la Comunitat Valenciana i una elevada accessibilitat a la xarxa viària d'alta capacitat, ports, aeroports i especialment a la xarxa ferroviària de mercaderies.

b) Prioritzar en el conjunt d'instal·lacions logístiques les plataformes intermodals de transport que permeten el canvi de mode carretera-ferrocarril.

c) Configurar les instal·lacions de la xarxa logística de la Comunitat Valenciana com a elements de suport als grans nodes d'activitat econòmica d'escala regional i nacional.

b) Prioritzar el tràfic de cabotaje para las relaciones comerciales de los puertos de la Comunitat Valenciana.

c) Integrar los puertos con los tejidos urbanos para permitir el uso público del frente litoral y fomentar la implantación de usos terciarios y los relacionados con las nuevas tecnologías en los espacios desafectados de la actividad portuaria convencional.

d) Evitar las actuaciones que supongan un menoscabo de la calidad del frente litoral por la gran importancia estratégica del mismo.

e) Aprovechar al máximo el espacio portuario construido dando prioridad a la ampliación de las instalaciones frente a las de nueva construcción.

f) Implantar en los puertos, accesos terrestres adecuados a los tejidos urbanos y con la red de infraestructuras de movilidad, incluyendo las áreas logísticas.

g) Potenciar los puertos como instrumentos de dinamización de la actividad turística debiendo satisfacer estas demandas de uso, dentro del marco de la preservación ambiental y paisajística de sus entornos.

h) Mantener la actividad pesquera tradicional mejorando sus instalaciones, servicios y los aspectos medioambientales que esta actividad conlleva.

Directriz 125. Los aeropuertos de la Comunitat Valenciana

1. El sistema aeroportuario de la Comunitat Valenciana está integrado por el conjunto de aeropuertos y otras instalaciones aeronáuticas ubicadas en su territorio. La jerarquía y tipología de estas instalaciones se definen en los planes de acción territorial sectorial de instalaciones aeronáuticas de la Comunitat Valenciana.

2. Las actuaciones públicas en materia aeronáutica, desde el punto de vista de la ordenación territorial, adecuarán sus actuaciones a las siguientes estrategias:

a) Procurar que los modelos de gestión aeroportuaria cuenten con una mayor participación de la Generalitat, especialmente en la definición de rutas estratégicas para los intereses del sistema productivo de la Comunitat.

b) Integrar los aeropuertos en el sistema intermodal de transportes de la Comunitat Valenciana mediante su conexión con la red viaria y ferroviaria.

c) Potenciar las funciones económicas y logísticas de las instalaciones aeronáuticas de la Comunitat Valenciana.

d) Fomentar la ampliación de los espacios aeroportuarios frente a la construcción de nuevos aeropuertos, sin perjuicio de otras instalaciones aeronáuticas como los aeródromos y los helipuertos.

e) Aumentar las conexiones aeroportuarias directas con las ciudades europeas, norteafricanas y las áreas metropolitanas más dinámicas del contexto mundial.

Directriz 126. La red logística de la Comunitat Valenciana

1. La red logística de la Comunitat Valenciana está formada por las instalaciones definidas como tales en los planes y programas del departamento de la Generalitat competente en esta materia.

2. Las actuaciones públicas en materia de actividades logísticas, desde el punto de vista de la ordenación territorial, adecuarán sus actuaciones a las siguientes estrategias:

a) Garantizar un nivel de servicio óptimo para los sectores productivos de la Comunitat Valenciana y una elevada accesibilidad a la red viaria de alta capacidad, puertos, aeropuertos y especialmente a la red ferroviaria de mercancías.

b) Priorizar en el conjunto de instalaciones logísticas las plataformas intermodales de transporte que permiten el cambio de modo carretera-ferrocarril.

c) Configurar las instalaciones de la red logística de la Comunitat Valenciana como elementos de soporte a los grandes nodos de actividad económica de escala regional y nacional.

d) Prestar una atención preferente a la distribución de las mercancías en las áreas urbanas de la Comunitat Valenciana por su gran impacto ambiental y territorial.

e) Desarrollar la investigación, la innovación y la aplicación de las nuevas tecnologías a la actividad logística.

d) Prestar una atenció preferent a la distribució de les mercaderies a les àrees urbanes de la Comunitat Valenciana pel seu gran impacte ambiental i territorial.

e) Desenvolupar la investigació, la innovació i l'aplicació de les noves tecnologies a l'activitat logística.

CAPÍTOL II

Infraestructures bàsiques

Directriu 127. Definició del sistema d'infraestructures bàsiques

1. L'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana defineix com el sistema d'infraestructures bàsiques les energètiques, hidràuliques, gestió de residus i telecomunicacions. Aquestes infraestructures són necessàries per a millorar la qualitat de vida de la població, la competitivitat del conjunt del territori i el desenvolupament sostenible d'aquest.

2. Les infraestructures hidràuliques, per la forta relació amb la infraestructura verda del territori, s'han previst en el títol III d'aquestes directrius.

Directriu 128. Principis directors sobre les infraestructures bàsiques

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'infraestructures bàsiques els principis directors següents:

a) Garantir un sistema global de gestió de residus adequat en quantitat i qualitat per a la població i les activitats productives que tinga com a principis bàsics l'autosuficiència i la proximitat.

b) Contribuir a la prevenció de la generació de residus, implantant el residu zero com a horitzó estratègic i, per aquest ordre, la reutilització, el reciclatge, la valorització i l'eliminació d'aquests.

c) Aplicar el principi del contaminant-pagador en la gestió dels residus i, en general, de totes les formes de contaminació amb efecte sobre la salut de les persones i la integritat dels ecosistemes.

d) Aconseguir una estructura energètica diversificada que procure el màxim aprofitament dels recursos autòctons.

e) Garantir un abastiment energètic, adequat en quantitat i qualitat, per a la població i les activitats econòmiques, i reduir les emissions d'efecte hivernacle procedents de la seua producció, distribució i consum.

f) Assegurar l'accés universal als serveis de telecomunicacions, en especial als municipis que constitueixen el sistema rural de la Comunitat Valenciana i a les zones urbanes amb problemes de risc o marginalitat.

g) Afavorir la xarxa mallada i les màximes connexions amb les xarxes externes de subministrament per a evitar situacions d'excessiva dependència territorial.

h) Utilitzar sistemes de distribució secundària o instal·lacions descentralitzades, com és recomanable al medi rural, quan la rendibilitat d'un projecte d'extensió de xarxes no siga viable des del punt de vista econòmic o ambiental.

CAPÍTOL III

Implantació d'infraestructures al territori

Directriu 129. Principis directors de la implantació d'infraestructures al territori

Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria d'implantació d'infraestructures al territori els principis directors següents:

a) Fixar des de la planificació urbanística i territorial les reserves de sòl per les quals han de discórrer les infraestructures bàsiques i de mobilitat des del màxim respecte a la protecció dels valors ambientals, paisatgístics i culturals del territori i a la mitigació dels riscos naturals i induïts.

b) Integrar les infraestructures bàsiques i de mobilitat en el paisatge, respectant en la mesura que es puga la topografia i la vegetació preexistents, l'organització visual del paisatge i evitant una excessiva fragmentació del territori.

c) Prioritzar els corredors o les reserves ja delimitats per a la implantació de noves infraestructures, però si és necessària una nova reserva o un nou corredor d'infraestructures cal atènyer-se al possible ús d'aquest per a tot tipus d'infraestructures.

Directriu 127. Definició del sistema de infraestructures bàsiques

1. La Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana defineix com el sistema de infraestructures bàsiques les energètiques, hidràuliques, gestió de residus i telecomunicacions. Estas infraestructuras son necesarias para mejorar la calidad de vida de la población, la competitividad del conjunto del territorio y el desarrollo sostenible del mismo.

2. Las infraestructuras hidràuliques, por su fuerte relación con la infraestructura verde del territorio, han sido contempladas en el título III de estas directrices.

Directriu 128. Principios directores sobre las infraestructuras básicas

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de infraestructuras básicas a los siguientes principios directores:

a) Garantizar un sistema global de gestión de residuos adecuado en cantidad y calidad para la población y las actividades productivas que tenga como principios básicos la autosuficiencia y la proximidad.

b) Contribuir a la prevención de la generación de residuos, implantando el residuo cero como horizonte estratégico y, por este orden, a la reutilización, reciclado, valorización y eliminación de los mismos.

c) Aplicar el principio del contaminador-pagador en la gestión de los residuos y, en general, de todas las formas de contaminación con efectos sobre la salud de las personas y la integridad de los ecosistemas.

d) Alcanzar una estructura energética diversificada que procure el máximo aprovechamiento de los recursos autóctonos.

e) Garantizar un abastecimiento energético, adecuado en cantidad y calidad, para la población y las actividades económicas, reduciendo las emisiones de efecto invernadero procedentes de su producción, distribución y consumo.

f) Asegurar el acceso universal a los servicios de telecomunicaciones, en especial en los municipios que constituyen el sistema rural de la Comunitat Valenciana y en zonas urbanas con problemas de riesgo o marginalidad.

g) Favorecer el mallado de redes y las máximas conexiones con las redes externas de suministro para evitar situaciones de excesiva dependencia territorial.

h) Utilizar sistemas de distribución secundaria o instalaciones descentralizadas, como es recomendable en el medio rural, cuando la rentabilidad de un proyecto de extensión de redes no sea viable desde el punto de vista económico o ambiental.

CAPÍTULO III

Implantación de infraestructuras en el territorio

Directriu 129. Principios directores de la implantación de infraestructuras en el territorio

Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de implantación de infraestructuras en el territorio a los siguientes principios directores:

a) Fijar desde la planificación urbanística y territorial las reservas de suelo por las que discurrirán las infraestructuras básicas y de movilidad desde el máximo respeto a la protección de los valores ambientales, paisajísticos y culturales del territorio y a la mitigación de los riesgos naturales e inducidos.

b) Integrar las infraestructuras básicas y de movilidad en el paisaje, respetando en lo posible la topografía y la vegetación preexistentes, la organización visual del paisaje y evitando una excesiva fragmentación del territorio.

c) Priorizar los pasillos o reservas ya delimitados para la implantación de nuevas infraestructuras, pero si es necesaria una nueva reserva o un nuevo corredor de infraestructuras se atenderá al posible uso de los mismos para todo tipo de infraestructuras.

d) Aplicar las medidas correctoras necesarias sobre los impactos negativos sobre el territorio a los proyectos de implantación de nuevas infraestructuras o de ampliación de las existentes, en particular sobre:

– Las áreas urbanas y sus extensiones.

– Los espacios con valor ambiental, cultural o agrícola.

– Los elementos y estructuras relacionadas con la actividad agrícola reconocidos como elementos configuradores del paisaje tales como la geometría del parcelario o los márgenes de piedra seca, entre otros.

– La fragmentación del territorio.

d) Aplicar les mesures correctores necessàries sobre els impactes negatius sobre el territori als projectes d'implantació de noves infraestructures o d'ampliació de les existents, en particular sobre:

- Les àrees urbanes i les seues extensions.
- Els espais amb valor ambiental, cultural o agrícola.
- Els elements i estructures relacionades amb l'activitat agrícola reconeguts com a elements configuradors del paisatge com ara la geometria del parcel·lari o els marges de pedra seca, entre altres.
- La fragmentació del territori.
- La topografia del terreny.
- Les vies integrades en el territori.
- Xarxes de camins o altres elements històrics d'interès.
- L'efecte barrera procurant la continuïtat dels vials i mantenint la funcionalitat de la connectivitat ecològica i territorial.
- El cicle hidrològic.
- L'erosió del sòl.
- La intrusió visual.

e) Considerar en la integració paisatgística de les infraestructures els impactes des de les vies de comunicació i la visió panoràmica llunyan, la conca visual afectada per la intervenció i el grau de visibilitat des de les visuals més freqüents o rellevants.

f) Posar especial èmfasi en la disposició sobre el territori de les noves infraestructures tenint en compte criteris d'ordre i composició de volums, materials i tractament cromàtic, entre altres, que han de ser coherents amb el paisatge preexistent.

g) Integrar les infraestructures obsoletes en la imatge paisatgística del territori, aprofitant les oportunitats que ofereixen aquests espais restaurats per a millorar la qualitat i l'ús i gaudi del territori i del paisatge.

Directriu 130. La cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori

1. L'estratègia territorial proposa una cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori a escala regional, i una proposta de corredors de pas d'aquestes infraestructures.

El grau de compatibilitat té tres nivells:

a) Compatibilitat alta: on les característiques del territori permeten albergar corredors d'infraestructures sense que implique un dany significatiu als valors ambientals i culturals del territori.

b) Compatibilitat mitjana: on les característiques del territori presenten alguna dificultat sense requerir una normativa específica de protecció, però requereixen solucions tècniques que eviten danys als valors ambientals i culturals del territori.

c) Compatibilitat baixa: on les característiques del territori desaconsellen la implantació de noves infraestructures. Només en el cas d'absència d'alternatives viables des del punt de vista ambiental, econòmic i social, es podran implantar infraestructures en aquests àmbits i sempre amb els condicionants de la normativa de protecció i adoptant les mesures preventives i correctores necessàries per a minimitzar-ne l'afecció.

2. Aquesta cartografia de compatibilitat de les infraestructures amb el territori està continguda en la documentació de l'estratègia territorial, i podrà ser concretada des del punt de vista territorial per la planificació territorial i urbana sent de necessària observança per a ambdues planificacions.

Directriu 131. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de mobilitat

1. Els traçats d'infraestructures de mobilitat i els elements hi relacionats han de dissenyar-se amb mesures d'integració paisatgística dimensionades a l'escala dels elements del paisatge, i participar dels valors i del caràcter dels paisatges on s'ubiquen.

2. Els projectes de les infraestructures lineals han d'adoptar solucions adequades per a minimitzar o reduir la seua presència en el paisatge rural a excepció dels casos en què existisquen elements de qualitat que reforcen la monumentalitat del paisatge.

3. Per a la millora de la permeabilitat territorial s'ha de fomentar la construcció de túnels, falsos túnels i viaductes que permeten els intercanvis de massa, energia i informació dels ecosistemes.

4. S'ha d'evitar la fragmentació física, visual i social dels itineraris paisatgístics no motoritzats, i habilitar els passos necessaris en el disseny de les noves infraestructures.

- La topografia del terreny.
- Las vías integradas en el territorio.
- Redes de caminos u otros elementos históricos de interés.
- El efecto barrera procurando la continuidad de los viales y manteniendo la funcionalidad de la conectividad ecológica y territorial.
- El ciclo hidrológico.
- La erosión del suelo.
- La intrusión visual.

e) Considerar en la integración paisajística de las infraestructuras los impactos desde las vías de comunicación y la visión panorámica lejana, la cuenca visual afectada por la intervención y su grado de visibilidad desde las visuales más frecuentes o relevantes.

f) Poner especial énfasis en la disposición sobre el territorio de las nuevas infraestructuras atendiendo a criterios de orden y composición de volúmenes, materiales y tratamiento cromático, entre otros, que serán coherentes con el paisaje preexistente.

g) Integrar las infraestructuras obsoletas en la imagen paisajística del territorio, aprovechando las oportunidades que ofrecen estos espacios restaurados para mejorar la calidad y el uso y disfrute del territorio y del paisaje.

Directriz 130. La cartografía de compatibilidad de las infraestructuras con el territorio

1. La estrategia territorial propone una cartografía de compatibilidad de las infraestructuras con el territorio a escala regional, y una propuesta de corredores de paso de dichas infraestructuras.

El grado de compatibilidad tiene tres niveles:

a) Compatibilidad alta: donde las características del territorio permiten albergar corredores de infraestructuras sin que suponga un daño significativo a los valores ambientales y culturales del territorio.

b) Compatibilidad media: donde las características del territorio presentan alguna dificultad sin requerir una normativa específica de protección, pero requiriendo soluciones técnicas que eviten daños a los valores ambientales y culturales del territorio.

c) Compatibilidad baja: donde las características del territorio desaconsejan la implantación de nuevas infraestructuras. Solamente en el caso de ausencia de alternativas viables desde el punto de vista ambiental, económico y social, se podrán implantar infraestructuras en estos ámbitos y siempre bajo los condicionantes de la normativa de protección y adoptando las medidas preventivas y correctoras necesarias para minimizar la afcción.

2. Esta cartografía de compatibilidad de las infraestructuras con el territorio esta contenida en la documentación de la estrategia territorial, y podrá ser concretada desde el punto de vista territorial por la planificación territorial y urbana siendo de necesaria observancia para ambas planificaciones.

Directriz 131. Criterios para la integración paisajística y territorial de las infraestructuras de movilidad

1. Los trazados de infraestructuras de movilidad y los elementos relacionados deberán diseñarse con medidas de integración paisajística dimensionadas a la escala de los elementos del paisaje, participando de los valores y del carácter de los paisajes donde se ubiquen.

2. Los proyectos de las infraestructuras lineales adoptarán soluciones adecuadas para minimizar o reducir su presencia en el paisaje rural con excepción de aquellos casos en los que existan elementos de calidad que excepcionen la monumentalidad del paisaje.

3. Para la mejora de la permeabilidad territorial se debe fomentar la construcción de túneles, falsos túneles y viaductos que permitan los intercambios de masa, energía en información de los ecosistemas.

4. Se deberá evitar la fragmentación física, visual y social de los itinerarios paisajísticos no motorizados, habilitando los pasos necesarios en el diseño de las nuevas infraestructuras.

Directriz 132. Criterios para la integración paisajística y territorial de las infraestructuras de residuos

1. Las administraciones públicas fomentarán el consenso y la participación activa del conjunto de los agentes sociales y económicos en la gestión de los residuos, coordinándola adecuadamente con la ordenación territorial y urbanística y aplicando el principio de cohesión territorial en la implantación y gestión de las plantas de tratamiento.

Directriu 132. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de residus

1. Les administracions públiques han de fomentar el consens i la participació activa del conjunt dels agents socials i econòmics en la gestió dels residus, coordinant-la adequadament amb l'ordenació territorial i urbanística, i aplicant el principi de cohesió territorial en la implantació i gestió de les plantes de tractament.

2. Amb caràcter general s'han d'establir perímetres de limitació d'usos en l'entorn de les plantes de tractament de residus. Són recomanables distàncies no inferiors als 500 metres.

3. S'ha de preveure la integració paisatgística de les plantes de tractament de residus i la restauració dels abocadors segellats, i integrar-los en la imatge paisatgística del territori.

4. S'han de fixar criteris territorials per a la localització de les infraestructures de gestió i tractament de residus tenint en compte, entre altres: la compatibilitat amb la infraestructura verda, la distància a nuclis habitats, els règims de vents i els terrenys amb riscos naturals o induïts significatius.

Directriu 133. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures energètiques

1. Les administracions públiques han d'avaluar l'efecte dels nous creixements sobre el consum energètic i l'augment dels gasos d'efecte hivernacle, incloure mesures per a contrarestar aquestes emissions, i prioritzar els models urbans i territorials que afavorisquen l'estalvi energètic i la reducció d'emissions.

2. Cal promoure mecanismes que permeten revertir els beneficis d'aquestes instal·lacions en la millora i la restauració dels paisatges que els envolten, i contribuir al desenvolupament rural i a la necessària cohesió territorial.

3. S'han d'establir criteris territorials per a la localització de les infraestructures energètiques, tenint en compte, entre altres: la compatibilitat amb la infraestructura verda; els corredors determinats pel planejament urbanístic i territorial, i tenir en compte el desenvolupament rural.

4. Les instal·lacions energètiques han d'evitar la fragmentació visual del territori i minimitzar l'exposició visual i l'afectació als fons escènics més emblemàtics i singulars de la Comunitat Valenciana.

5. Sempre que siga possible cal procurar el soterrament de les línies d'alta tensió al seu pas per nuclis urbans i espais naturals protegits.

6. S'ha de procurar l'autoabastiment mitjançant sistemes individuals de producció en implantacions territorials aïllades. Aquestes instal·lacions han de dissenyar-se de manera que queden integrades en l'edificació i produïsquen la mínima afecció al paisatge.

Directriu 134. Criteris per a la integració paisatgística i territorial de les infraestructures de telecomunicacions

1. Les administracions públiques han de fomentar l'ús compartit de les infraestructures de telecomunicació per a reduir-ne els impactes en el territori. Per a això, s'han d'establir condicions per a les noves ubicacions o l'agrupament d'instal·lacions de telecomunicacions al territori, de manera que s'instal·len en un sol suport i que s'ubiquen lluny dels edificis i els fons escènics més singulars i emblemàtics.

2. S'ha d'evitar la instal·lació d'antenes o altres elements semblants als espais naturals i culturals de major valor, i assegurar el tractament estètic de les antenes i dels edificis de manera que s'integren de la millor forma possible en els fons escènics.

TÍTOL VI EL LITORAL

CAPÍTOL I

Disposicions d'aplicació general al litoral de la Comunitat Valenciana

Directriu 135. Principis directores de la planificació i gestió del litoral

1. Les administracions públiques han d'integrar en les polítiques i actuacions amb projecció sobre el territori en matèria de planificació i gestió del litoral els principis directores següents:

2. Con carácter general se establecerán perímetros de limitación de usos en el entorno de las plantas de tratamiento de residuos, siendo recomendables distancias no inferiores a los 500 metros.

3. Se preverá la integración paisajística de las plantas de tratamiento de residuos y la restauración de los vertederos sellados, integrándolos en la imagen paisajística del territorio.

4. Se fijarán criterios territoriales para la localización de las infraestructuras de gestión y tratamiento de residuos, teniendo en cuenta, entre otros: la compatibilidad con la infraestructura verde, la distancia a núcleos habitados, los regímenes de vientos y terrenos con riesgos naturales o inducidos significativos.

Directriz 133. Criterios para la integración paisajística y territorial de las infraestructuras energéticas

1. Las administraciones públicas evaluarán el efecto de los nuevos crecimientos sobre el consumo energético y el aumento de los gases de efecto invernadero, e incluirán medidas para contrarrestar dichas emisiones y priorizarán los modelos urbanos y territoriales que favorezcan el ahorro energético y la reducción de emisiones.

2. Se promoverán mecanismos que permitan revertir los beneficios de estas instalaciones en la mejora y restauración de los paisajes que les rodean, contribuyendo al desarrollo rural y a la necesaria cohesión territorial.

3. Se establecerán criterios territoriales para la localización de las infraestructuras energéticas, teniendo en cuenta, entre otros: la compatibilidad con la infraestructura verde, los pasillos determinados por el planeamiento urbanístico y territorial y atender al desarrollo rural.

4. Las instalaciones energéticas evitarán la fragmentación visual del territorio, minimizarán su exposición visual y afectación a los fondos escénicos más emblemáticos y singulares de la Comunitat Valenciana.

5. Siempre que sea posible se procurará el soterramiento de las líneas de alta tensión a su paso por núcleos urbanos y Espacios Naturales Protegidos.

6. Se procurará el autoabastecimiento mediante sistemas individuales de producción en implantaciones territoriales aisladas. Estas instalaciones deberán diseñarse de forma que queden integradas en la edificación y producir la mínima afección al paisaje.

Directriz 134. Criterios para la integración paisajística y territorial de las infraestructuras de telecomunicaciones

1. Las administraciones públicas fomentarán el uso compartido de las infraestructuras de telecomunicación para reducir sus impactos en el territorio. Para ello, se establecerán condiciones para las nuevas ubicaciones o el agrupamiento de instalaciones de telecomunicaciones en el territorio, de modo que se instalen en un solo soporte y que se ubiquen lejos de los edificios y los fondos escénicos más singulares y emblemáticos.

2. Se evitará la instalación de antenas u otros elementos similares en los espacios naturales y culturales de mayor valor, asegurando el tratamiento estético de las antenas y de los edificios de modo que se integren de la mejor forma posible en los fondos escénicos.

TÍTULO VI EL LITORAL

CAPÍTULO I

Disposiciones de aplicación general al litoral de la Comunitat Valenciana

Directriz 135. Principios directores de la planificación y gestión del litoral

1. Las administraciones públicas integrarán en sus políticas y actuaciones con proyección sobre el territorio en materia de planificación y gestión del litoral a los siguientes principios directores:

a) Integrar los espacios naturales protegidos del litoral y los de mayor valor ambiental, paisajístico y territorial en la infraestructura verde del territorio.

b) Garantizar la preservación de esta infraestructura verde en el litoral, el mantenimiento de sus procesos, la conexión entre ecosistemas marinos y terrestres y de éstos con el resto del territorio.

c) Considerar como estratégicos los suelos no urbanizables de la franja litoral y su puesta en valor, cuando sea procedente, a través de proyectos cualificadores del territorio.

a) Integrar els espais naturals protegits del litoral i els de major valor ambiental, paisatgístic i territorial en la infraestructura verda del territori.

b) Garantir la preservació d'aquesta infraestructura verda al litoral, el manteniment dels seus processos, la connexió entre ecosistemes marins i terrestres i d'aquests amb la resta del territori.

c) Considerar estratègics els sòls no urbanitzables de la franja litoral i la seua posada en valor, quan siga procedent, mitjançant projectes qualificadors del territori.

d) Mantenir la biodiversitat i els recursos pesquers de les aigües litorals de la Comunitat Valenciana.

e) Reduir els riscos naturals i induïts amb atenció especial a les inundacions, l'erosió, l'estabilització de la costa i els derivats del canvi climàtic.

f) Protegir i propiciar un ús sostenible de les platges en funció de la capacitat d'acollida que tenen.

g) Mantenir la identitat del paisatge, la tipologia i les pautes compositives del front litoral formada per assentaments històrics.

h) Afavorir els consums moderats de sòl a la franja litoral i establir el marc adequat per a la seua regeneració i condicionament com a zona d'elevat valor ambiental, paisatgístic i econòmic.

i) Fomentar l'ús i gaudi del litoral per a la millora de la qualitat de vida, tant dels residents a la Comunitat Valenciana com dels visitants i turistes.

j) Propiciar una estructura econòmica diversificada del litoral, desincentivant activitats poc compatibles amb els actius ambientals i paisatgístics del territori.

k) Prioritzar les ampliacions de les infraestructures nàutiques i portuàries enfront de la construcció de noves instal·lacions.

l) Gestionar de forma integrada el territori de la franja litoral, coordinant el conjunt d'actuacions i fomentant la participació dels agents territorials que actuen al litoral.

m) Adaptar les propostes d'actuació sobre el litoral a les característiques específiques de cada àmbit diferencial d'aquest.

2. Sense perjudici de l'aplicabilitat directa dels principis esmentats, per a la seua aplicació detallada i adaptada a les característiques concretes de la franja litoral s'ha de formular i aprovar un pla d'acció territorial del litoral de la Comunitat Valenciana.

3. Les administracions públiques han de realitzar campanyes d'informació i conscienciació dels problemes i oportunitats del litoral de la Comunitat Valenciana.

Directriu 136. La infraestructura verda del litoral

1. Les administracions competents en matèria d'urbanisme, territori i paisatge han de definir la infraestructura verda del litoral incloent tots els espais de valor ambiental, cultural i paisatgístic situats dins de la franja de 1.000 metres comptada des de la línia interior de la ribera del mar, sense perjudici de la integritat dels espais hi inclosos, com també de les connexions biològiques i territorials amb la resta de la infraestructura verda.

2. En aquesta xarxa d'espais s'inclouen de forma específica els hàbitats d'interès regional; els sòls agrícoles d'elevada capacitat d'ús, definits en les cartografies de la Generalitat o altres instruments d'ordenació del territori, i els elements culturals i identitaris del paisatge de la costa de la Comunitat Valenciana.

3. L'ordenació d'aquest àmbit territorial ha de mantenir la major superfície possible d'espais oberts, canalitzant els futurs desenvolupaments urbanístics en el sentit del compliment d'aquesta finalitat. Aquesta recomanació s'ha d'aplicar especialment als entorns dels espais d'interès ambiental i paisatgístic, fronts litorals lliures d'edificació i corredors biològics i territorials.

4. El règim aplicable als terrenys inclosos en la infraestructura verda del litoral serà el que determine la seua regulació específica i pels plans d'ordenació dels recursos naturals o d'ús i gestió dels espais naturals. L'administració ambiental ha de completar els instruments de planificació i gestió dels espais naturals pendents de desenvolupar, especialment els relatius a la Xarxa Natura 2000 i les zones humides. Quant a la utilització del domini públic marítimoterrestre i les seues zones de servitud cal ajustar-se al que disposa la Llei de Costes.

5. Els municipis han de concretar en la planificació municipal els espais constituents de la infraestructura verda del litoral definits a escala

d) Mantener la biodiversidad y los recursos pesqueros de las aguas litorales de la Comunitat Valenciana.

e) Reducir los riesgos naturales e inducidos con atención especial a las inundaciones, la erosión, la estabilización de la costa y los derivados del cambio climático.

f) Proteger y propiciar un uso sostenible de las playas en función de su capacidad de acogida.

g) Mantener la identidad del paisaje, la tipología y las pautas compositivas del frente litoral formada por asentamientos históricos.

h) Favorecer los consumos moderados de suelo en la franja litoral y establecer el marco adecuado para su regeneración y acondicionamiento como zona de elevado valor ambiental, paisajístico y económico.

i) Fomentar el uso y disfrute del litoral para la mejora de la calidad de vida, tanto de los residentes en la Comunitat Valenciana como de sus visitantes y turistas.

j) Propiciar una estructura económica diversificada del litoral, desincentivando actividades poco compatibles con los activos ambientales y paisajísticos del territorio.

k) Priorizar las ampliaciones de las infraestructuras náuticas y portuarias frente a la construcción de nuevas instalaciones.

l) Gestionar de forma integrada el territorio de la franja litoral, coordinando el conjunto de actuaciones y fomentando la participación de los agentes territoriales que operan en el litoral.

m) Adaptar las propuestas de actuación sobre el litoral a las características específicas de cada ámbito diferencial del mismo.

2. Sin perjuicio de la aplicabilidad directa de los principios citados, para su aplicación pormenorizada y adaptada a las características concretas de la franja litoral se formulará y aprobará un Plan de Acción Territorial del Litoral de la Comunitat Valenciana.

3. Las administraciones públicas realizarán campañas de información y concienciación de los problemas y oportunidades del litoral de la Comunitat Valenciana.

Directriz 136. La infraestructura verde del litoral

1. Las administraciones competentes en materia de urbanismo, territorio y paisaje definirán la infraestructura verde del litoral incluyendo todos los espacios de valor ambiental, cultural y paisajístico situados dentro de la franja de 1.000 metros contada desde la línea interior de la ribera del mar, sin perjuicio de la integridad de los espacios incluidos en la misma, así como de sus conexiones biológicas y territoriales con el resto de la infraestructura verde.

2. En esta red de espacios se incluirán de forma específica los hábitats de interés regional, los suelos agrícolas de elevada capacidad de uso, definidos en las cartografías de la Generalitat u otros instrumentos de ordenación del territorio, y los elementos culturales e identitarios del paisaje de la costa de la Comunitat Valenciana.

3. La ordenación de este ámbito territorial mantendrá la mayor superficie posible de espacios abiertos, encauzando los futuros desarrollos urbanísticos en el sentido del cumplimiento de este fin. Esta recomendación se aplicará especialmente a los entornos de los espacios de interés ambiental y paisajístico, frentes litorales libres de edificación y corredores biológicos y territoriales.

4. El régimen aplicable a los terrenos incluidos en la infraestructura verde del litoral será el que venga determinado por su regulación específica y por los planes de ordenación de los recursos naturales o de uso y gestión de los espacios naturales. La administración ambiental completará los instrumentos de planificación y gestión de los espacios naturales pendientes de desarrollar, especialmente los relativos a la red Natura 2000 y las zonas húmedas. En cuanto a la utilización del dominio público marítimo-terrestre y sus zonas de servidumbre se estará a lo dispuesto en la Ley de Costas.

5. Los municipios concretarán en su planificación municipal aquellos espacios constituyentes de la infraestructura verde del litoral definidos a escala territorial, y especialmente los que no posean unas coordenadas espaciales definidas, pudiendo establecerse zonificaciones de mayor detalle a efectos de su protección.

6. Los municipios del litoral clasificarán como suelo no urbanizable protegido la mayor cantidad posible de suelo de muy alta capacidad agrológica, compatibilizando dicha protección con sus necesidades de crecimiento urbanístico racional y sostenible.

Directriz 137. La Vía Litoral de la Comunitat Valenciana

territorial, especialment els que no posseïsquen unes coordenades espacials definides, i es poden establir zonificacions de major detall per a la seua protecció.

6. Els municipis del litoral han de classificar com a sòl no urbanitzable protegit la major quantitat possible de sòl de molt alta capacitat agrològica, i compatibilitzar aquesta protecció amb les seues necessitats de creixement urbanístic racional i sostenible.

Directriu 137. La Via Litoral de la Comunitat Valenciana

1. La Via Litoral de la Comunitat Valenciana és un eix estructural que forma part de la infraestructura verda del litoral; possibilita el recorregut íntegre d'aquest, junt al mar o als voltants; connecta físicament, funcionalment i socioculturalment els espais naturals i els elements del paisatge característics del litoral, i articula els nuclis costaners.

2. La conselleria competent en matèria d'Ordenació del Territori i Protecció del Paisatge ha d'ordenar la Via Litoral de la Comunitat Valenciana d'acord amb els criteris següents:

a) Definir un corredor, apte per a mitjans no motoritzats de mobilitat ciutadana, que travesse la Comunitat de nord a sud, integrat en les xarxes supranacionals.

b) Dissenyar el traçat de manera que millore l'ús, gaudi i coneixement del litoral, i que garantisca la seguretat i l'accessibilitat dels usuaris. S'ha de procurar que el traçat íntegre elements transitables existents com ara la xarxa de camins rurals, sendes excursionistes, camins ramaders, passejos marítims, carreteres o infraestructures viàries abandonades o en desús, i altres d'anàlogues.

c) El traçat ha de coincidir en alguns trams i, en general, relacionar-se amb la ruta de torres guaita del litoral de la Comunitat Valenciana, la Via Augusta, la Via Dianium i la ruta de Jaume I, entre altres.

3. Els plans generals han d'integrar la via del litoral de la Comunitat Valenciana en l'ordenació i proposar distintes alternatives de traçat d'acord amb els criteris següents:

a) Establir una xarxa de sendes secundàries que incremente la consecució dels objectius establits en els apartats anteriors i la connexió de la Via Litoral de la Comunitat Valenciana amb els espais externs a l'àmbit del pla que l'ordene territorialment.

b) Enfortir el litoral com un element territorial i cultural d'excel·lència, afavorint així la implicació social en la seua protecció i l'ús sostenible.

c) Establir itineraris al voltant dels nuclis urbans del litoral i identificar els trams des d'on la percepció del paisatge és més suggeridor.

d) Connectar edificis d'interés, miradors, centres d'interpretació, parcs periurbans i àrees recreatives, entre altres.

e) Evitar en els itineraris i miradors del paisatge una artificialitat excessiva dels seus elements.

f) Evitar la presència d'elements situats en primera línia que irrompen negativament en el camp visual dels miradors i itineraris.

g) Adoptar estratègies d'harmonització, mimetisme, ocultació i, fins i tot, supressió dels elements que exercisquen un major impacte negatiu.

h) Restaurar paisatgísticament els trams dels camins que així ho requereixen, utilitzant per a la revegetació espècies representatives dels ecosistemes litorals.

i) En qualsevol cas, tenir en compte que per a la utilització del domini públic marítimoterrestre i la seua zona de servitud de protecció cal complir el que disposa la Llei de Costes.

4. Les administracions públiques han de difondre la Via Litoral com un element bàsic de percepció dels valors ambientals, culturals i paisatgístics del litoral de la Comunitat Valenciana, actiu territorial fonamental de l'oferta turística.

Directriu 138. Protecció i ús sostenible de les platges i espais humits del litoral com a recursos naturals

Les administracions públiques, en l'exercici de les seues competències, a fi de procurar la protecció i l'ús sostenible de les platges com a recurs natural, han d'adequar les seues actuacions als criteris següents:

1. La Via Litoral de la Comunitat Valenciana es un eje estructural que forma parte de la infraestructura verde del litoral, posibilita el recorrido íntegro del mismo, junto al mar o en sus inmediaciones, conectando física, funcional y socioculturalmente los espacios naturales y los elementos del paisaje característicos del litoral, articulando los núcleos costeros.

2. La Conselleria competente en materia de ordenación del territorio y protección del paisaje ordenará la Via Litoral de la Comunitat Valenciana de acuerdo con los siguientes criterios:

a) Definir un corredor, apto para medios no motorizados de movilidad ciudadana, atravesando la Comunitat de Norte a Sur, e integrado en las redes supranacionales.

b) Diseñar el trazado de forma que mejore el uso, disfrute y conocimiento del litoral, garantizando la seguridad y accesibilidad de los usuarios. Se procurará que el trazado íntegro elementos transitables existentes tales como la red de caminos rurales, senderos excursionistas, vías pecuarias, paseos marítimos, carreteras o infraestructuras viarias abandonadas o en desuso, y otras análogas.

c) El trazado deberá de coincidir en algunos tramos y, en general, relacionarse con la Ruta de Torres Vigía del Litoral de la Comunitat Valenciana, la Via Augusta, la Via Dianium y la Ruta Jaume I, entre otras.

3. Los planes generales deberán integrar la Via del Litoral de la Comunitat Valenciana en su ordenación y proponer distintas alternativas de trazado de acuerdo con los siguientes criterios:

a) Establecer una red de sendas secundarias que incremente la consecución de los objetivos establecidos en los apartados anteriores y la conexión de la Via Litoral de la Comunitat Valenciana con los espacios externos al ámbito del plan que la ordene territorialmente.

b) Fortalecer el litoral como un elemento territorial y cultural de excelencia, favoreciendo de este modo la implicación social en su protección y uso sostenible.

c) Establecer itinerarios alrededor de los núcleos urbanos del litoral e identificar los tramos desde donde la percepción del paisaje es más sugerente.

d) Esta red de itinerarios conectará edificios de interés, miradores, centros de interpretación, parques periurbanos y áreas recreativas, entre otros.

e) Evitar en los itinerarios y miradores del paisaje una artificialización excesiva de sus elementos.

f) Evitar la presencia de elementos situados en primera línea que irrumpan negativamente en el campo visual de los miradores e itinerarios.

g) Adoptará estrategias de armonización, mimesis, ocultación e, incluso, supresión de los elementos que ejerzan un mayor impacto negativo.

h) Restaurar paisajísticamente los tramos de los caminos que así lo requieran, utilizando para su revegetación especies representativas de los ecosistemas litorales.

i) En cualquier caso habrá de tenerse en cuenta que para la utilización del dominio público marítimo-terrestre y su zona de servidumbre de protección se habrá de estar a lo dispuesto en la Ley de Costas.

4. Las administraciones públicas difundirán la Via Litoral como un elemento básico de percepción de los valores ambientales, culturales y paisajísticos del litoral de la Comunitat Valenciana, activo territorial fundamental de su oferta turística.

Directriz 138. Protección y uso sostenible de las playas y espacios húmedos del litoral como recursos naturales

Las administraciones públicas, en el ejercicio de sus competencias, con el fin de procurar la protección y el uso sostenible de las playas como recurso natural, adecuarán sus actuaciones a los siguientes criterios:

a) Proteger los ecosistemas naturales existentes en las playas tales como los sistemas dunares, los acantilados, las cuevas y las áreas rocosas.

b) Mejorar la calidad de los indicadores ambientales de las playas, especialmente los relacionados con las aguas de baño.

c) La morfología de las playas debe responder a las anchuras máximas que su dinámica natural define, evitando en su caso siempre que sea posible las aportaciones sedimentarias de naturaleza granulométrica diferente a la naturalmente presente.

a) Protegir els ecosistemes naturals existents a les platges com ara els sistemes de dunes, els penya-segats, les coves i les àrees rocoses.

b) Millorar la qualitat dels indicadors ambientals de les platges, especialment els relacionats amb l'aigua de bany.

c) La morfologia de les platges ha de respondre a les amplàries màximes que la seua dinàmica natural defineix, evitant si és el cas, sempre que siga possible, les aportacions sedimentàries de naturalesa granulomètrica diferent a la naturalment present.

d) Facilitar l'accessibilitat al litoral i a l'ús públic sostenible dels seus ecosistemes.

e) Incrementar els nivells de qualitat dels serveis i de les instal·lacions tradicionals que afavoreixen l'ús i gaudi de la platja i l'activitat turística.

f) Adequar l'ús de les platges a la seua capacitat d'acollida, establint criteris de compatibilitat dels usos que poden ser implantats en aquest àmbit territorial.

g) Dissenyar els passejos marítims de manera que preserven els elements del paisatge característics de les platges, ubicant-los de forma preferent cap a l'interior del sistema dunar, i, de conformitat amb el que estableix l'article 44.5 de la Llei de Costes, fora de la ribera del mar i preferentment de vianants.

h) Integrar paisatgísticament els nous trams del litoral urbanitzats mitjançant actuacions de renaturalització i afavorint les espècies autòctones.

i) Limitar la presència d'elements visualment impactants com ara antenes, publicitat i noves construccions aïllades, entre altres.

j) Procurar que els paisatges de les zones humides del litoral tinguin una vegetació i una fauna pròpies del domini biogeogràfic que els corresponga.

k) Garantir la continuïtat dels cultius dins de les zones humides que afavorisquen el manteniment de l'ecosistema aquàtic.

l) Mantenir i recuperar les zones humides degradades conservant els seus valors ambientals, paisatgístics i culturals.

Directriu 139. Gestió dels riscos naturals i induïts a la franja del litoral

1. El planejament territorial i urbanístic ha d'incloure l'anàlisi de riscos naturals i induïts al litoral, almenys ha d'incloure els d'inundació, erosió costanera i els derivats del canvi climàtic.

2. Respecte al risc d'inundació s'han d'incorporar les determinacions contingudes en el Pla d'acció territorial sobre la prevenció del risc d'inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) i les seues modificacions.

3. Respecte al risc d'erosió costanera i basculació de les platges s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) La Generalitat en col·laboració amb l'administració general de l'Estat ha d'elaborar un pla d'acció territorial de prevenció i actuació sobre el risc per regressió costanera.

b) De forma orientativa, en el document de l'estratègia territorial corresponent a l'objectiu 9: Recuperar el litoral com a actiu territorial es reflecteixen els trams costaners en regressió.

En aquest sentit, a les platges deteriorades s'han d'adoptar mesures de prevenció i gestió del risc d'erosió, i per a la regeneració d'aquestes el material que s'utilitze ha de tenir característiques semblants a l'existent. S'ha de fomentar la reutilització dels sediments d'arenes i grava litorals o fluvials sobrants de les excavacions realitzades en l'àmbit litoral.

c) L'autorització dels abocaments al mar dels materials inerts procedents del dragatge només pot efectuar-se sobre fons de característiques semblants a les del material d'abocament, i sempre fora de les reserves marines naturals i pesqueres, LIC i ZEPA marins, i establir, si escau, una distància de seguretat de 500 metres respecte a les instal·lacions d'aqüicultura més pròximes.

d) S'ha d'evitar l'extracció d'àrids en el domini públic hidràulic o maritimoterrestre i les seues zones d'afecció als trams amb erosió costanera, amb l'excepció de les extraccions que es destinen a la gestió del cycle sedimentari i la regeneració de platges.

e) Tots els projectes d'obra portuària han d'incorporar un estudi sobre la dinàmica litoral, amb especial referència a la seua influència

d) Facilitar la accesibilidad al litoral y al uso público sostenible de sus ecosistemas.

e) Incrementar los niveles de calidad de los servicios y de las instalaciones tradicionales que favorecen el uso y disfrute de la playa y la actividad turística.

f) Adequar el uso de las playas a su capacidad de acogida, estableciendo criterios de compatibilidad de los usos cuya implantación es posible en este ámbito territorial.

g) Diseñar los paseos marítimos de forma que preserven los elementos del paisaje característicos de las playas, ubicándolos de forma preferente hacia el interior del sistema dunar, y de conformidad con lo establecido en el artículo 44.5 de la Ley de Costas, fuera de la ribera del mar y serán preferentemente peatonales.

h) Integrar paisajísticamente los nuevos tramos del litoral urbanizados a través de actuaciones de renaturalización y favoreciendo las especies autóctonas.

i) Limitar la presencia de elementos visualmente impactantes tales como antenas, publicidad y nuevas construcciones aisladas, entre otras.

j) Procurar que los paisajes de las zonas húmedas del litoral cuenten con una vegetación y una fauna propias del dominio biogeográfico que les corresponda.

k) Garantizar la continuidad de los cultivos dentro de las zonas húmedas que favorezcan el mantenimiento del ecosistema acuático.

l) Mantener y recuperar las zonas húmedas degradadas conservando sus valores ambientales, paisajísticos y culturales.

Directriz 139. Gestión de los riesgos naturales e inducidos en la franja del litoral

1. El planeamiento territorial y urbanístico incluirá el análisis de riesgos naturales e inducidos en el litoral, abarcando al menos los de inundación, erosión costera y los derivados del cambio climático.

2. Respecto al riesgo de inundación se incorporarán las determinaciones contenidas en el Plan de Acción Territorial sobre la Prevención del Riesgo de Inundación en la Comunitat Valenciana (PATRICOVA) y sus modificaciones.

3. Respecto al riesgo de erosión costera y basculamiento de las playas se tendrán en cuenta los siguientes criterios:

a) La Generalitat en colaboración con la administración general del estado elaborará un plan de acción territorial de prevención y actuación sobre el riesgo por regresión costera.

b) De forma orientativa en el documento de la estrategia territorial correspondiente al objetivo 9: «Recuperar el litoral como activo territorial», se reflejan los tramos costeros en regresión.

En este sentido, en las playas deterioradas se adoptarán medidas de prevención y gestión del riesgo de erosión y para la regeneración de las mismas, debiendo tener el material utilizado para ello características similares al existente. Se fomentará la reutilización de los sedimentos de arenas y gravas litorales o fluviales sobrantes de las excavaciones realizadas en el ámbito litoral.

c) La autorización de los vertidos al mar de los materiales inertes procedentes del dragado sólo podrá efectuarse sobre fondos de características similares a las del material de vertido, y siempre fuera de las reservas marinas naturales y pesqueras y LIC y ZEPA marinos, debiendo establecerse en su caso una distancia de seguridad de 500 metros con respecto a las instalaciones de acuicultura más próximas.

d) Se evitará la extracción de áridos en el dominio público hidráulico o marítimo terrestre y sus zonas de afección en los tramos con erosión costera, con la excepción de aquellas extracciones que se destinen a la gestión del ciclo sedimentario y la regeneración de playas.

e) Todo proyecto de obra portuaria deberá incorporar un estudio sobre la dinámica litoral, con especial referencia a su influencia sobre la erosión costera, debiendo asumir dicha actuación el coste íntegro de la lucha contra la erosión que produce.

f) En los tramos del litoral donde el coste de las medidas contra la erosión, y del mantenimiento de la viabilidad de las playas sea desproporcionado en términos económicos, sociales y medioambientales, se recomienda una retirada planificada de los usos del frente litoral.

4. Respecto de los riesgos derivados del cambio climático en el litoral, las determinaciones que se prescriben para los nuevos desarrollos urbanísticos establecidas en estas directrices con carácter general, serán extensivas a los campamentos de turismo o instalaciones similares o equiparables.

sobre l'erosió costanera. Aquesta actuació ha d'assumir el cost íntegre de la lluita contra l'erosió que produeix.

f) En els trams del litoral on el cost de les mesures contra l'erosió i del manteniment de la viabilitat de les platges siga desproporcionat en termes econòmics, socials i ambientals, es recomana una retirada planificada dels usos del front litoral.

4. Respecte dels riscos derivats del canvi climàtic al litoral, les determinacions que es prescriuen per als nous desenvolupaments urbanístics establides en aquestes directrius amb caràcter general són extensives als equipaments de turisme o a les instal·lacions similars o equiparables.

Directriu 140. Les infraestructures i la mobilitat sostenible al litoral

1. Les administracions competents en matèria d'infraestructures han d'impulsar un eix viari d'alta capacitat i llarg recorregut per l'interior de la Comunitat Valenciana amb funcionalitat alternativa al corredor del litoral.

En el mateix ordre de plantejaments, la consolidació dels corredors litoral-interior són prioritaris per a afavorir la descongestió del litoral i la difusió d'usos i activitats cap a l'interior.

2. Es recomana la creació d'un sistema de transport públic en plataforma reservada als trams del litoral que tinguen demanda suficient. Aquesta plataforma pot incloure també els mitjans no motoritzats, ha de tenir prioritat sobre el trànsit privat i estar connectada amb altres mitjans públics de llarga distància i regionals.

3. Als municipis litorals el parc immobiliari dels quals supere els 15.000 habitatges s'ha de procurar la reserva de terrenys per a l'estacionament d'autobusos interurbans en àrees accessibles al públic i amb fàcil interconnexió amb altres mitjans de transport públic.

Els municipis litorals amb parc immobiliari superior als 20.000 habitatges s'ha de procurar oferir serveis de transport col·lectiu de passatgers que connecten les platges amb les zones residencials i amb punts d'arribada d'altres mitjans de transport.

Es recomana que els grans centres generadors de mobilitat al litoral, entenen com a tals els que generen de forma reiterada més de 5.000 viatges al dia, o els que així definisca l'administració sectorial competent, disposen d'una parada de transport col·lectiu a menys de 500 metres de la ribera del mar.

4. Es recomana l'anàlisi de la viabilitat de l'establiment d'un sistema de transport marítim de viatgers entre els ports de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTOL II

Criteris d'índole sectorial

Directriu 141. Creixement ordenat de les infraestructures portuàries i nàutiques

1. Els plans urbanístics i territorials dels municipis del litoral que tinguen ports comercials han d'incloure les directrius marcades pel planejament dels respectius ports.

2. Les administracions competents han de satisfer les demandes d'instal·lacions nàutiques i d'amarraments per a ús esportiu sota els criteris de donar prioritat a la reforma, reorganització, ampliació i millora dels espais portuaris existents, i evitar construir, llevat d'excepcions, noves instal·lacions portuàries.

3. La construcció d'instal·lacions portuàries, igual que la de la resta d'infraestructures, ha de preveure i corregir l'efecte sobre els valors ambientals i culturals del territori, com també la integració amb el front marítim i el nucli urbà.

4. L'ordenació estructural del sistema portuari es pot realitzar mitjançant plans d'acció territorial de caràcter sectorial, en els quals s'inclouen els objectius que s'han d'aconseguir dins del termini de la seua vigència, en relació amb la política territorial de la Generalitat.

5. A fi de garantir la integració de les infraestructures portuàries en l'entorn territorial i urbà, i d'acord amb els principis i objectius establits per l'estratègia territorial en relació amb els fronts marítims urbans, la Generalitat ha d'aprovar els corresponents instruments de planificació per als ports de la seua competència. La tramitació d'aquests instruments pot realitzar-se en desenvolupament de les determinacions d'un pla d'acció territorial de caràcter sectorial d'infraestructures portuàries.

Directriz 140. Las infraestructuras y la movilidad sostenible en el litoral

1. Las administraciones competentes en materia de infraestructuras impulsarán un eje viario de alta capacidad y largo recorrido por el interior de la Comunitat Valenciana con funcionalidad alternativa al corredor del litoral.

En el mismo orden de planteamientos, la consolidación de los corredores litoral-interior son prioritarios para favorecer la descongestión del litoral y la difusión de usos y actividades hacia el interior.

2. Se recomienda la creación de un sistema de transporte público en plataforma reservada en los tramos del litoral con demanda suficiente. Esta plataforma podrá incluir también los modos no motorizados, tendrá prioridad sobre el tráfico privado y estará conectada con otros modos públicos de larga distancia y regionales.

3. En los municipios litorales cuyo parque inmobiliario supere las 15.000 viviendas se procurará la reserva de terrenos para el estacionamiento de autobuses interurbanos en áreas accesibles al público y con fácil interconexión con otros medios de transporte público.

Los municipios litorales con parque inmobiliario superior a las 20.000 viviendas se procurará ofrecer servicios de transporte colectivo de pasajeros que conecten las playas con las zonas residenciales y con puntos de llegada de otros medios de transporte.

Se recomienda que los grandes centros generadores de movilidad en el litoral, entendiéndose como tales aquellos que generan de forma reiterada más de 5.000 viajes al día, o los que así defina la administración sectorial competente, cuenten con una parada de transporte colectivo a menos de 500 metros de la ribera del mar.

4. Se recomienda el análisis de la viabilidad del establecimiento de un sistema de transporte marítimo de viajeros entre los puertos de la Comunitat Valenciana.

CAPÍTULO II

Criterios de índole sectorial

Directriz 141. Crecimiento ordenado de las infraestructuras portuarias y náuticas

1. Los planes urbanísticos y territoriales de los municipios del litoral que cuenten con puertos comerciales deberán recoger las directrices marcadas por el planeamiento de sus respectivos puertos.

2. Las administraciones competentes satisfarán las demandas de instalaciones náuticas y de amarres para uso deportivo bajo los criterios de dar prioridad a la reforma, reorganización, ampliación y mejora de los espacios portuarios existentes, evitando construir, salvo excepciones, nuevas instalaciones portuarias.

3. La construcción de instalaciones portuarias, al igual que la del resto de infraestructuras, deberá contemplar y corregir sus efectos sobre los valores ambientales y culturales del territorio, así como su integración con el frente marítimo y el núcleo urbano.

4. La ordenación estructural del sistema portuario se podrá realizar mediante planes de acción territorial de carácter sectorial, en el que se recojan los objetivos a alcanzar dentro del plazo de su vigencia, en relación con la política territorial de la Generalitat.

5. Con el fin de garantizar la integración de las infraestructuras portuarias en su entorno territorial y urbano, y de acuerdo con los principios y objetivos establecidos por la estrategia territorial en relación con los frentes marítimos urbanos, la Generalitat aprobará los correspondientes instrumentos de planificación para los puertos de su competencia. La tramitación de estos instrumentos podrá realizarse en desarrollo de las determinaciones de un Plan de Acción Territorial de carácter sectorial de Infraestructuras Portuarias.

6. Se elaborarán planes de ordenación del paisaje de todos los puertos de la Comunitat Valenciana para mejorar las relaciones funcionales y la integración paisajística de estas instalaciones con los núcleos urbanos del litoral.

Asimismo, se elaborarán planes especiales para cada puerto e instalación náutico-deportiva que tendrán entre sus objetivos el establecimiento de las reservas necesarias para su posible ampliación y para la planificación de su evolución.

Directriz 142. Tomas de agua y vertidos en el litoral

6. S'han d'elaborar plans d'ordenació del paisatge de tots els ports de la Comunitat Valenciana per a millorar les relacions funcionals i la integració paisatgística d'aquestes instal·lacions amb els nuclis urbans del litoral.

Així mateix, s'han d'elaborar plans especials per a cada port i instal·lació nauticoesportiva, plans que han de tenir entre els seus objectius l'establiment de les reserves necessàries per a la possible ampliació i per a la planificació de la seua evolució.

Directriu 142. Preses d'aigua i abocaments al litoral

1. Les preses d'aigua marina per a subministrament i ús industrial han d'estar proveïdes de reixetes i filtres adequats, i en general s'han d'evitar en reserves marines i llocs d'interés comunitari.

En el cas en particular de preses d'aigua marina per a instal·lacions d'aqüicultura terrestres, la presa s'ha de realitzar a una distància superior als 500 metres dels punts d'abocament d'aigües residuals.

2. Els punts d'abocament en la línia de costa amb presència de contaminants físics, químics o biològics han de ser eliminats a curt termini o depurar-se per a assolir els objectius de qualitat ambiental requerits per la legislació vigent.

Els abocaments al mar de salmorra procedents de les estacions de dessalinització de l'aigua marina no han de superar els llindars de tolerància de les fanerògames marines, en concret de les praderies de *Posidonia oceanica* i *Cymodocea nodosa*.

Directriu 143. Excel·lència en les explotacions mineres al litoral

1. Les explotacions mineres a la franja litoral de 10 quilòmetres han de procurar uns sistemes d'explotació racionals i segurs, i prioritzar la seua restauració per a incorporar aquests espais a la infraestructura verda del territori. En tot cas, s'ha de justificar la necessitat de l'emplaçament d'aquests al litoral, enfront d'altres zones de l'interior de menor valor ambiental o estratègic.

2. La restauració dels relleus deteriorats o els buits miners ha de ser efectuada de forma prioritària per residus inerts, tal com estableix el Pla integral de residus i les disposicions normatives vigents.

Directriu 144. Activitats econòmiques al litoral

1. El model territorial de futur del litoral s'ha d'orientar cap a una estructura econòmica més diversificada. En aquest sentit, és prioritari el manteniment d'una agricultura competitiva, una pesca racional, una indústria compatible amb l'ús residencial i un terciari amb un pes creixent, on l'activitat turística s'ha de continuar orientant cap a unes pautes més sostenibles quant al consum de recursos naturals.

2. L'activitat agrícola del litoral ha d'orientar-se cap a una agricultura de productes de qualitat en el context d'uns mercats de proximitat amb un elevat potencial de consumidors, sense perjudici de la compatibilització dels usos agraris amb les noves demandes socials d'oci i de recreació.

3. La pesca és una activitat econòmica important per a la Comunitat Valenciana que ha de ser fomentada en el marc de la sostenibilitat dels seus recursos, conservant aquelles tècniques de treball que formen part del patrimoni cultural.

4. No és recomanable la qualificació de terrenys per a la implantació de nous usos industrials poc compatibles amb l'ús residencial a la franja litoral dels 1.000 metres des de la línia interior de la ribera del mar, amb l'excepció d'instal·lacions portuàries, àrees logístiques connexes, actuacions definides en l'estratègia territorial i altres activitats escassament compatibles amb una ubicació que diste més de 1.000 metres de la ribera del mar.

Sobre els sòls industrials consolidats a la franja litoral de 1.000 metres definits en l'apartat anterior es recomana l'aplicació d'una estratègia d'anàlisi de situacions d'obsolescència i proposta de canvi d'ús, i traslladar aquestes instal·lacions cap a ubicacions més retirades de la franja litoral.

5. De forma coordinada amb la planificació turística, els plans urbanístics i territorials han de fomentar la diversificació, desestacionalització i diferenciació del producte turístic al litoral, qualificant l'actual oferta de sol i platja i desenvolupant productes emergents relacionats amb els valors ambientals, culturals i paisatgístics del territori.

1. Las tomas de agua marina para suministro y uso industrial irán provistas de rejillas y filtros adecuados, debiendo en general evitarse en reservas marinas y lugares de interés comunitario.

En el caso en particular de tomas de agua marina para instalaciones de acuicultura terrestres, la toma se realizará a una distancia superior a los 500 metros de los puntos de vertido de aguas residuales.

2. Los puntos de vertido en la línea de costa con presencia de contaminantes físicos, químicos o biológicos deberán ser eliminados a corto plazo o depurarse para alcanzar los objetivos de calidad ambiental requeridos por la legislación vigente.

Los vertidos al mar de salmuera procedentes de las estaciones de desalinización del agua marina no superarán los umbrales de tolerancia de las fanerógamas marinas, en concreto de las praderas de *Posidonia oceanica* y *Cymodocea nodosa*.

Directriz 143. Excelencia en las explotaciones mineras en el litoral

1. Las explotaciones mineras en la franja litoral de 10 kilómetros, procurarán unos sistemas de explotación racionales y seguros dando prioridad a su restauración para incorporar estos espacios a la infraestructura verde del territorio. En cualquier caso, se justificará la necesidad de su emplazamiento en el litoral, frente a otras zonas del interior de menor valor ambiental o estratégico.

2. La restauración de los relieves deteriorados o los huecos mineros se efectuará de forma prioritaria por residuos inertes tal y como lo establece el Plan Integral de Residuos y las disposiciones normativas vigentes.

Directriz 144. Actividades económicas en el litoral

1. El modelo territorial de futuro del litoral se orientará hacia una estructura económica más diversificada. En este sentido, es prioritario el mantenimiento de una agricultura competitiva, de una pesca racional, una industria compatible con el uso residencial y un terciario con un peso creciente, donde la actividad turística se debe seguir orientando hacia unas pautas más sostenibles en cuanto al consumo de recursos naturales.

2. La actividad agrícola del litoral debe orientarse hacia una agricultura de productos de calidad en el contexto de unos mercados de proximidad con un elevado potencial de consumidores, sin perjuicio de la compatibilización de los usos agrarios con las nuevas demandas sociales de ocio y recreo.

3. La pesca es una actividad económica importante para la Comunitat Valenciana que debe ser fomentada en el marco de la sostenibilidad de sus recursos, conservando aquellas técnicas de trabajo que forman parte del patrimonio cultural.

4. No es recomendable la calificación de terrenos para la implantación de nuevos usos industriales poco compatibles con el uso residencial, en la franja litoral de los 1.000 metros desde la línea interior de la ribera del mar, con la excepción de instalaciones portuarias, áreas logísticas conexas, actuaciones definidas en la estrategia territorial y otras actividades escasamente compatibles con una ubicación que diste más de 1.000 metros de la ribera del mar.

Sobre los suelos industriales consolidados en la franja litoral de 1.000 metros definidos en el apartado anterior, se recomienda la aplicación de una estrategia de análisis de situaciones de obsolescencia y propuesta de cambio de uso, trasladando estas instalaciones hacia ubicaciones más retiradas de la franja litoral.

5. De forma coordinada con la planificación turística, los planes urbanísticos y territoriales fomentarán la diversificación, desestacionalización y diferenciación del producto turístico en el litoral, cualificando la actual oferta de sol y playa y desarrollando productos emergentes relacionados con los valores ambientales, culturales y paisajísticos del territorio.

6. En todos los nuevos desarrollos residenciales ubicados en la franja litoral, y los de vocación turístico-residencial o de segunda residencia, se recomienda contemplar un porcentaje mínimo del 20 por ciento de la edificabilidad para uso terciario en el ámbito de la actuación. En las implantaciones ya desarrolladas se procurará el mantenimiento del uso terciario existente.

7. Las estrategias de integración entre los puertos y las ciudades deberán contemplar la potenciación de las funciones urbanas, entre las que destacan la oferta lúdica, deportiva, recreativa, digital, comercial, artística y cultural, entre otras. Es recomendable relacionar estas estrategias con las políticas de atracción de talentos y profesionales creativos.

6. En tots els nous desenvolupaments residencials ubicats a la franja litoral, i els de vocació turísticoreidencial o de segona residència, es recomana preveure un percentatge mínim de 20 per cent de l'edificabilitat per a ús terciari en l'àmbit de l'actuació. En les implantacions ja desenvolupades s'ha de procurar el manteniment de l'ús terciari existent.

7. Les estratègies d'integració entre els ports i les ciutats han de preveure la potenciació de les funcions urbanes, entre les quals destaquen l'oferta lúdica, esportiva, recreativa, digital, comercial, artística i cultural, entre altres. És recomanable relacionar aquestes estratègies amb les polítiques d'atracció de talents i professionals creatius.

8. Cal evitar la desfiguració de les principals fites paisatgístiques del litoral per construccions, infraestructures i, en general, barreres visuals que, per les seues dimensió, forma o color impedisquen o dificulten considerablement la percepció de les imatges més interessants de l'espai litoral des de llocs accessibles i trams viaris transitats.

9. S'han de regular paisatgísticament i de manera unitària les edificacions disperses del front litoral com ara restaurants, bars i edificacions de suport als serveis d'oci i equipaments públics.

10. Els locals tradicionals de restauració i oci pròxims a les platges exerceixen un paper econòmic i social fonamental per a l'ús i gaudi del litoral, per la qual cosa han de ser conservats sense perjudici de l'observança de les normatives vigents en aquesta matèria.

CAPÍTOL III

Sistema d'assentaments al litoral

Directriu 145. Caràcter estratègic de la franja litoral de 500 metres

1. Els terrenys classificats com a sòl no urbanitzable inclosos en la franja litoral de 500 metres des de la línia interior de la ribera del mar tenen la consideració d'estratègics, per tant, en general, no poden ser classificats urbanísticament com a sòl urbanitzable o urbà, amb les excepcions següents:

a) Actuacions estratègiques d'iniciativa pública relacionades amb la proximitat al litoral.

b) Actuacions d'iniciativa privada que contribuïsquen a reforçar els objectius de l'estratègia territorial i que per les seues característiques requerisquen la proximitat del litoral.

c) Els projectes territorials estratègics tal com es defineixen en l'estratègia territorial.

d) Equipaments supramunicipals d'interès públic que per les seues característiques requerisquen la proximitat al litoral.

e) Establiments hotelers de com a mínim quatre estrelles que per les seues característiques requerisquen la proximitat del litoral.

f) Equipaments públics o privats qualificadors del territori (culturals, esportius, científics, sanitaris, comercials, educatius i turístics) que per les seues característiques requerisquen la proximitat del litoral.

g) Actuacions molt concretes i limitades de densificació i tancaaments urbans.

h) Creixements urbans d'ampliació dels teixits existents cap a l'interior, que no interrompen els corredors del front litoral lliures d'edificació.

2. Els terrenys inclosos a la franja litoral de 500 metres poden formar part de la infraestructura verda del territori i tenen garantida la connectivitat i permeabilitat amb els espais oberts de l'interior. Els connectores que complisquen aquesta funció s'han d'acomodar a les determinacions establides en aquestes directrius per als connectores biològics i territorials d'escala regional.

3. A la franja litoral de 500 metres, llevat d'excepcions justificades, només s'admeten desenvolupaments perpendiculars a la delimitació de la ribera del mar en els termes establits en l'article 30 de la Llei de Costes.

4. Els desenvolupaments que es proposen sobre el sòl estratègic han d'estar perfectament integrats en el paisatge quant a variables, com ara la grandària, el color, els materials i les alçàries, entre altres.

5. Els plans han de delimitar una franja de precaució costanera de 200 metres en sòl no urbanitzable comptadora des del límit interior de la ribera del mar. En aquesta franja no es poden realitzar construccions i edificacions excepte les destinades a ús públic i amb un estudi previ

8. Se evitará la desfiguración de los principales hitos paisajísticos del litoral por construcciones, infraestructuras y, en general, barreras visuales que, por motivo de su dimensión, forma o color impidan o dificulten considerablemente la percepción de las imágenes más interesantes del espacio litoral desde lugares accesibles y tramos viarios transitados.

9. Se regularán paisajísticamente y de manera unitaria las edificaciones dispersas del frente litoral tales como restaurantes, bares y edificaciones de soporte a los servicios de ocio y equipamientos públicos.

10. Los locales tradicionales de restauración y ocio próximos a las playas ejercen un papel económico y social fundamental para el uso y disfrute del litoral, por lo que deben ser conservados sin perjuicio de la observancia de las normativas vigentes en esta materia.

CAPÍTULO III

Sistema de asentamientos en el litoral

Directriz 145. Carácter estratégico de la franja litoral de 500 metros

1. Los terrenos clasificados como suelo no urbanizable incluidos en la franja litoral de 500 metros desde la línea interior de la ribera del mar, tendrán la consideración de estratégicos por lo que, en general, no podrán ser clasificados urbanísticamente como suelo urbanizable o urbano, con las siguientes excepciones:

a) Actuaciones estratégicas de iniciativa pública relacionadas con la proximidad al litoral.

b) Actuaciones de iniciativa privada que contribuyan a reforzar los objetivos de la estrategia territorial y que por sus características requieran la proximidad del litoral.

c) Los proyectos territoriales estratégicos tal y como se definen en la estrategia territorial.

d) Equipamientos supramunicipales de interés público que por sus características requieran la proximidad al litoral.

e) Establecimientos hoteleros de al menos 4 estrellas que por sus características requieran de la proximidad del litoral.

f) Equipamientos públicos o privados cualificadores del territorio (culturales, deportivos, científicos, sanitarios, comerciales, educativos y turísticos) que por sus características requieran la proximidad del litoral.

g) Actuaciones muy concretas y limitadas de densificación y cierres urbanos.

h) Crecimientos urbanos de ampliación de los tejidos existentes hacia el interior, que no interrumpan los pasillos del frente litoral libres de edificación.

2. Los terrenos incluidos en la franja litoral de 500 metros podrán formar parte de la infraestructura verde del territorio y tendrán garantizada su conectividad y permeabilidad con los espacios abiertos del interior. Los conectores que cumplan dicha función se acomodarán a las determinaciones establecidas en estas directrices para los conectores biológicos y territoriales de escala regional.

3. En la franja litoral de 500 metros, salvo excepciones justificadas, sólo se admitirán desarrollos perpendiculares al deslinde de la ribera del mar en los términos establecidos en el artículo 30 de la Ley de Costas.

4. Los desarrollos que se propongan sobre el suelo estratégico deberán de estar perfectamente integrados en el paisaje en cuanto a variables tales como el tamaño, el color, los materiales y las alturas, entre otras.

5. Los planes delimitarán una franja de precaución costera de 200 metros en suelo no urbanizable a contar desde el límite interior de la ribera del mar. En esta franja no se podrán realizar construcciones y edificaciones salvo las destinadas a uso público y previo estudio de integración paisajística. En cuanto a la franja de 100 metros se estará a lo dispuesto en la Ley de Costas.

6. Para acelerar la recuperación de la franja litoral se utilizarán de forma racional y equilibrada los instrumentos de gestión urbanística para eliminar las edificaciones fuera de ordenación en las zonas de servidumbre de la Ley de Costas, sin perjuicio de lo establecido en la disposición transitoria cuarta de la Ley de Costas para las zonas de dominio público, servidumbre de tránsito y servidumbre de protección.

Directriz 146. Pautas para la urbanización en el ámbito litoral

d'integració paisatgística. Quant a la franja de 100 metres cal ajustar-se al que disposa la Llei de Costes.

6. Per a accelerar la recuperació de la franja litoral s'han d'utilitzar de forma racional i equilibrada els instruments de gestió urbanística per a eliminar les edificacions fora d'ordenació a les zones de servitud de la Llei de Costes, sense perjudici del que estableix la disposició transitòria quarta de la Llei de Costes per a les zones de domini públic, servitud de trànsit i servitud de protecció.

Directriu 146. Pautes per a la urbanització en l'àmbit litoral

1. Els planejaments urbanístics i territorials han d'adoptar mesures per a recuperar la coherència del front litoral als àmbits on s'haja perdut o degradat. Per a això, s'han de tractar de forma especial els elements locals característics; possibilitar l'accés públic a les zones d'aigua; recuperar i protegir les grans panoràmiques obertes al mar, i considerar els edificis catalogats com a elements positius de la nova ordenació.

2. Els planejaments urbanístics i territorials han de preservar la imatge de les principals fites i fons de l'espai litoral. Per a això han de condicionar les dimensions, la volumetria i els colors de les edificacions que puguen afectar-los; dissenyar traçats alternatius per a la implantació de les infraestructures i altres elements de barrera, i establir àrees i franjes amb perímetres limitadors d'edificació i no edificació.

3. Les administracions competents han de promoure, amb la col·laboració d'institucions privades, instruments econòmics específics per a la recuperació dels elements condicionants del paisatge del front litoral.

4. En els desenvolupaments urbanístics al litoral, almenys a la franja de 1.000 metres des del límit interior de la ribera del mar, s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) Evitar la consolidació de nous continus edificats i esponjar els ja existents.

b) Donar prioritat a les extensions contigües als nuclis existents i a les alternatives que disposen els blocs edificats de forma perpendicular a la delimitació de la ribera del mar.

c) Evitar les pantalles arquitectòniques al litoral facilitant la permeabilitat de l'edificació enfront de les brises marines i el transport de sediments, garantint així el suficient espai aeri lliure entre edificacions.

d) Reduir la volumetria i el nombre de plantes de forma escalonada cap al mar.

e) Tractar la façana de totes les mitgeres que queden per damunt d'altres edificacions o limiten amb espais lliures o sòl no urbanitzable.

f) Optar en l'ordenació de zones d'aparcament per solucions que fomenten la reducció dels nivells de percepció dels vehicles al litoral.

g) Els passejos marítims s'han d'integrar ambientalment i paisatgísticament reduint al màxim els trams durs.

h) Evitar l'excessiva artificialitat en el tractament dels espais lliures al litoral.

i) Promoure l'adequació de miradors per a l'observació i gaudi de les millors panoràmiques del paisatge litoral de la Comunitat Valenciana.

j) Procurar la integració i la coordinació de les actuacions al litoral entre els municipis costaners, quant a dissenys, tipologies edificatòries, solucions constructives, continuïtat de passejos marítims i fronts de façanes.

Directriu 147. Els parcs litorals

1. Els parcs litorals són una xarxa d'espais costaners condicionats, connectats per la via verda del litoral, formats per terrenys ubicats a la zona d'influència de 500 metres definida per la Llei de Costes amb l'objectiu de garantir l'ús públic racional i sostenible del litoral, la recuperació ambiental i paisatgística dels espais costaners, millorar-ne les condicions d'accessibilitat en mitjans no motoritzats i procurar una millor distribució dels usos del sòl.

2. Les planificacions urbanística i territorial han de reservar sòls per a desenvolupar aquests parcs litorals. Aquets terrenys només poden ser destinats a usos i activitats compatibles amb els valors que donen lloc a la seua protecció.

1. Los planeamientos urbanísticos y territoriales adoptarán medidas para recuperar la coherencia del frente litoral en aquellos ámbitos donde se haya perdido o degradado. Para ello se tratarán de forma especial los elementos locales característicos, se posibilitará el acceso público a las zonas de agua, se recuperarán y protegerán las grandes panorámicas abiertas al mar y se considerarán los edificios catalogados como elementos positivos de la nueva ordenación.

2. Los planeamientos urbanísticos y territoriales preservarán la imagen de los principales hitos y fondos del espacio litoral, condicionando las dimensiones, la volumetría y los colores de las edificaciones que puedan afectarlos, diseñando trazados alternativos para la implantación de las infraestructuras y otros elementos de barrera, y estableciendo áreas y franjas con perímetros limitativos de edificación y no edificación.

3. Las administraciones competentes promoverán, con la colaboración de instituciones privadas, instrumentos económicos específicos para la recuperación de los elementos condicionantes del paisaje del frente litoral.

4. En los desarrollos urbanísticos en el litoral, al menos en la franja de 1.000 metros desde el límite interior de la ribera del mar, se observarán los siguientes criterios:

a) Evitar la consolidación de nuevos continuos edificadas y esponjar los ya existentes.

b) Dar prioridad a las extensiones contiguas a los núcleos existentes y a las alternativas que dispongan los bloques edificadas de forma perpendicular al deslinde de la ribera del mar.

c) Evitar las pantallas arquitectónicas en el litoral facilitando la permeabilidad de la edificación frente a las brisas marinas y el transporte de sedimentos, garantizándose el suficiente espacio aéreo libre entre edificaciones.

d) Reducir la volumetría y el número de plantas de forma escalonada hacia el mar.

e) Tratamiento de fachada de todas las medianeras que quedan por encima de otras edificaciones o lindes con espacios libres o suelo no urbanizable.

f) Optar en la ordenación de zonas de aparcamiento por soluciones que fomenten la reducción de los niveles de percepción de los vehículos en el litoral.

g) Los paseos marítimos se integrarán ambiental y paisajísticamente reduciendo al máximo los tramos duros.

h) Evitar la excesiva artificialización en el tratamiento de los espacios libres en el litoral.

i) Se promoverá la adecuación de miradores para la observación y disfrute de las mejores panorámicas del paisaje litoral de la Comunitat Valenciana.

j) Se debe procurar la integración y coordinación de las actuaciones en el litoral entre los municipios costeros, en cuanto a diseños, tipologías edificatorias, soluciones constructivas, continuidad de paseos marítimos y frentes de fachadas.

Directriz 147. Los parques litorales

1. Los parques litorales son una red de espacios costeros acondicionados, conectados por la vía verde del litoral, formados por terrenos ubicados en la zona de influencia de 500 metros definida por la Ley de Costas, con el objetivo de garantizar el uso público racional y sostenible del litoral, la recuperación ambiental y paisajística de los espacios costeros, mejorar sus condiciones de accesibilidad en medios no motorizados y procurar una mejor distribución de los usos del suelo.

2. Las planificaciones urbanística y territorial reservarán suelos para desarrollar estos parques litorales. Sólo podrán ser destinados a usos y actividades compatibles con los valores que dan lugar a su protección.